

BIOLOGISK MANGFOLD BARDU KOMMUNE

Karl-Birger Strann
Vigdis Frivoll
Marianne Iversen
Hans Tømmervik
Trond Johnsen

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en ny, elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Norsk institutt for naturforskning

BIOLOGISK MANGFOLD

Bardu kommune

Karl-Birger Strann

Vigdis Frivoll

Marianne Iversen

Hans Tømmervik

Trond Johnsen

Sivsanger. Foto: Karl-Birger Strann ©

Strann, K.-B., Frivoll, V., Iversen, M., Tømmervik, H. & Johnsen, T.
2005. Biologisk mangfold. Bardu kommune - NINA Rapport 58.
165 pp.

Tromsø, juni 2005

ISSN: 1504-3312
ISBN: 82-426-1594-2

RETTIGHETSHAVER
© Norsk institutt for naturforskning
Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET
Åpen

PUBLISERINGSTYPE
Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON
Karl-Birger Strann

KVALITETSSIKRET AV
Sidsel Grønvik

ANSVARLIG SIGNATUR
Forskningssjef Sidsel Grønvik (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)
Bardu kommune

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER
Per Åke Heimdal

FORSIDEBILDE
Marisko. Foto: Karl-Birger Strann

NØKKEWORD
Naturtyper, viltområder, rødlistearter, sammenveide områder,
ansvarsarter, forvaltningsråd

KEY WORDS
Valuable habitats, wildlife areas, redlisted species, responsibility
species, managing advice

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA Trondheim
NO-7485 Trondheim
Telefon: 73 80 14 00
Telefaks: 73 80 14 01

NINA Oslo
Postboks 736 Sentrum
NO-0105 Oslo
Telefon: 73 80 14 00
Telefaks: 22 33 11 01

NINA Tromsø
Polarmiljøsenderet
NO-9296 Tromsø
Telefon: 77 75 04 00
Telefaks: 77 75 04 01

NINA Lillehammer
Fakkelgården
NO-2624 Lillehammer
Telefon: 73 80 14 00
Telefaks: 61 22 22 15

<http://www.nina.no>

Sammendrag

Strann, K.-B., Frivoll, V., Iversen, M., Tømmervik, H. & Johnsen, T. 2005.
Biologisk mangfold. Bardu kommune - NINA Rapport 58. 165 pp.

Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) pålegger den enkelte sektor å gjennomføre kartlegging av biologisk mangfold innenfor sine ansvarsområder. Kartleggingsarbeidet følger metodikken som er gitt i fire håndbøker som er utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning. Dette omfatter i Bardu tre deler: *naturtypekartlegging*, *viltkartlegging* og *ferskvannskartlegging*. I tillegg kommer kartlegging av rødlistede arter.

Rapporten gir først en kort innføring av bakgrunn, lovverk samt internasjonale forpliktelser for dette arbeidet. Deretter gis en kort beskrivelse av geografi og naturgrunnlag for Bardu kommune. Prosjektet har identifisert 57 naturtypelokaliteter og 26 viltområder. 28 rødlistearter er påvist i kommunen. Regionalt sjeldne karplanter er også tatt med.

Det er presentert kart for hvert av de identifiserte temaene naturtyper, vilt og rødlistearter. Til slutt er det presentert et sammenveid kart – dvs. et kart som identifiserer de 26 områdene som er utpekt som særlig viktige for biologisk mangfold ut fra en helhetlig vurdering. Det er gitt forvaltningsråd for hvert sammenveid område.

Kartene er presentert i denne rapporten og i digital form. Kart som inneholder sårbar informasjon om rødlistearter er unntatt offentlighet og følger ikke rapporten, men er levert separat til Bardu kommune. Alle opplysninger om naturtyper, viktige viltforekomster, rødlistearter og viktige karplanter er lagt inn i databaseverktøyet Natur2000. Samtlige UTM-referanser er presentert i kartdatum WGS84.

Karl-Birger Strann
NINA Tromsø
Polarmiljøsenteret
NO-9296 Tromsø
Email: Karl-Birger.Strann@nina.no

Innhold

Sammendrag	3
Innhold	4
Forord	5
1 Innledning	6
2 Metoder og materiale.....	7
2.1 Områdebeskrivelse	7
2.2 Datainnsamling	8
2.3 Naturtyper	8
2.4 Viltområder	9
2.5 Ferskvann	9
2.6 Marine områder	9
2.7 Rødlistearter	10
2.8 Sammenveide områder – viktige områder for biologisk mangfold	11
2.9 Ulike aktiviteter og deres påvirkning av miljøet	11
3. Resultater	13
3.1 Naturtyper	13
3.2 Viltområder	84
3.2.1 Prioriterte viltområder.....	84
3.2.2 Trekkveier hjortevilt	119
3.2.3 Spillplasser for storfugl.....	122
3.3 Ferskvann	126
3.4 Rødlistearter	127
3.4.1 Nasjonalt rødlistede kransalger, lav og karplanter	127
3.4.2 Regionalt sjeldne, men ikke rødlistede planter og lav	128
3.4.3 Nasjonalt rødlistede virveldyr	129
3.5 Sammenveide områder – viktige områder for biologisk mangfold	132
3.5.1 De enkelte forvaltningsråd	134
3.5.2 Beskrivelse av sammenveide områder med forvaltningsråd	135
4 Referanser	165

Forord

NINA og fikk i juni 1999 oppdraget med å gjennomføre arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold i Bardu kommune. I prosjektet har vi hatt et godt samarbeid med Bardu kommune gjennom kontaktansvarlig avdelingsleder Per Åke Heimdal. I Bardu kommune har vi også hatt kontakt med flere lokale ressurspersoner fra lokalsamfunnet, noe som har vært svært viktig i arbeidet med å innhente eksisterende kunnskap fra delere av kommunen. Innenfor Setermoen skyte- og øvingsfelt har Forsvaret bidratt med midler til kartleggingen av biologisk mangfold her. Vi takker alle bidragsyterne og kommunen for et godt og nyttig samarbeid i prosjektet.

Til sammen har prosjektet løpt over fem år. Underveis i prosjektets tidlige fase ble det innført moms på slike tjenester, noe som dessverre resulterte i at vi brått disponerte 25 % mindre til arbeidets hovedfase. Vi har i arbeidet valgt å gi høy prioritet til de områder som ligger nær bebyggelse og som naturlig er mer utsatt for press enn hva mer avsidesliggende områder normalt vil være. Denne prioriteringen har blitt satt opp sammen med kommunen.

For ferskvann har vi forsøkt å framskaffe sikre data på vann med uberørte fiskeforekomster og fisketomme vann. Innenfor den begrensede bevilgningen har vi mottatt en del innspill både gjennom intervjuer og også noe via kommunen. Imidlertid har det raskt vist seg at det er en del uoverensstemmelser mellom den informasjon vi har mottatt med hensyn på om vannene virkelig var uberørte eller om det faktisk har vært satt ut fisk tidligere. På samme måte viste det seg at mange av de opplysningene på fisketomme vann også hadde divergerende opplysninger om det har vært forsøkt satt ut fisk. I det hele tatt er dette et svært uoversiktlig område som fordrer svært omfattende intervju- og feltundersøkelser for å avklare "sannheten".

Tromsø 6.6.2005

Karl-Birger Strann

1 Innledning

Forekomsten av biologisk mangfold er knyttet til ulike naturtyper og er ikke statisk, men en dynamisk prosess – noen arter virker å være stabile i et leveområde mens andre arter kan forsvinne eller nye dukker opp. Hvilke prosesser som styrer denne dynamikken vet vi ikke alltid, men i de siste tiårene er det mer og mer klart at det særlig er menneskelige faktorer som påvirker dette – enten direkte eller indirekte. Særlig har ulike arealinngrep i stadig økende grad påvirket leveområder for planter og dyr. En god kartlegging av biologisk mangfold og deres leveområder (naturtyper) vil forbedre våre muligheter for å sikre en forsvarlig kunnskapsbasert forvaltning av Norges fauna og flora i framtida.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har utarbeidet et sett håndbøker som støtte og veiledning til det utfordrende arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold:

DN-håndbok 11 (DN 1996) – revidert 2000 Viltkartlegging

DN-håndbok 13 (DN 1999) Kartlegging av naturtyper

DN-håndbok 15 (DN 2000) Kartlegging i ferskvann

DN-håndbok 19 (DN 2001) Kartlegging av marint biologisk mangfold

Videre har DN utarbeidet en liste over truede og sjeldne arter i Norge – Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998 (DN 1999a). I kartleggingsarbeidet med Bardu kommune er også Fremstad & Moen (2001) brukt som grunnlag ved innlegging av korrekte vegetasjonstyper i Natur2000. Det er gjennomført en rekke intervjuer med personer som besitter stor lokal artskunnskap innenfor zoologi og/eller botanikk. Informantene har også pekt ut områder som innehar stort biologisk mangfold eller forekomst av spesielle arter.

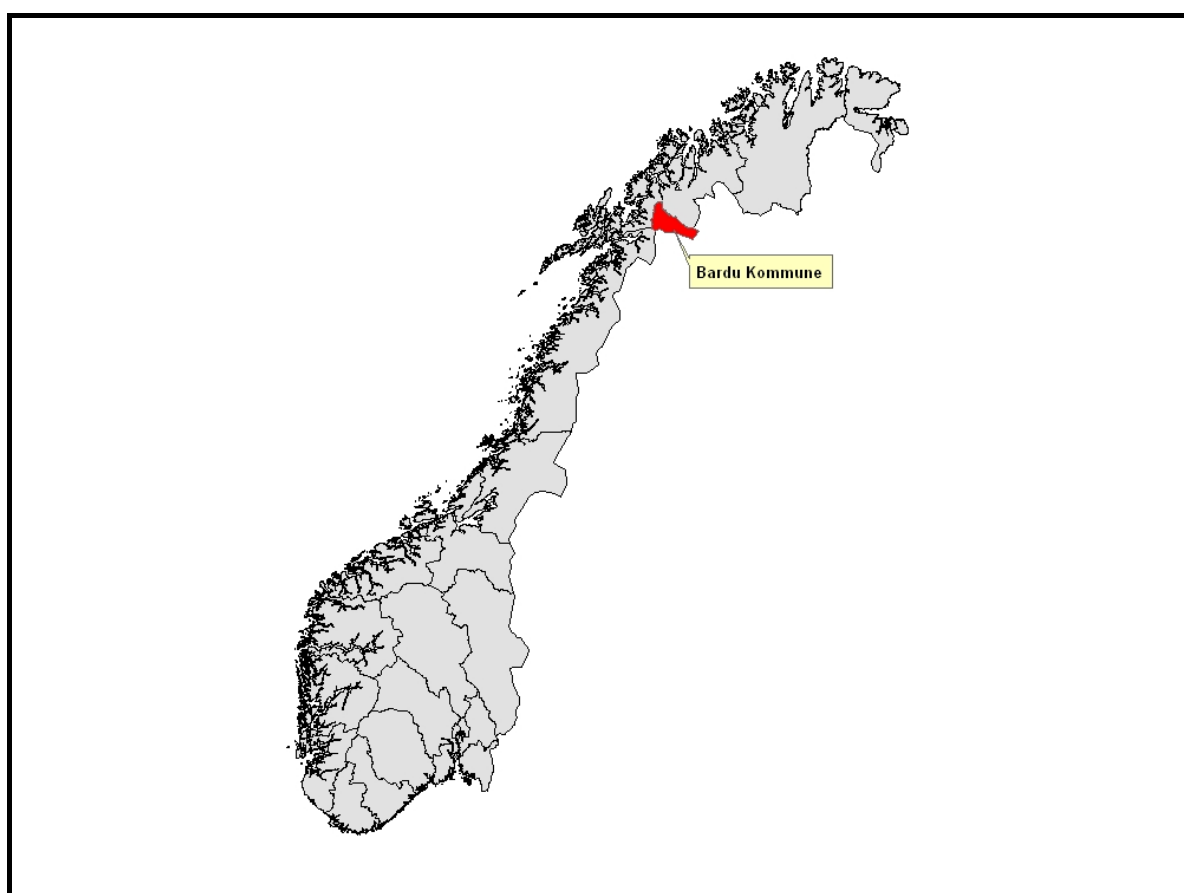
Det er ikke gjennomført registreringer i områder som ligger innenfor etablerte verneområder. Det er også gitt prioritet til områder som ligger nær bosetning og som i utgangspunktet er mer utsatt for inngrep enn områder som ligger mindre utsatt til, f.eks. i høyfjellet.

2 Metoder og materiale

2.1 Områdebeskrivelse

Bardu kommune ligger i Indre Sør-Troms og domineres av to store dalfører, Bardu-dalføret og Salangsdalføret. I dalførene renner henholdsvis Barduelva og Salangselva. Berggrunnen er kalkrik og dette gjenspeiles i vegetasjonene som stedvis er særdeles frodig. Dalbunnen domineres av furu- og løvskog mens liene stort sett domineres av engbjørkeskog med til dels svært rik undervegetasjon. Kommunenes indre områder domineres av store partier med flattere fjellterreng med en rekke større og mindre vann. I andre deler av kommunen er fjellet særdeles alpint med høye og bratte fjelltopper. Kommunenes areal er på 2697 km².

Figur 1. Bardu kommune ligger i Indre Troms.

2.2 Datainnsamling

Framgangsmåten for innsamling av opplysninger om biologisk mangfold er følgende:

- Søk i litteratur
- Søk i databaser (Tromsø Museum og Botanisk Museum i Oslo)
- Intervju med lokalkjente
- Kvalitetssikring og kontroll av opplysninger innhentet fra lokalkjente
- Feltregistreringer

I arbeidet med Bardu kommune har det vært samarbeid med Fylkesmannen i Troms. Det forelå begrensede undersøkelser av biologisk mangfold innenfor utredningsområdet. Med unntak av et par vitenskapelige rapporter i forbindelse med vassdragsutbygginger var det lite informasjon om fauna, mens det for deler av kommunen var noe mer om botanikk. Egne observasjoner og kjennskap til viktige naturtyper har sammen med den lokale kunnskapen vært nyttig gjennomføring av dette kartleggingsarbeidet. Kommunens eget viltkart var til dels svært grovt og hadde kun begrenset verdi for vårt arbeid, men kvalitetsdata er hentet inn også fra denne informasjonskilden. Startpakken fra Fylkesmannen i Troms inneholdt en del nyttig informasjon, men en del av dataene her hadde ikke gode nok posisjonsdata til å kunne brukes. En del data er også innhentet fra ressurspersoner bosatt rundt om i kommunen og også disse er fasett inn i prosjektet etter en kvalitetssikring.

Den til dels mangelfulle kunnskapen om samlet biologisk mangfold gjorde det nødvendig med en del nykartlegginger i deler av kommunen. For å fange opp ulike arter var det nødvendig å spre innsatsen utover vår- og sommermånedene i løpet av de fem sesongene prosjektet har pågått. De siste faunaregistreringene ble gjennomført primo august 2003. Forsvaret gjennomførte sin kartlegging av biologisk mangfold i 2001 og 2002 og alle data fra dette arbeidet er fasett inn i vårt arbeid.

2.3 Naturtyper

En sentral del av arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold er å kartlegge forekomsten av ulike naturtyper. DN har lagd ei god håndbok, Håndbok 13 (DN 1999b) - Kartlegging av naturtyper, som beskriver framgangsmåte og inndeling av de naturtypene som anses som spesielt viktige for biologisk mangfold i Norge. Inkludert de forskjellige undertypene, redegjør håndboka for hele 56 ulike naturtyper.

Videre kategoriseres naturtypene i tre grader viktighet:

Svært viktige naturtyper	(A-områder)
Viktige naturtyper	(B-områder)
Lokalt viktige naturtyper	(C-områder)

Kriteriene for denne inndelingen er beskrevet i håndboka. Verdisettingen påvirkes av faktorer som areal, tilstand og forekomst av sjeldne og truede arter (rødlistear-

ter). Hvis et område har forekomster av rødlistearter, vil det oppnå verdi A eller B avhengig av artenes truetthetsgrad.

2.4 Viltområder

Hele viltkartleggingen har fulgt DN-håndbok nr 11 (DN 1996). All tilgjengelig informasjon fra Fylkesmannen i Troms og Bardu kommune er innhentet og sjekket i felt. Noen lokalkjente har vært informanter. Viktige funksjonsområder for viltet som hekkelokaliteter, spillplasser, vinter-/sommerbeiteområder eller kalvingsplasser for elg er sammenstilt på kart. Etter en samlet vurdering presenteres så *prioriterte viltområder*. De ulike funksjonsområdene vektes på en skala fra 1 til 5. Ut fra dette inndeles viltområdene i svært viktige (A) og viktige (B) områder.

2.5 Ferskvann

Ut fra beskrivelsen i DN-håndbok nr. 15 (DN2000) er det tre hovedkrav som stilles for at et gitt område vil kunne defineres som en *Prioritert lokalitet*.

- a) Lokaliteter med fiskestammer som ikke er påvirket av utsatte arter.
- b) Særlig viktige områder (nøkkelområder) med opprinnelige plante- og dyresamfunn. Dette vil kunne omfatte mange uregulerte og/eller lite regulerte vannlokaliteter.
- c) Lokaliteter med viktige bestander av ferskvannsfisk. Listen omfatter 15 arter innen familiene laksefisk, niøyer, ulker og karpefisk.

En del fisketomme vann/tjern i området ble undersøkt i forbindelse med vurdering av kategori b). Modulen for ferskvann i Natur2000 ble ikke ferdigstilt før godt ut i 2003 slik at ferskvannsforekomster er i dette prosjektet i all hovedsak lagt inn under naturtyper og vektet i denne sammenhengen.

2.6 Marine områder

Bardu kommune har ikke marine områder.

2.7 Rødlistearter

I kartleggingen av biologisk mangfold inngår kartleggingen av forekomster av rødlistearter som en viktig del. Den nyeste utgaven av *Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998* (DN 1999a) er fulgt. I denne rødlisterapporten er artene delt inn i grupper etter grad av truethet. Denne inndelingen presenteres nedenfor, og de norske benevnelsene vil bli brukt videre utover i denne rapporten. Også de arter som står på både den norske og den nordiske ansvarslista er trukket inn i arbeidet med rødlistearter. I presentasjonen av resultater for rødlistede arter er spesielt sårbare viltarter skjermet mot offentligheten. I dette arbeidet følger vi anbefalingene i tabell 6.2 i DN-håndbok 11. Det presenteres derfor heller ikke eget kart i rapporten for forekomster av rødlistearter. Disse leveres på eget kart direkte til oppdragsgiver.

Kategori	Kode	Engelsk kategori
----------	------	------------------

Utryddet	Ex	(Extinct)
-----------------	-----------	------------------

Dette omfatter arter som ikke lenger forekommer i Norge som reproduserende arter. Normalt omfatter dette arter som er utryddet for mer enn 50 år siden – arter som har forsvunnet i løpet av de siste 50 årene får koden Ex?.

Direkte truet	E	(Endangered)
----------------------	----------	---------------------

Dette omfatter arter som er direkte truet og som står i fare for å forsvinne i nærmeste framtid dersom den negative utviklingen fortsetter.

Sårbar	V	(Vulnerable)
---------------	----------	---------------------

Dette omfatter arter som er i sterk tilbakegang og som kan gå over i kategorien **Direkte truet** hvis tilbakegangen fortsetter.

Sjelden	R	(Rare)
----------------	----------	---------------

Dette omfatter sjeldne arter som ikke er direkte truet eller sårbare, men som likevel er utsatt fordi de har små bestander eller en spredt og sparsom utbredelse i Norge.

Hensynskrevende	DC	(Declining, care demanding)
------------------------	-----------	------------------------------------

Dette omfatter arter som ikke kommer inn under de tre foregående kategoriene, men som på grunn av en klar tilbakegang fordrer spesielle hensyn og forvaltnings tiltak.

Bør overvåkes	DM	(Declining, monitoring needed)
----------------------	-----------	---------------------------------------

Dette omfatter arter som har gått tilbake, men som ikke regnes som truet. Disse artene bør overvåkes for å avdekke om situasjonen fortsatt forverres.

2.8 Sammenveide områder – viktige områder for biologisk mangfold

Når kartleggingen er gjennomført, dvs. når elementene naturtyper, viltområder, ferskvannslokaliteter og forekomst av rødlistearter er ferdigregistrert, har man det datamateriale som er nødvendig for å presentere **Sammenveide områder**. De **viktige påviste områdene for biologisk mangfold** fremkommer etter denne helhetlige sammenstillingen. Disse områdene er igjen delt inn i tre kategorier:

Svært viktige områder - Verdi A
Viktige områder - Verdi B
Lokalt viktige områder - Verdi C

En sammenveining betyr ikke nødvendigvis at et område som har flere C- og B-verdier vil bli gradert opp til et A-område. Skjønn basert på lokal kunnskap om naturtyper og ikke minst arters forekomst og truethet lokalt og regionalt, vil her spille sterkt inn i vektingen. I tillegg er det viktig å forholde seg til naturtypens eller artens status på nasjonalt plan, selv om en art ikke er rødlistet for øyeblikket.

Forekomsten av rødlistearter vil umiddelbart slå ut på verdien av et område ettersom denne artsgruppen skal tillegges stor vekt ut fra hensynet til deres leveområder.

2.9 Ulike aktiviteter og deres påvirkning av miljøet

Kommunens innbyggere bruker sine arealer på ulikt vis. For naturtypene er det hovedsakelig arealbeslag som gir størst skade og dermed også indirekte på biologisk mangfold. Inngrep som er knyttet til ulike felter av infrastruktur som veier, kraftlinjer, hyttebebyggelse osv gir normalt størst negativ effekt, men annen atferd slik som motorisert ferdsel og hogst av skog eller treslagsskifte kan også stedvis resultere i store negative effekter på lokalt biologisk mangfold.

Personell i terrenget kan i mange tilfeller umiddelbart være mer skadelig på vilt i hekketida enn ferdsel med kjøretøy, men disse sistnevnte kan ha en større negativ effekt på lang sikt. Dette kan være tilfelle hvis en kjører gjennom myr og våtmark og sporene drenerer vannet i nye retninger. I en del tilfeller kan resultatet bli endret vannbalanse i denne naturtypen. Slike endringer kan ha stor negativ betydning på sikt både for planter og dyr. Kjøretøy kan kjøre i et våtmarksområde hvis det er tele og snødekke i vinterhalvåret, men dette bør unngås i sommerhalvåret, da kjøring i terrenget på denne tiden kan påføre naturtypen og vegetasjonen stor skade. Dette er skader som kan være irreversible eller som det vil ta lang tid å lege ved naturlig gjengroing.

Arter som lom og en rekke rovfuglarter er særlig sårbare i rugetida ettersom de lett forlater eggene ubeskyttet når mennesker nærmer seg hekkeplassen. Eggene kan da tas av reirplyndrende fugler som ravn eller kråker, eller fostrene i eggene kan fryse i hjel hvis værforholdene er ugunstige.

Nedenfor listes opp en rekke aktiviteter som kan påvirke biologisk mangfold. Denne listen er ikke helt fullstendig, men presenterer mange av de viktigste aktivitetene som kan påvirke naturtypene og det iboende biologiske mangfoldet.

Arealbeslag

- Nedbygging av areal til hus, hyttefelt eller andre faste installasjoner. *Tap av areal.*
- Nedbygging av areal til kraftlinjer, veger og elveforbygninger. *Tap av areal.*
- Masseuttak. *Tap av habitat, terrengslitasje, endrede fysiske og/eller kjemiske forhold.*
- Drenering/gjenfylling/massedeponi. *Tap av habitat, endring av fysiske og/eller kjemiske forhold.*
- Personell til fots. *Stress av vilt, slitasje og støy.*
- Kjøring i terreng med beltekjøretøy eller hjulgående kjøretøy. *Kjørespor, støy, forurensing.*
- Skyting lette våpen. *Støy, ammunisjonsrester, forurensing.*
- Skogbruk. Bør omfatte de miljøkrav som legges til grunn i *Levende skog*-standarden.
- Beiting. *Terrengslitasje.*
- Gjengroing. *Tap av habitat(leveområder) og oppflising (habitatfragmentering) av habitat.*
- Jordbruksaktivitet. *Tap av habitat og oppflising av habitat.*
- Opphør av landbruk. *Tap av habitat og oppflising av habitat.*
- Friluftsliv. *Terrengslitasje og forstyrrelser.*

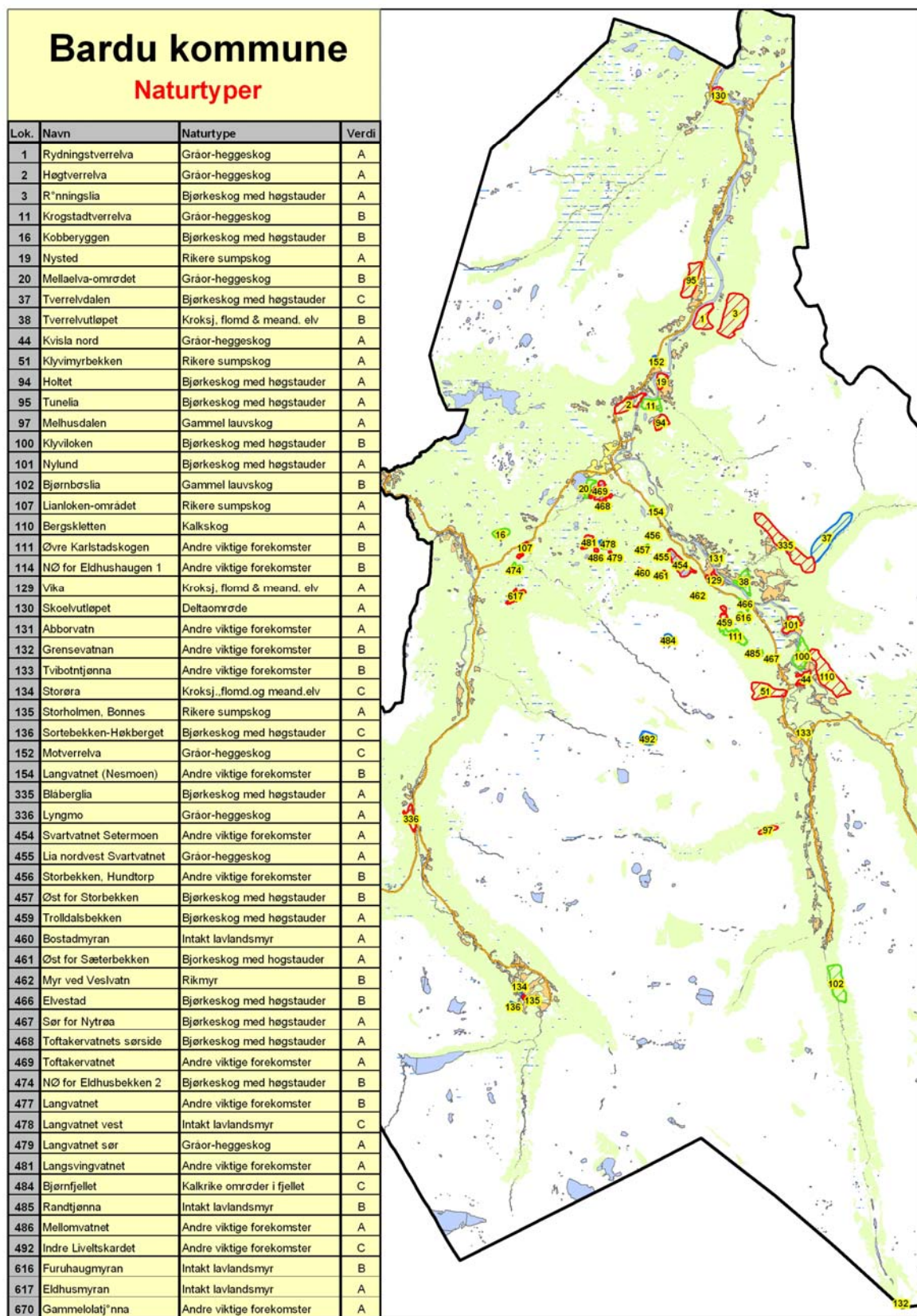
3. Resultater

3.1 Naturtyper

Hovedinnsatsen på feltarbeidet med naturtypene ble gjennomført somrene 1999-2004. Innenfor kommunen ble det undersøkt 145 områder og det ble påvist totalt 57 naturtypelokaliteter med ulik grad av viktighet. Av disse har 31 områder A-verdi og 19 B-verdi. Ytterligere sju områder har fått C-verdi. Områdene er vist i Figur 2. Et ytterligere antall lokaliteter med naturtyper er identifisert, men foreløpig er disse oppgitt som uprioritert. Disse områdene må underlegges bedre undersøkelser før de kan gis en riktig vurdering eller avskrives. Kartdataene finnes også SOSI-filer og som separate kart. Samtlige opplysninger knyttet til naturtypeverdiene er lagt inn i databaseverktøyet Natur2000.

I Natur2000 har vi lagt inn data over områder som er vurdert som uprioritert (U). I det videre arbeid i kommunen kan disse data brukes som grunnlag for en oppfølging av kartlegging av naturtyper og biologisk mangfold i kommunen.

Figur 2.

Lokalitet**1 Rydningstverrelva**

Natur 2000

192210001

Naturtype

Gråor-heggeskog

Naturtypekode

F05

Verdisetting**A – svært viktig naturtype**

Høyde over havet (m)

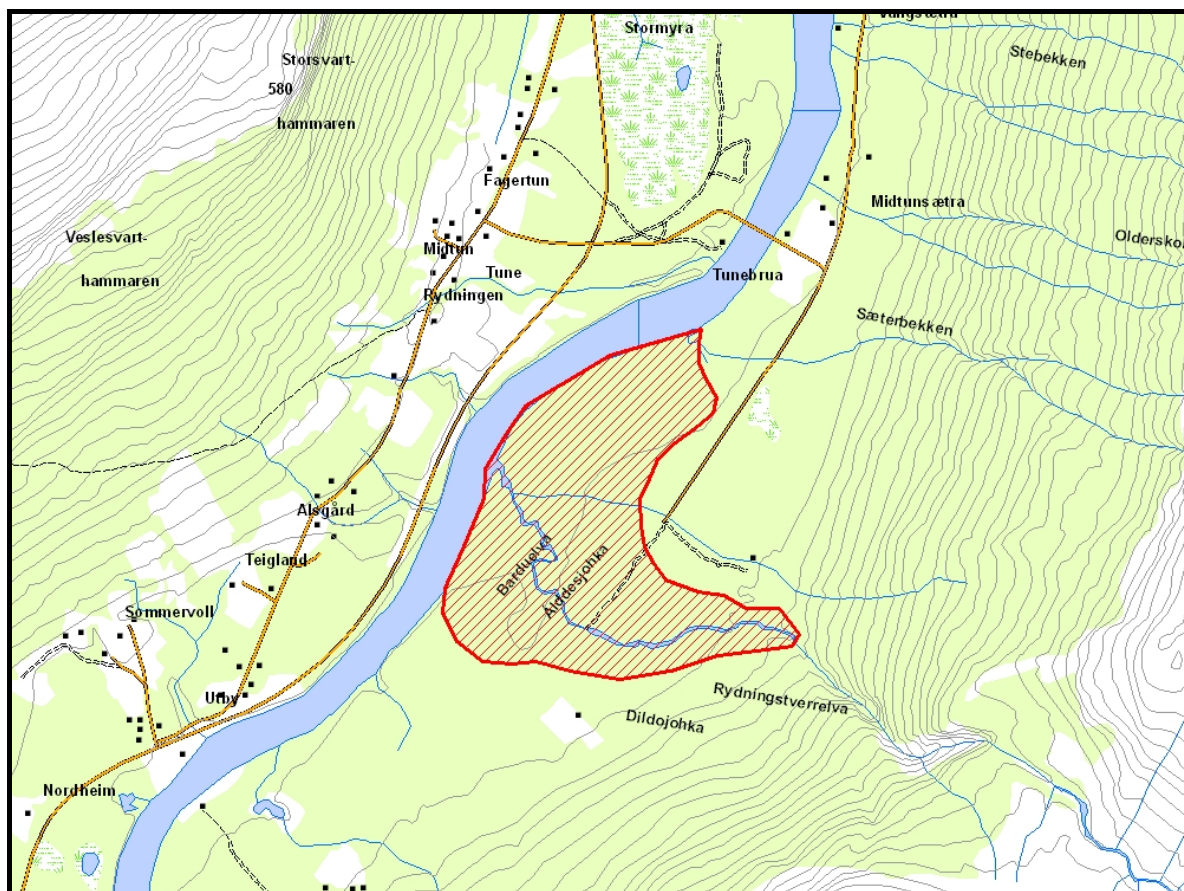
55-120

UTM (WGS84)

34W CB 980 476

Lokaliteten består av en flommarksskog som vokser på begge sidene av Rydningstverrelvas utløp. Skogen domineres av gråor-heggeskog, stedvis finnes det en del storvier som istervier og svartvier/grønnvier. Her finnes mye død ved både i form av gadd og læger. Velutviklede *Lobaria*-samfunn finnes også her, og den rødlistede fosseneveren (*sårbar*) vokser flere steder. Stedvis vokser det også en del gulveis.

Fuglesamfunnet er særlig rikt med mange varmekjære arter som munk, gulsanger og trekryper. Dvergspett (*hensynskrevende*) er også påvist hekkende her.

Lokalitet**2 Høgtverrelva og Storholmen**

Natur 2000

192210002, 192210127

Naturtype

Gråor-heggeskog, Deltaområde

Naturtypekode

F05, E01

Verdisetting**A – svært viktig**

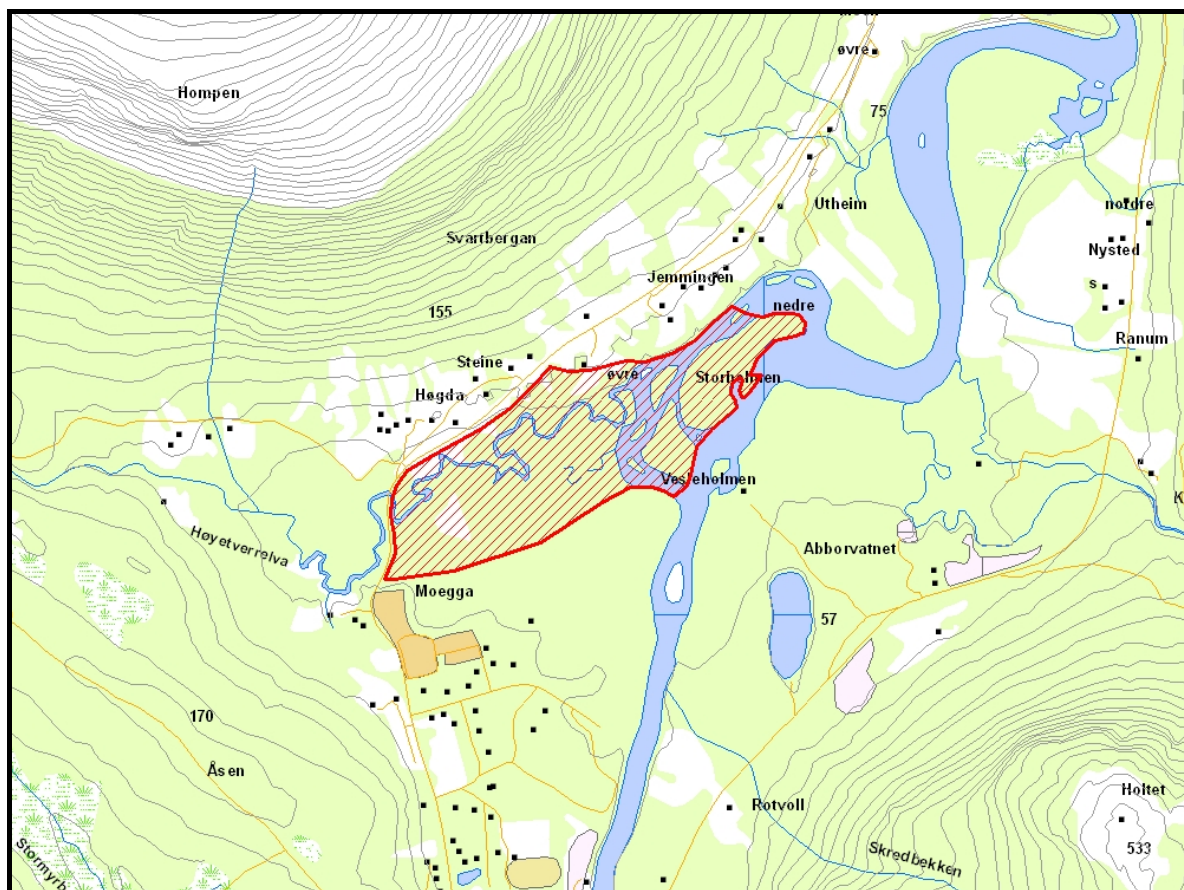
Høyde over havet (m)

55-80

UTM (WGS84)

34W CB 942 440

Dette er en frodig og velutviklet flommarksskog med mye død ved og klare innslag av kontinuitet. Skogbunnen domineres av strutseving, hegg og rips. Fuglefaunaen er rik med mye trost og sangere. Området er et særlig viktig vinterområde for elg. Storholmen, som egentlig er en del av et deltaområde, er inkludert i denne naturtypen fordi her finnes mye av de samme vegetasjonstypene som innover i selve gråor-heggeskogen.

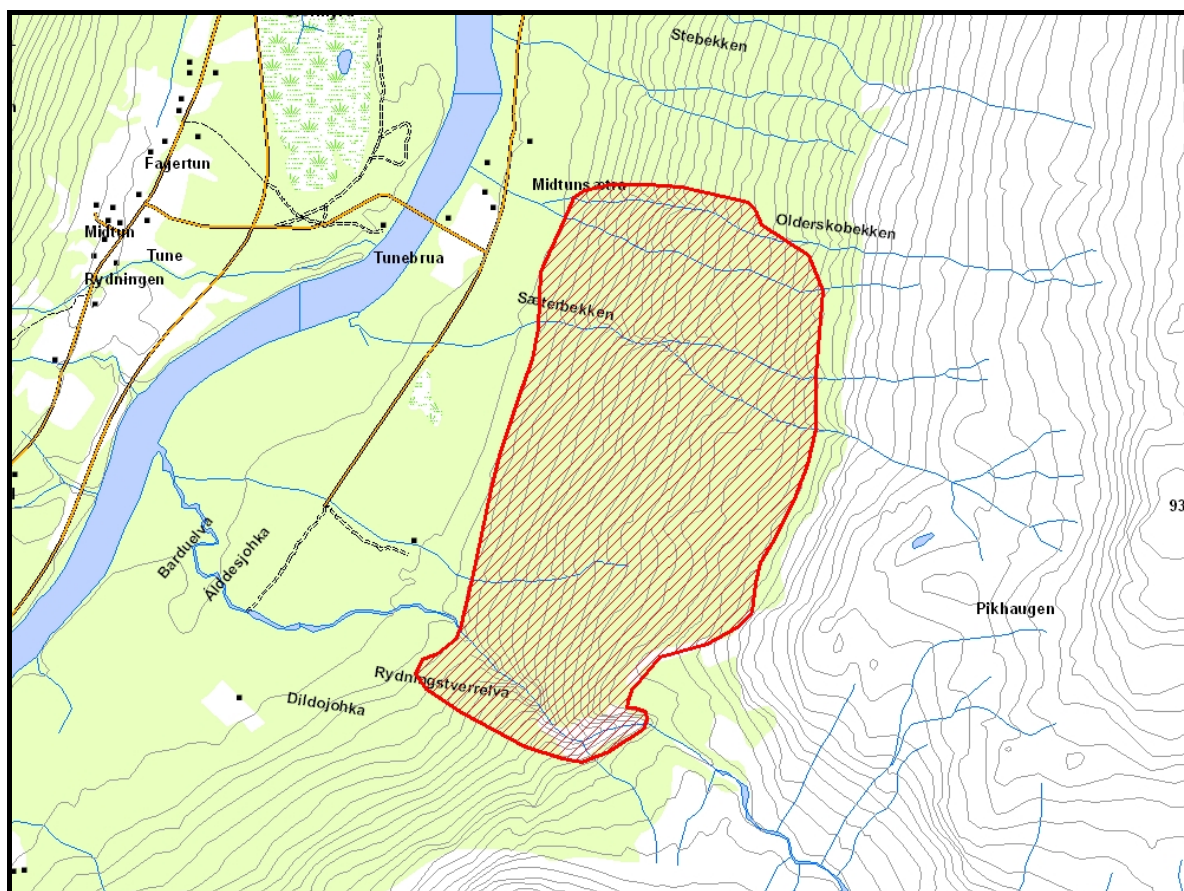
Lokalitet	3 Rønningslia
Natur 2000	192210003
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	A – svært viktig naturtype
Høyde over havet (m)	120 - 330
UTM (WGS84)	34W CB 991 474

Denne lokaliteten strekker seg fra Rydningstverrelva i sør til Seterbekken i nord, og hele veien fra der lia går over i de flate partiene ut mot Barduelva og opp mot tre-grensen. Skoglia er ei høgstaude bjørkeli med betydelige innslag av gråor og silke-selje i fuktigere drag. Det finnes også en del storvokst rogn spredt gjennom de nedre og midtre partiene av lia. Feltsjiktet domineres av strutseving, turt og en rekke andre høgstauder.

Her finnes en hel del død ved og stedvis velutviklede lavsamfunn. Her er det blitt registret flotte *Lobaria*-samfunn med mye lungenever, skrubbenever og det er også gjort ett funn av både fossenever (*sårbar*) og sølvnever (norsk ansvarsart). Det er også rikelig med vrenge-arter i lavsamfunnene.

Lia er rik på fugl med arter som svarttrost, måltrost, ringdue og spurvehauk.

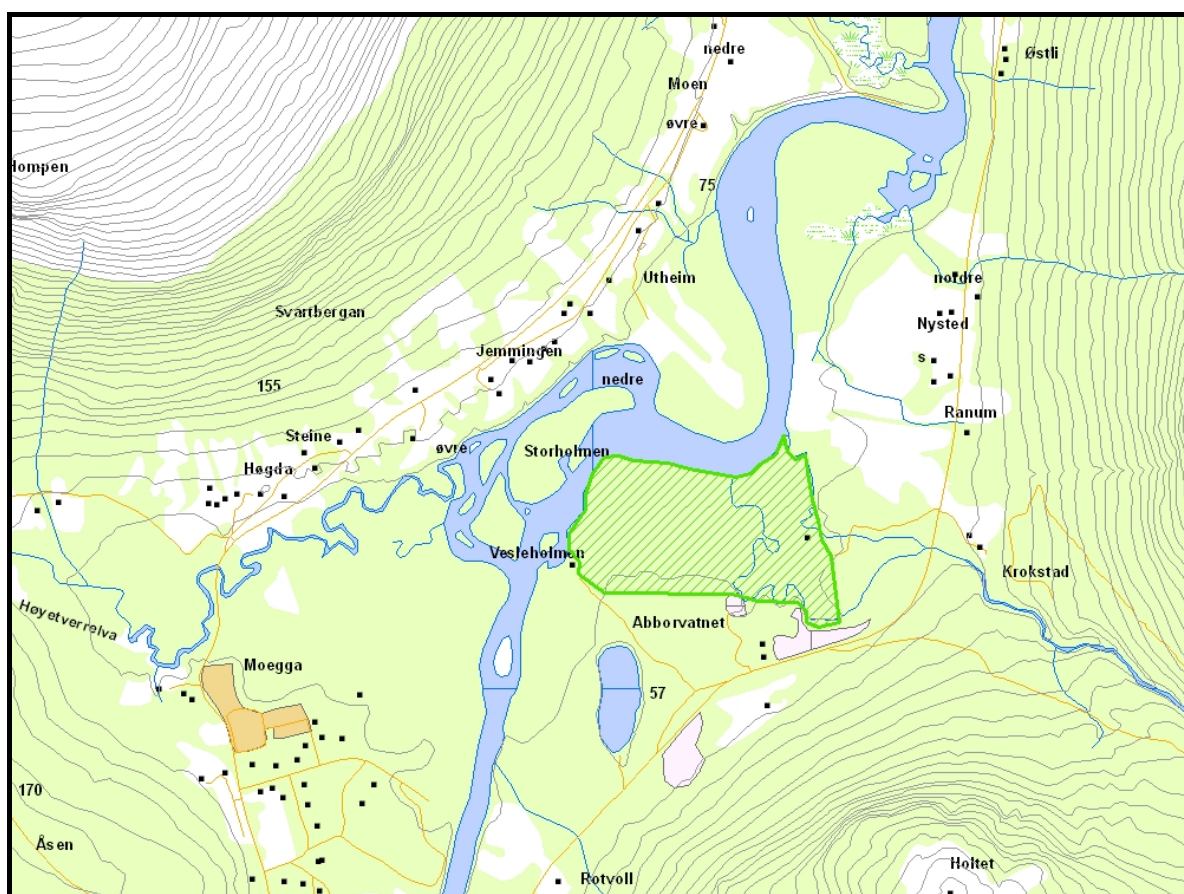
Lokaliteten er også et viktig beiteområde for elg. Fot- og beitespor, elgmøkk og lig-greplasser etter elgku med kalv ble registrert.

Lokalitet **11 Krogstadtverrelva**

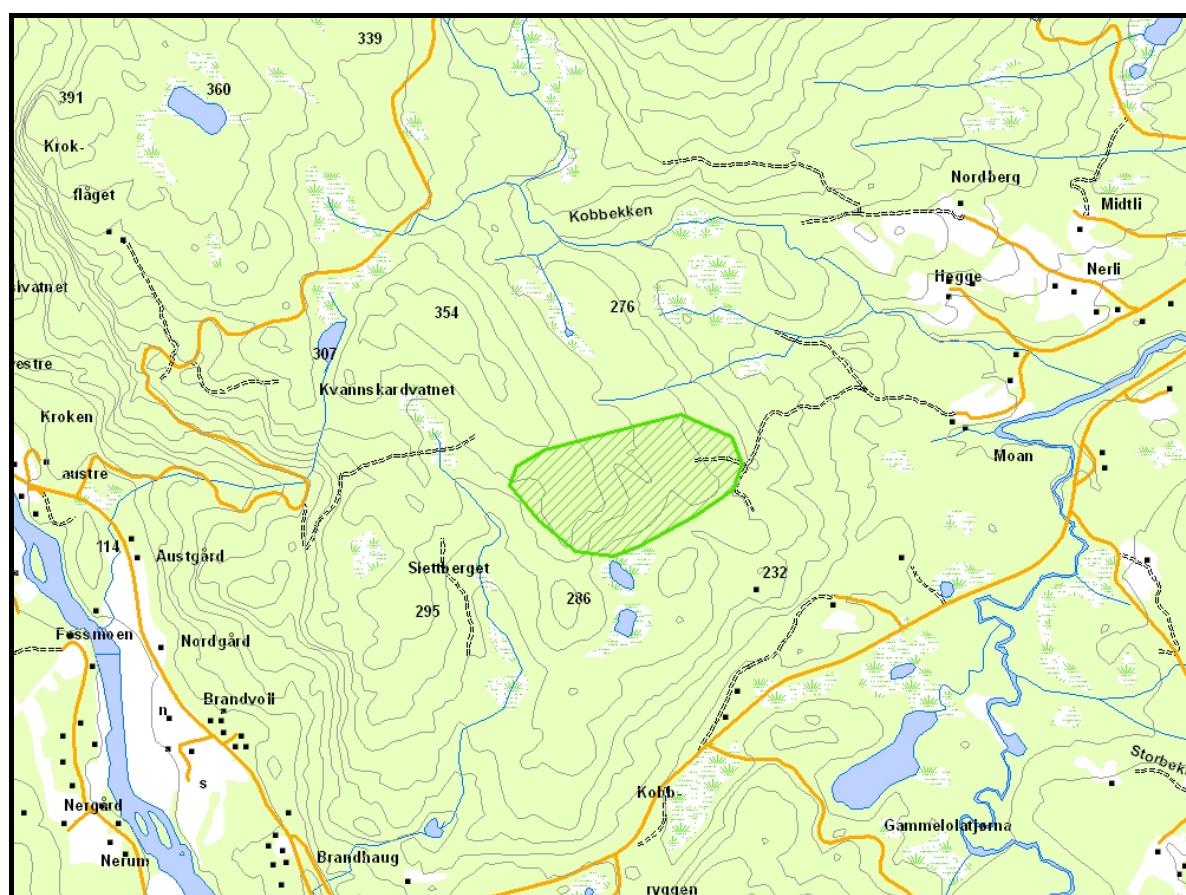
Natur 2000	192210011
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	55-60
UTM (WGS84)	34W CB 955 438

Denne lokaliteten ligger rundt utløpsområdet for Krogstadtverrelva der denne munner ut i Barduelva. Skogen domineres av gråor-heggeskog med rik undervegetasjon der strutseving, rips og heggekratt danner et tett bunnsjikt. Lokaliteten har store trostekolonier og ellers en rik spurvefuglfauna. Munk og hagesanger var de vanligste sangerne, mens gåfluesnapper og trekrypere ble registrert hekkende flere steder.

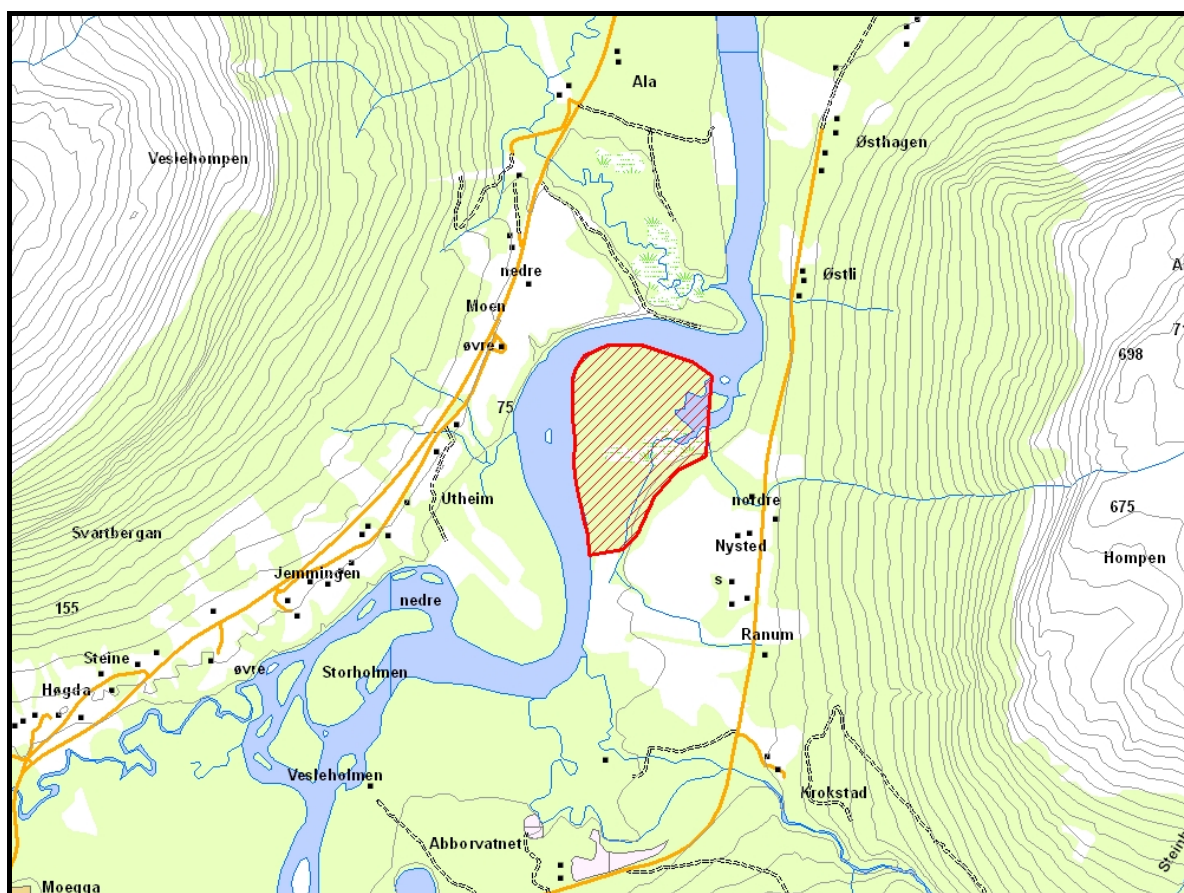
Lokalitet	16 Kobberyggen
Natur 2000	192210016
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	190-280
UTM (WGS84)	34W CB 880 385

Denne lokaliteten er en restlokalitet med storvokst bjørkeskog i et område med mye skogbruksaktivitet. Skogbunnen domineres av turt og strutseving samt en del andre høgstauder. Stedvis finnes det noe død ved. Området er rikt på fugl med arter som trepiplerke, bokfink, jernspurv og alle våre fire trostearter.

Lokalitet	19 Nysted
Natur 2000	192210019
Naturtype	Rikere sumpskog
Naturtypekode	F06
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	55
UTM (WGS84)	34W CB 959 450

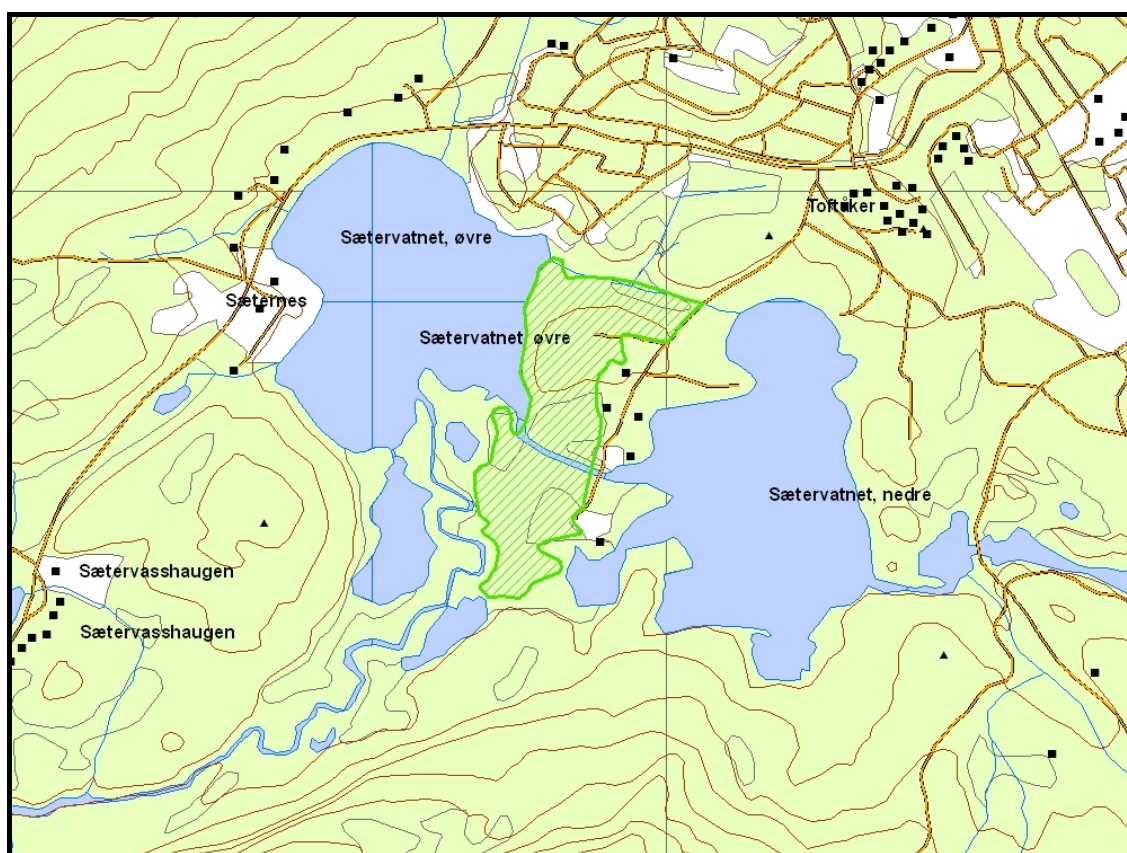
Denne lokaliteten har betydelige kvaliteter der den veksler mellom sumpskog og gråor-heggeskog. Her finnes mye død ved og undervegetasjonen domineres av ulike starr-arter i de fuktigste partiene mens det går over i strutseving-rips-hegg i de tørrere partiene. Skogen bærer også sterk preg av at det beiter elg her vinterstid. Fuglefaunaen er gjennomgående artsrik med en særlig rik spurvefuglfauna.

Lokalitet	20 Mellaelva
Natur 2000	192210020
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	100-250
UTM (WGS84)	34W CB 920 398

Dette området består av skogspartier mellom Toftakervatn og Sætervatn. Skytefeltgrensen deler området i to, og området er behandlet som en enhet selv om deler av det ligger utenfor skyte- og øvingsfeltet. Skogen er en blandingsskog mellom rik løvskog dominert av bjørk, og gråor-heggeskog samt diverse vierarter som stedvis dominerer rundt en del åpne myrpartier. Noen steder kan skogspartiene gå over i sumpskog. Områdene er imidlertid så små at det ikke ble funnet formålstjenlig å avgrense dem som egne naturtyper, men heller legge dem inn under gråor-heggeskog-typen. Skogen har stedvis gode forekomster med skrubbenever. Orkideen knerott er påvist i området. En rekke arter våtmarksfugl hekker i skogen ut mot selve vannene, noe som gir dette skogspartiet også en høy viltverdi.

Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen, men sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. Imidlertid har lokaliteten en rekke biomangfoldkvaliteter som gråor-heggeskog med rikbarkssamfunn, noe som resulterer i at den vurderes å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

Lokalitet**37 Tverrelvdalen**

Natur 2000

192210037

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**C – lokalt viktig**

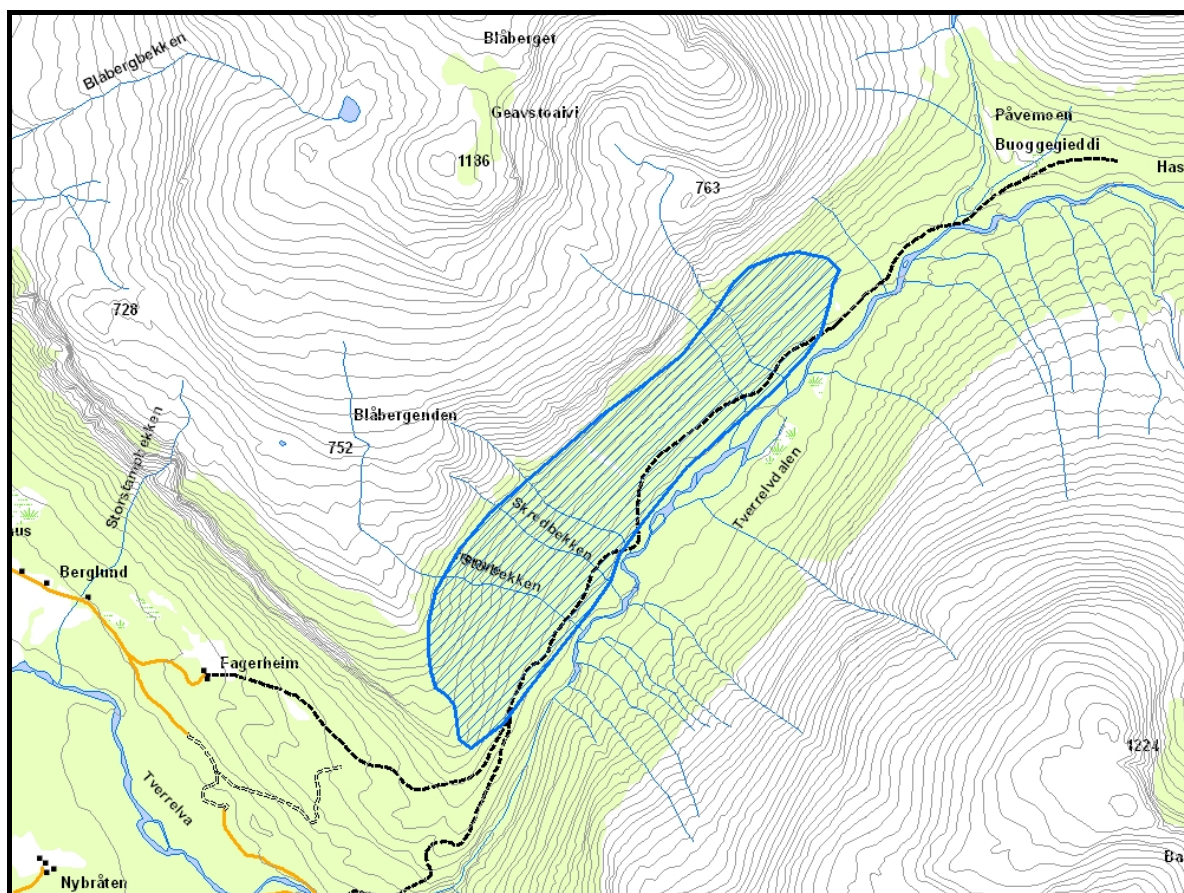
Høyde over havet (m)

180-350

UTM (WGS84)

34W CB 026 375

Dette er en lokalitet av bjørkeskog med spredte høgstauder. Lia er forholdsvis bratt. Partier av skogen er lite berørt av tidligere hogst og har derfor spor av kontinuitet med en del død ved og følgearter til denne. Skogslia har mye hekkende trost og her er også brukbart med orrfugl og rugde. De generelle kvalitetene er likevel så vidt begrensede at området vurderes til lokal verdi. Imidlertid har området potensiale for å utvikle seg videre mot kontinuitetsskog om det fortsatt får stå uten større inngrep over en tid.

Lokalitet**38 Tverrelvutløpet**

Natur 2000

192210038

Naturtype

Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti
(Gråor-heggeskog)

Naturtypekode

E03 (F05)

Verdisetting**B – viktig**

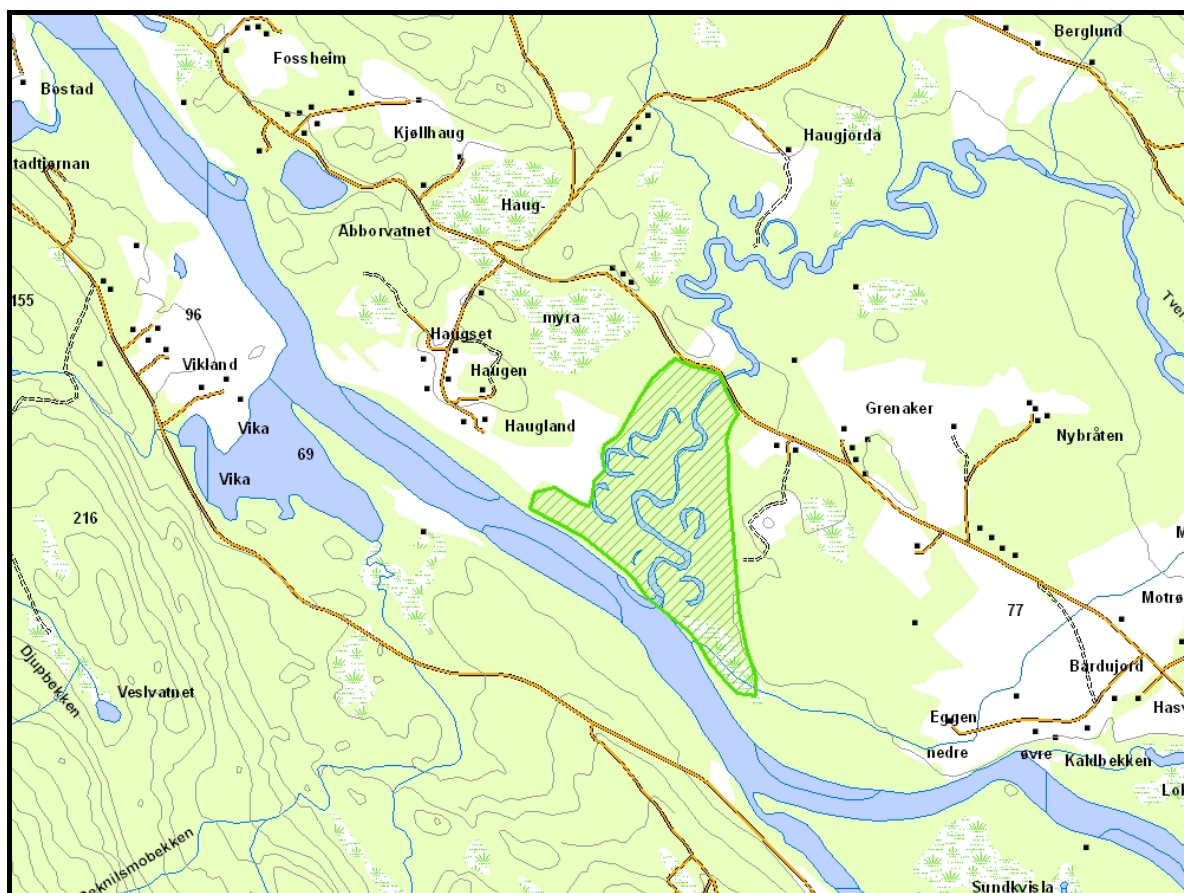
Høyde over havet (m)

70-80

UTM (WGS84)

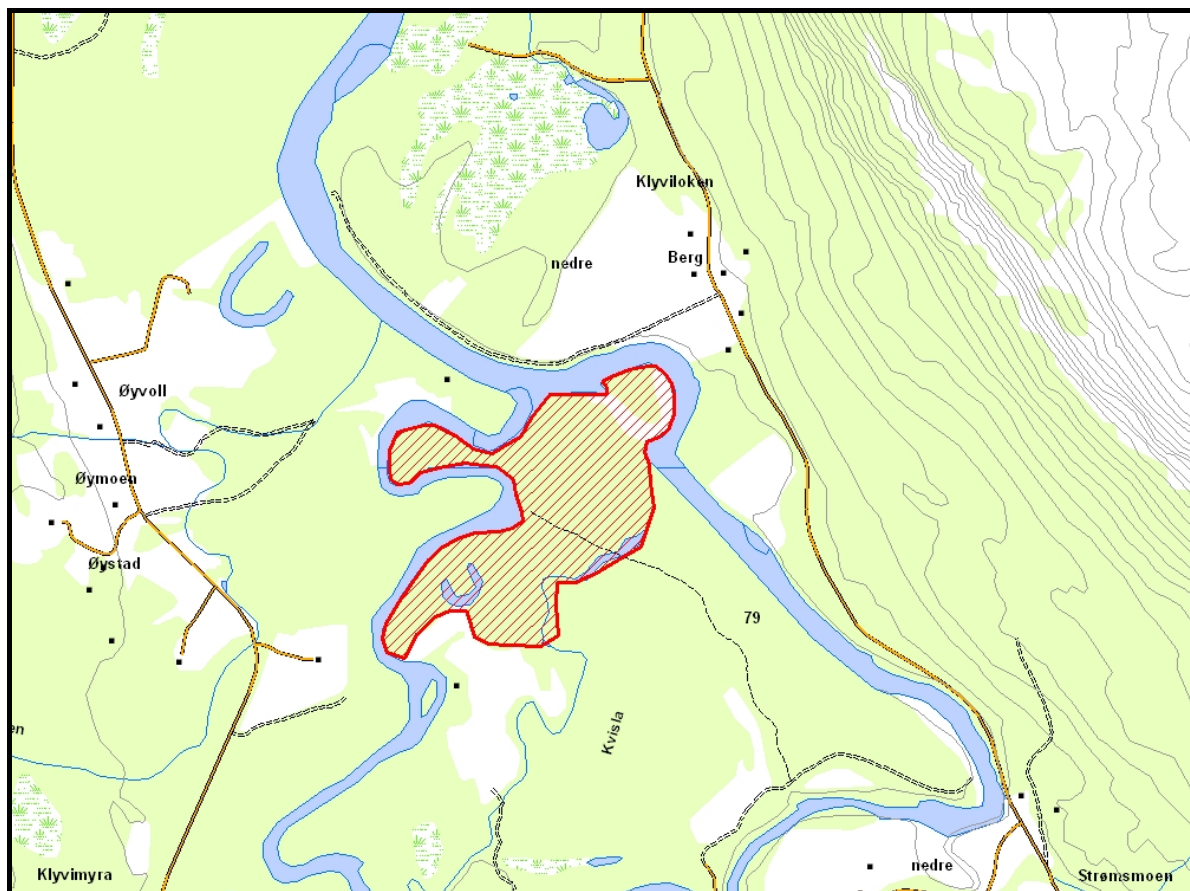
34W CB 988 353

Denne lokaliteten er et flott utviklet elveutløp med flere gamle kroksjøer samtidig som Tverrelva fremdeles meandrerer sterkt. Imidlertid reduseres kvaliteten noe ved at det går ei kraftlinje tvers gjennom de nedre delene. Kroksjøene er vegetasjonsrike med tette belter av ulike arter starr, men der flaskestarr og nordlandsstarr dominerer sterkt. Naturtypen er egentlig todelt mellom et område med ei meanderende elv med omkringliggende kroksjøer (E03) omgitt av en frodig gråor-heggeskog (F05). Lokaliteten er også viktig for en del vannfugl som vadere og gressender.

Lokalitet	44 Kvisla nord
Natur 2000	192210044
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	A – svært viktig område
Høyde over havet (m)	80
UTM (WGS84)	34W DB 012 306

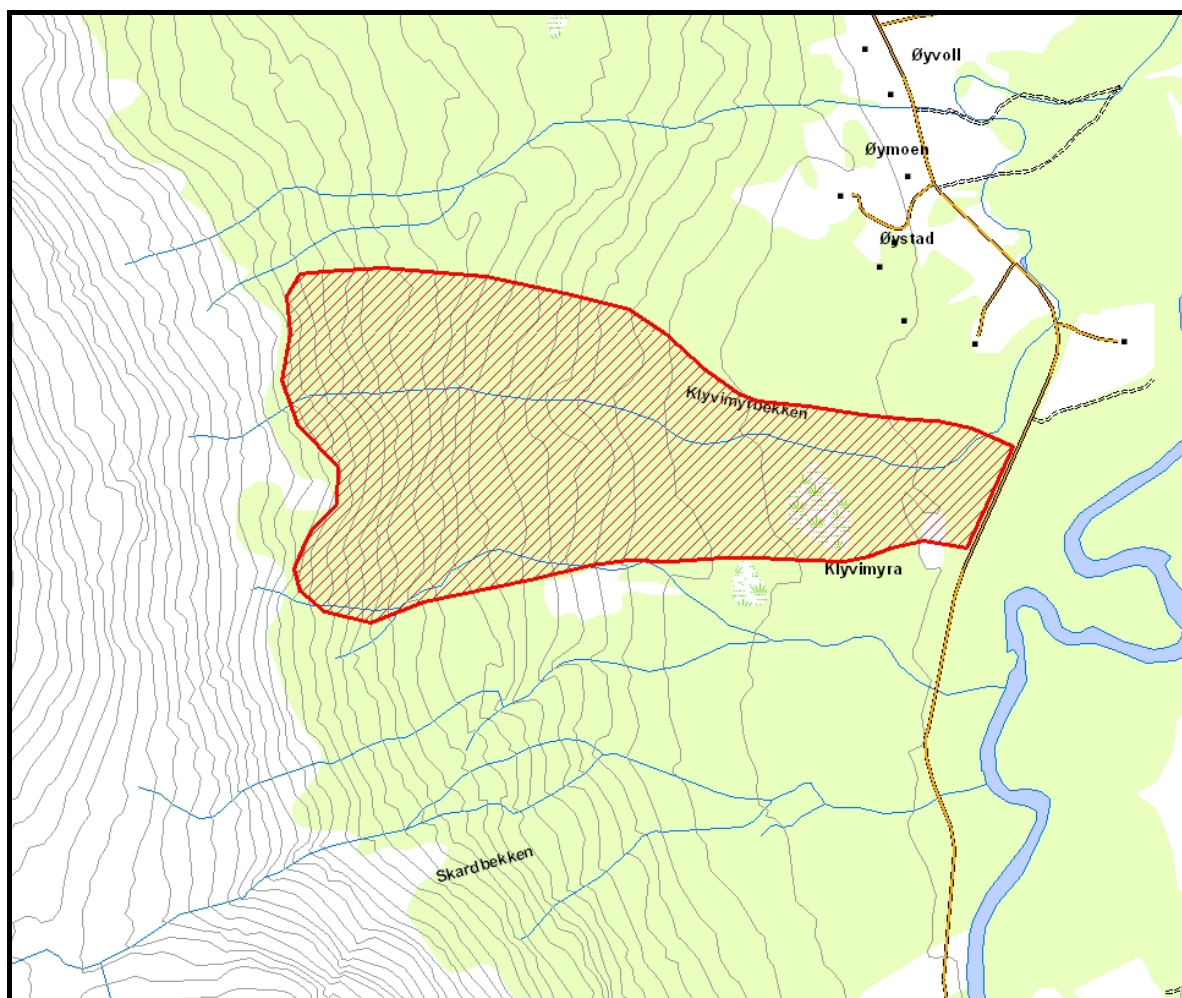
Denne lokaliteten er en fin utviklet gråor-heggeskog med mye død ved. Kantsko-
gen mot hovedelva er stedvis svært tett og vierkrattene danner ypperlige levefor-
hold for en rekke fuglearter. Her er det registrert særlig store tettheter av hekkende
spurvefugl.

Lokalitet	51 Klyvimyrbekken
Natur 2000	192210051
Naturtype	Rikere sumpskog
Naturtypekode	F06
Verdisetting	A – svært viktig område
Høyde over havet (m)	80 - 200
UTM (WGS84)	34W CB 997 301

Like sør for gården Øystad renner Klyvimyrbekken. Skogen på nordsida av denne bekken fra riksvegen og opp til ca 200 meters koten er en høgstaude-bjørkeskog. Inne i denne skogen ligger en sumpskog dominert av gråor og ulike vierarter. Stedvis finnes her mye død ved både i form av gadd og læger. Her finnes rike *Lobaria*-samfunn med fossenever (*sårbar*), lungenever og skrubbenever samt mange følgearter.

Fuglelivet er rikt, og i sumpskogen hekker dvergspett (*hensynskrevende*), tre-tåspett og flaggspett. Her er store trostekolonier og mange par av arter som hagesanger, sivpurv og vadefugl som gluttsnipe og enkeltbekkasin.

Lokalitet**94 Holtet**

Natur 2000

192210094

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**A – svært viktig**

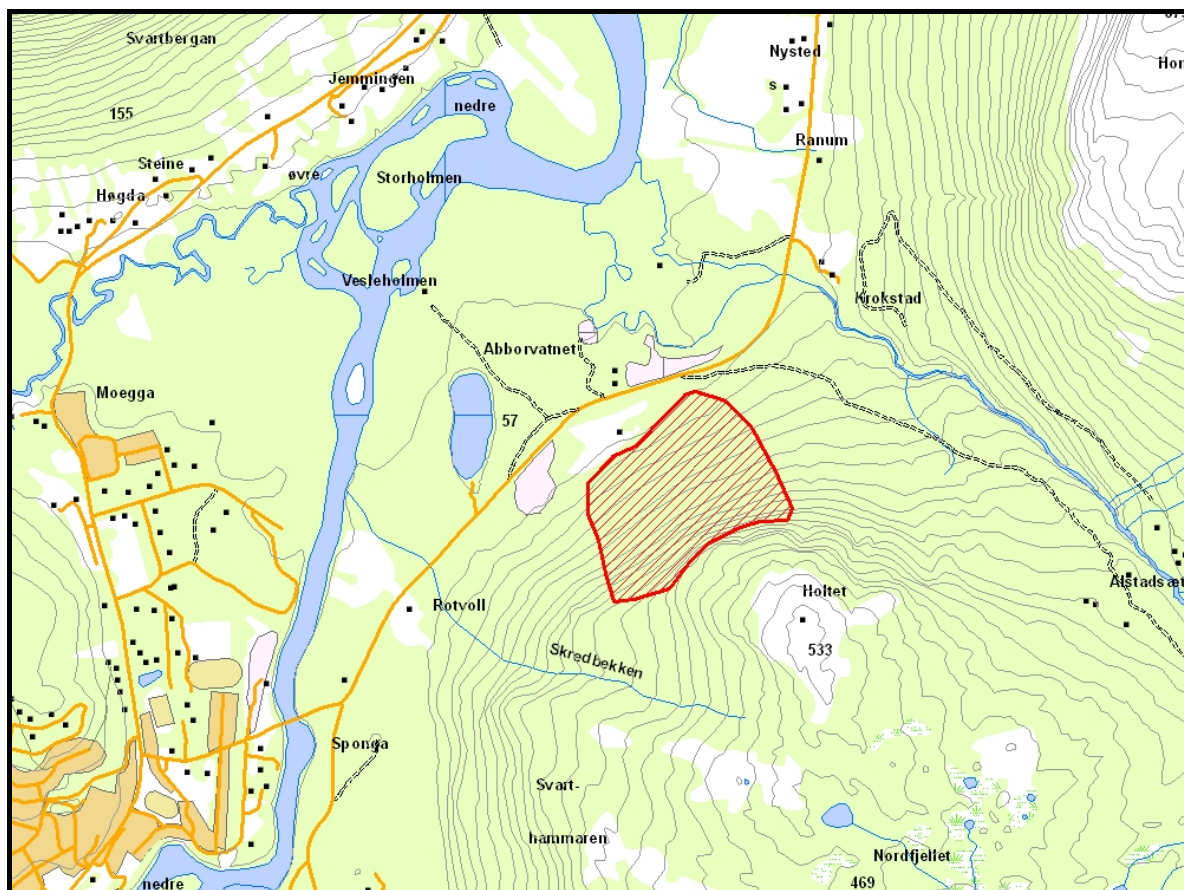
Høyde over havet (m)

80-280

UTM (WGS84)

34W CB 958 431

Denne lokaliteten er ei bratt og frodig skogsli dominert av bjørkeskog med høgstauder. Stedvis ligger det enorme steinblokker som er bevoskt med forskjellige lavarter, blant annet skrubbenever og papirlav. Fossenever (*sårbar*) ble funnet på lauvtrær i lia. Spredt i lia vokser det vårelementer som lerkespore og gulveis (i de nedre delene). Skogsbunnen domineres av høgstauder med storvokst strutseving og turt som de mest dominerende artene. Fuglefaunaen er rik med arter som svart-trost, rødstrupe og måltrost. Det ble påvist spor etter dvergspett (*hensynskrevende*) og tretåspett i form av gamle reirhull og det hekket en rekke sekundære hulerugere i lia. Vanligst var rødstjert og svartkvit fluesnapper. Skogen bar stedvis preg av mye beiting av elg.

Lokalitet**95 Tunelia**

Natur 2000

192210095

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**A – svært viktig naturtype**

Høyde over havet (m)

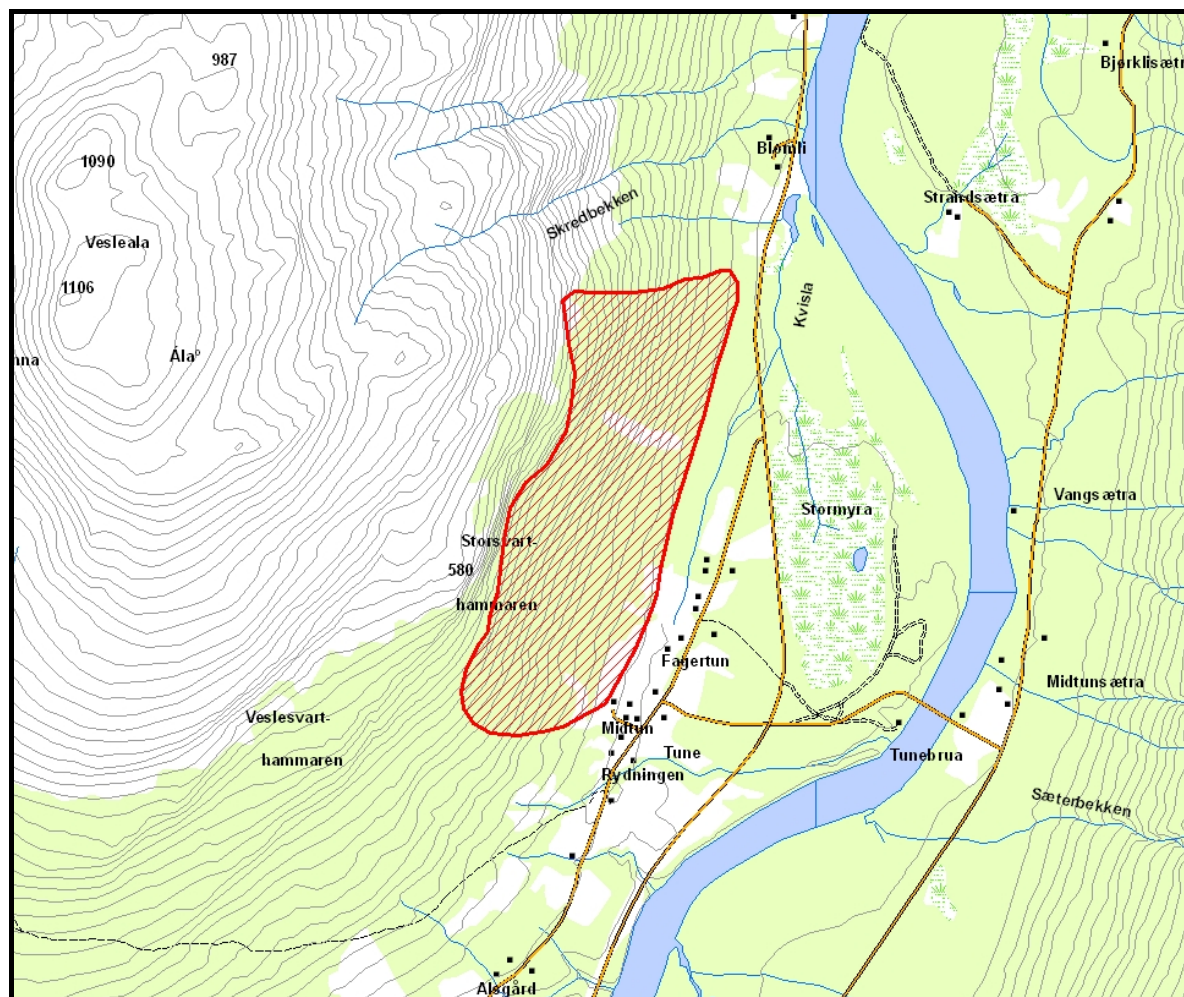
80-270

UTM (WGS84)

34W CB 978 496

Denne lokaliteten strekker seg fra ovenfor gården Fagertun i sør og nord til Skredbekken i Blomlia. Lia er ei velutviklet høgstaude bjørkeli med mye ispreng av gråor og silkeselje i fuktigere partier. Lia er skredutsatt og det finnes mange skredvifter som bryter skogstrukturen opp.

Store deler av lia preges av strutsevingssamfunn som har et velutviklet våraspekt med mye gulveis og vanlig lerkespore. Det ble også registrert en forekomst av den rødlistede fosseneveren (*sårbar*). Fuglelivet er også rikt i lia med mye svarttrost, trepiplerke samt store trostekolonier.

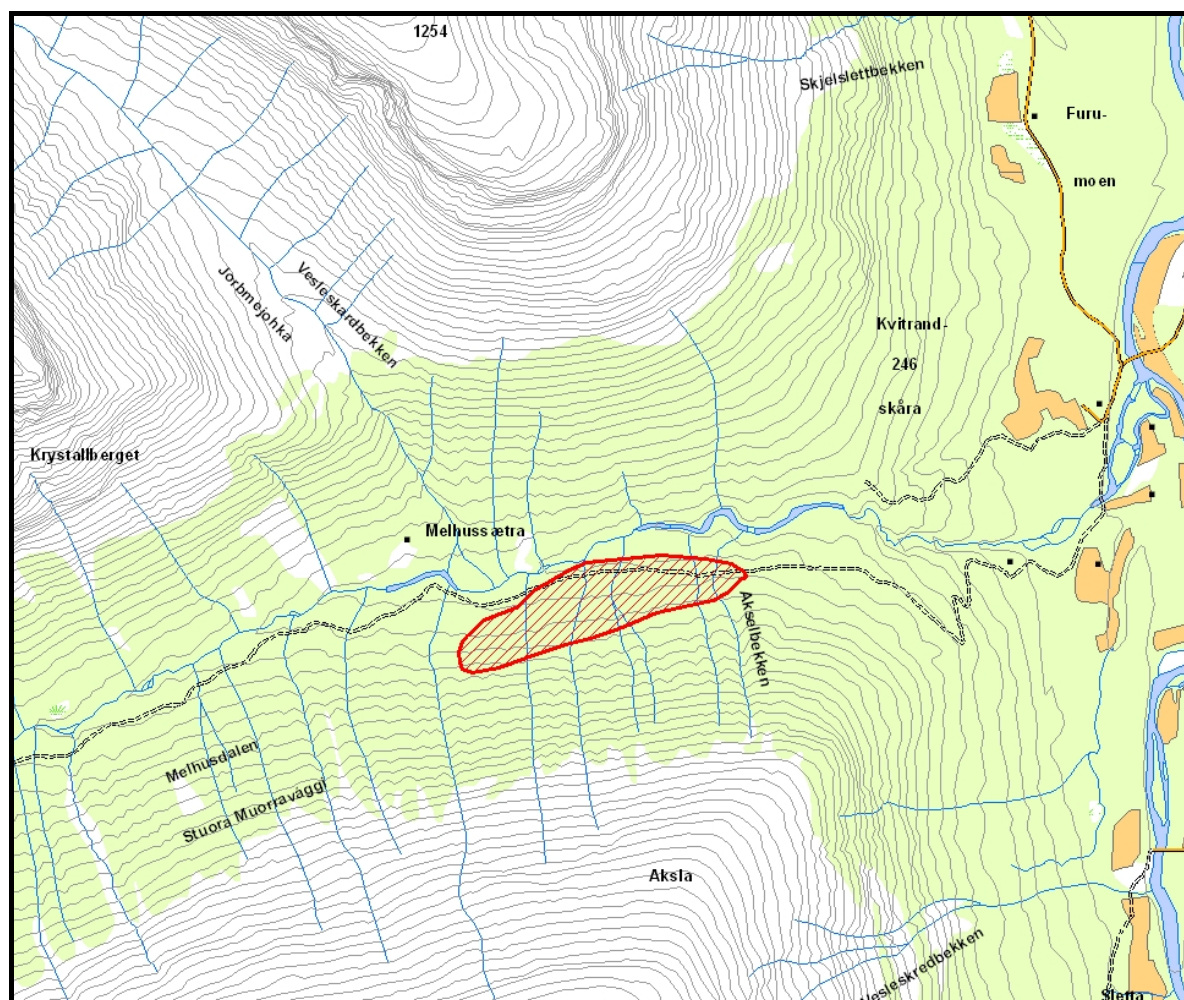

*Gulveis er ett av de spesielle vårelementene i Tunelia. Arten finnes over større skogsområder i nedre Bardu og er spesielt knyttet til rikskog.
Foto: Karl-Birger Strann ©.*

Lokalitet	97 Melhusdalen
Natur 2000	192210097
Naturtype	Gammel lauvskog
Naturtypekode	F07
Verdisetting	A – svært viktig naturtype
Høyde over havet (m)	260-330
UTM (WGS84)	34W CB 988 238

Lokaliteten ligger i den vestvendte lia innover i selve Melhusdalen. Lia består av en del høgstaude bjørkeskog, men her finnes et større parti med særlig store og gamle seljer i fuktige drag og langs sigemyr. Disse seljene har et rikt insektsliv (ikke tilfredsstillende undersøkt enda) og mye rik lavflora og stedvis rik kjukevekst. Lavsamfunn av *Lobaria*-typen var fremherskende med mye skrubbenever og flere funn av den rødlistede fosseneveren (*sårbar*).

Fuglefaunaen var rik med mye sangere (særlig mange gransangere og hagesanger) og stor tetthet av fuktkrevende arter som blåstrupe, sivspurv og gulerle. Hønsehauk (*sårbar*) jakter regelmessig i lia.

Lokalitet**100 Klyviloken**

Natur 2000

192210100

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**B – viktig**

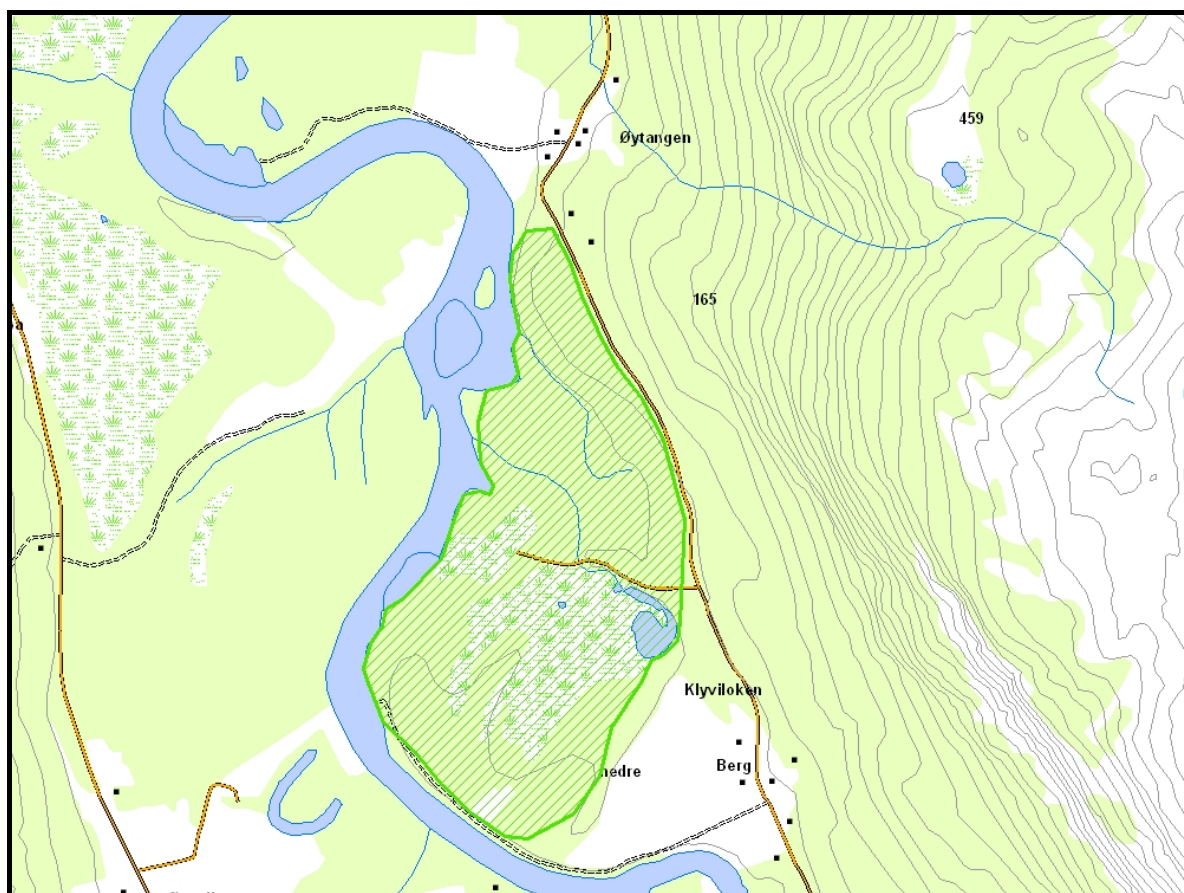
Høyde over havet (m)

60-80

UTM (WGS84)

34W DB 010 315

Denne lokaliteten består av en bjørkeskog med frodig undervegetasjon i form av høgstauder og strutseving. Bjørkeskogen er iblandet med noe gråor/hegg. Skogen vokser på ei elveslette rundt Klyviloken; et tjern med rik vannfuglfauna av vadefugl og ender. I kantene mot elva og tjernet vokser det en del selje og vier. Det var også en del vierkratt langs myra. Nær dyrka mark var det noe hogst.

Lokalitet**101 Nylund**

Natur 2000

192210101

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**A – svært viktig**

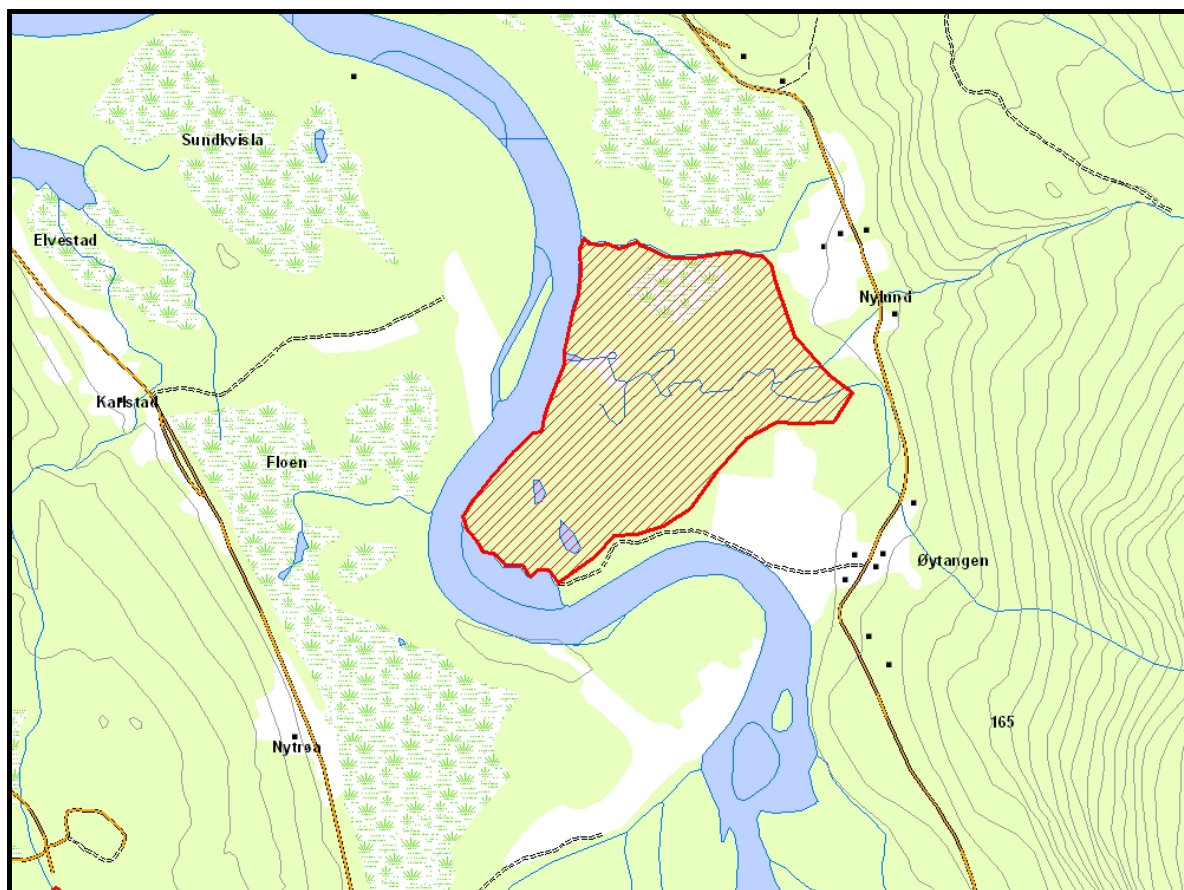
Høyde over havet (m)

70

UTM (WGS84)

34W DB 006 330

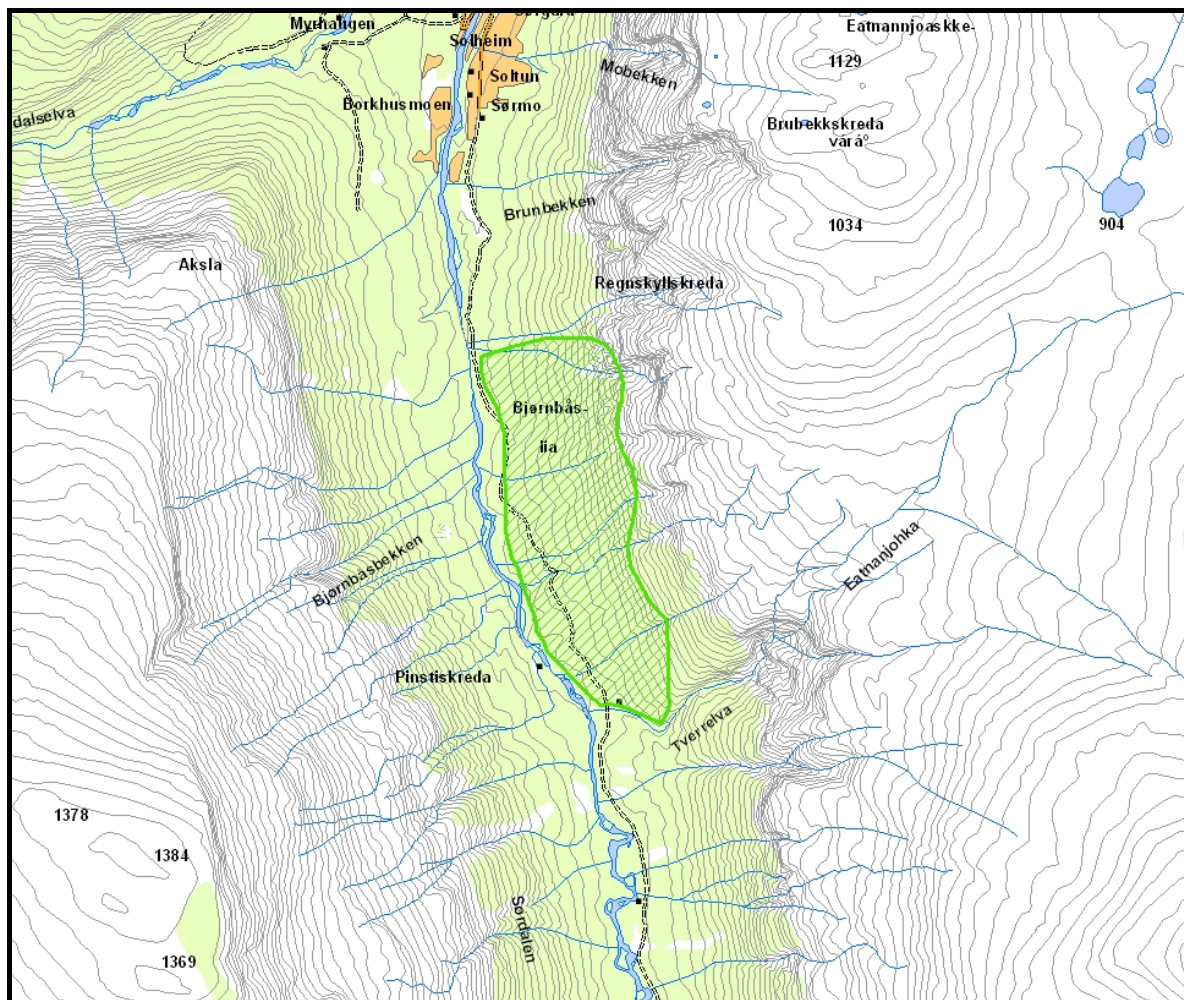
Lokaliteten er en godt utviklet bjørkeskog med høgstauder med frodig undervegetasjon dominert av strutseving, turt og andre høgstauder. Her vokser også godt med rips og en del bringebær og en hel del heggekratt. Langs Lappskardelva vokser det en del gråor og større hegg. Området har en middels rik fuglefauna med arter som gråfluesnapper, trekryper og mye hagesanger. Dvergspett, rødlistet som *hensynskrevende*, ble også observert i området. Deler av lokaliteten er påvirket av beite.

Lokalitet	102 Bjørnbåslia
Natur 2000	192210102
Naturtype	Gammel lauvskog
Naturtypekode	F07
Verdisetting	B – viktig naturtype
Høyde over havet (m)	180-350
UTM (WGS84)	34W DB 011 164

I den vestvendte Bjørnbåslia i Sør dalen på over en kilometers lengde vokser en høgstaude bjørkeskog med et stort innslag av store, gamle seljer. Mengden død ved var også stedvis god. Disse gamle seljene har et rikt insektsliv (ikke tilfredsstillende undersøkt enda) og rike lavforekomster. Det var en rekke flotte *Lobaria*-samfunn med frodige forekomster av skrubbenever, grynvreng og glattvreng. De nedre delene av stammene var dekket av *Peltigera*-lav.

Fuglelivet i denne lia er særlig rikt med flere varmekjære arter som svarttrost, gjerdesmet, munk og gulsanger. Her hekket også dagrovfugl som dvergfalk og haukugla hekker regelmessig i denne lia.

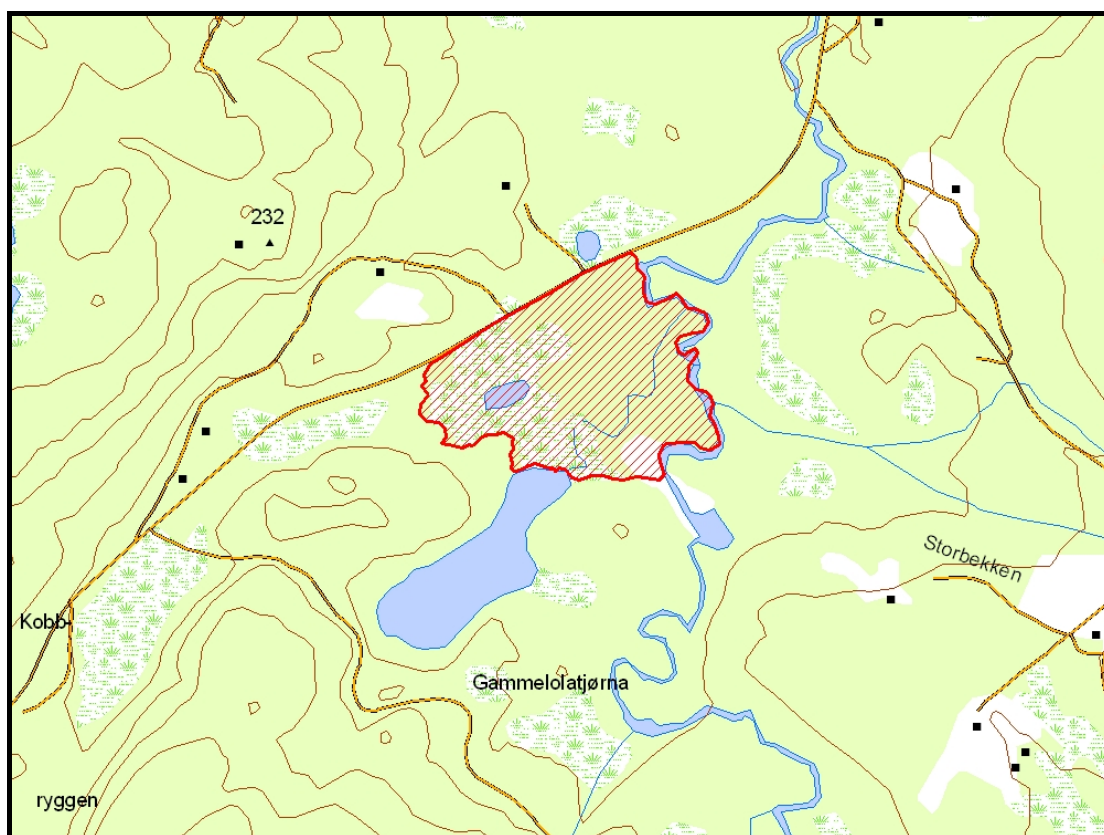

Lokalitet	107 Lianloken-området
Natur 2000	192210107
Naturtype	Rikere sumpskog
Naturtypekode	F06
Verdisetting	A - svært viktig
Høyde over havet (m)	140
UTM (WGS84)	34W CB 887 379

Området domineres av myr og fuktige kantskoger som til dels er sumpskog. Sentralt i området ligger et lite, grunt tjern, Lianloken. Skogen rundt lokaliteten består av bjørk, gråor og selje med forskjellige vierarter i kratt langs elva og myra. I den best utviklede skogen ble det påvist territoriehevdende dvergspett (*hensynskrevende*), og hulerugere som kjøttmeis og svartkvit fluesnapper hekket i gamle spettehull. Deler av denne skogen hadde mye skrubbenever samt andre lavarter som glattvrenge og grynvrøge, noe som også indikerer kontinuitet i denne delen av skogen.

Lokaliteten omfatter også ei gammel slåttemark (myrslått). Mosaikken i dette våtmarkssystemet bestående av mange kantsoner, resulterer i høyt biologisk mangfold. Særlig gir dette seg utslag innen våtmarksarter spesielt, men også en rekke andre arter knyttet til fuktige/rike kantsoner.

Lianloken med omkringliggende smådammer har et rikt insektsliv, noe som også gir gode beiteforhold for ender og vadefugl. Naturtypen på denne lokaliteten er sjelden i kommunen og spesielt innenfor skyte- og øvingsfeltet, noe som resulterer i at det vurderes å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

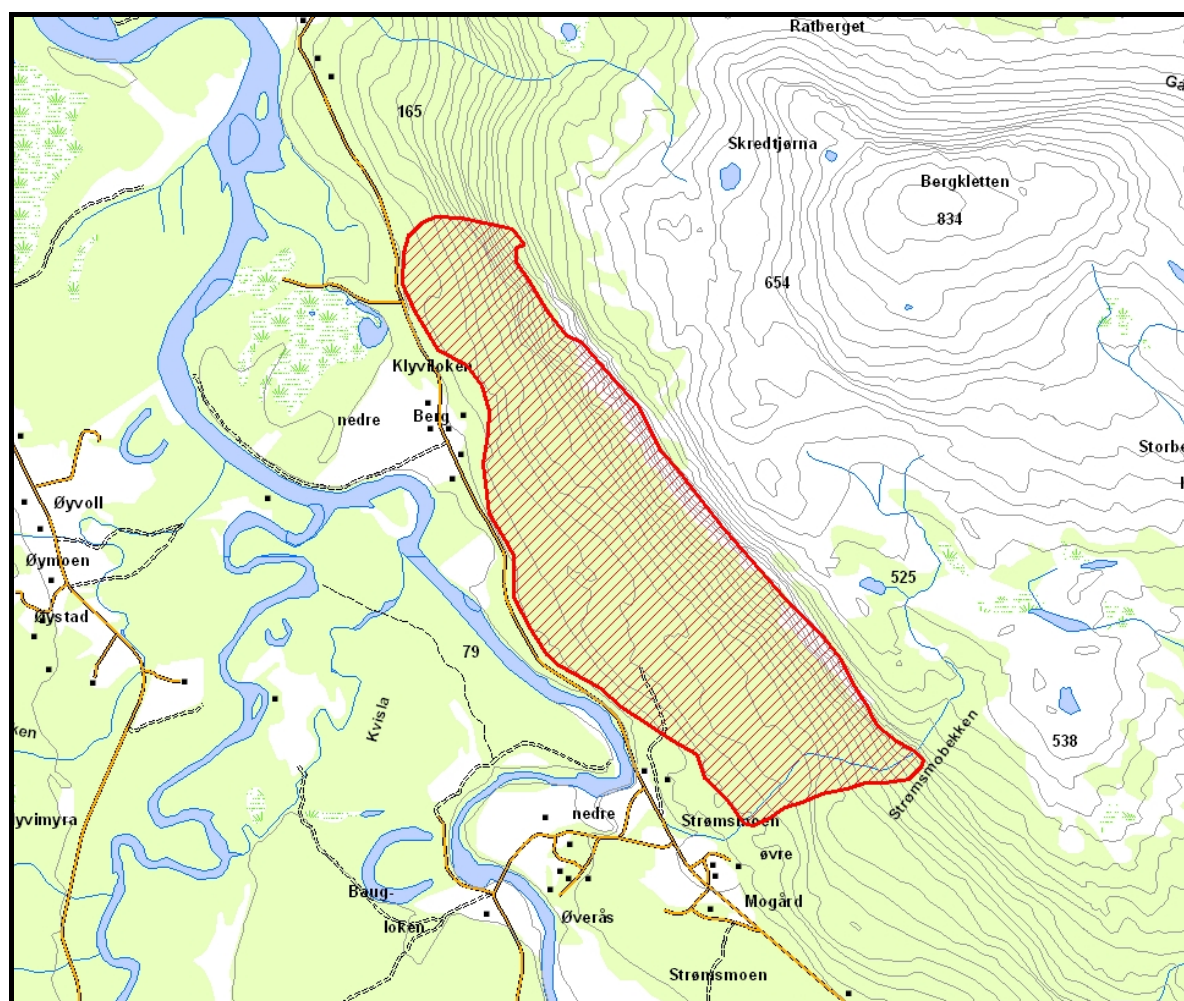

Lokalitet	110 Bergskletten
Natur 2000	192210110
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder og kalkskog
Naturtypekode	F04 og F03
Verdisetting	A – svært viktig naturtype
Høyde over havet (m)	80-400
UTM (WGS84)	34W DB 022 308

Denne lokaliteten strekker seg i hele lengden fra gården Strømsmoen i sør til Øytangen i nord. Denne frodige lia er en frodig høgstaude bjørkeskog med betydelige arealer kalkbjørkeskog. Skogen preges av storvokste løvtrær, bjørk, silkeselje, gråor og ispreng av osp. Skogen har velutviklede *Lobaria*-samfunn med store forekomster av lungenever, skrubbenever og en rekke andre følgearter, bl.a. en mindre forekomst av fossenever (*sårbar*).

Undervegetasjonen preges av strutseving, turt, meterhøy kranskonvall og mjødurt. Innunder selve Bergskletten er skogen sterkt preget av ras fra det kalkrike berget, mange store blokker dominerer skogbildet. Her vokser det mye rips og bringebær. Marisko (*hensynskrevende*) er også tidligere funnet her. Rasmarene helt oppunder selve klippene er særdeles artsrike.

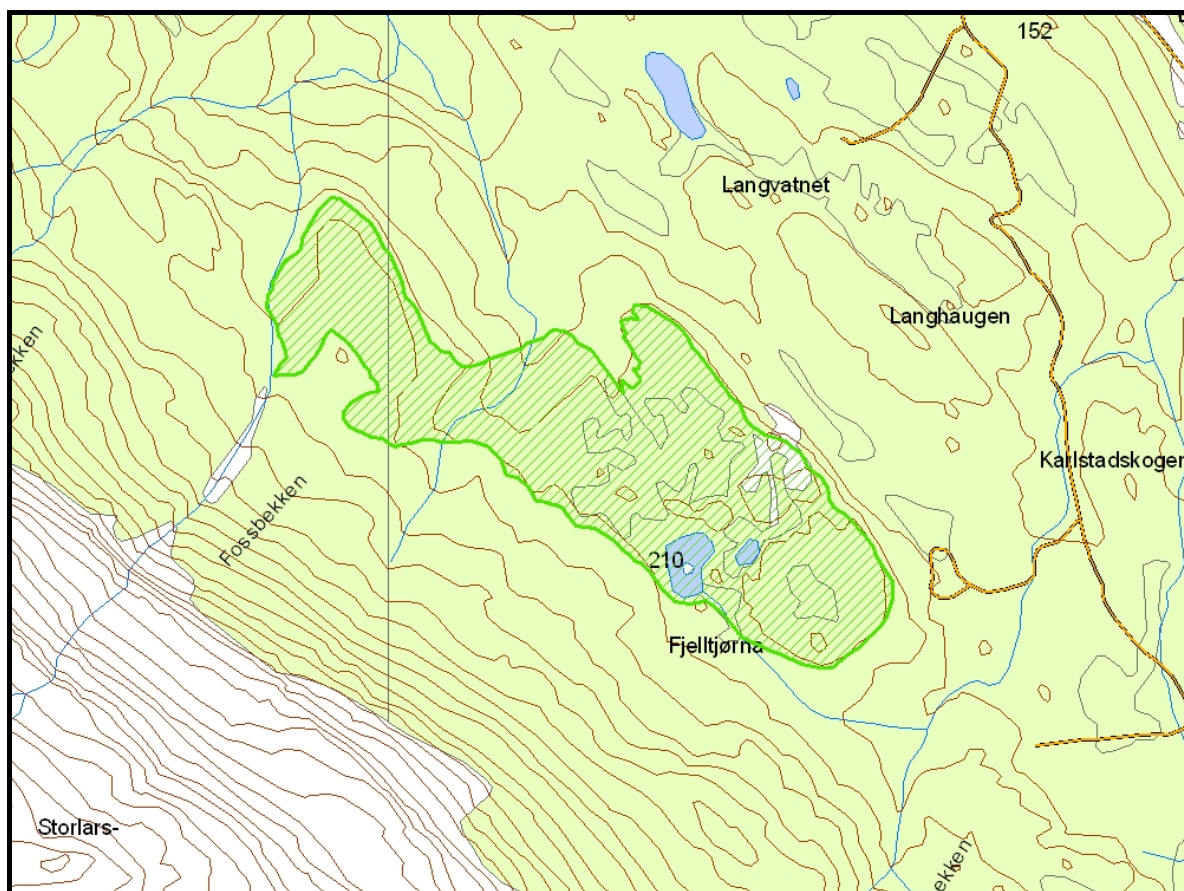
Fuglelivet er rikt med tettheter av arter som svarttrost, munk, hagesanger, gransanger og grønnsisik. Her finnes flere store trostekolonier.

Lokalitet	111 Øvre Karlstadskogen
Natur 2000	192210111
Naturtype	Andre viktige forekomster (furuskog)
Naturtypekode	H01
Verdisetting	B - viktig
Høyde over havet (m)	210
UTM (WGS84)	34W CB 982 327

Området består av furuskog iblandet en del løvskog, hovedsakelig bjørk, i fuktige drag og dalganger. Terrenget er småkupert. Dette gir mange små, avgrensede lokaliteter med tett løvskog omgitt av rabber bevokst med åpnere furuskog. Løvskogen i dalgangene kan være svært rik og stedvis ha et rikt mangfold. Denne mosaikken gir gode leveforhold for en rekke fuglearter. Til tross for at en del av området er tydelig preget av skogbruksaktivitet, har det fremdeles en viktig funksjon for en rekke fuglearter.

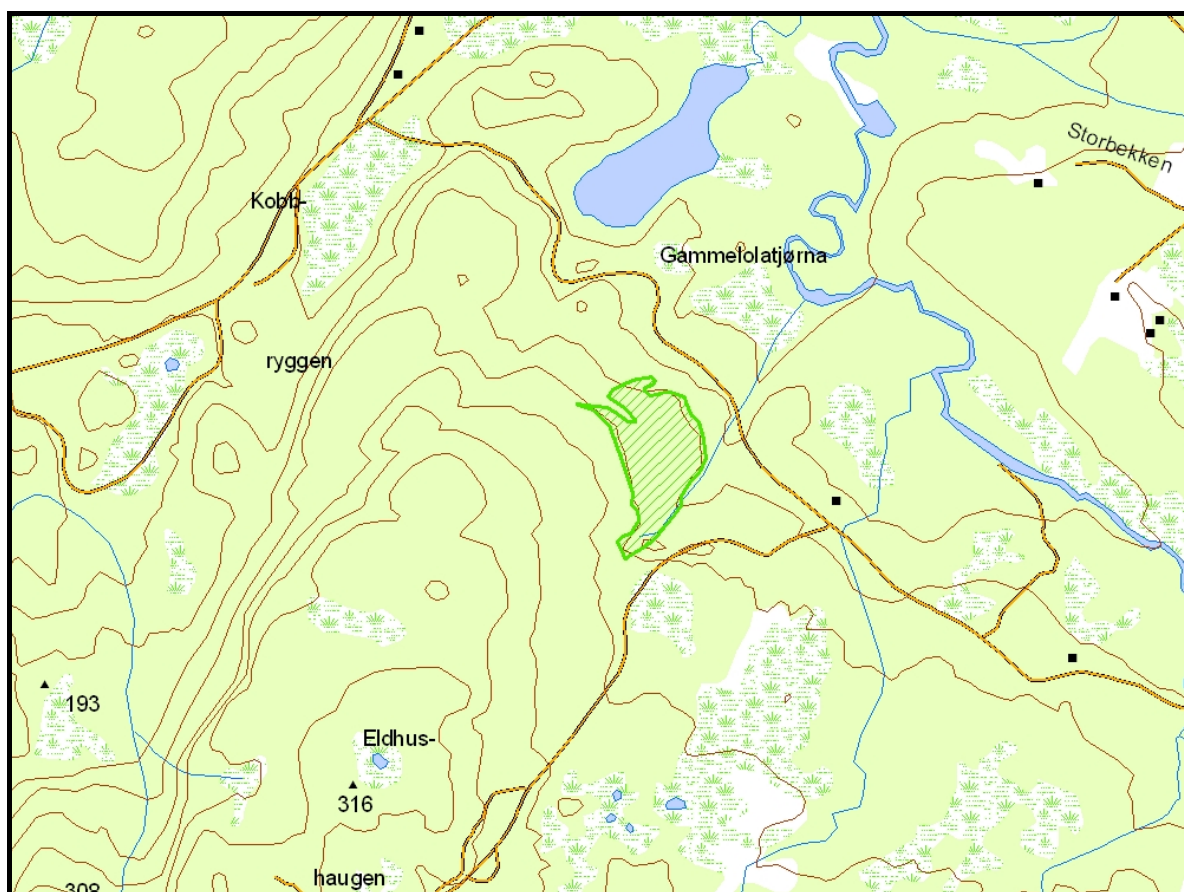
Videre er det kjent at jerv (sjelden) og gaupe (bør overvåkes) er observert en rekke ganger i området uten at yngling er påvist. Naturtyper med slike kvaliteter som er påvist på denne lokaliteten er relativt sjeldne i kommunen og spesielt innenfor skyte- og øvingsfeltet, noe som resulterer i at området vurderes å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

Lokalitet	114 Nordøst for Eldhushaugen 1
Natur 2000	192210114
Naturtype	Andre viktige forekomster (furuskog)
Naturtypekode	H01
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	210
UTM (WGS84)	34W CB 886 370

Dette skogsområdet domineres av furuskog i et kupert rabbeterreng. Furua er til dels storvokst. Det finnes noe død ved, men det er også bra med unge trær i skogspartiet. Området grenser direkte inn til en annen naturtypelokalitet (Eldhushaugen 2 - høgstaude bjørkeskog). Det kupert furuskogslandskapet gir en mosaikk med mange mindre områder. Denne mosaikken gir gode leveforhold for flere barskogsarter. Det er mange spor etter vinterbeiting av storfugl, og det høye antallet trær med beitespor tyder på at området er et viktig vinterområde for storfuglen.

Naturtypen på denne lokaliteten er uvanlig i kommunen, og svært sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. Et kupert skogsterreng med storvokst, gammel furuskog med mange biomangfoldkvaliteter knyttet til den spesielle mosaikken, resulterer i at den vurderes til å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

Lokalitet**129 Vika**

Natur 2000

192210129

Naturtype

Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti

Naturtypekode

E03

Verdisetting**A – svært viktig**

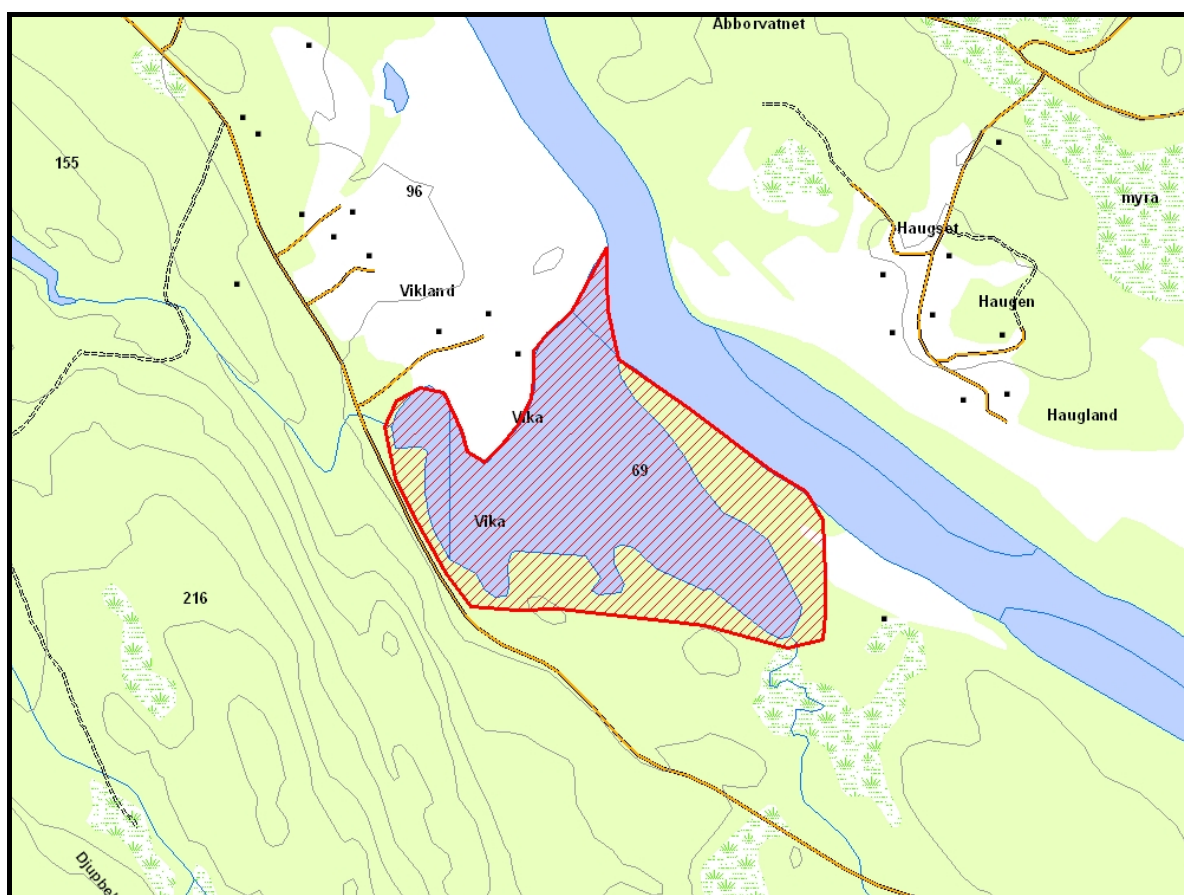
Høyde over havet (m)

69

UTM (WGS84)

34W CB 974 356

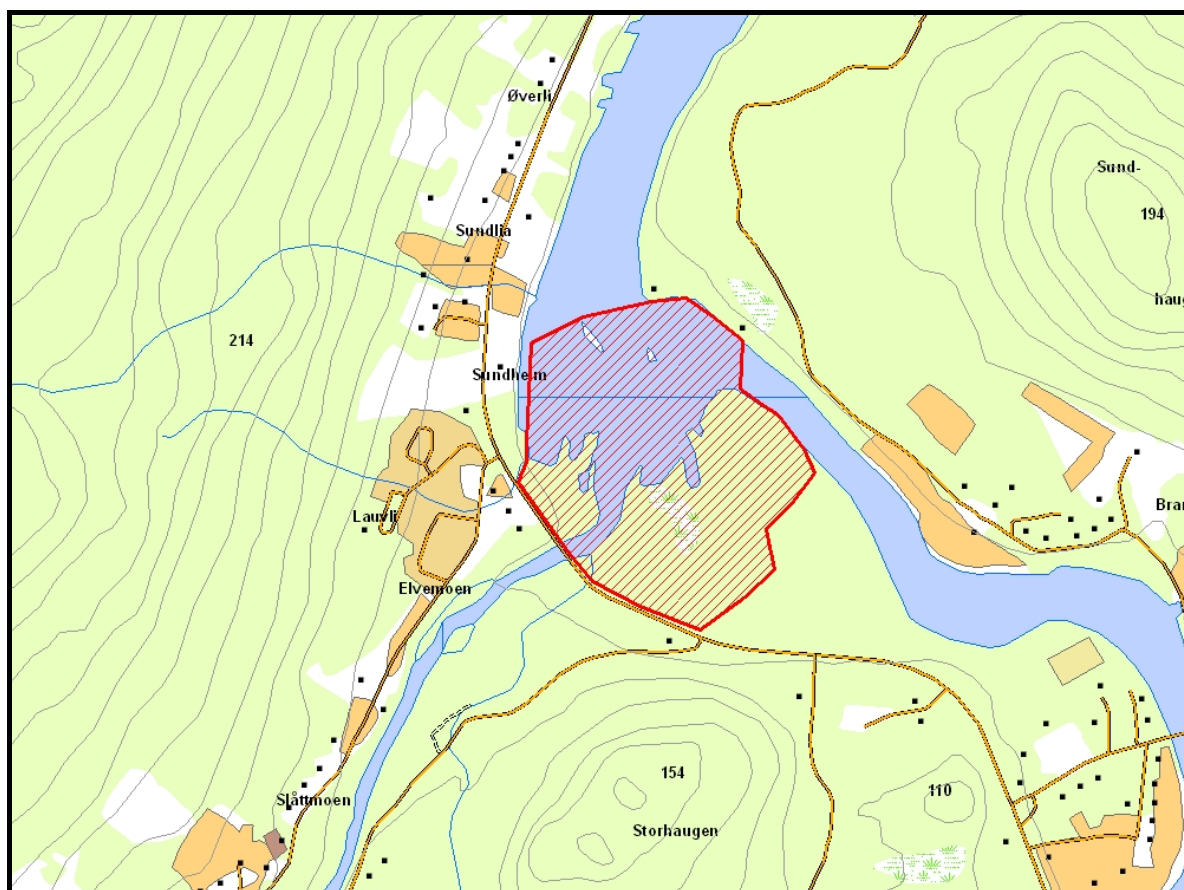
Dette er ei grunn vik som i flomperiodene i Barduelva oversvømmes og danner et viktig beiteområde for vannfugl som ender og vadere. Etter reguleringen av vassdraget tørker vika ut i perioder om sommeren. Men byggingen av en terskel vil stabilisere vann inne i vika og øke kvalitetene for vannfuglene ytterligere. Rundt deler av vika er det strandenger hvor det hekkes en hel del vadefugl og ender, men lokaliteten er også viktig som trekkområde for et stort antall vannfugl.

Lokalitet	130 Skoelvutløpet
-----------	-------------------

Natur 2000	192210130
Naturtype	Deltaområde
Naturtypekode	E01
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	55
UTM (WGS84)	34W CB 998 578

Denne lokaliteten består av utløpet av Skoelva der den renner ut i Barduelva. Her dannes en rekke mindre holmer og øyer i elva og de grunne elvepartiene her gir gode næringsgrunnlag for en rekke arter vannfugl. Området har frodig kant- og vannvegetasjon med belter med flaskestarr og bukkeblad. Holmene er bevoskt med grassarter og småkratt av vier, gråor og bjørk. Lokaliteten er spesielt viktig på trekket for mange vannfugler, men her hekker også horneddykker, en rekke arter ender og vadefugl. Her finnes også en mindre koloni med hettemåse.

Lokalitet**131 Abborvatn**

Natur 2000

192210131

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**A – svært viktig**

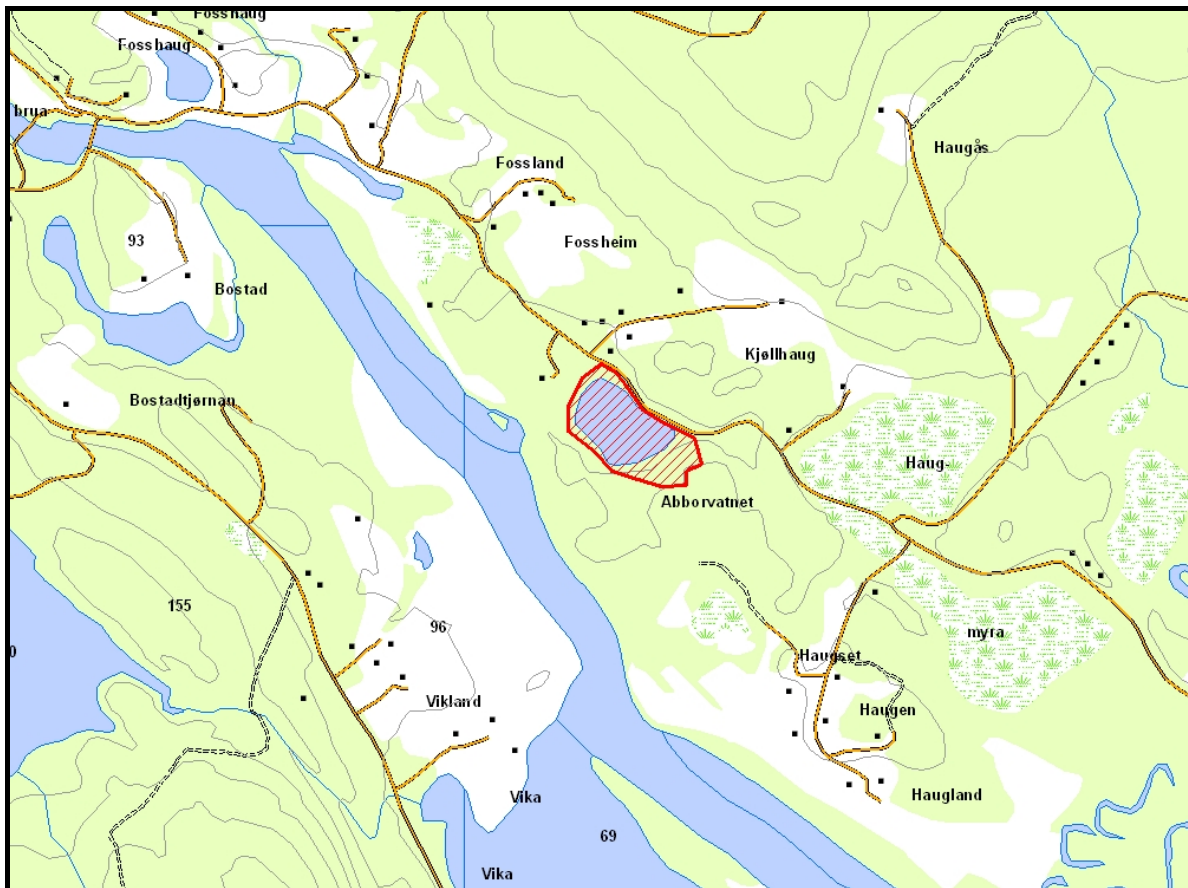
Høyde over havet (m)

72

UTM (WGS84)

34W CB 976 366

Dette er et vegetasjonsrikt skogstjern med kraftige starrbelter rundt det meste av vannet. Lokaliteten er et særlig viktig hekkeområde for en rekke arter våtmarksfugl, og arter som horndykker, krikkand, brunnakke, kvinand og toppand hekker alle her. Den sjeldne skjeanda har blitt observert med hekkeadferd i prosjektperioden.

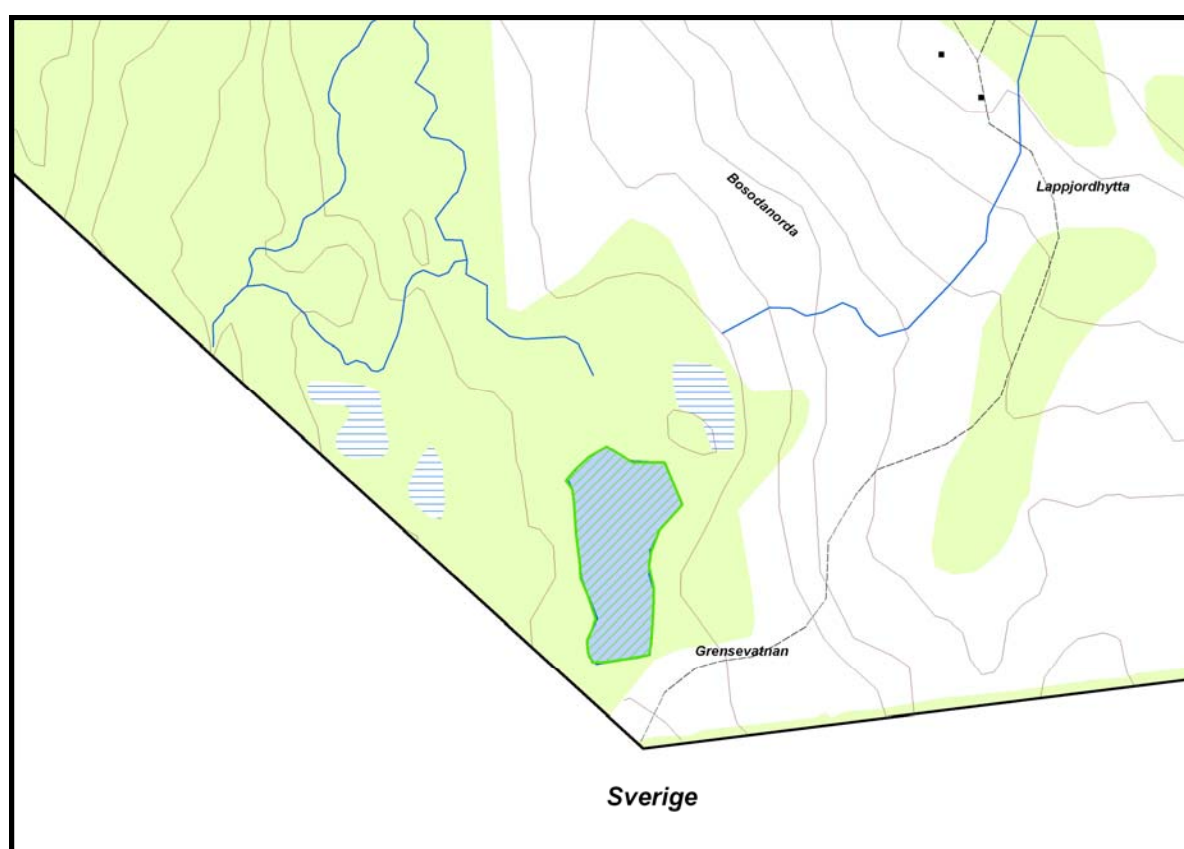

Lokalitet	132 Grensevatnan
-----------	------------------

Natur 2000	192210132
Naturtype	Kalksjø
Naturtypekode	E07
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	418
UTM (WGS84)	34W DB 027 015

Denne lokaliteten ligger like ved grensen til Sverige. Gråkrans (*Chara contraria*) rødlistet som *hensynskrevende*, ble funnet i små mengder langs breddene. Her er det sannsynligvis større kransalger lenger ute i vatnet. Bunnen består av gulkvit kalkmergel/kalkgytje. Vatnet var blågrønt. Dette er en meget vakker kransalgesjø som har meget høy verneverdi (Langangen 2004).

Undersøkelsene ble gjort av Langangen i 1995.

Lokalitet**133 Tvibotntjønna**

Natur 2000

192210133

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**B – viktig**

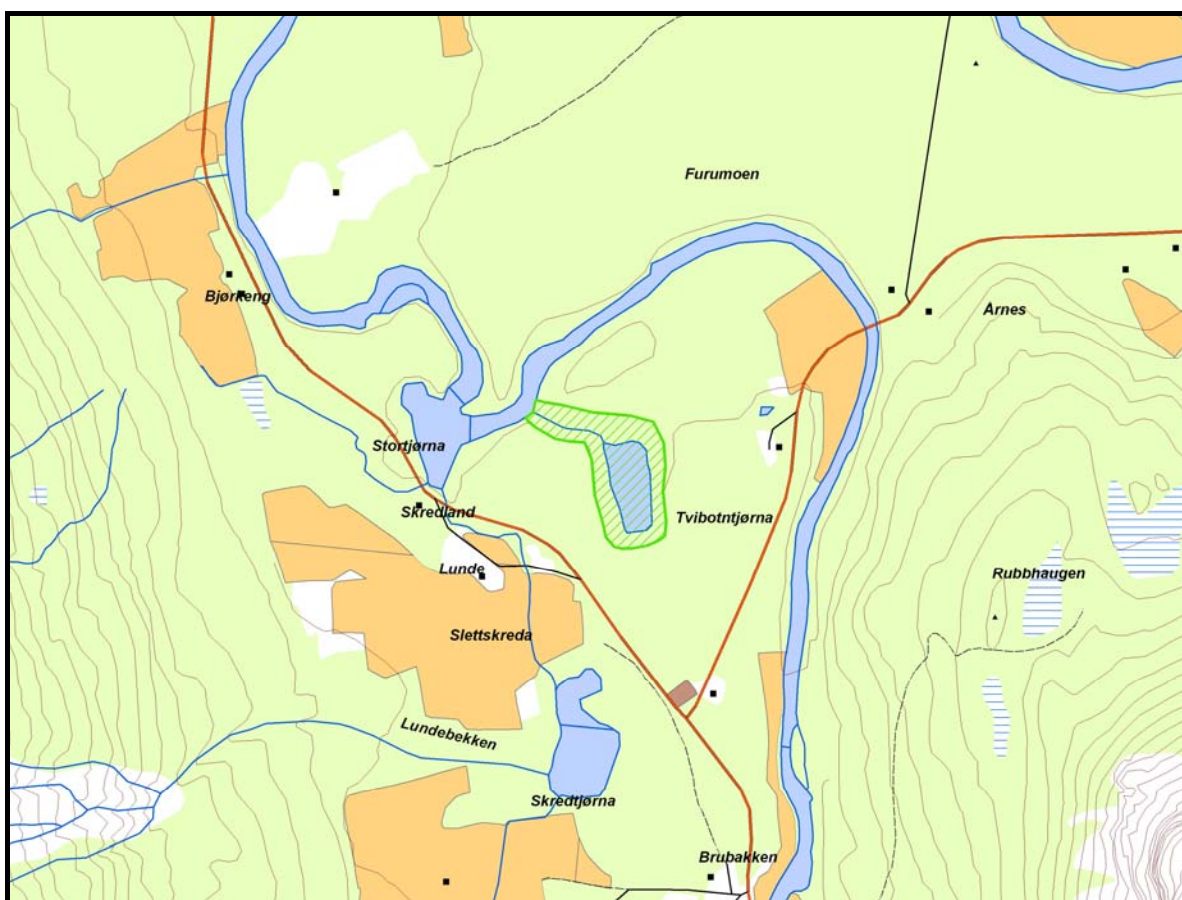
Høyde over havet (m)

77

UTM (WGS84)

34W DB 008 281

Denne lokaliteten består av ei mindre tjønn med en helt særpreget strandflate med en utrolig rik flora. Her vokser tette tuer med en rekke sildrearter og mange typiske fjellplanter. Ettersom denne tjønna ligger omgitt av storvokst og tett skog, er en slik botanikk svært sjelden. Avdøde professor Olav Gjærevoll besøkte lokaliteten flere ganger og han mente at Tvibotntjønna var en svært spesiell plantelokalitet.

Tvibotntjønnna har en helt særegen vegetasjon som skiller seg sterkt ut fra de omkringliggende skogsarealene. Foto: Karl-Birger Strann ©

Lokalitet**134 Storøra, Bonnes**

Natur 2000

192210134

Naturtype

Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti

Naturtypekode

E03

Verdisetting**C – lokalt viktig**

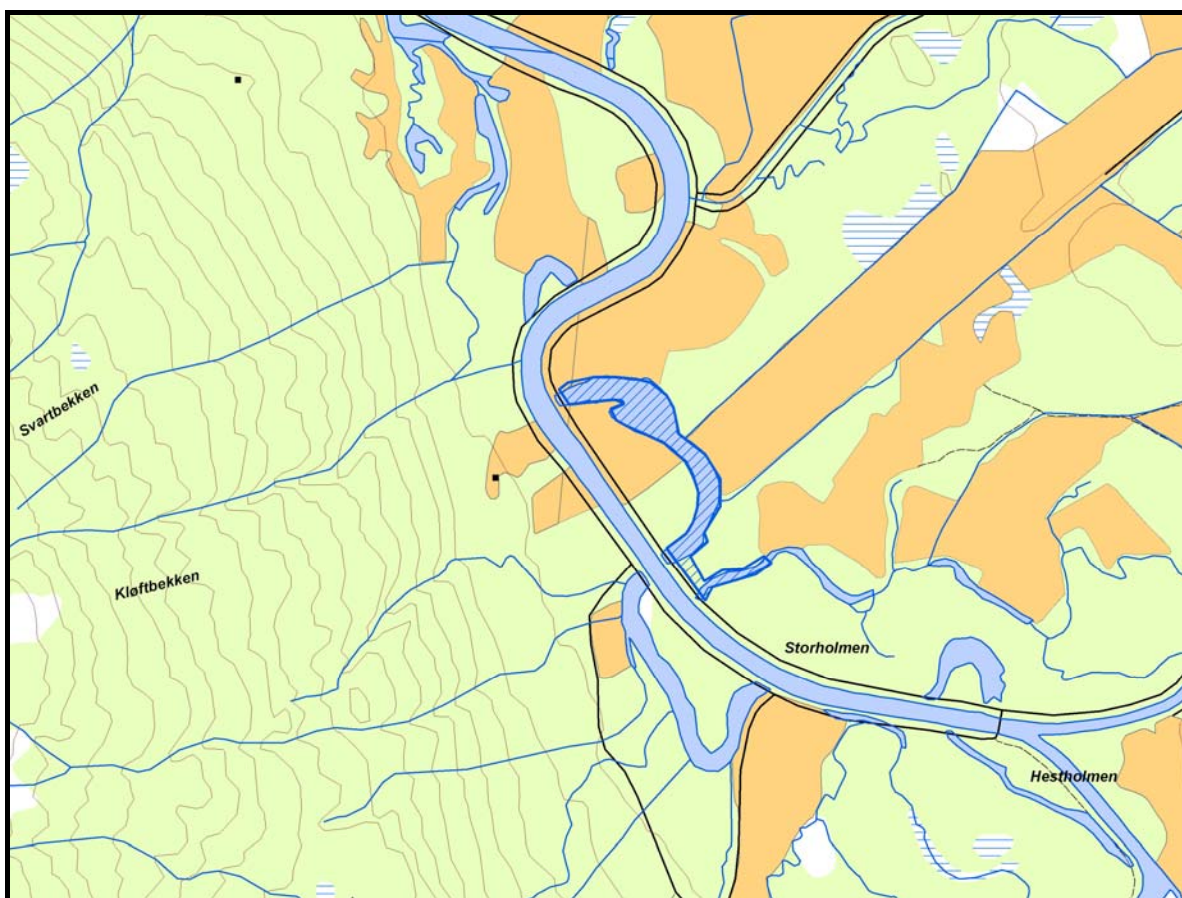
Høyde over havet (m)

220

UTM (WGS84)

34W CB 866 175

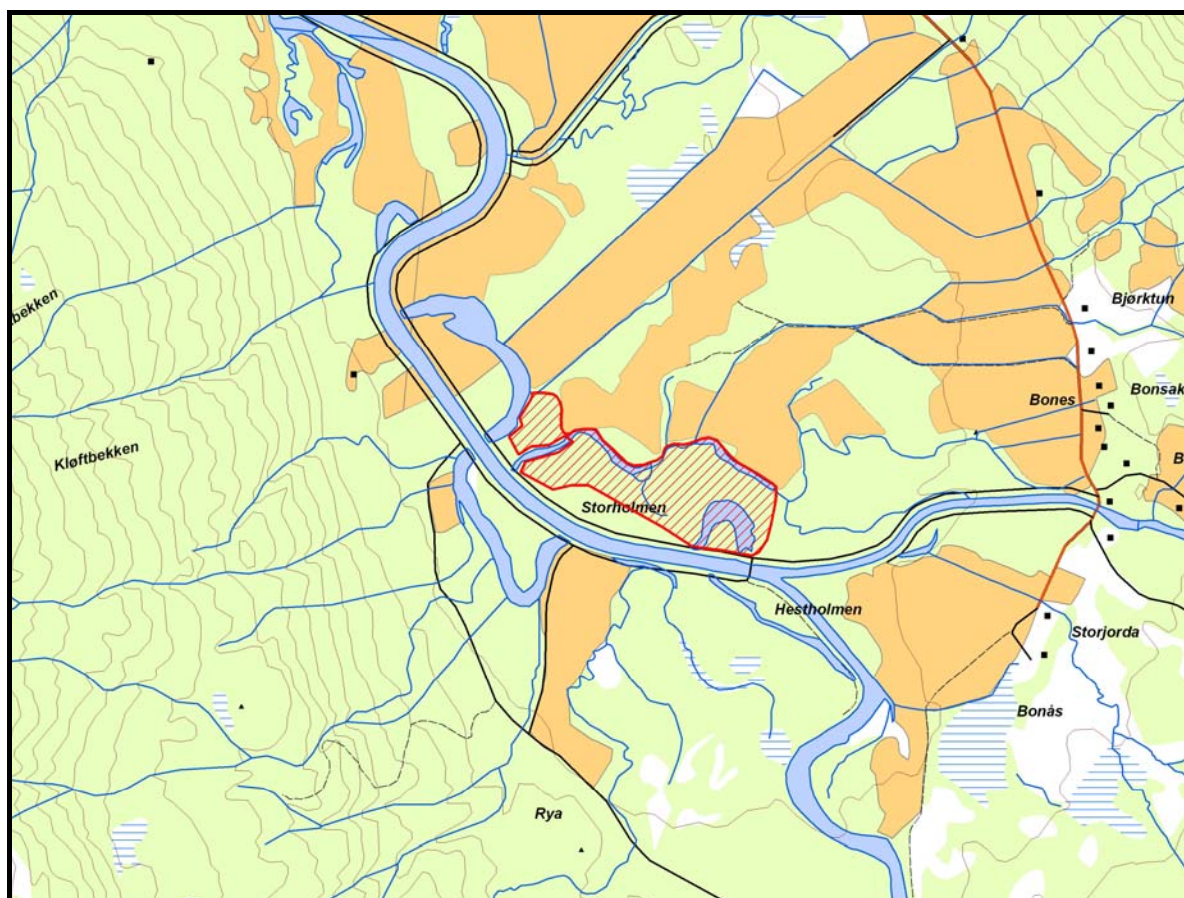
Mange av de kunstige kroksjøene og tilstøtende bekkene i Bonnesområdet kan ha BM-verdi pga. forekomster av en del pusleplanter og kransalger. Det største og mest intakte etter elveforbyggingen, er Storøra-meandret. Her finnes arter som dvergvasseleie, muligens en til vasseleie-art, hesterumpe, rusttjørnaks og en til nå ubestemt kransalge. På mudderbankene og ved vannkant: kvitstarr, svartstarr, gulsildre, dvergsnelle, krypsleie, krypkvein og snøull.

Lokalitet	135 Storholmen, Bonnes
-----------	------------------------

Natur 2000	192210135
Naturtype	Rikere sumpskog
Naturtypekode	F06
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	220
UTM (WGS84)	34W CB 870 171

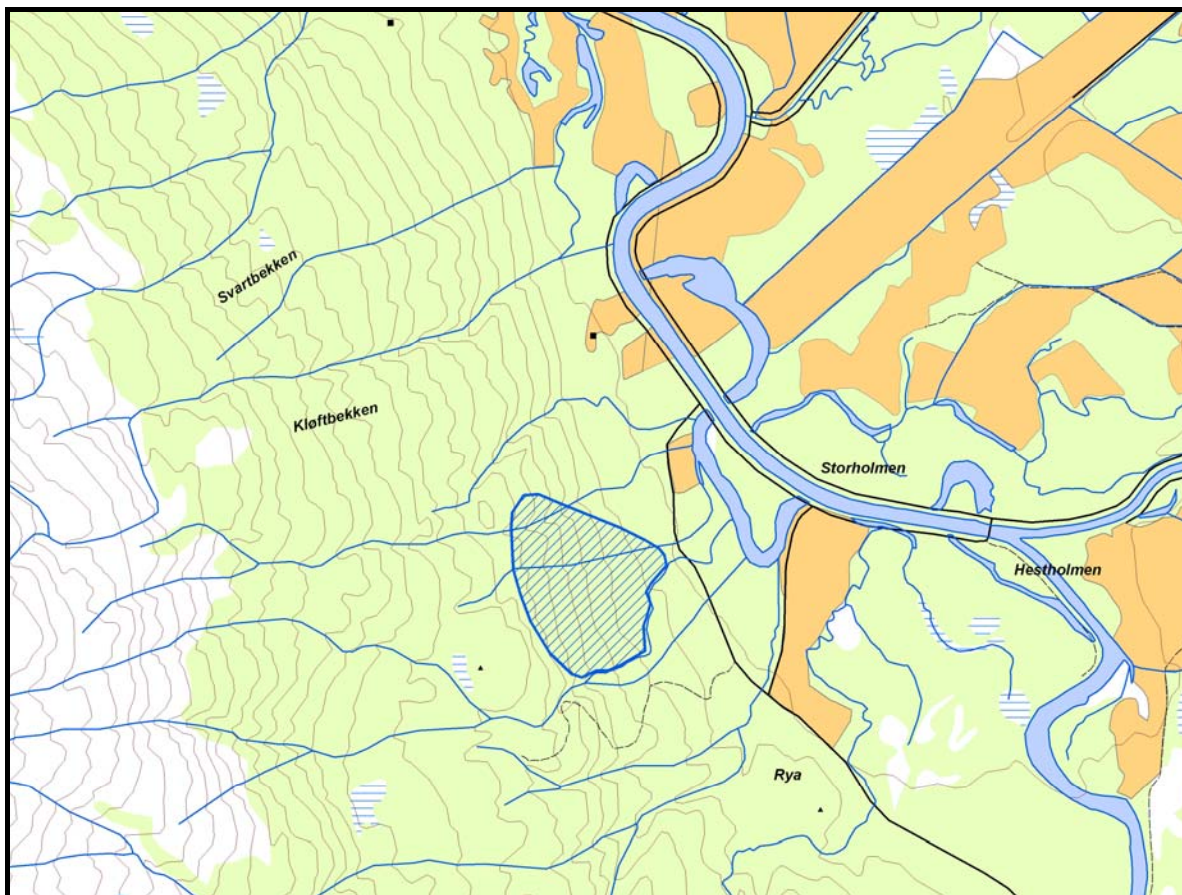
I dette skogspartiet langs Budalselva vokser en fin utformet flommarksskog som stedvis går over i partier med sumpskog. Her ble det funnet en hel del epifyttiske lav som lodnevreng, skrubbenever, grynvreng, filthinnelav, skåldoggelav, vortelav, fløyelsglye og brun blæreglye. Den rødlistede fossenever (sårbar) ble også funnet her.

Lokalitet **136 Sortebekken – Høkberget, Bonnes**

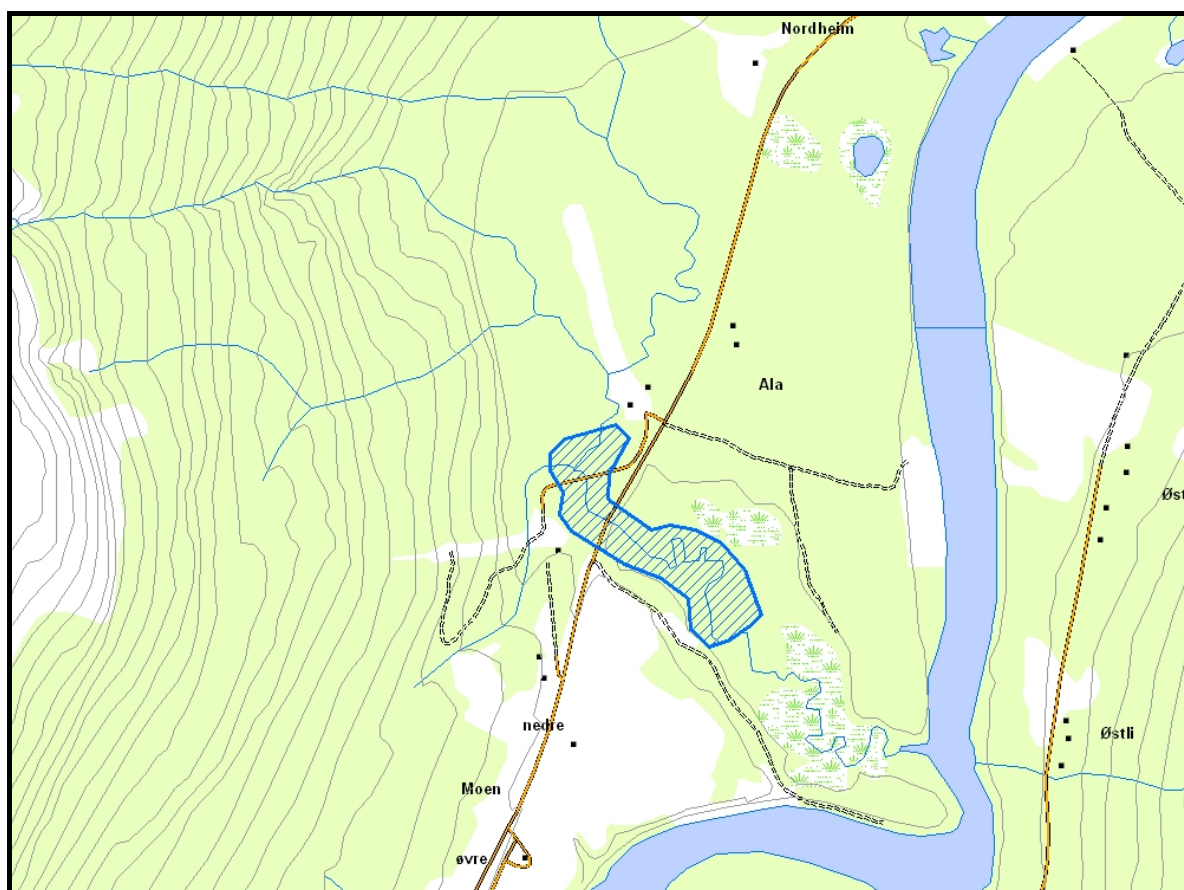
Natur 2000	192210136
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	C – lokalt viktig
Høyde over havet (m)	225-325
UTM (WGS84)	34W CB 863 169

Dette området er ei frodig bjørkeli med høgstauder. Skogen er en blanding av gråor-heggeskog og bjørkeskog med høgstauder. Skogbildet domineres av store innslag av høyvokst silkeselje og rogn samt grov bjørk med betydelig innslag av gråor i og langs fuktdragene. Ingen funn av fossenever eller lungenever, men det ble påvist mye skrubbenever, lodnevrenge sammen med en rekke andre lavarter. Lia ble ikke tilstrekkelig undersøkt, men den kan skjule en del kvaliteter som vil kunne løfte verdien betydelig. Noen mindre partier har blitt tynnet.

Lokalitet	152 Motverrelva
Natur 2000	192210152
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	C – lokalt viktig
Høyde over havet (m)	55
UTM (WGS84)	34W CB 958 459

Området ligger både på vest- og østsiden av E6. Mot Motverrelva står rik, sump-preget skog med gråor, hegg og bjørk som går over i ren gråor-heggeskog. De fuktigste områdene domineres av skogsnelle, skogrørkvein og tuer med skrubbær. En liten, fattig fastmattemyr inkluderes i området. Av fugler ble det registrert løvsanger, gransanger, bjørkefink, gråsisik, granmeis, grønnsisik, gråtrost og rødvingetrost. Også skogen videre nordover langs elva, ut av øvingsfeltet ser interessant ut med hensyn til fugleliv. Forekomsten av de artsrike, sårbare naturtypene sumpskog og gråor-heggeskog gjør at området vektlegges som verdifullt. Begrensede areal gjør at de kun gis verdi C.

Lokalitet**154 Langvatnet (Nesmoen)**

Områdenummer i Natur 2000

192210154

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**B – viktig**

Høyde over havet (m)

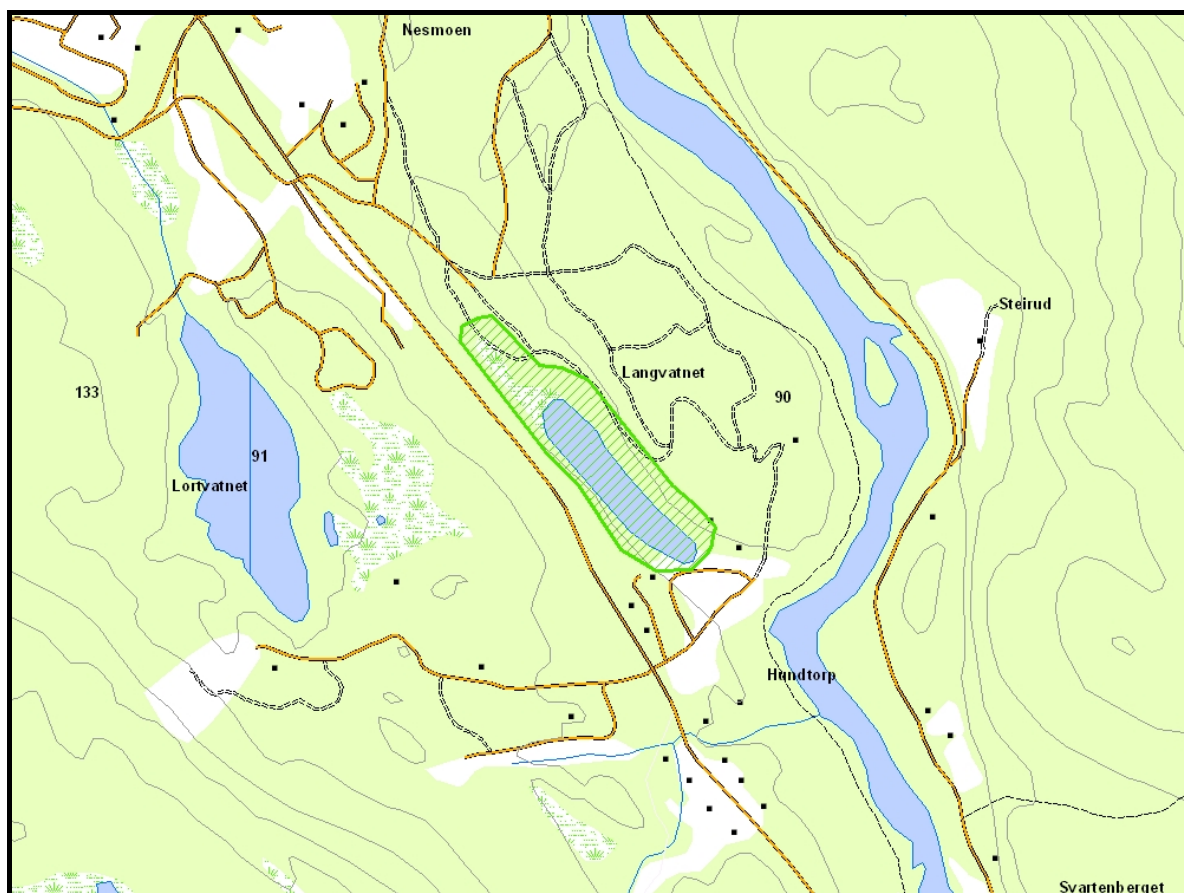
80-90

UTM (WGS84)

34W CB 951 390

Dette området omfatter et skogstjern med tilhørende kantsone rundt hvor det står en relativt storvokst høgstaudeskog dominert av skogrørkvein. Flaskestarr står i et to meters bredt belte rundt selve vatnet. Dette gjør lokaliteten til en god biotop for vannfugler, og horndykker ble også påvist hekkende. I tillegg ble strandsnipe og gråhegre observert. Her var også en høy forekomst av vannymfer (øyenstikkere), uten at det er gjennomført nærmere undersøkelser av disse.

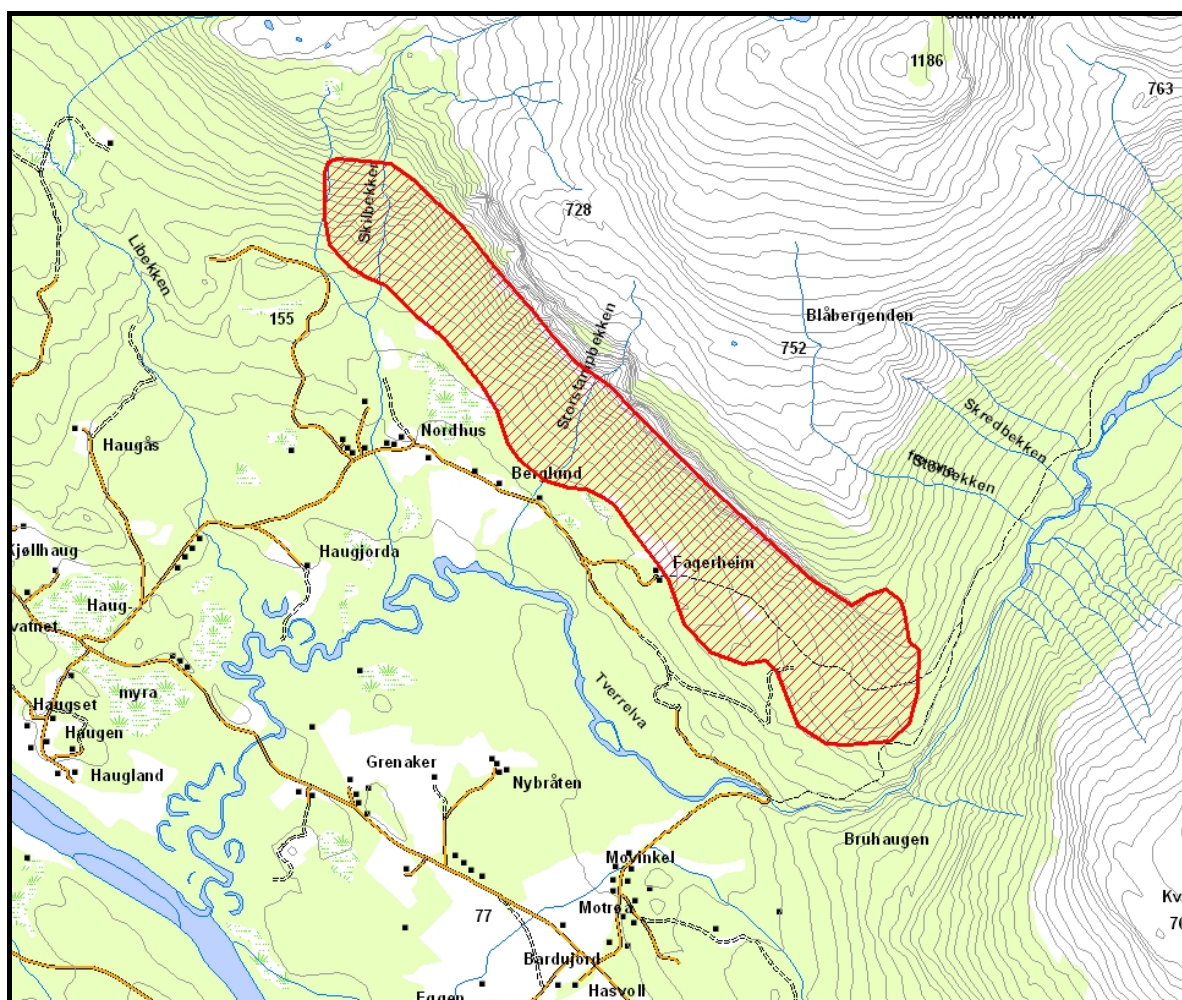
Naturtypen på denne lokaliteten er forholdsvis sjelden i kommunen. Biomangfold-kvalitetene knyttet til dette området resulterer i at den vurderes å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

Lokalitet	335 Blåberglia
Natur 2000	192210335
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	150-300
UTM (WGS84)	34W DB 006 374

Lokaliteten strekker seg hele vegen i lia under Blåberget. Skogen preges av høgstaude bjørkeskog med mye gråor og silkeselje i fuktigere partier. Lia preges av en del ras fra selve Blåberget noe som bryter opp skogen i mange åpnere partier. Her finnes rike lavsamfunn med lungenever, skrubbenever og mange andre følgearter. Deler av de nedre delene er tilplantet med gran.

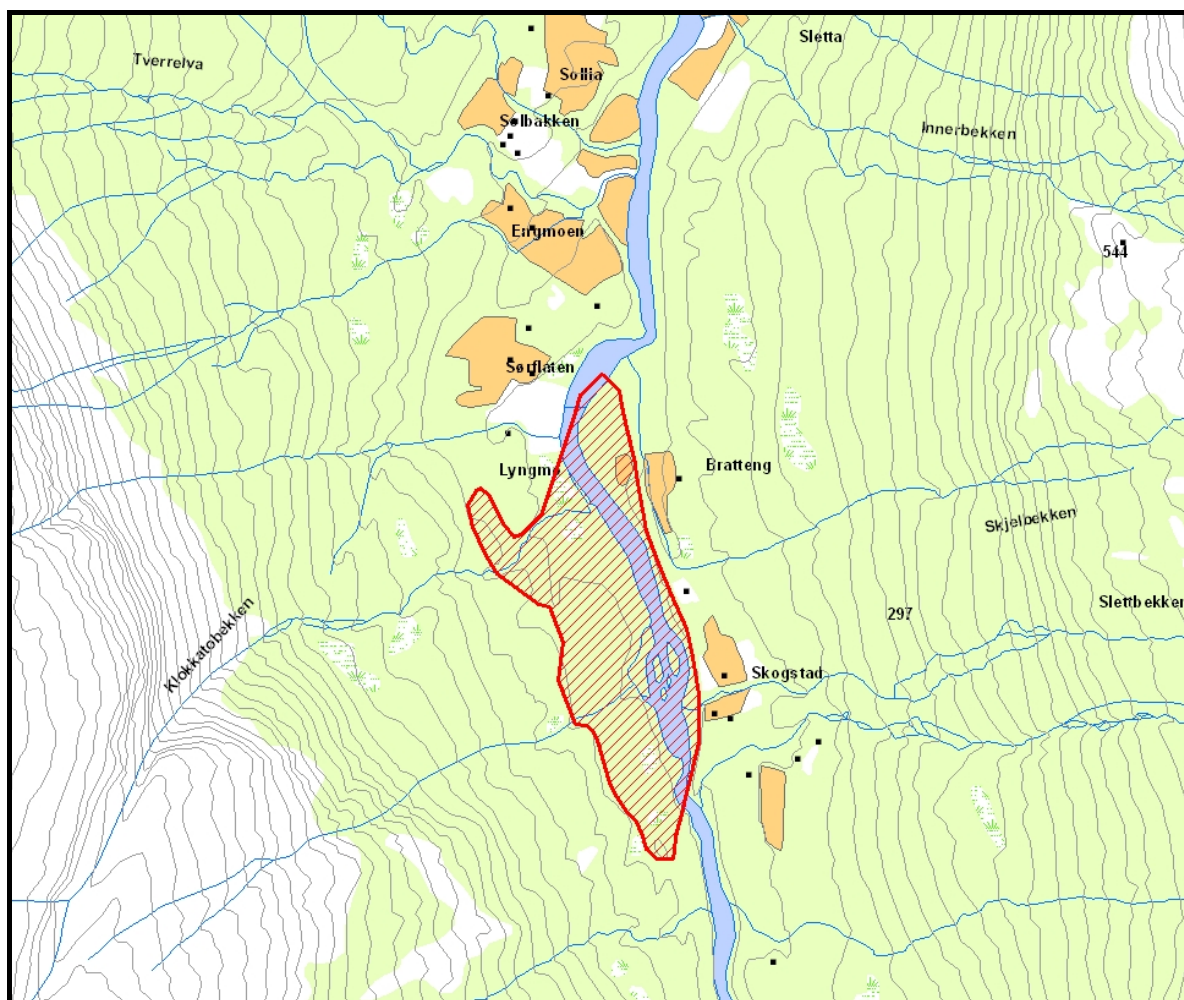
Undervegetasjonen domineres av storbregner med mye strutseving, skogburkne og ormetegl. Fuglelivet er rikt med mye varmekjære spurvefugler som hagesanger, gransanger, gråfluesnapper og gjerdesmett.

Lokalitet	336 Lyngmo
Natur 2000	192210336
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	150-170
UTM (WGS84)	34W CB 824 255

Lokaliteten ligger på vestsida av Salangselva ved krysset mellom E6 og vegen opp til Bones. Skogen er en typisk flommarksskog dominert av gråor-heggeskog. Skogbunnen domineres helt av strutseving og andre storbregner. Det vokser også en god del heggekratt og rips i området. Det er mye død ved både som gadd og læger.

Lokaliteten har en rik fuglefauna med store trostekolonier, hagesangere, trekryper og hulerugende arter som kjøttmeis og fluesnappere. Dvergspetten (*hensynskrevende*) er påvist hekkende her. Området er også et viktig vinterområde for elg.

Nattfiol (*Platanthera bifolia*). Denne vakre orkideen vokser spredt langs kysten av Troms. Forekomsten ved Trolldalsbekken er ett av to innlandsfunn i Troms. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Lokalitet**454 Svartvatnet, Setermoen**

Natur 2000

192210454

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**A – svært viktig**

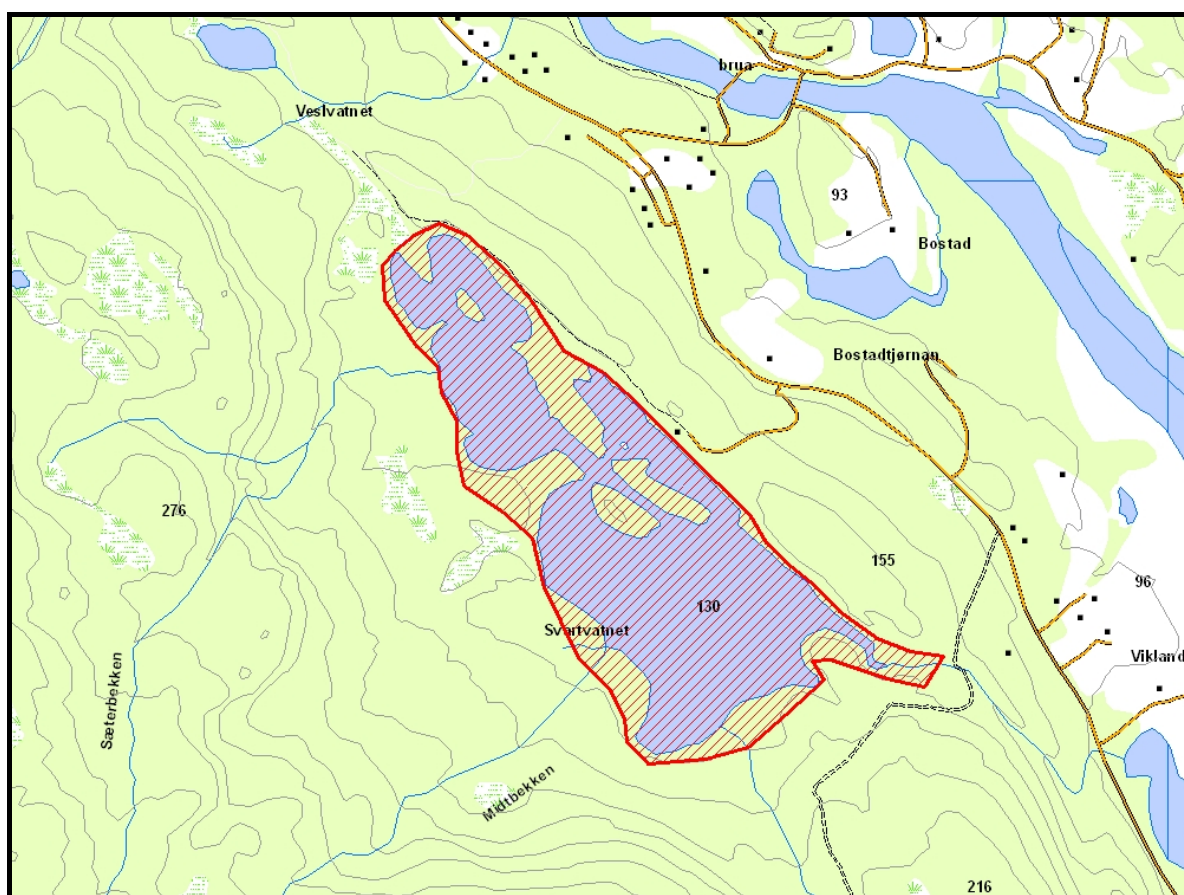
Høyde over havet (m)

130

UTM (WGS84)

34W CB 960 363

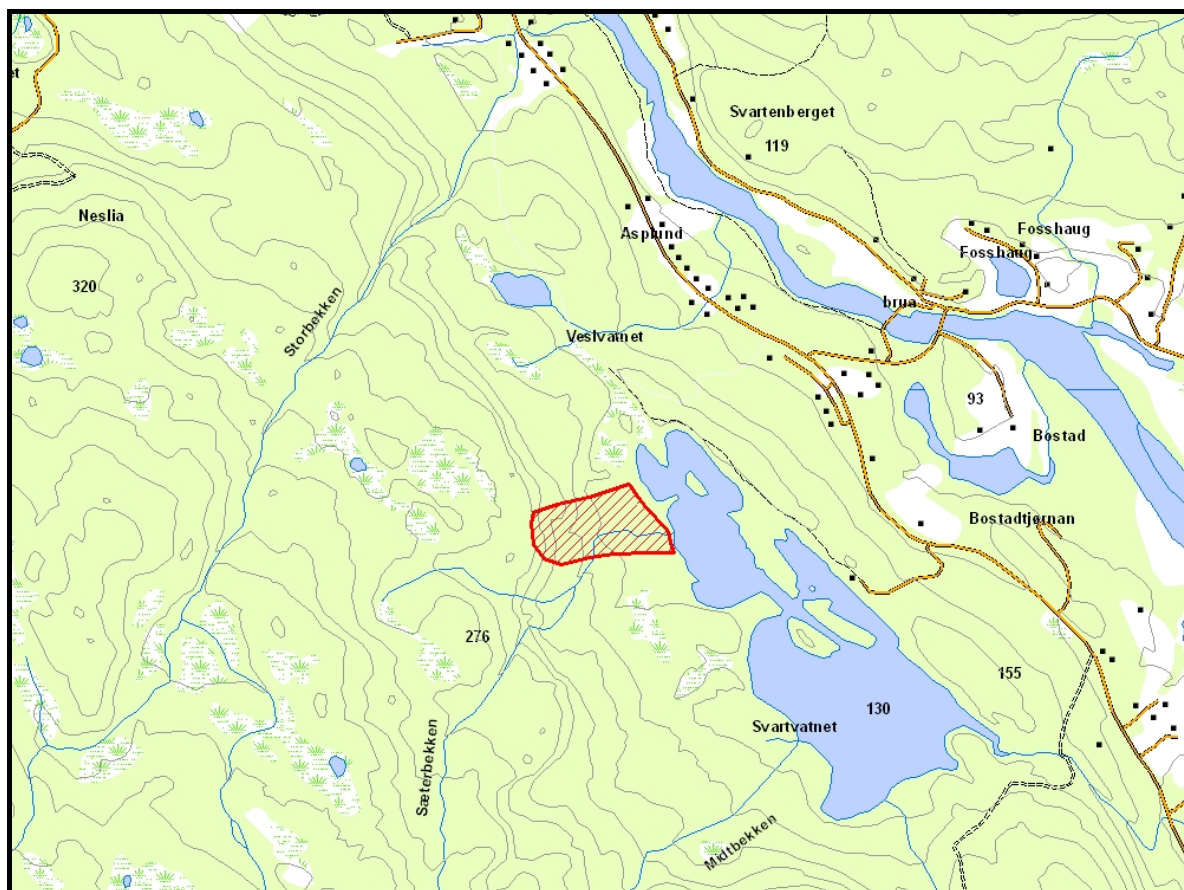
Dette er et stort skogsvann som ligger inne i furuskogen. Flere av de grunne vikene har rike vegetasjonsbelter der arter som flaskestarr og elvesnelle dominerer. I tilknytning til disse vegetasjonsbeltene hekker en rekke arter ender. Her hekker også storlom (hensynskrevende) regelmessig. I prosjektperioden holdt også ett par sangsvane (sjelden) til her hvor hekking var sannsynlig. Vannet brukes også av andefugl i mytetida i juli og august.

Lokalitet	455 Lia nordvest av Svartvatnet
Natur 2000	192210455
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	130-160
UTM (WGS84)	34W CB 954 368

Denne lokaliteten er en frodig og velutviklet gråor-heggeskog med en rik fuglefauna. I tillegg bestod lokaliteten av bjørkeskog med høgstauder og stedvis var det sumpete med elvesnelle. Skogen var frodigst mot vannet. Det var en god del gamle trær med gadd og læger. Lavsamfunnet var rikt med skrubbenever og vrengearter. Det ble også registrert forskjellige kjuke-arter på de gamle trærne. Enkelte tørrere partier inngår i lokaliteten og den avgrenses mot vest der bekken danner en liten foss.

Her ble påvist betydelige antall gråfluesnappere, trekrypere og hagesangere samt en stor trostekoloni. Dvergspetthull i gråorgadd ble funnet. Det er sannsynlig at dvergspett (hensynskrevende) hekker her.

Lokalitet**456 Storbekken, Hundtorp**

Natur 2000

192210456

Naturtype

Andre viktige forekomster (kalkrik rasmark)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**B – viktig**

Høyde over havet (m)

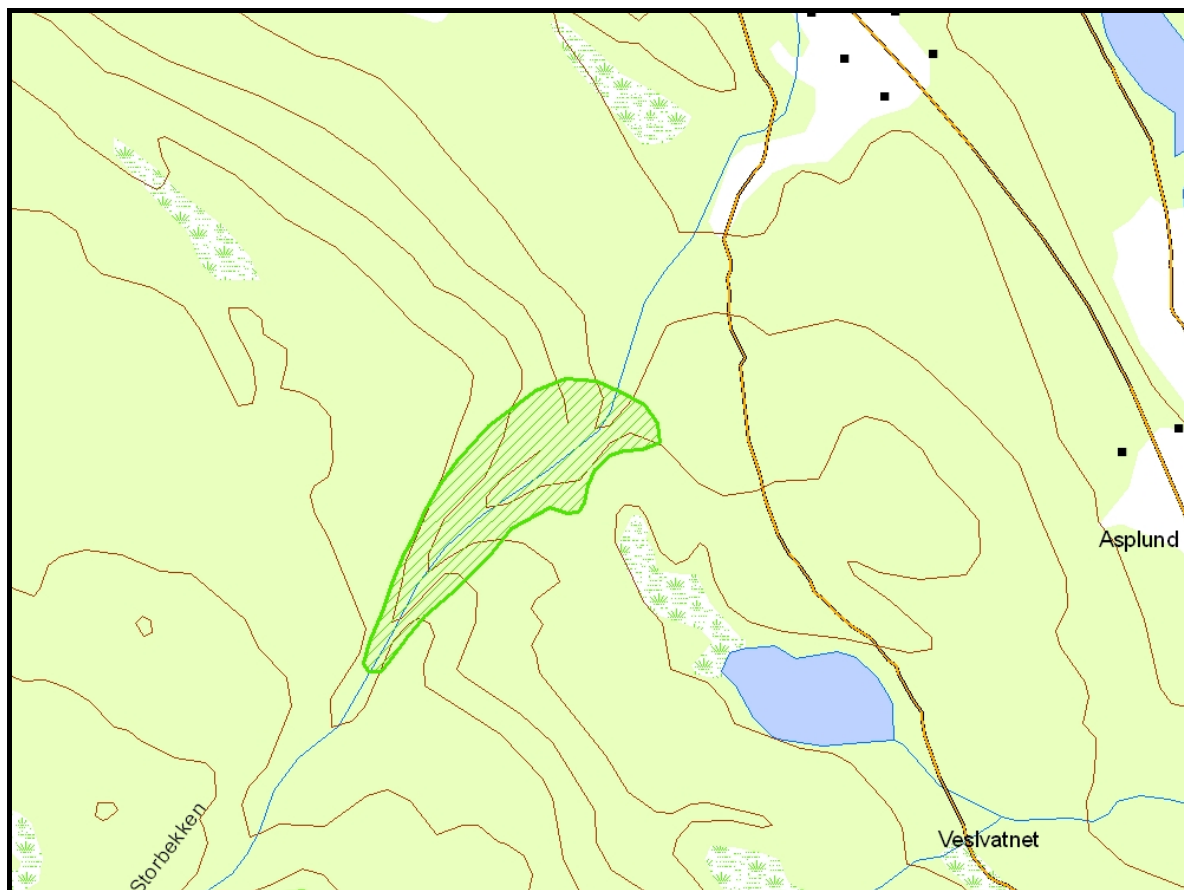
120-210

UTM (WGS84)

34W CB 948 378

Området består av ei kløft med partier med kalkkrevende fjellvegetasjon i sidene bl.a. med en godt utviklet reinrosehei på begge sidene. Jordbunnen domineres av leire, noen steder er det blokkmark som dominerer. I kanten ut mot bekken på den smale dalbotnen vokser bjørkeskog med høgstaudevegetasjon ispedd noe hegg, mens furua dominerer på åsryggene. Fuglearter med regionalt små bestander som gjerdesmett og munk, hekker årlig i området.

Naturtypen på denne lokaliteten er uvanlig i kommunen, og svært sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. Kombinasjonen mellom rasmark og blandingsskog gir lokaliteten mange biomangfoldkvaliteter knyttet til den spesielle mosaikken. Dette resulterer i at den vurderes til å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

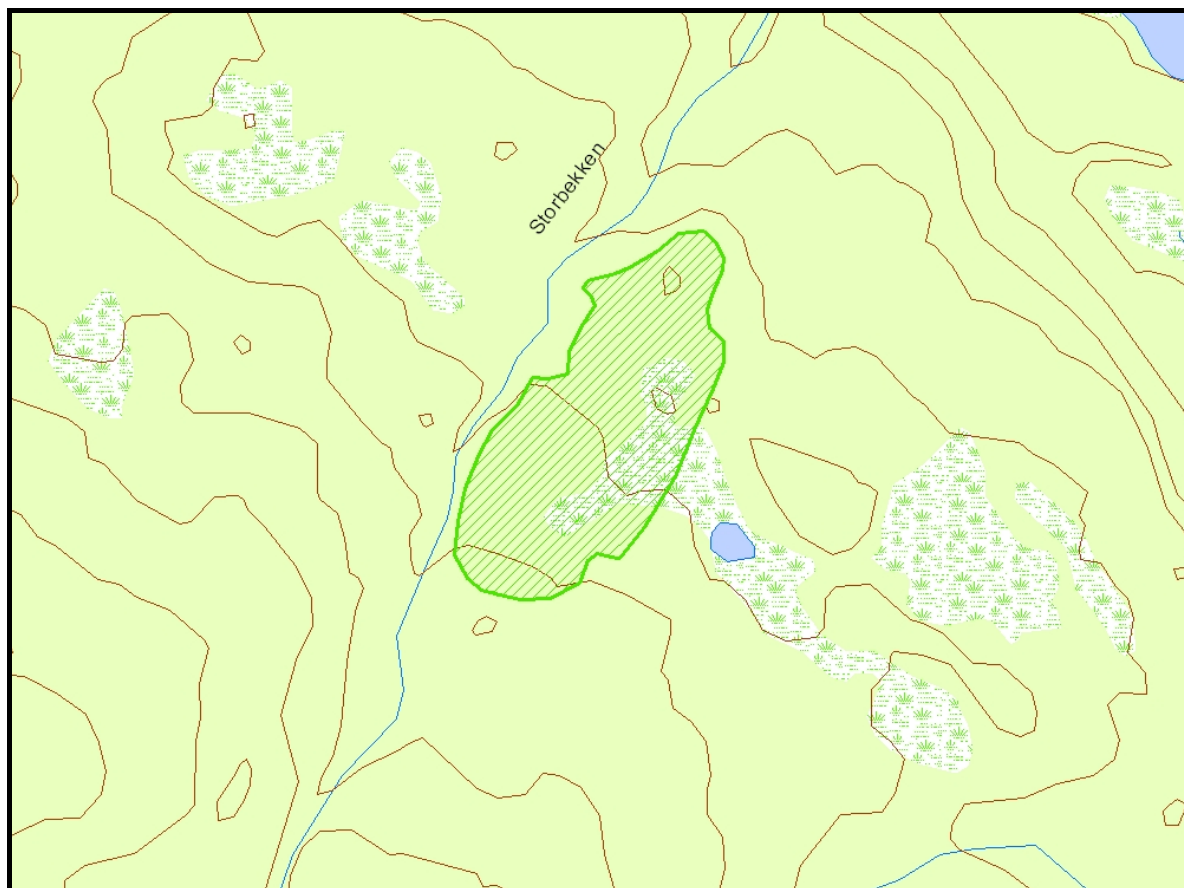

Lokalitet **457 Øst for Storbekken**

Natur 2000	192210457
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	265
UTM (WGS84)	34W CB 945 374

Dette skogsområdet domineres av storvokst bjørkeskog med høgstauder. Skogen er hogstmoden, men står fram som forholdsvis intakt med lite synlige påvirkninger etter eldre plukkhogst. Stedvis vokser høy strutseving og turt, og sammen dominerer disse to artene skogbunnen fullstendig.

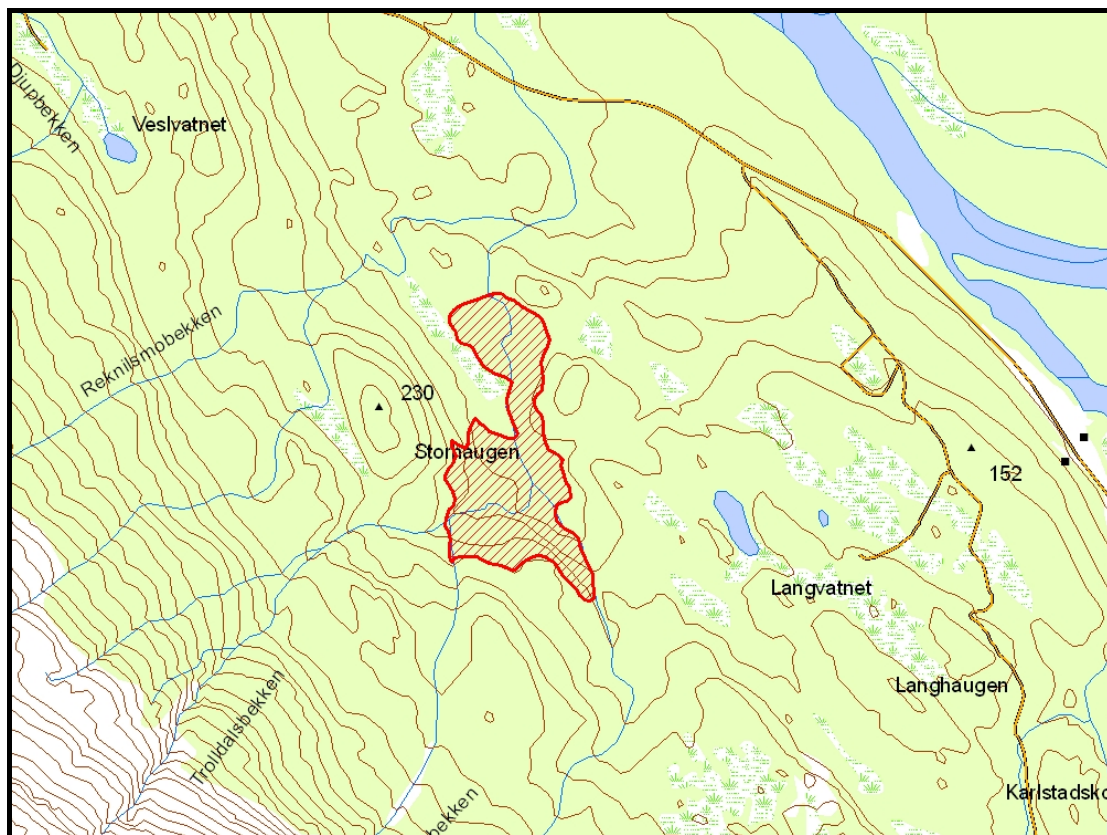
Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen, og heller ikke innenfor skyte- og øvingsfeltet. Imidlertid innehar denne løvskogen en nesten intakt naturskogskvalitet med mange biomangfoldkvaliteter som gjerne er knyttet til slik gammel skog. Dette resulterer i at den vurderes å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

Lokalitet	459 Trolldalsbekken
Natur 2000	192210459
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	120-160
UTM (WGS84)	34W CB 977 340

Deler av området omfatter rik bjørkeskog av høgstaudetypen med noe innslag av død ved. I tillegg finnes det noe sumpbjørkeskog. Partier av området inkluderer tidligere hogd skog, men disse vil kunne restaureres over tid. Området er også delvis beitepreget ved at høgstaudene er byttet ut med skogørkvein. De beste skogspartiene har velutviklede rikbarks-samfunn (*Lobaria*-samfunn). Særlig vanlig er lungenever (*Lobaria pulmonaria*) og skrubbenever (*Lobaria scobiculata*) som vokser både på selje og rogn, stedvis også på noe gammel gråor og død bjørk. På død ved ble det også påvist flere arter treboende sopp. Blant annet var svart ildkjuke (*Phellinus nigricans*) vanlig her. Orkideen nattfiol er påvist innenfor området. Dette er ett av to kjente voksesteder i de indre delene av Troms fylke, ellers er alle funnene gjort langs kysten.

Den rike fuglefaunaen som er påvist, kan knyttes direkte til utformingen av høgstaudbjørkeskogen. Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen eller innenfor skyte- og øvingsfeltet. Imidlertid innehar den arter som signaliserer kontinuitet, noe som resulterer i at den vurderes å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

*Parti fra Trolldalsbekken som viser rik gammelskog med frodig undervegetasjon.
Foto: Marianne Iversen ©.*

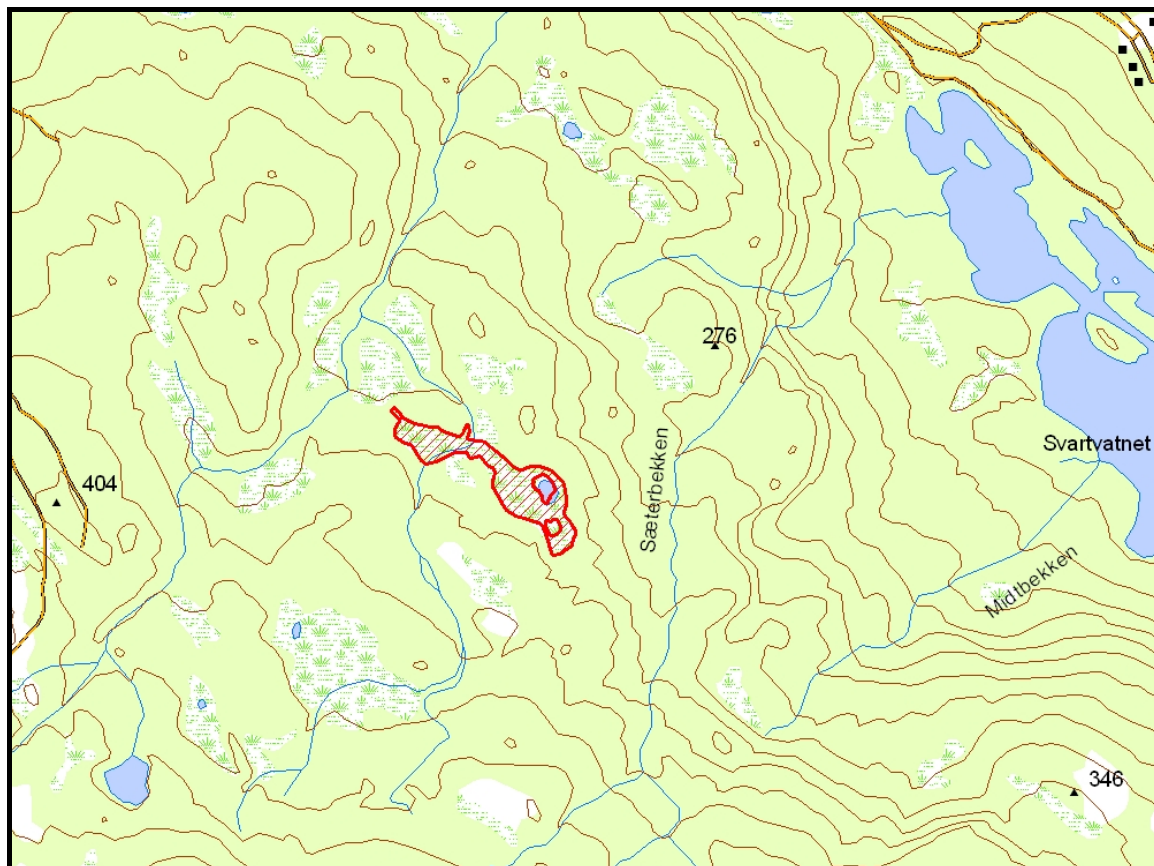

Lungenever er en treboende makrolav som er signalart for gammelskog. Den er påvist i flere områder, blant annet Trolldalsbekken. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Lokalitet	460 Bostadmyran
Natur 2000	192210460
Naturtype	Intakt lavlandsmyr
Naturtypekode	A01
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	325
UTM (WGS84)	34W CB 944 362

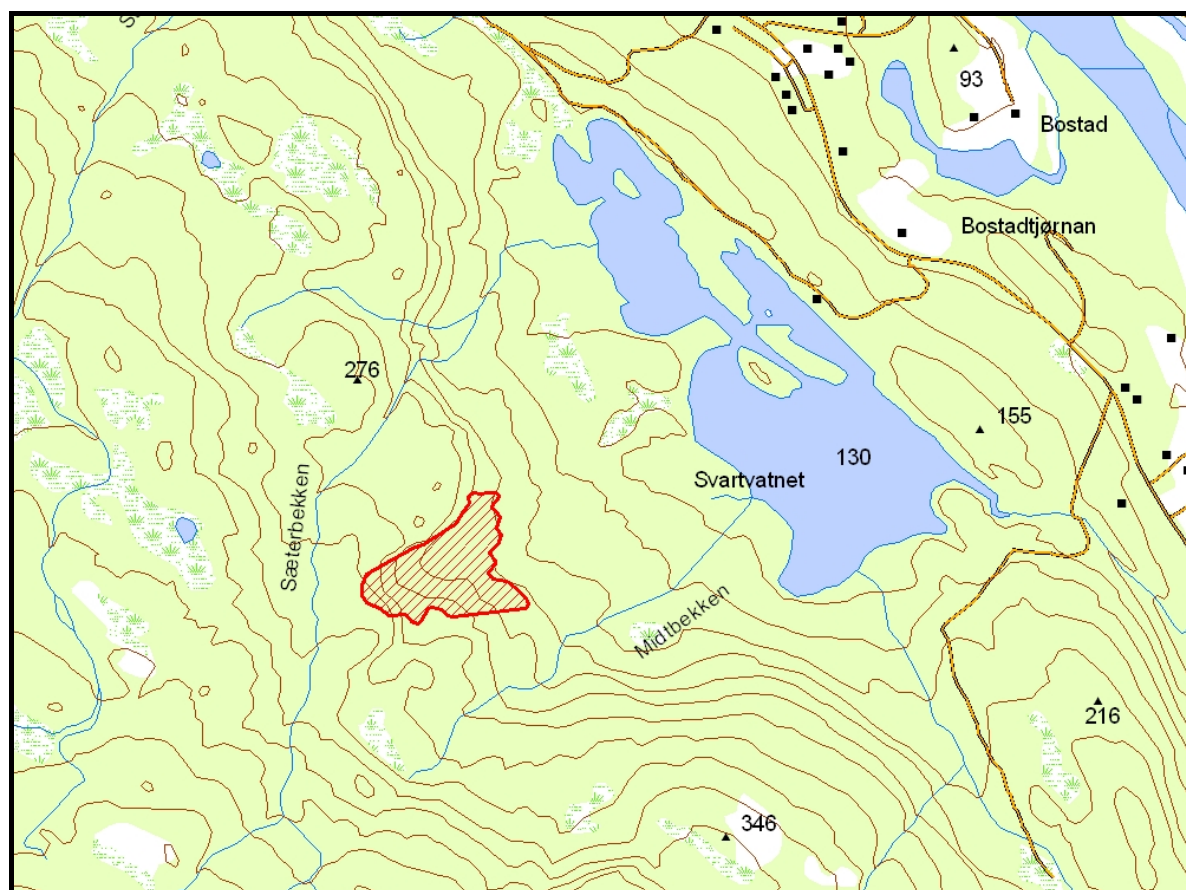
Dette området er et viktig våtmarkssystem der deler av myra og vannkanten av hovedtjernet domineres av flaskestarr og nordlandsstarr, stedvis domineres myra også av trådstarr. Systemets utforming med kombinasjon av grasmyr og åpent vann resulterer i mange hekkende arter vadefugl og ender. Hele sju arter vadefugl ble påvist hekkende under befarig, noe som indikerer at myra har god næringstilgang. I kantene mot skogen svermet mange sommerfugler med idasblåvinge (*Plebeius idas*) og brunflekkt perlemorvinge (*Boloria selene*) som de vanligste artene. Det ble også observert større antall øyestikkere av flere arter som jaktet rundt over myra. Ut fra feltobservasjonene tilhørte disse slekta *Aeshna*, men det ble ikke samlet inn insekter for senere artsbestemmelse.

Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen, og heller ikke innenfor skyte- og øvingsfeltet. Imidlertid er kombinasjonen av myr og mindre ferskvann med rik starrvegetasjon forholdsvis sjelden både i kommunen og i regionen. De mange biomangfoldkvaliteter knyttet til den spesielle mosaikken resulterer i at den vurderes til å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

Lokalitet	461 Øst for Sæterbekken
Natur 2000	192210461
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	200-285
UTM (WGS84)	34W CB 947 360

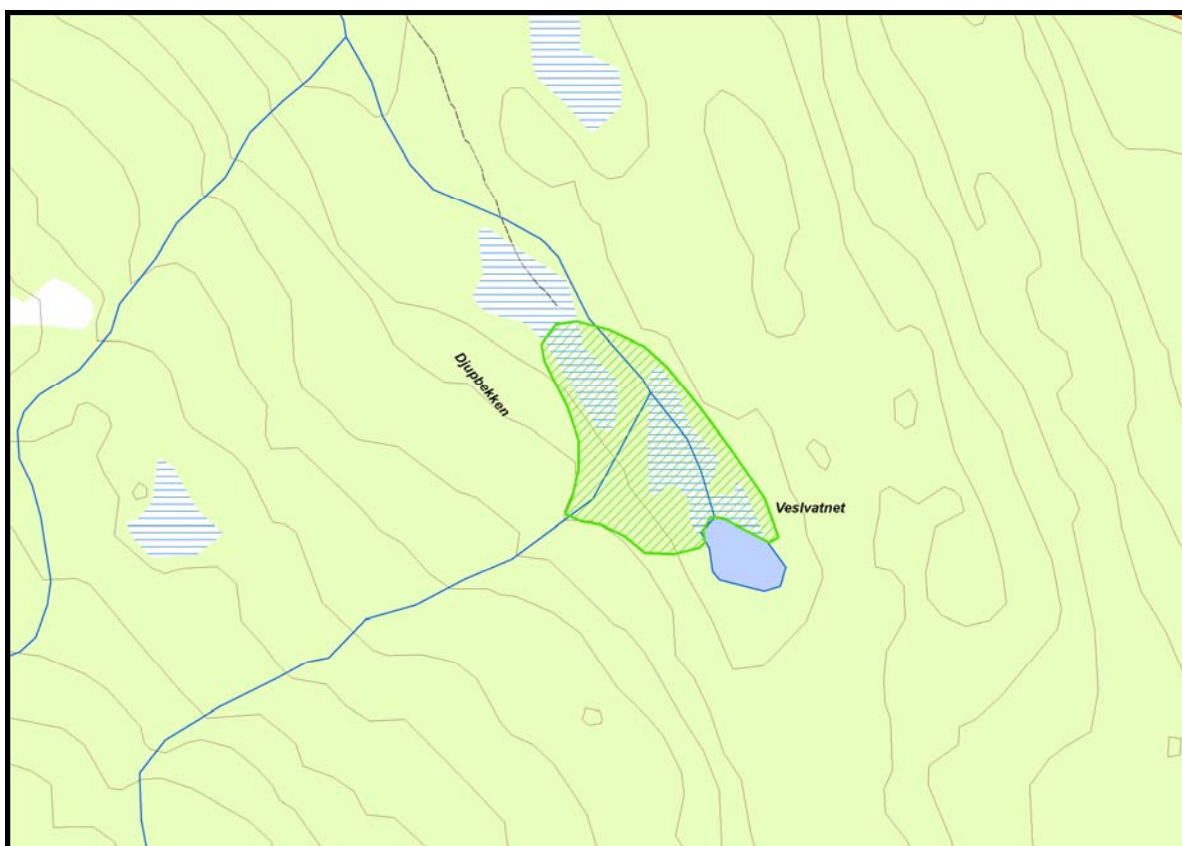
Dette arealet har en gammel bjørkeskog med en hel del grove trær. Området har et betydelig innslag av død ved, både stående og liggende. Deler av området har noe småbregneskog i mosaikk med høgstaudene. Skogen har en bra utforming både med hensyn til sjiktning og død ved. Forekomsten av død ved gir gode leveforhold for en rekke arter som normalt er knyttet til gammel skog, deriblant dvergspett (*hensynskrevende*) og tretåspett. Som et resultat av hakkespettenes tilstedeværelse, finnes det store forekomster av hulerugende fugl. Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen eller innenfor skyte- og øvingsfeltet. De påviste kontinuitetskvalitetene er imidlertid mange, noe som resulterer i at det vurderes som å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

Lokalitet **462 Myr ved Veslvatn**

Natur 2000	192210462
Naturtype	Rikmyr
Naturtypekode	A05
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	135
UTM (WGS84)	34W CB 966 349

Denne lokaliteten er ei rikmyr hvor arealet er lite. Området er egentlig for lite til å komme inn i den vanlige naturtyperegistreringen, men ligger i kontakt med et tjern og et rikt sig (se for øvrig lokalitet 192210463 i Natur2000). Dette øker artsrikheten. Myrtevier, kvitlyng, liten bjønnskjegg, tvillingsiv, torvull (steril), fjelltettegras, liten myrfiol, bjønnbrodd og fjellfrøstjerne ble funnet her. Gluttsnipe og småspove hekket på myra.

Skogsområdet langs deler av Sæterbekken er et av de viktigste skogområdene i Setermoen skytefelt. Foto: Marianne Iversen ©.

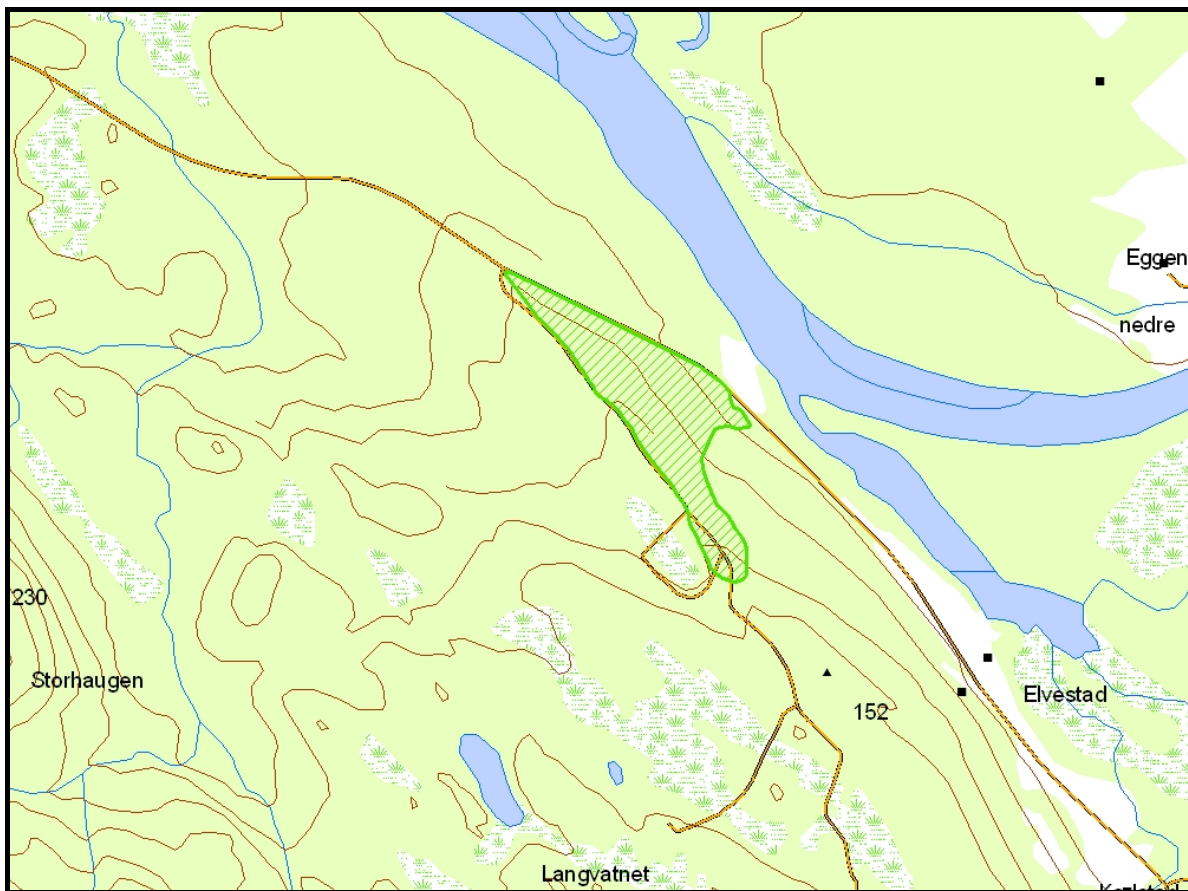
Lokalitet	466 Elvestad
Natur 2000	192210466
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	110
UTM (WGS84)	34W CB 988 342

Deler av lokaliteten har god bonitet og har stedvis mye grov bjørk. Det finnes også noen forekomster med død ved. I dødvedpartiene ble det påvist flere lav- og sopparter som er indikasjoner på rikskog med kontinuitet. Blant lavartene var skrubbe-never, grynvrøge og glattvrøge vanlig, mens blant treboende sopp var arter som valkildkjuke, sokkjuke og labyrintkjuke vanlige. Den regionalt sjeldne tofargekjuken ble også funnet her. Området viser rikt mangfold og har stedvis et godt utviklet rikbarkssamfunn som viser klare trekk på godt utviklet kontinuitet.

To ospeholt ligger innenfor naturtypen. Her finnes grove osp på inntil 50-60 cm diameter i brysthøyde. Dette er et viktig område for hakkespetter og dermed andre hulerugere som bruker gamle spettehull. Lokaliteten inkluderer også partier som er hogd og tilplantet med gran. I 2002 ble enda et delområde av lokaliteten hogd, noe som etter all sannsynlighet reduserer områdets kvalitet. Det ble under befarings ikke

mulighet til å gå inn for å undersøke dette nærmere. Området er derfor presentert med de opprinnelige verdier som ble påvist til og med 2001.

Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen, og heller ikke innenfor skyte- og øvingsfeltet. Imidlertid innehar deler av denne løvskogen en nesten intakt naturskogskvalitet med mange biomangfoldelementer som gjerne er knyttet til slik gammel skog. Dette resulterer i at lokaliteten vurderes til å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

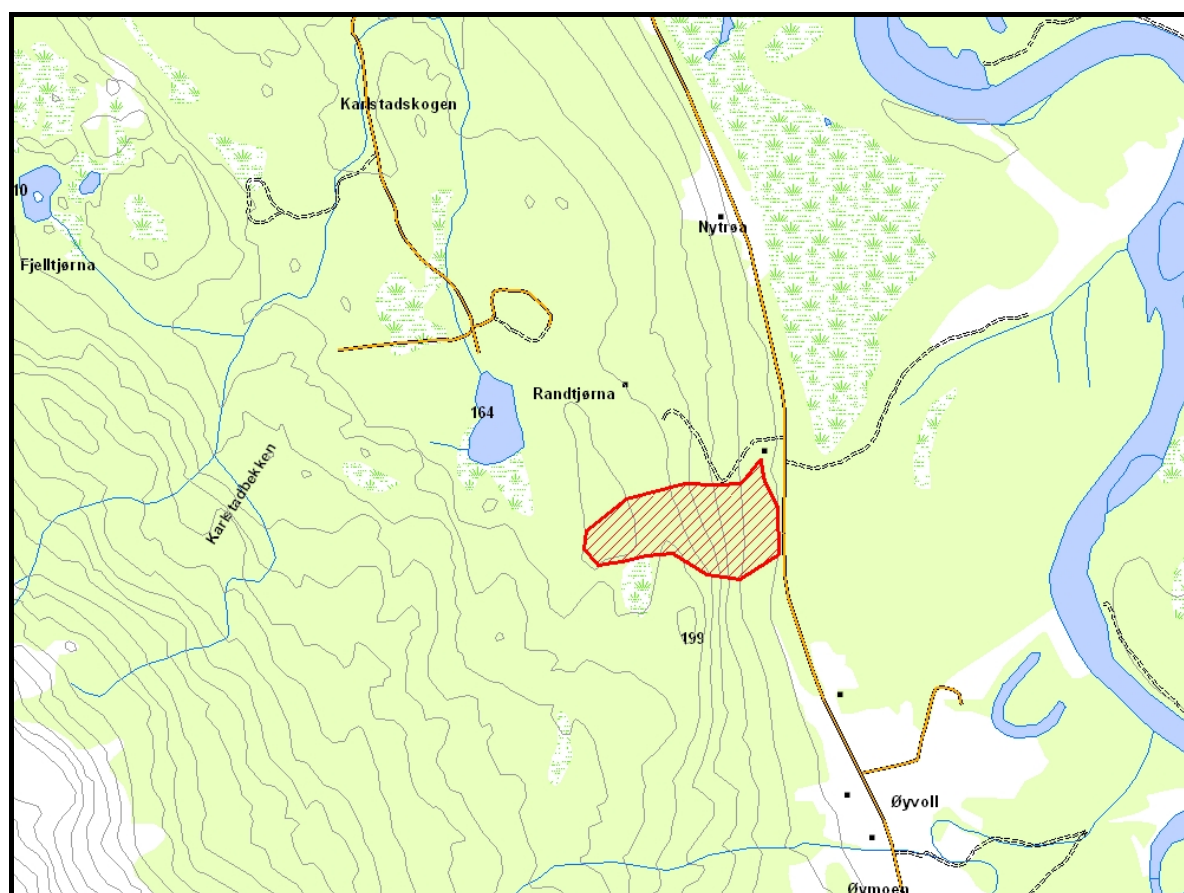

Lokalitet **467 Sør for Nytrøa**

Natur 2000	192210467
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	80-180
UTM (WGS84)	34W CB 997 318

Denne lokaliteten er et mindre område med frodig og storvokst bjørkeskog med høgstauder og strutseving i bunnsjiktet. Her er en rik fuglefauna med arter som svarttrost, gulsanger, hagesanger og tretåspett. Det ble ikke funnet hekkende spett, men området hadde mange spor etter beitende tretåspett.

Kulturpåvirket, mindre død ved enn tidligere, (plukkhogd). Veksler med tørr småbregneskog. Grove seljer i 70 cm dbh. Området er skjøttet og hogd. Tidligere beite (slått?) forklarer nok de svært grove seljene. Skogen er en mosaikk av sterkt beitepreget skog, høgstaudeskog og storbregneskog og mer sumpete parti langs bekke drag.

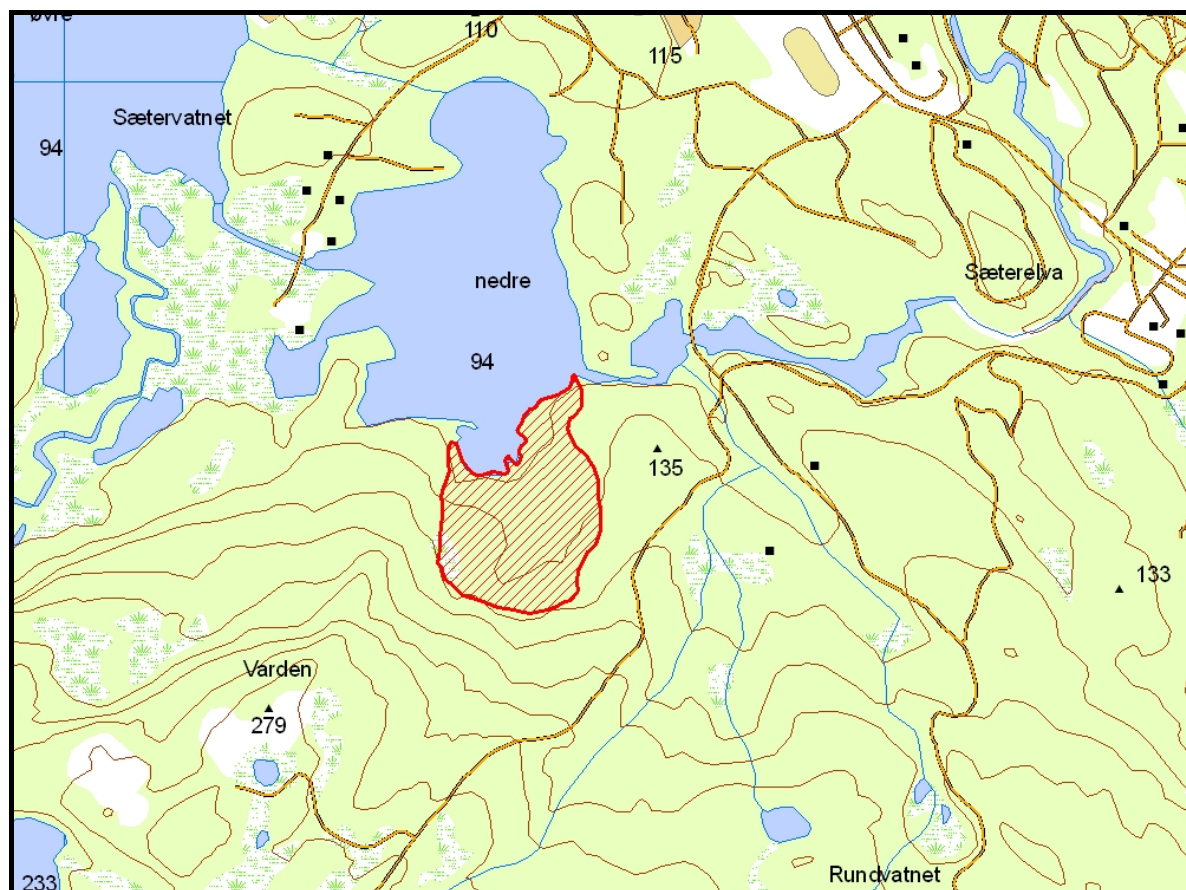

Lokalitet	468 Toftakervatnets sørside
-----------	-----------------------------

Natur 2000	192210468
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	90-140
UTM (WGS84)	34W CB 927 394

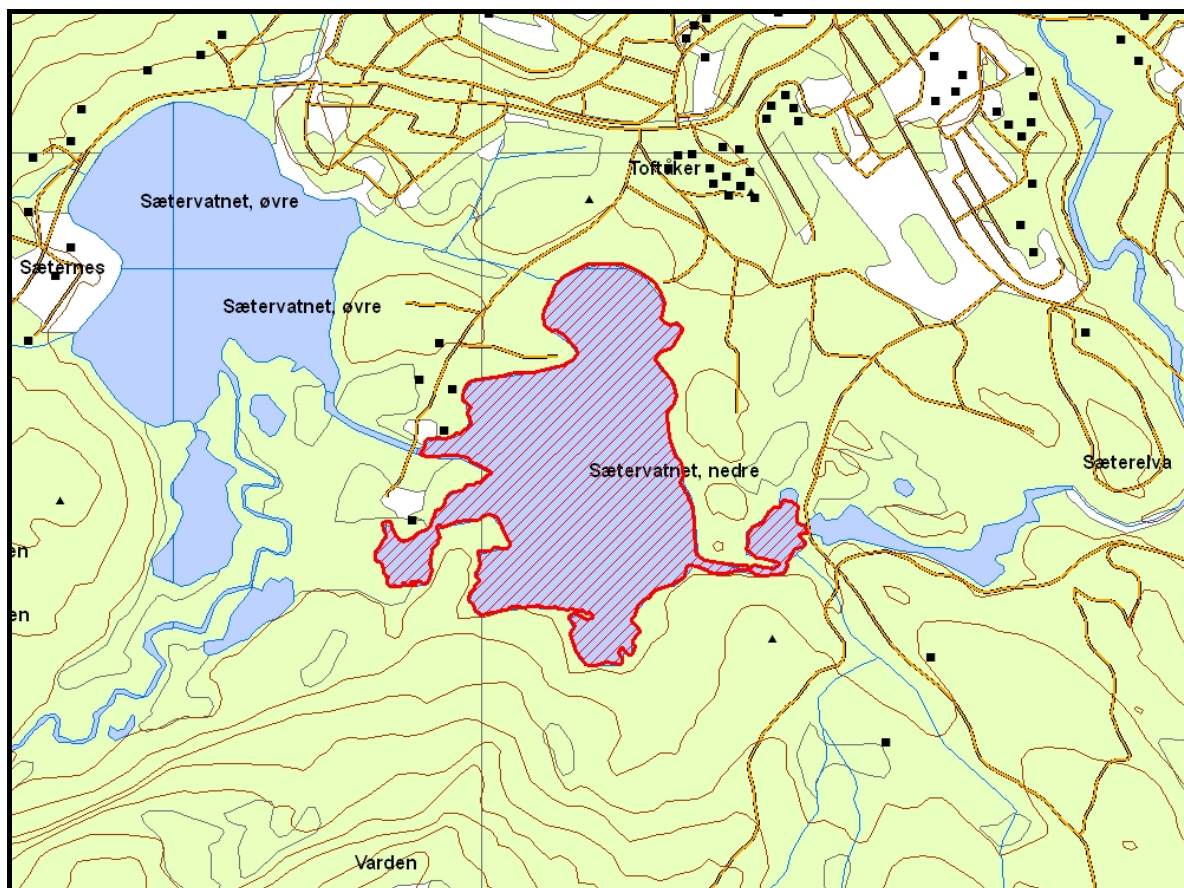
Toftakervatnets sørside er ei li med storstammet, høgstauderik bjørkeskog. Området har flere søkk med rikere parti med noe storvokst bjørk, og særlig langs søkkene der skogen har klare trekk av kontinuitet, finnes en del død ved. Skogen går ned til vannet der det er innslag av tørrere parti med blåbærbjørkeskog. Det forekommer noen mindre rikbarkssamfunn, og området har et svært rikt fuglesamfunn med bl.a. dvergspett (*hensynskrevende*) hekkende i området.

Stedvis vokser gode forekomster med skrubbenever sammen med både glattvrenge og grynvrenge på gråor og selje. Lungenever ble påvist på død ved i to bekke- og grynveddrag. Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen eller innenfor skyte- og øvingsfeltet. Imidlertid har naturtypen en rekke biomangfoldkvaliteter med storvokst løvskog og rikbarkssamfunn, noe som resulterer i at den vurderes som å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

Lokalitet	469 Toftakervatnet
Natur 2000	192210469
Naturtype	Andre viktige forekomster (ferskvann)
Naturtypekode	H01
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	94
UTM (WGS84)	34W CB 925 401

Dette er et rikt skogsvann med godt utviklede belter med vannvegetasjon av starr og elvesneller, noe som gir gode muligheter for skjul for en rekke arter våtmarksfugl som for eksempel horndykker og flere andefuglarter. Vannet har en viktig funksjon for vannfugl både i hekketida samt under trekket vår og høst. Flere rødlistede fuglearter finner gunstige leveste betingelser i dette vannet som ligger nær bebyggelsen på Setermoen. Det finnes både røye og ørret i vannet og det innehar også et rikt insektliv. De samlede kvalitetene danner igjen et viktig næringsgrunnlag for det rike fuglelivet. Naturtypen på denne lokaliteten er forholdsvis sjelden i kommunen og er ett av få vann med slike kvaliteter innenfor skyte- og øvingsfeltet. Dette resulterer i at det er vurdert å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

*Starrbeltene rundt Toftakervatn er viktige leveområder for våtmarksfugl.
Foto: Karl-Birger Strann ©.*

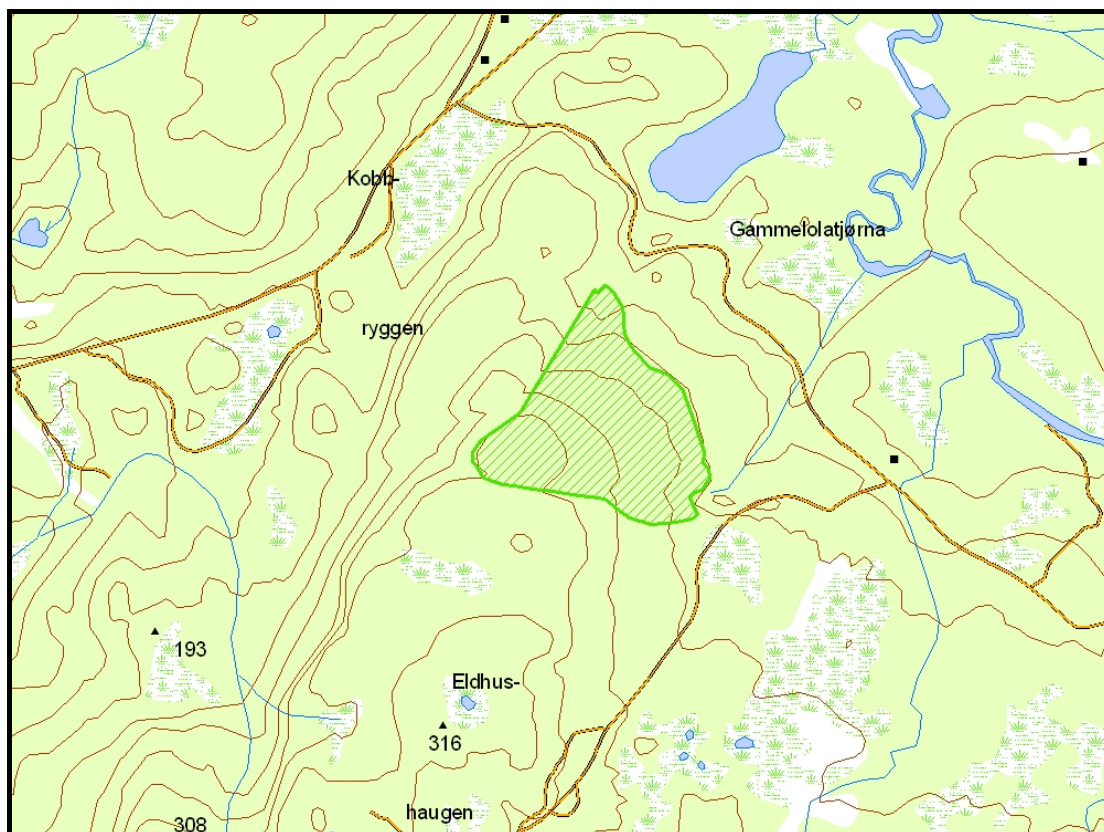
Lokalitet **474 Nordøst for Eldhushaugen 2**

Natur 2000	192210474
Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	180-280
UTM (WGS84)	34W CB 885 371

Dette området preges av gammel bjørkeskog med betydelig innslag av selje og rogn. På en hel del døde trær vokste sopp og lav. Dette ble funnet både på bjørkestubber og død ved fra andre treslag. Særlig god forekomst var det av lavartene skrubbenever, glattvrenge og grynvrenge. Samtlige tre arter vokser i et lavsamfunn som i denne delen av landet gir en god indikasjon på rik løvskog med kontinuitet. Det ble også funnet en rik karplanteflora, med bl.a. orkideer som småtveblad, skogmarihånd og grønnkurle.

Området har et mindre hogstfelt. Nedenfor 270 m-kurven vokser det en del furuskog i rabbeterreng. Dette er presentert som egen naturtype (se Eldhushaugen 1). I Troms hekker storfugl også i høgstaude bjørkeskog, og i dette området (Eldhushaugen 2) ble det registrert storfugl (røy) med hekkeadferd uten at reir ble påvist. Ut fra denne funksjonen for storfuglen burde Eldhushaugen 1 og 2 ses under ett, men ettersom det er to ulike naturtyper, er de delt inn i to forskjellige områder.

Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen, og heller ikke innenfor skyte- og øvingsfeltet. Imidlertid innehar denne løvskogen en nesten intakt naturskogskvalitet med mange biomangfoldelementer som gjerne er knyttet til slik gammel skog. Dette resulterer i at den vurderes å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

Lokalitet**477 Langvatn**

Natur 2000

192210477

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**B – viktig**

Høyde over havet (m)

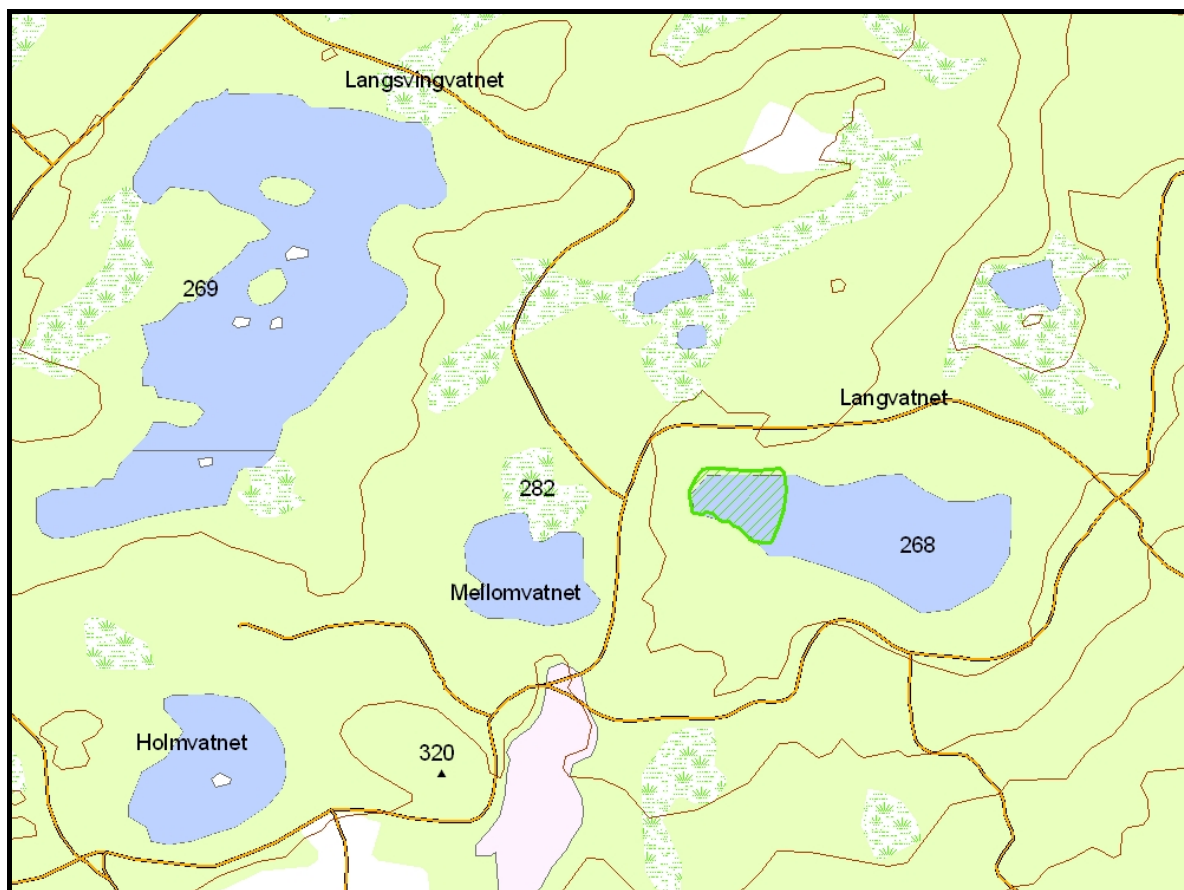
268

UTM (WGS84)

34W CB 924 375

I dette området ble det påvist både hvit nøkkerose og soleinøkkerose i den ene enden av vannet. Det ble påvist bare noen få eksemplarer av hvit nøkkerose mens soleinøkkerosa var vidt utbredt i bukta. Funn av begge artene nøkkeroser i ett og samme vann er svært sjelden i denne delen av Troms. Kalkrikt sigevann dreneres langs skråningen ned til selve vannet og renner ut i bukta der nøkkerosene vokser.

Naturtypen på denne lokaliteten er uvanlig i kommunen, og finnes ikke ellers innenfor skyte- og øvingsfeltet. Kombinasjonen av nøkkeroser i vannet med noe starrvegetasjon er sjelden både i kommunen og ellers i regionen. Disse kvalitetene knyttet til denne spesielle forekomsten av nøkkeroser resulterer i at lokaliteten vurderes å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

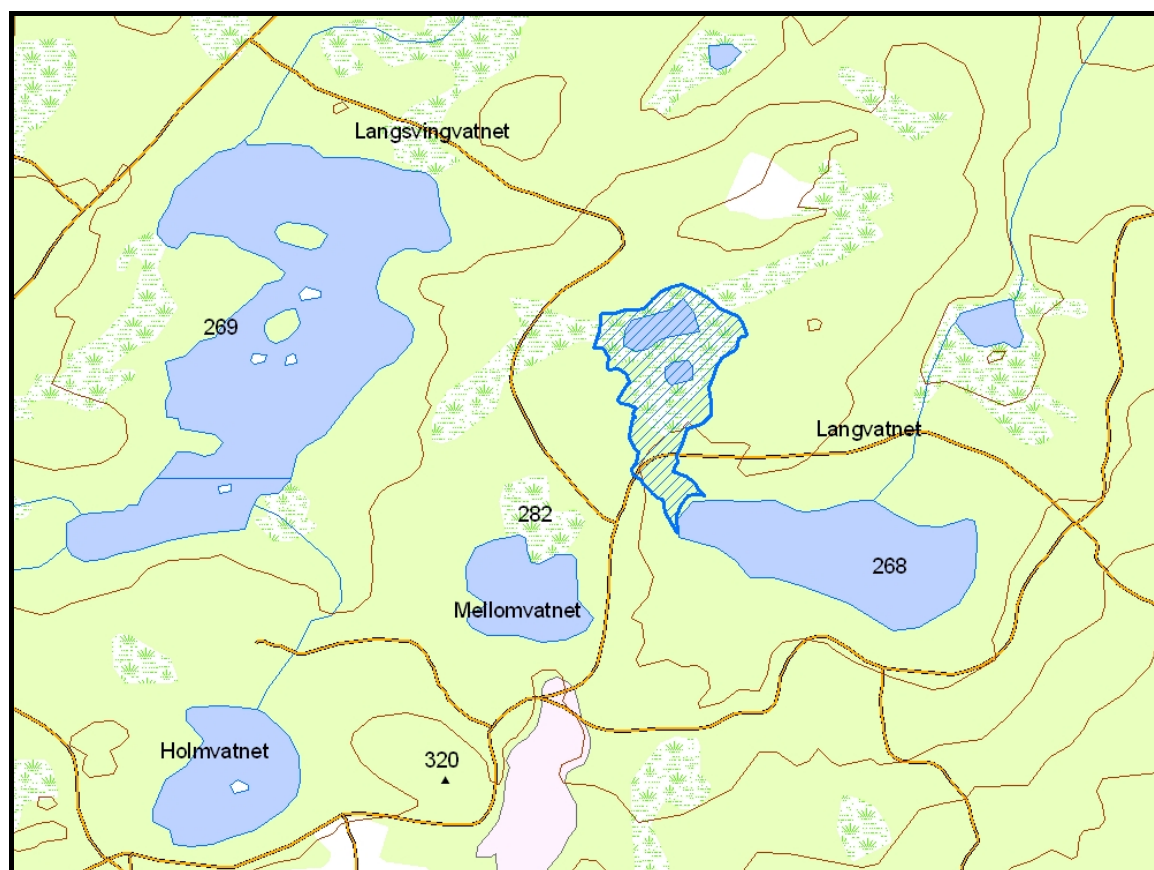

Lokalitet **478 Langvatn vest**

Natur 2000	192210478
Naturtype	Intakt lavlandsmyr
Naturtypekode	A01
Verdisetting	C – lokalt viktig
Høyde over havet (m)	280
UTM (WGS84)	34W CB 924 378

Dette området strekker seg fra vannkanten av Langvatnet og oppover ei sigemyr som går over i et flatere myrsystem med flere mindre dammer. Kantsonene mellom myra og løvskogen har rike kalkforekomster, noe som gir en rik og variert flora. I tillegg ble det påvist et høyt antall svermende sommerfugler der flere arter blåvinger, myrperlemorvinge og fløyelsringvinge var vanligst. Den ene dammen er svært dyp og ligner en del på ei dødsgrop. Her vokser flere arter vannvegetasjon med tjønnaks og piggeknapparter som de vanligste sammen med bukkeblad og myrhatt. Dammen og områdene rundt hadde et rikt antall arter av libeller (øyenstikkere) og vannkalver, uten at det er gjennomført nærmere undersøkelser av disse. En vei går tvers gjennom området, noe som reduserer kvaliteten på området noe.

Naturtypen på denne lokaliteten er uvanlig i kommunen, og svært sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. Kombinasjonen av myr og kalkrik løvskog er sjelden både i kommunen og ellers i regionen. Imidlertid er området forholdsvis lite av areal. Dette tatt i betraktning gir de mange biomangfoldkvaliteter knyttet til denne spesielle mosaikken, kun lokal verdi og verdsettes til C-område.

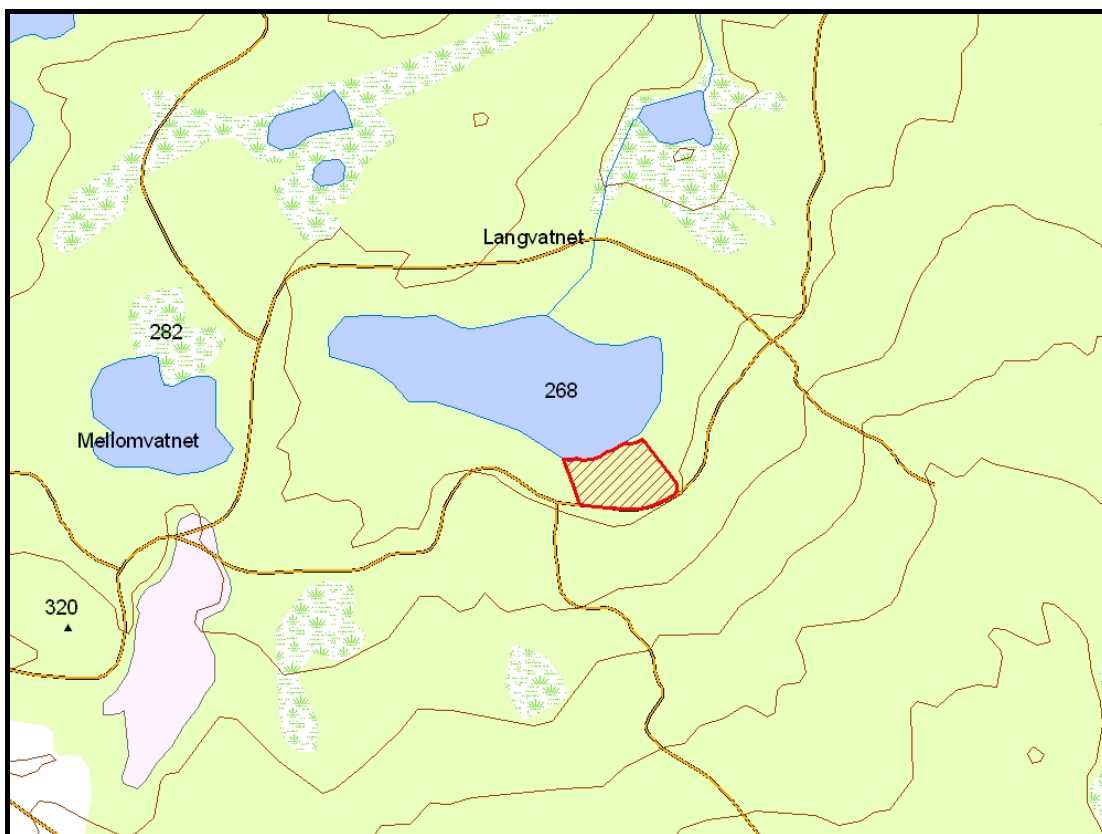

Lokalitet **479 Langvatnet sør**

Natur 2000	192210479
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	275
UTM (WGS84)	34W CB 928 373

Dette er et gammelskogsområde langs et fuktdrag som domineres av gråor-heggeskog. I tillegg vokser det en del bjørk og storvier i deler av området. En del partier har gode forekomster med død ved. Området har et godt utviklet rikbarks-samfunn dominert av skrubbenever og vrenger, noe som indikerer god kontinuitet i skogen. Funnet av den rødlistede makrolaven fossenever (*Lobaria hallii*) (sårbar) sammen med lungenever (*Lobaria pulmonaria*) viser at skogen har kontinuitet, og dette gir området en høy verdi. Det ble også påvist noe treboende sopp uten at særlig sjeldne arter ble funnet i denne undersøkelsen. Skogbunnen domineres stedvis av våte partier med mye torvmoser. Langs bekken vokser det noe kildevegetasjon med mye gulsildre og jåblom.

Området er sterkt avgrenset og ligger mellom veien og selve Langvatnet. I lengderetningene langs vannet er lokaliteten avgrenset av sterkt gjennomhogde engbjørkeskoger. De uthogde områdene er tørrere skogspartier (engbjørkeskog), men gjennom restaurering kan de øke verdien av det påviste gråor-heggeskogsområdet. Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen eller innenfor skyte- og øvingsfeltet. Imidlertid har lokaliteten en rekke biomangfoldkvaliteter med gammel løvskog og gråor-heggeskog med rikbarkssamfunn, noe som resulterer i at den vurderes til å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

Fossenever er en rødlistet (sårbar) makrolav i slekta Lobaria. Den vokser i fuktige løvskoger med kontinuitet, og særlig vanlig er den i flommarksskog av typen gråor-heggeskog. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Lokalitet**481 Langsvingvatnet**

Natur 2000

192210481

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**A – svært viktig**

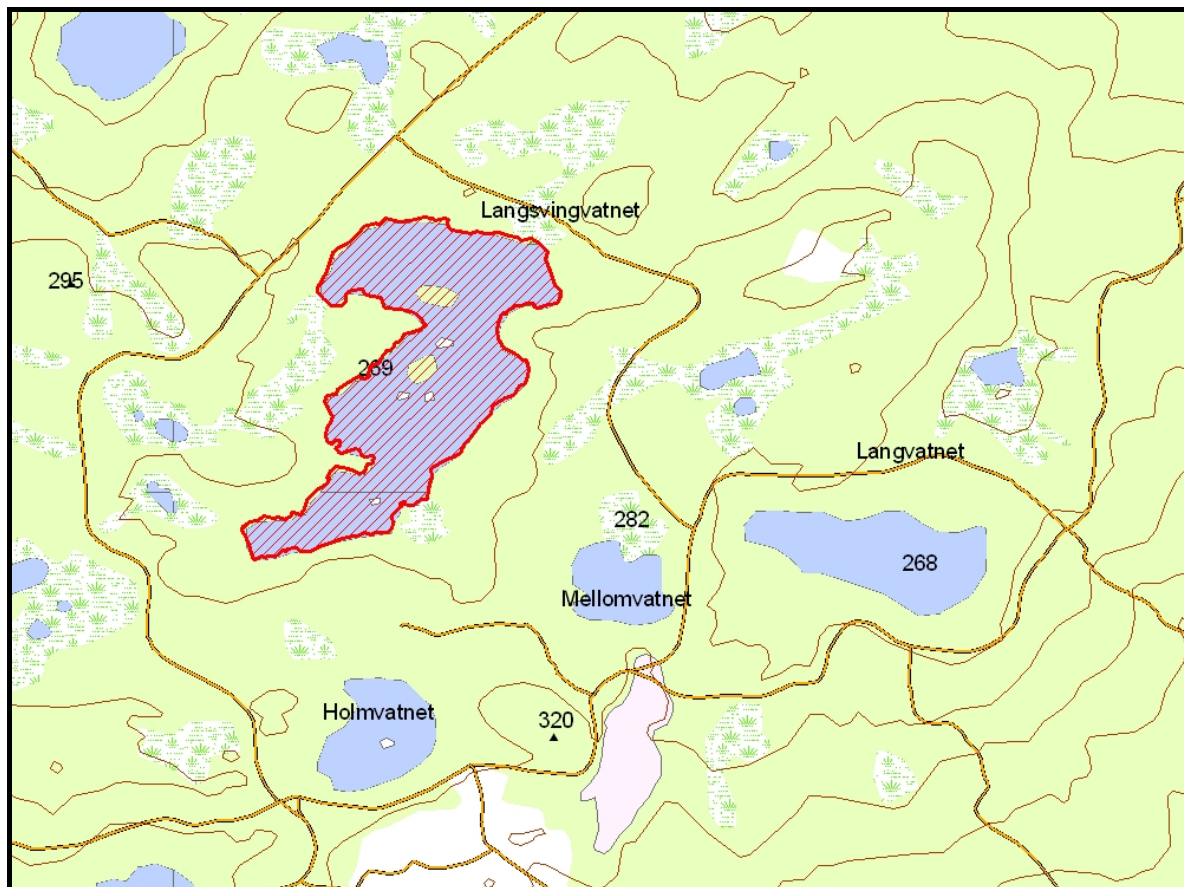
Høyde over havet (m)

269

UTM (WGS84)

34W CB 918 379

Vannet har flere øyer og holmer som gir gode hekkeforhold for en rekke våtmarksfugler og våtmarkstilknyttede arter. Her hekkes årlig rødlistede arter og flere andefuglarter, bl.a. svartand (*bør overvåkes*). Bardu kommune opplyser at vannet har både røye og ørret, noe som gir gode livsbetingelser for fiskespisende fugler. Det er også påvist krepsdyr (marflo *Gammarus lacustris*) og muslinger (ubestemte arter, men mest sannsynlig ertemusling *Pisidium* sp.). Dette gir gode beiteforhold dykkender. Naturtypen på denne lokaliteten er forholdsvis sjelden i kommunen og er den eneste med flere vegeterte holmer av ulik størrelse. Disse forholdene sammen med kvaliteter som den rike forekomsten av krepsdyr og muslinger gjør lokaliteten unik innenfor skyte- og øvingsfeltet. Dette resulterer i at den er vurdert å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

Storbekkenområdet består av en ravine med bratte kalkrike skrenter der mange kalkkrevende planter vokser. Foto: Marianne Iversen ©.

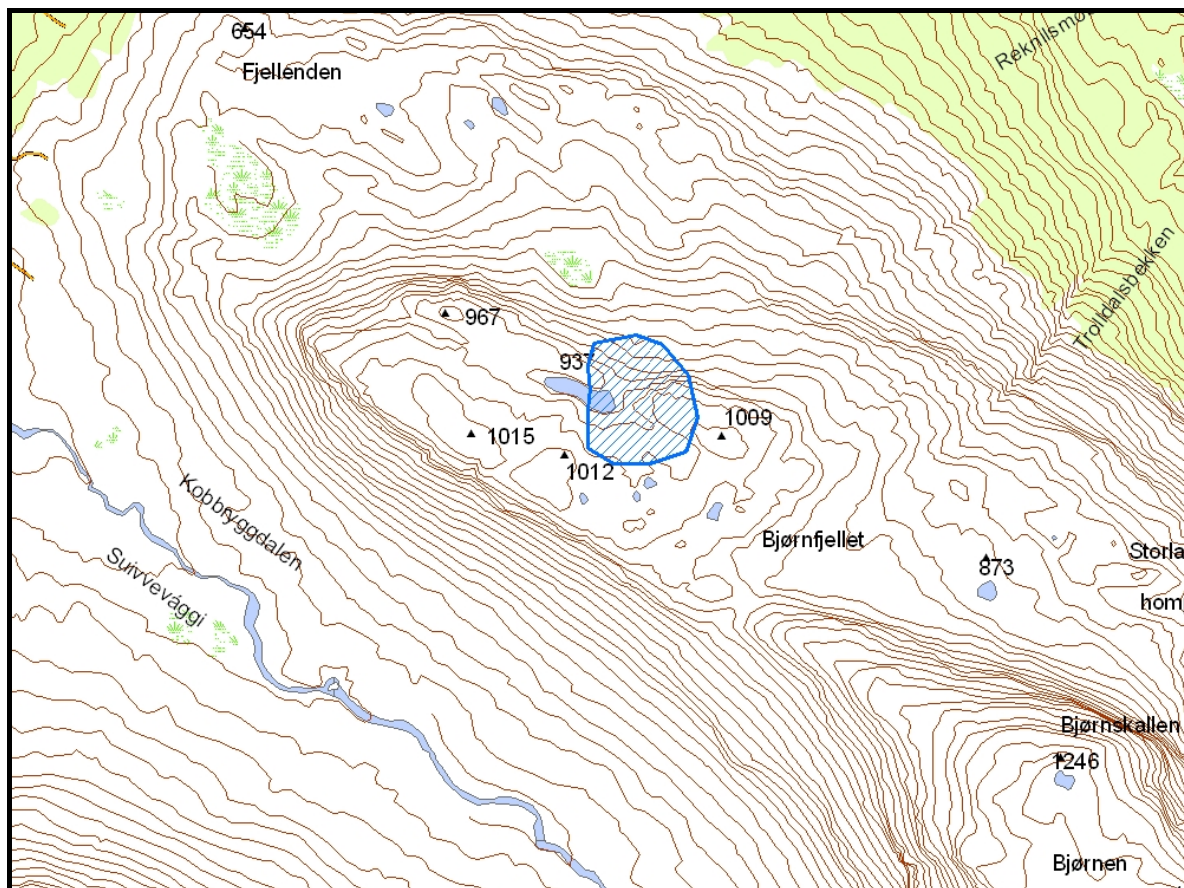

Rødstilk ble påvist hekkende på Bostadmyra. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Lokalitet	484 Bjørnfjellet
Natur 2000	192210484
Naturtype	Kalkrike områder i fjellet
Naturtypekode	C01
Verdisetting	C – lokalt viktig
Høyde over havet (m)	937
UTM (WGS84)	34W CB 950 330

Dette er et baserikt fjellområde rundt vann 937 m.o.h. som har særlig rik fjellvegetasjon. Her ble det påvist spesielle arter som høgfjellsklokke og fjellsolblom. Sistnevnte art har en nordøstlig utbredelse og forekommer kun i nordlige Skandinavia. Dette er en av de vestligste kjente forekomstene i Troms (Haugset 1998).

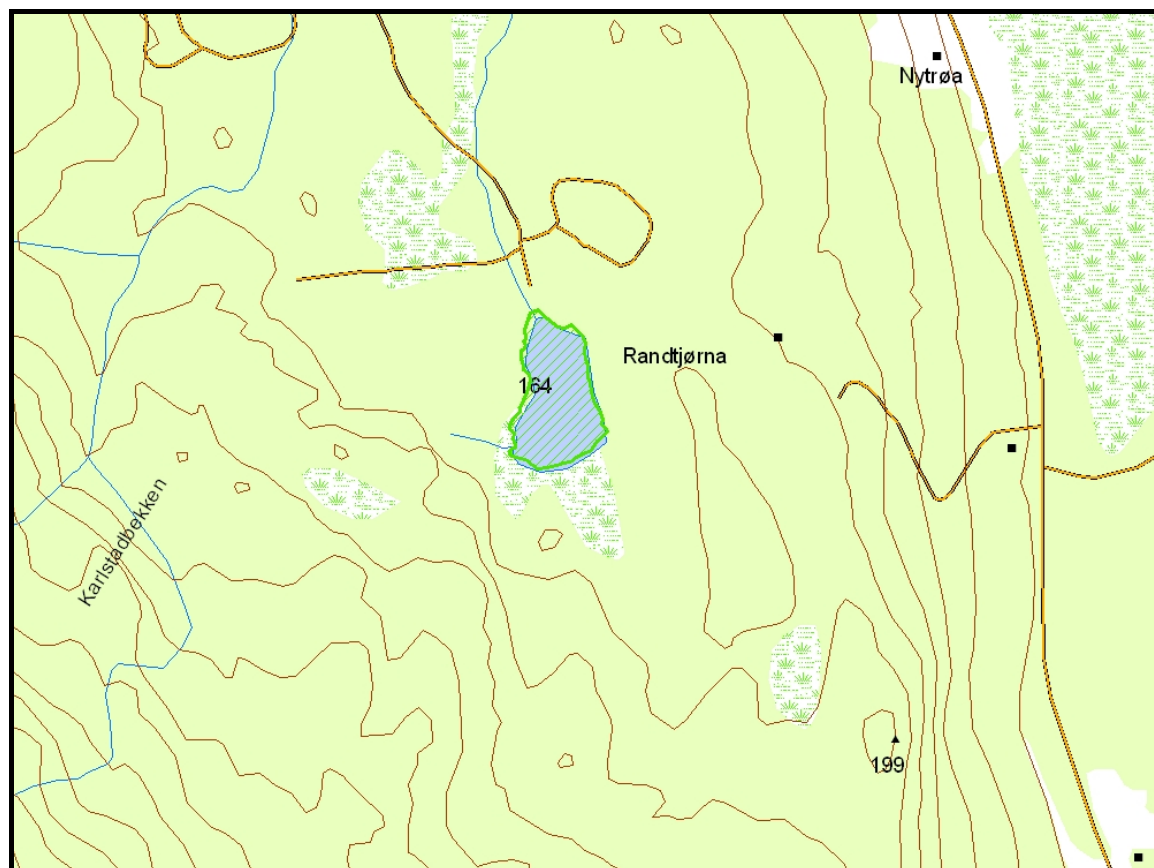
Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen, men noe mer sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. De mange kvaliteter knyttet til regionalt sjeldne karplanter resulterer i at den vurderes å ha lokal verdi og verdsettes til C-område.

Lokalitet	485 Randtjønna
Natur 2000	192210485
Naturtype	Intakt lavlandsmyr
Naturtypekode	A01
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	164
UTM (WGS84)	34W CB 993 320

Randtjønna har kantsoner med rik starrvegetasjon som gradvis går over i ei starrmyr dominert av nordlandsstarr og flaskestarr nærmest tjernet. I selve vannet og det omkringliggende myrsystemet ble det påvist en rekke hekkende våtmarksfugler, bl.a. den rødlistede svartanda (*bør overvåkes*). Selve tjernet ligger i all hovedsak innenfor skyte- og øvingsfeltet mens hovedmyra, som domineres av starr-arter, ligger utenfor selve skyte- og øvingsfeltet. Vannfuglene finner det meste av maten enten i selve vannet eller i myra, og området må betraktes som en helhet. De fleste reirene ligger i vegetasjonen på myra utenfor skyte- og øvingsfeltet, men endene tar ungene ned til Randtjønna straks de har klekket.

Kombinasjonen av myr og mindre ferskvann med rik starrvegetasjon er imidlertid forholdsvis sjelden både i kommunen og ellers i regionen. Kvalitetene og mosaikken er ikke like velutviklet som i de beste områdene som vi har påvist innenfor skyte- og øvingsfeltet. De påviste biomangfoldkvaliteter knyttet til denne spesielle mosaikken resulterer likevel i at den vurderes å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

Lokalitet**486 Mellomvatnet**

Natur 2000

192210486

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**A – svært viktig**

Høyde over havet (m)

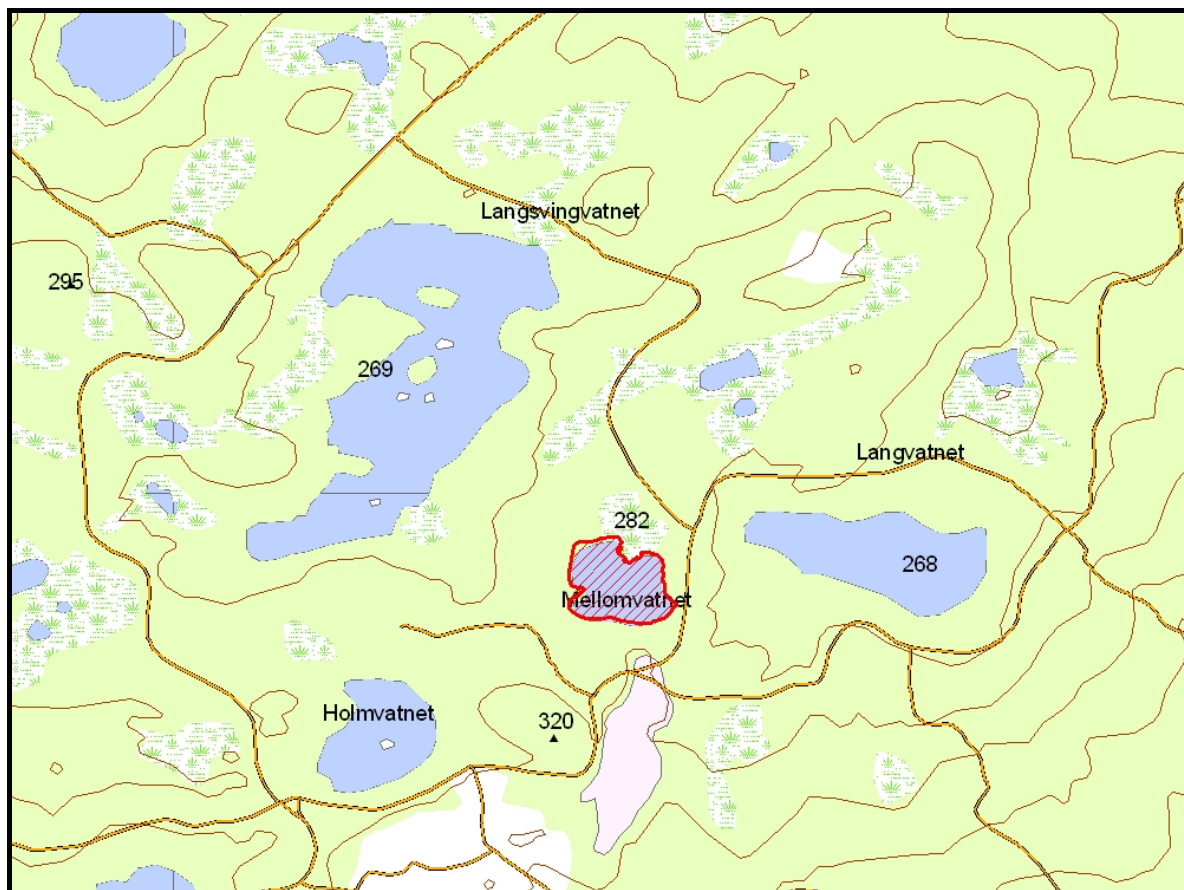
282

UTM (WGS84)

34W CB 921 375

Lokaliteten domineres av et vann med mindre tilstøtende starrmyrer. I vannet finnes noen mindre, men frodige starrbelter. Dette vatnet er først og fremst et viktig vann for våtmarksfugl og våtmarkstilknyttet spurvefugl. Hele fire rødlistearter opptrer regelmessig, og tre av disse er påvist hekkende, bl.a. stjertand (*sjelden*) og svartand (*bør overvåkes*). Disse artene er alle direkte knyttet til denne naturtypen. Området ligger midt inne i et nettverk av veier inne på Vardenområdet og har tross en del forstyrrelser, beholdt gode kvaliteter for en del arter vannfugl.

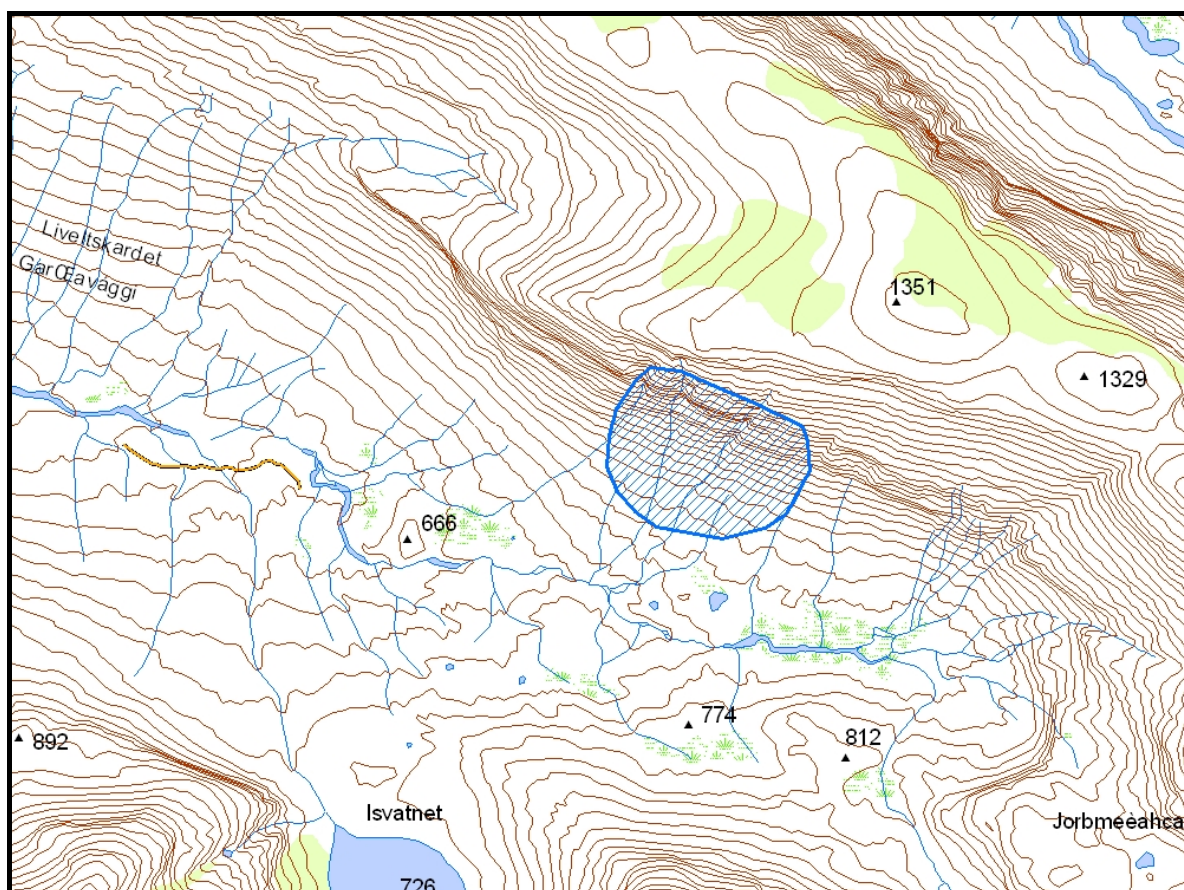
Naturtypen på denne lokaliteten er uvanlig i kommunen, og sjelden også innenfor skyte- og øvingsfeltet. Kombinasjonen av frodig starrmyr og ferskvann med rik starrvegetasjon er forholdsvis sjelden både i kommunen og ellers i regionen. De mange biomangfoldkvaliteter knyttet til denne spesielle mosaikken resulterer i at den vurderes å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

Lokalitet	492 Indre Liveltskardet
Natur 2000	192210492
Naturtype	Kalkrike områder i fjellet
Naturtypekode	C01
Verdisetting	C – lokalt viktig
Høyde over havet (m)	740-1000
UTM (WGS84)	34W CB 935 285

Dette området består delvis av rasmark, dels fast fjell. Plantelivet er rikt med en rekke interessante arter. Her finnes en rekke sildrearter, orkideene fjellkurle og fjellkvitkurle samt kvitstarr. Sistnevnte art er en sjelden art i det lavalpine landskapet i de indre delene av Troms (Haugset 1998).

Naturtypen på denne lokaliteten er ikke uvanlig i kommunen, men noe mer sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. De mange kvaliteter knyttet til regionalt sjeldne karplanter resulterer i at den vurderes til å ha lokal verdi og verdsettes til C-område.

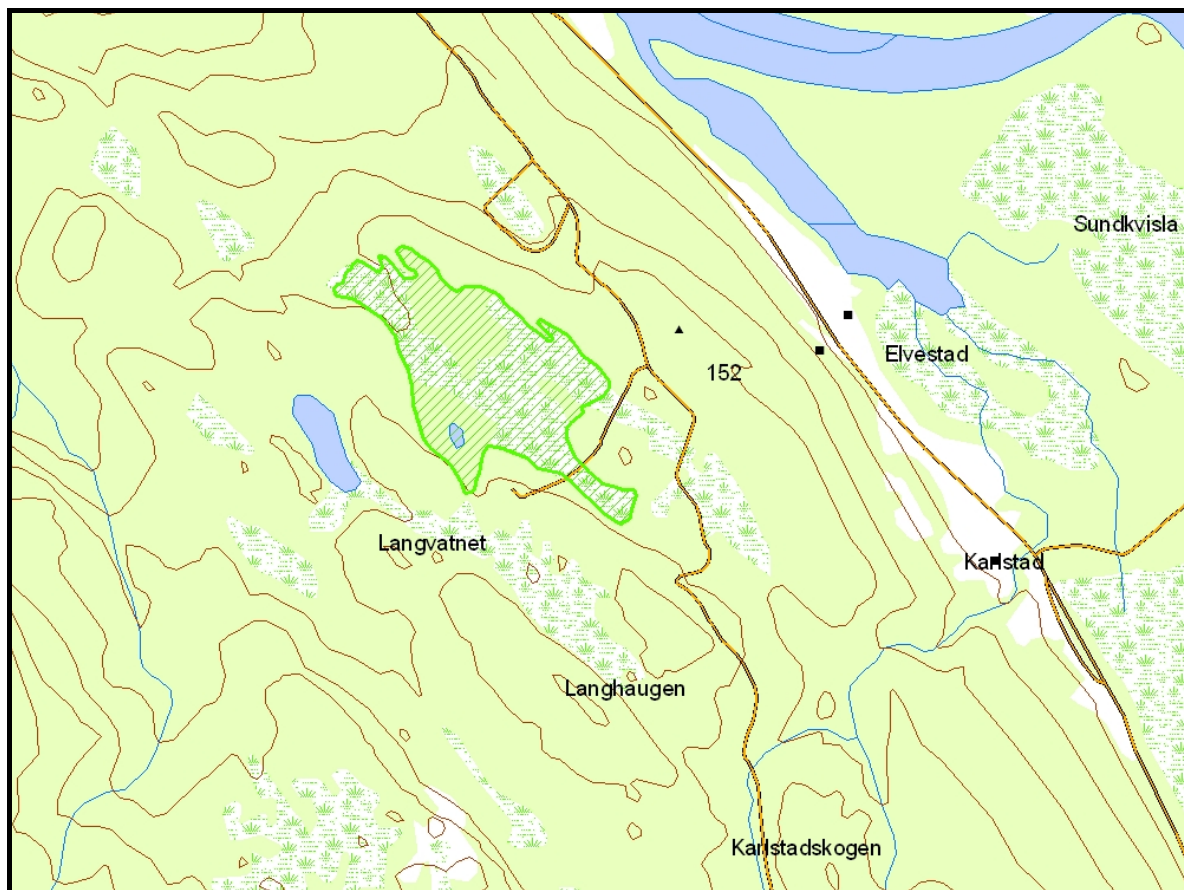

Lokalitet **616 Furuhaugmyran**

Natur 2000	192210616
Naturtype	Intakt lavlandsmyr
Naturtypekode	A01
Verdisetting	B – viktig
Høyde over havet (m)	140-150
UTM (WGS84)	34W CB 987 337

Dette våtmarkssystemet består av ei myr omgitt av skog samt et tjern i den sørlige delen av myra. Ute på myra finnes noen tresatte rygger der småvokst furu og noe bjørk dominerer. Myra og vannkanten domineres av starr og da hovedsakelig nordlandsstarr og noe flaskestarr, stedvis også en del trådstarr. Lokaliteten er et viktig hekkeområde for flere våtmarkstilknyttede fuglearter.

Naturtypen på denne lokaliteten er uvanlig i kommunen, og svært sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. Kombinasjonen av til dels trebevokst myr og små tjern og dammer med rik starrvegetasjon, er forholdsvis sjelden både i kommunen og ellers i regionen. De mange biomangfoldkvaliteter knyttet til denne spesielle mosaikken resulterer i at den vurderes å ha høy verdi og verdsettes til B-område.

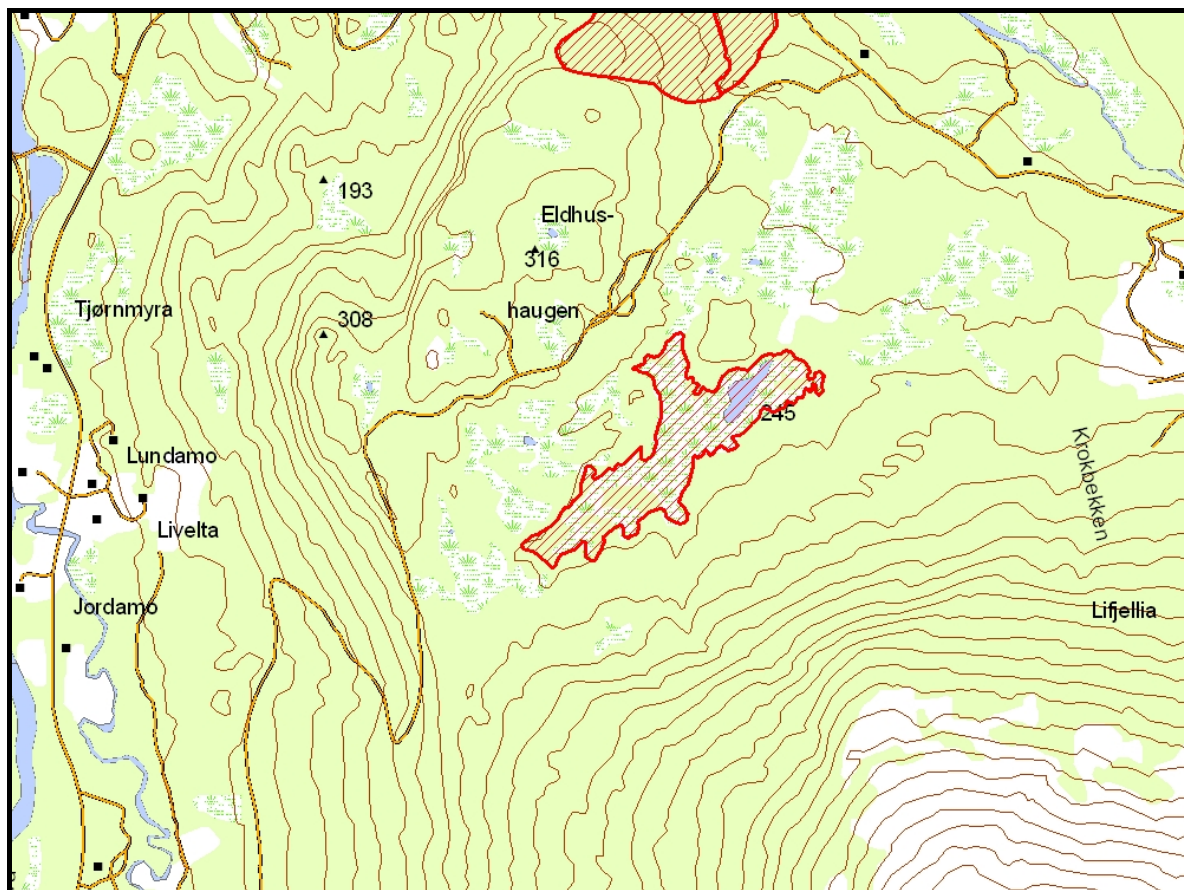
Gamle reirhull etter dvergspett (bildet) og tretåspett er viktige reirplasser for faktorer i gammelskog for en rekke hulerugende fuglearter. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Lokalitet **617 Eldhusmyran**

Natur 2000	192210617
Naturtype	Intakt lavlandsmyr
Naturtypekode	A01
Verdisetting	A – svært viktig
Høyde over havet (m)	245
UTM (WGS84)	34W CB 885 359

Dette er et forholdsvis intakt, større våtmarkssystem sentralt beliggende i de vestre delene av Setermoen skyte- og øvingsfelt. Det finnes en del kjørespor i deler av myrene, men større områder er fremdeles uberørt av barmarkskjøring. Mosaikken mellom ulike myrtyper og åpent vann i form av et stort tjern gir gode forhold for våtmarksfugl. På noen av grassmyrene svermet store antall blåvinger (sommerfugler) og øyenstikkere uten at disse ble underlagt nærmere studier.

Naturtypen på denne lokaliteten er uvanlig i kommunen, og svært sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. Kombinasjonen av større starrmyrområder og mindre ferskvann med rik starrvegetasjon er forholdsvis sjelden både i kommunen og ellers i regionen. De mange biomangfoldkvaliteter særlig for fugl knyttet til denne spesielle naturtypemosaikken og ikke minst størrelsen på arealet, resulterer i at den vurderes å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

Hele åtte forskjellige arter vadfugl ble påvist hekkende på Eldhusmyran, deriblant heilo (bildet). Antallet arter gjør lokaliteten til ett av de viktigste hekkeområdene for våtmarksfugl i denne delen av kommunen. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Lokalitet**670 Gammalolatjønna**

Natur 2000

192210670

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**A – svært viktig**

Høyde over havet (m)

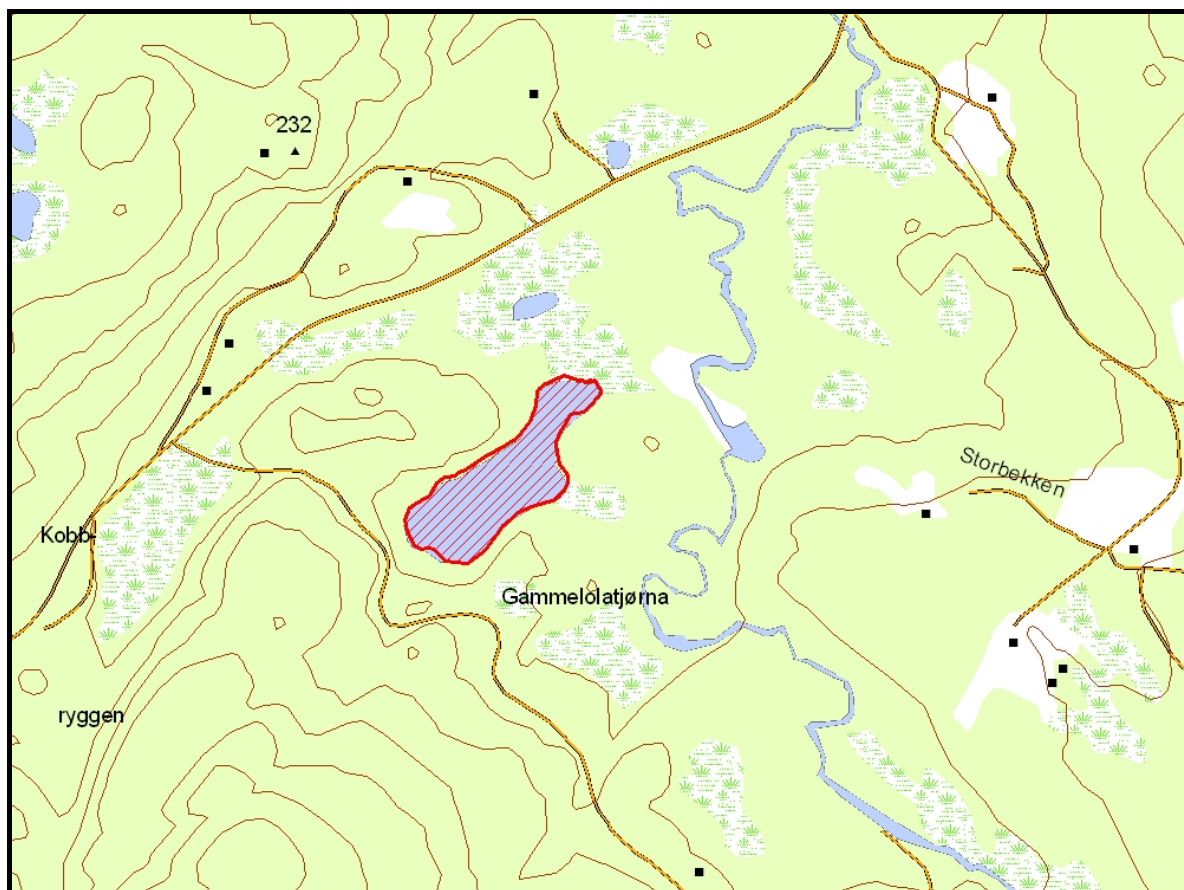
146

UTM (WGS84)

34W CB 886 376

Dette er et skogsvatn som ligger godt skjult inne i skogen like ved E6 sør for Setermoen. De mange buktene med godt utviklede vegetasjonsbelter av starr, elvesneller og soleienøkkeroser gir en rekke vannfuglarter gode muligheter for beite og skjul. Innenfor noen bukter ligger mindre områder med starmyr med tette vierkratt i kanten mot skogen. Selve skogen inntil består av blandingsskog mellom grov storvokst furu og bjørk.

Naturtypen på denne lokaliteten er uvanlig i kommunen, og svært sjelden innenfor skyte- og øvingsfeltet. Kombinasjonen av blandingsskog, myr og et større skogsvann med rike vegetasjonsbelter er forholdsvis sjelden både i kommunen og ellers i regionen. De mange biomangfoldkvaliteter knyttet til denne spesielle mosaikken resulterer i at den vurderes å ha svært høy verdi og verdsettes til A-område.

Fjellsolblom vokser spredt i de østligste fjellområdene av Troms. Funnet i Bjørnfjellet er et av de vestligste funnene i Troms fylke. Foto: Marianne Iversen ©.

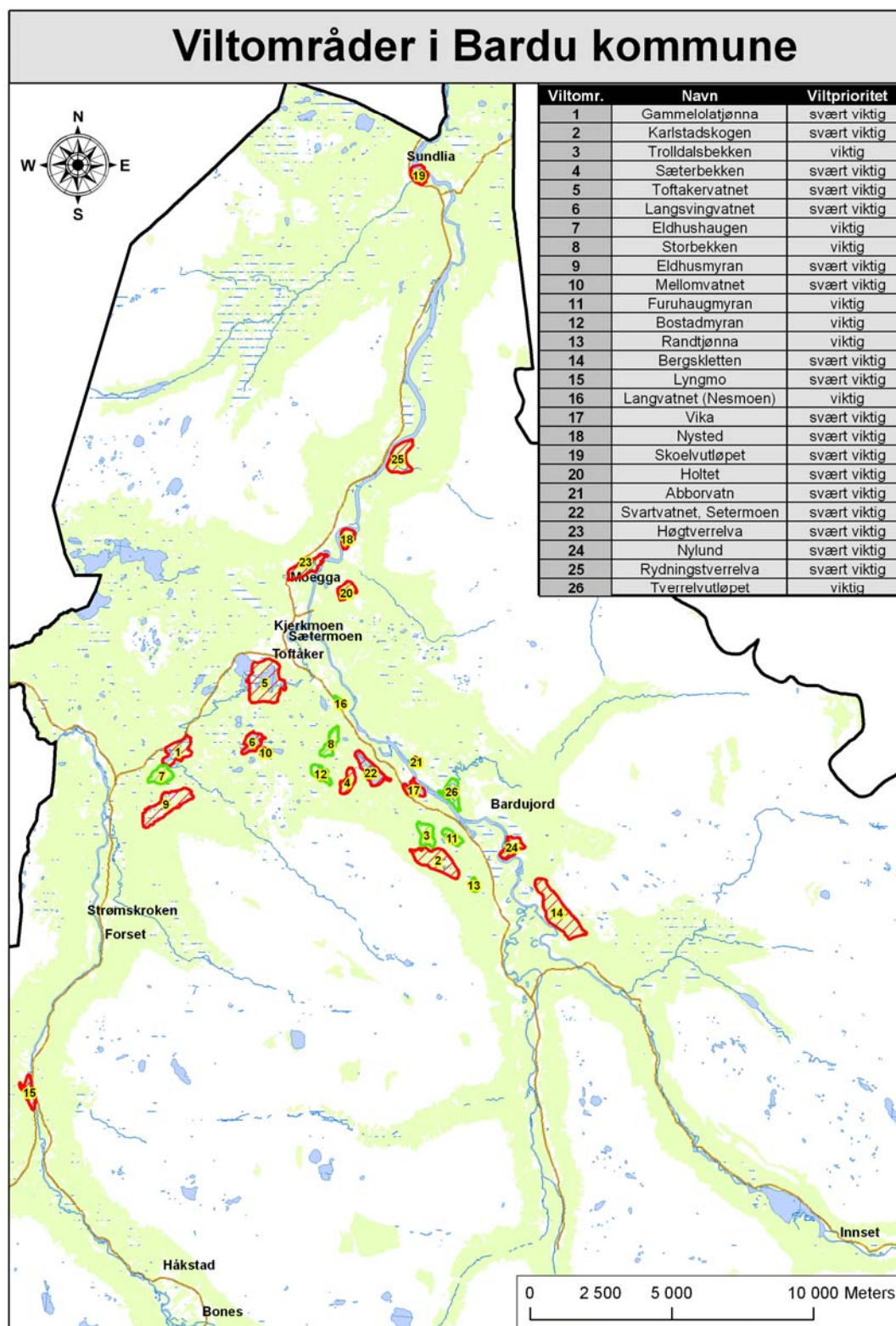
3.2 Viltområder

3.2.1 Prioriterte viltområder

I Bardu kommune er det påvist 26 prioriterte viltområder. 18 av disse har fått verdi svært viktige (A) og åtte viktige (B) viltområder. Områdene er vist i Figur 3. Blant de prioriterte viltområdene er flere viktige særlig for vannfugl, noen er viktige for skogsfugl og andre igjen er viktige fordi de har et særlig rikt mangfold. Elg forekommer spredt utover i de skogkledde delene av kommunen og i noen av de prioriterte områdene er det også gjort vurdering for elg. Dette gjelder spesielt vinterområder som er mer kritisk for arten enn sommerperioden der elgen har flust med frodige høgstaudelieer å beite i.

Viltopplysningene er lagt inn i Natur2000, men viltområdene er ikke det. Viltobservasjonene og de prioriterte viltområdene foreligger som SOSI-filer og på separat kartblad.

Figur 3.

Prioritert viltområde 1 Gammelolatjøenna**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

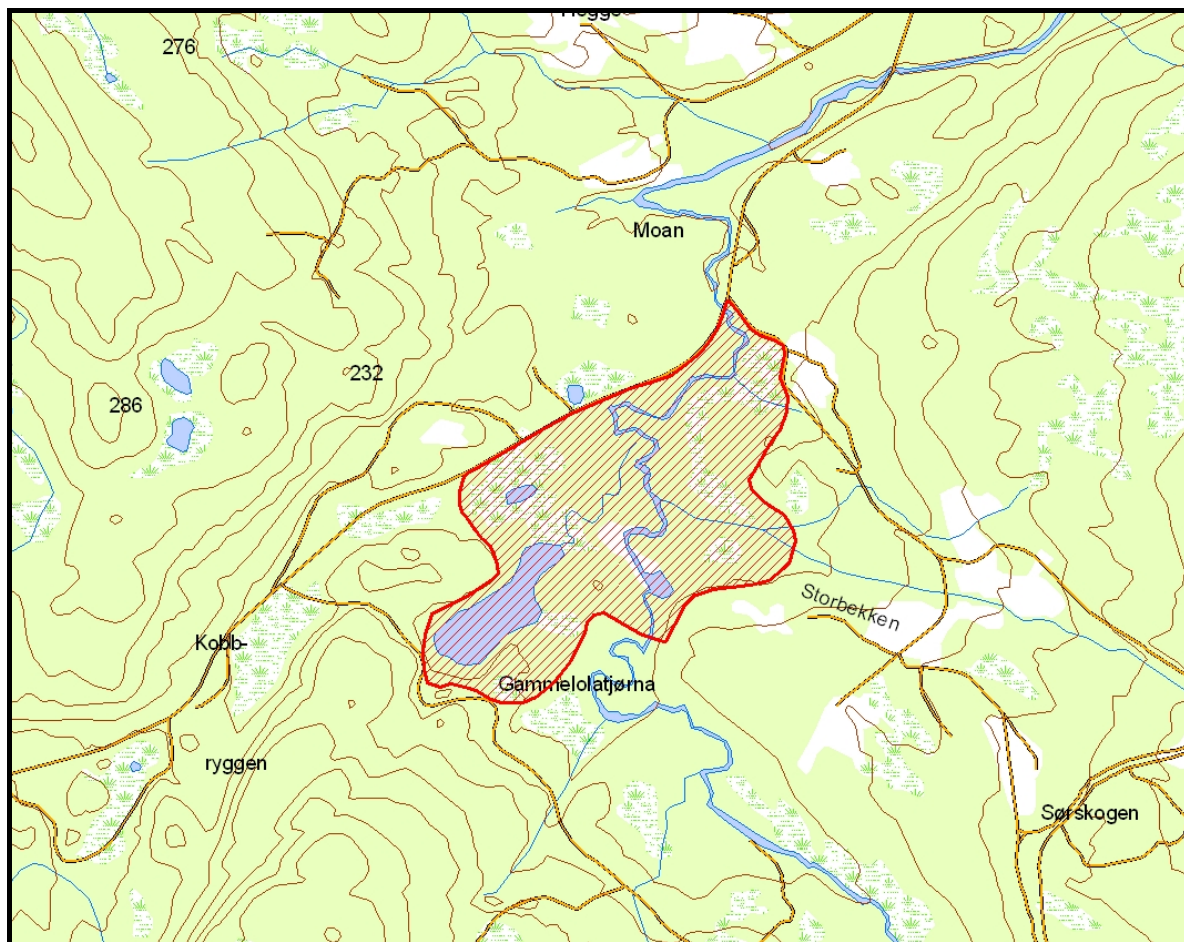
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

146

34W CB 886 376

Viltområdet omfatter selve Gammelolatjøenna og myr- og sumpskogsområdene på begge sider av Kobbryggelva. Området er rikt på våtmarksfugl, og tre rødlistearter hekker eller bruker området på andre måter. I sumpskogen ble det påvist hekkende dvergspett (*hensynskrevende*). Dessuten har området et høyt arts mangfold sett under ett. Selv om området ikke er vurdert som spesielt viktig for elg, oppholder det seg dyr innenfor dette området både sommer og vinter. Det høye antallet viltarter og forekomsten av flere rødlistede fuglearter resulterer i at området vurderes som et svært viktig viltområde -A.

Gammelolatjønna er et viktig viltområde som har mange hekkende arter våtmarksfugl. Krikkanda er en av artene som trives godt i områder med vann og små myrdammer. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Prioritert viltområde 2 Karlstadskogen

Verdisetting

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

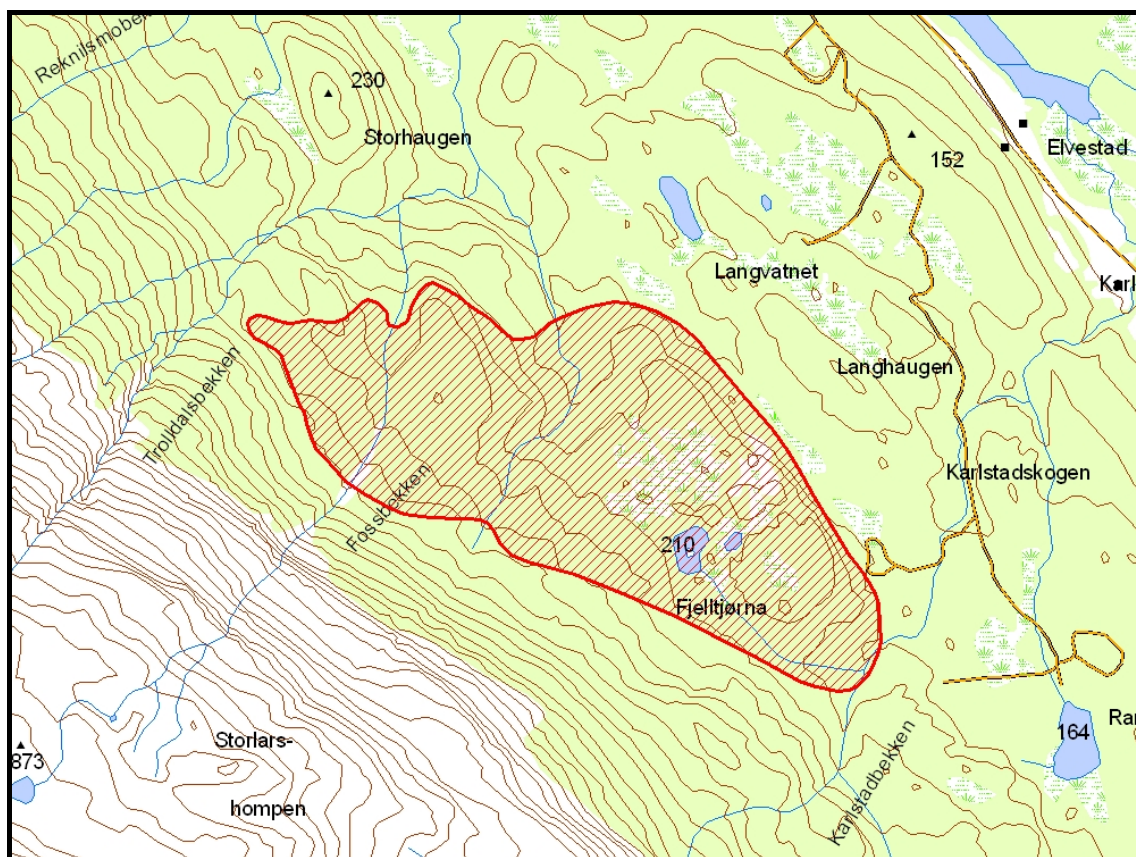
Svært viktig viltområde A

210

34W CB 982 327

Dette viltområdet omfatter liene ovenfor skytebanene i Karlstadskogen. Her finnes ett av fire viktige leveområder for storfugl som er påvist i Setermoen skyte- og øvingsfelt. Området er generelt rikt på vilt. Innenfor det avgrensede området finnes både hekkeområder og viktige vinterområder for storfugl. Mange trær med tydelige beitespor viser at deler av området er særlig viktig vinterområde for en sterk bestand av storfugl. Spesielt er furuskogsområdet rundt Fjelltjern (UTM 34WCB984327) et slikt viktig vinterbeiteområde. Området har også en hekkende rødlistet fugleart som er direkte knyttet til slik furuskog som vi finner i deler av denne lokaliteten.

Furukorsnebben har et viktig leveområde i denne delen av Bardu kommune. Arten er ført opp på lista over nordiske ansvarsarter (Höjer 1995). Videre hekker både perleugle og haukugle årlig i dette skogsområdet, og dagrovfugler som fjellvåk og dvergfalk er også faste hekkefugler. Kongeørn (*sjelden*) og hønsehauk (*sårbar*) jakter regelmessig i liene særlig i vår- og sommermånedene. Store rovdyr som jerv (*sjelden*) og gaupe (*bør overvåkes*) påvises med jevne mellomrom i dette området, men yngling er ennå ikke påvist. Det høye antallet viltarter, den sterke bestanden av storfugl og forekomsten av en rødlistet fugleart resulterer i at området vurderes som et svært viktig viltområde -A.

Prioritert viltområde 3 Trolldalsbekken

Verdisetting

Høyde over havet (m)

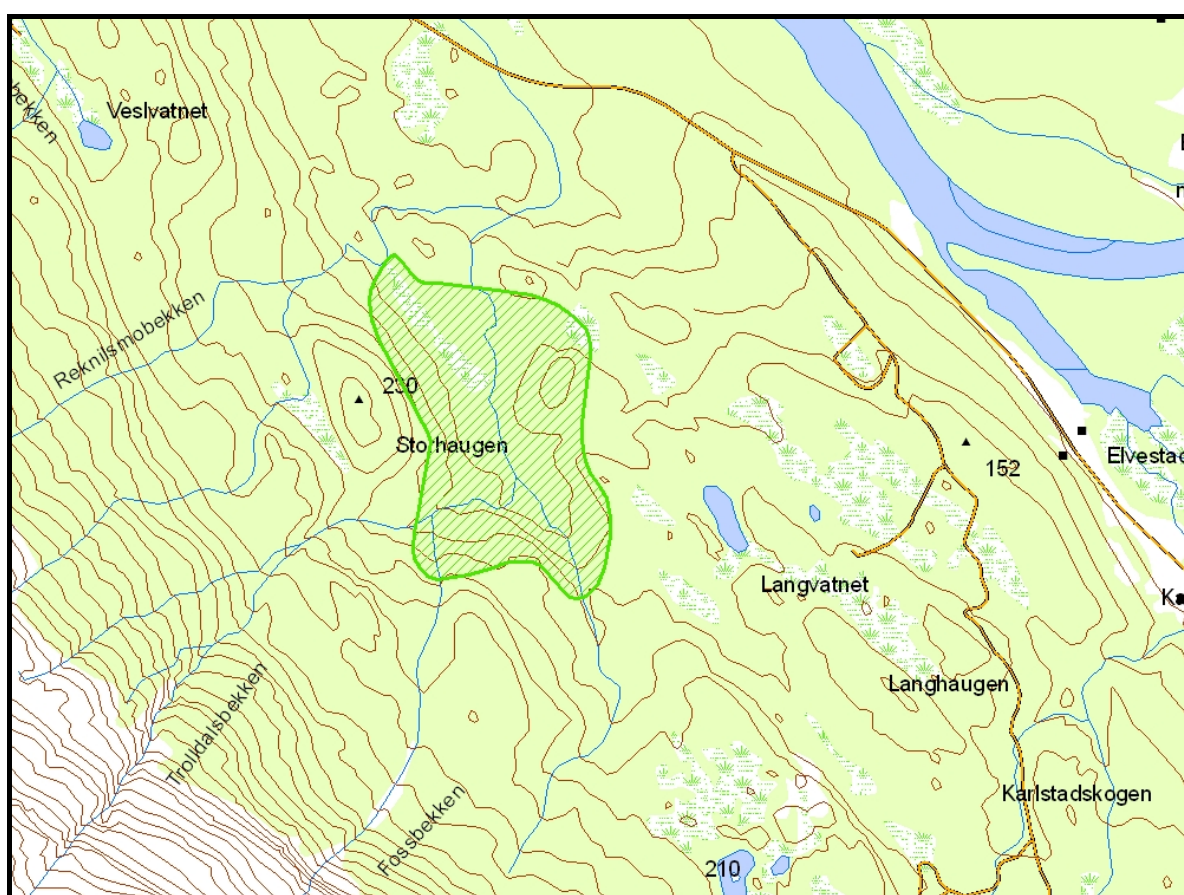
UTM (WGS84)

Viktig viltområde B

120-160

34W CB 977 340

Trolldalsbekken er en rik fuglebiotop med særlig rik småfuglbestand. Det er spesielt mange arter hulerugere, både meiser, fluesnappere og ugler. Regionalt sjeldne arter som spurveugle, bøksanger og blåmeis ble alle påvist og hekket etter all sannsynlighet her. Dvergspettens (*hensynskrevende*) tilstedeværelse har resultert i mange gamle reirhull som disse artene har tatt i bruk. Området brukes også av elg i sommerhalvåret, men området er ikke vurdert som spesielt viktig for arten i kommunens viltområdekartverk. Det høye antallet fugl sammen med forekomsten av dvergspett resulterer i at området vurderes som et viktig viltområde - B.

Karlstadskogen har fast hekkebestand av både perleugle (bildet) og haukugle. I gode smågnagerår hekker også den regionalt sjeldne hornugla i området. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Prioritert viltområde 4 Sæterbekken**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

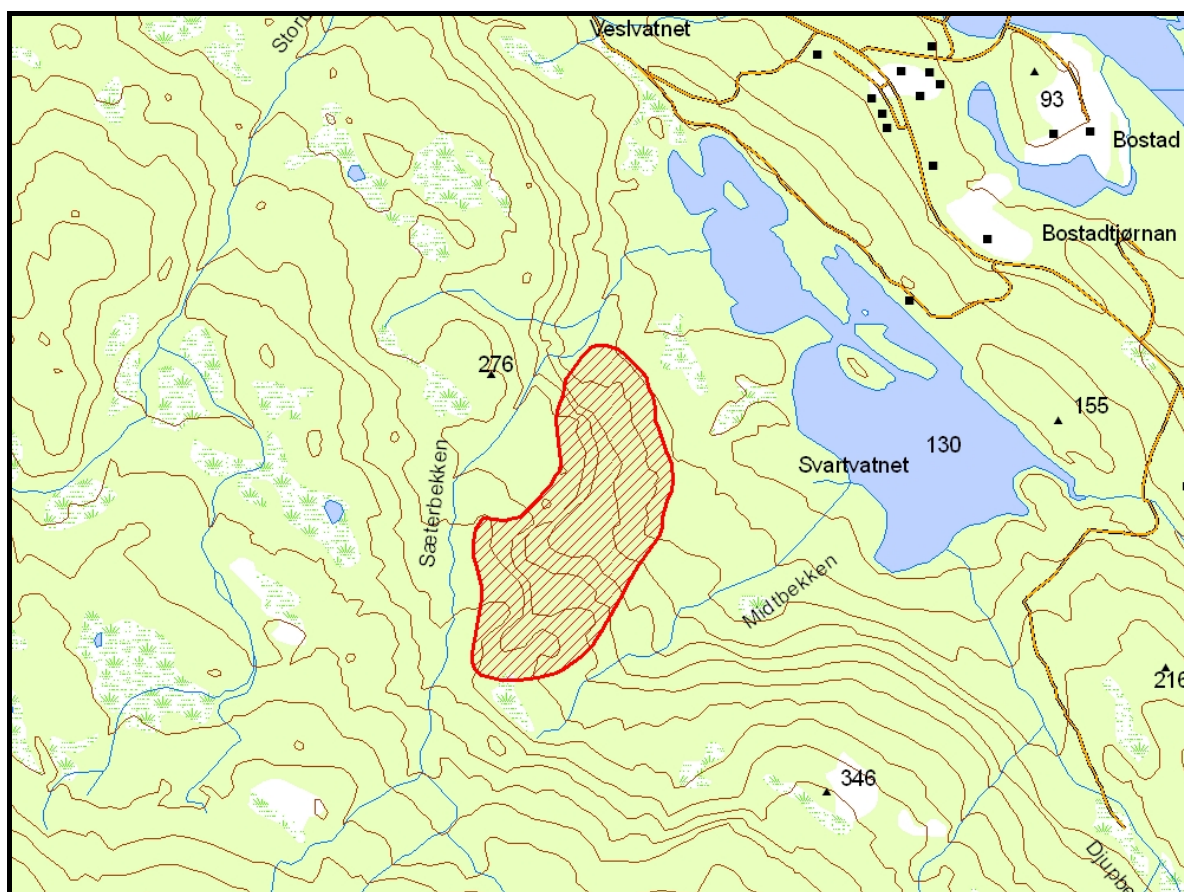
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

200-285

34W CB 947 360

Dette skogsområdet er en variert høgstaude bjørkeskog som stedvis har storvokste trær samt en god del død ved. Både tretåspett og den rødlistede dvergspetten (*hensynskrevende*) hekker her, noe som også gir gode hekkebestander av sekundære hulerugere. Det ble påvist mange par hver av artene rødstjert, svartkvit fluesnapper og kjøttmeis. Den lokalt sjeldne spurveugla hekker også regelmessig i området. Området er også et viktig beiteområde for nordflaggermus i sommerhalvåret. I den tette løvskogen finner denne arten godt med mat samtidig som den er mindre utsatt for predasjon. Vi vet ikke om flaggermusene kan bruke reirhullene til hakkespettene som dagplasser eller om de trekker inn mot bebyggelsen for å sove i bygninger. Orrfugl er observert, men er ikke med sikkerhet påvist hekkende innenfor det avgrensede viltområdet. Det høye antallet viltarter, den sterke bestanden av orrfugl og forekomsten av dvergspett og nordflaggermus resulterer i at området vurderes som et svært viktig viltområde - A.

Prioritert viltområde 5 Toftakervatnet**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

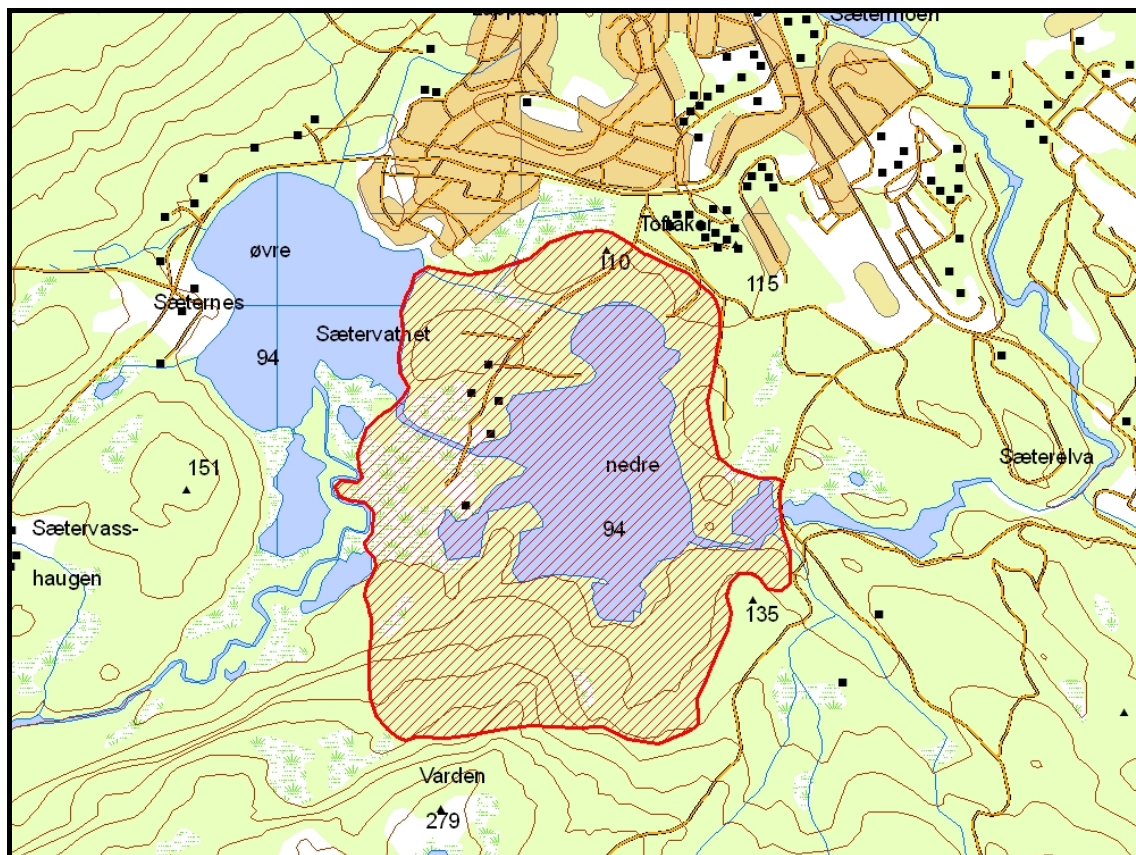
Svært viktig viltområde A

94-140

34W CB 925 401

Dette viltområdet omfatter selve Toftakervatnet, Mellaelvområdet og den frodige løvliia sør for Toftakervatnet. Våtmarkssystemene med tilgrensende skogsområder gir området en mosaikk med mange kantsoner, noe som gir gode hekkeforhold for mange forskjellige fugle- og dyrearter. Vannsystemene er også viktige trekklokaliteter for lom og andefugl. Ofte raster flokker med vannfugl på Toftakervatnet om våren mens de venter på at isen skal forsvinne på vann høyere opp i fjellet. Oter (*sårbar*) er også observert flere ganger i selve vannet både av personell fra NINA og fra lokalbefolkningen. Det er ikke påvist hilokaliteter ved vannet, men sporfunn tyder på at arten bruker vannet forholdsvis regelmessig i hvert fall i sommerhalvåret.

Også mange vannfugl hekker i sumpskogene og myrområdene. Den rike løvskogslia i sør er også svært rik på vilt. Det er særlig mange skogshekkende fuglearter her med viktige arter som dvergspett (*hensynskrevende*), spurvehauk og en sterk bestand av orrfugl. Sistnevnte art hekker regelmessig i denne lia. I sommerhalvåret står det også en del elg som beiter på den frodige vegetasjonen i skogslia. Det høye antallet viltarter og forekomsten av en rekke rødlistede fuglearter resulterer i at området vurderes som et svært viktig viltområde -A.

Toftakervatnet er viktig for vannfugl både som hekke- og trekkområde. Toppanda er en av de vanligste hekkefuglene i dette vannet og i flere andre vann i skyte- og øvingsfeltet. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Prioritert viltområde 6 Langsvingvatn**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

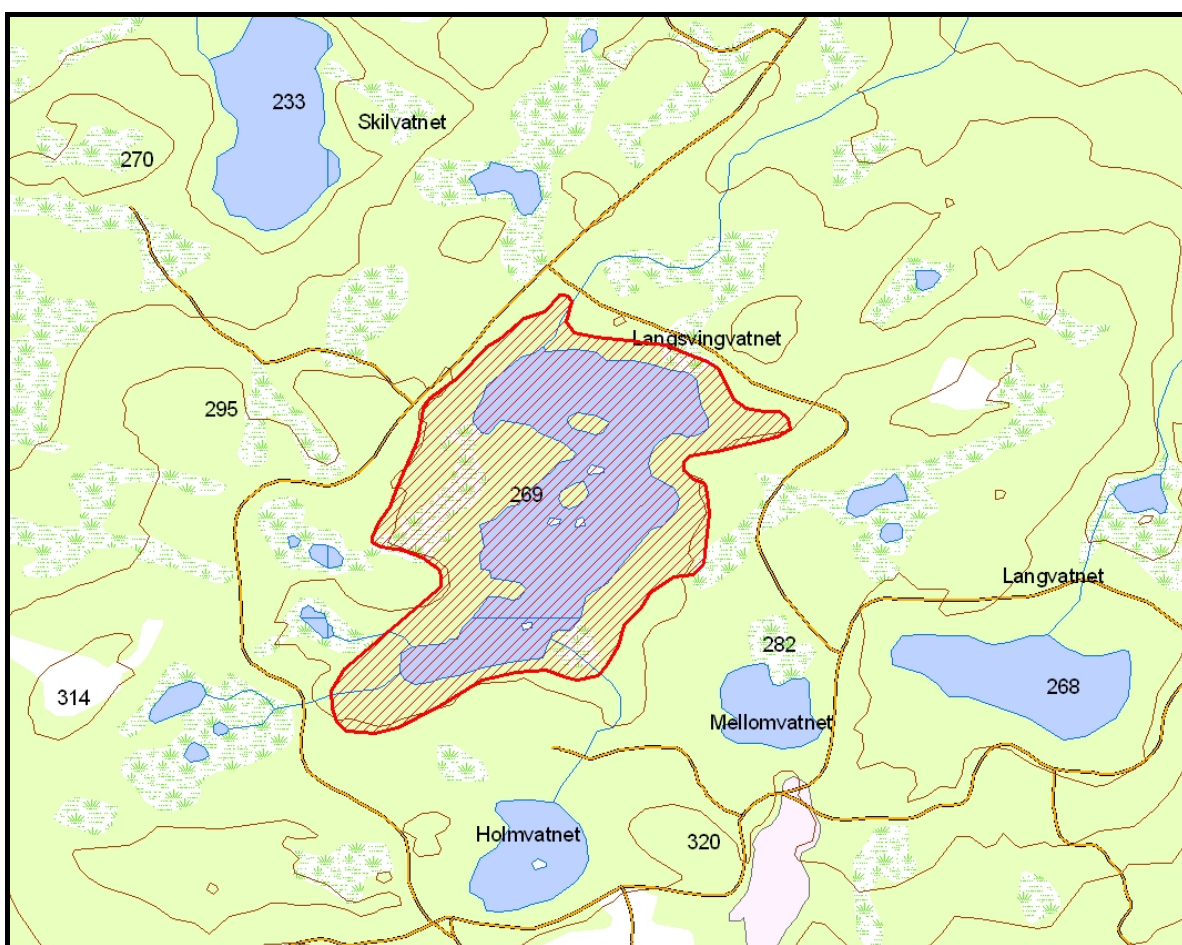
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

269

34W CB 918 379

Langsvingvatnet har flere øyer og holmer, noe som gir gode hekkeforhold for en rekke arter våtmarksfugl og våtmarkstilknyttede arter. Blant annet hekker det årlig flere rødlistede arter i området, deriblant svartand (*bør overvåkes*). Dessuten hekker flere andre arter ender og vadefugl med høy viltvekt i tilknytning til vannet og holmene i vannet. Den rike mattilgangen ved at vannet er rikt på både krepsdyr og muslinger er en viktig grunn til dette. Vannet ligger sentralt inne på Vardenplatået og det er bygd veier rundt hele vannet. Det er kun på nordsiden at veien går forholdsvis nær vannet, ellers går den et godt stykke fra. Det høye antallet viltarter og forekomsten av en rekke rødlistede fuglearter resulterer i at området vurderes som et svært viktig viltområde - A.

Prioritert viltområde 7 Eldhushaugen

Verdisetting

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

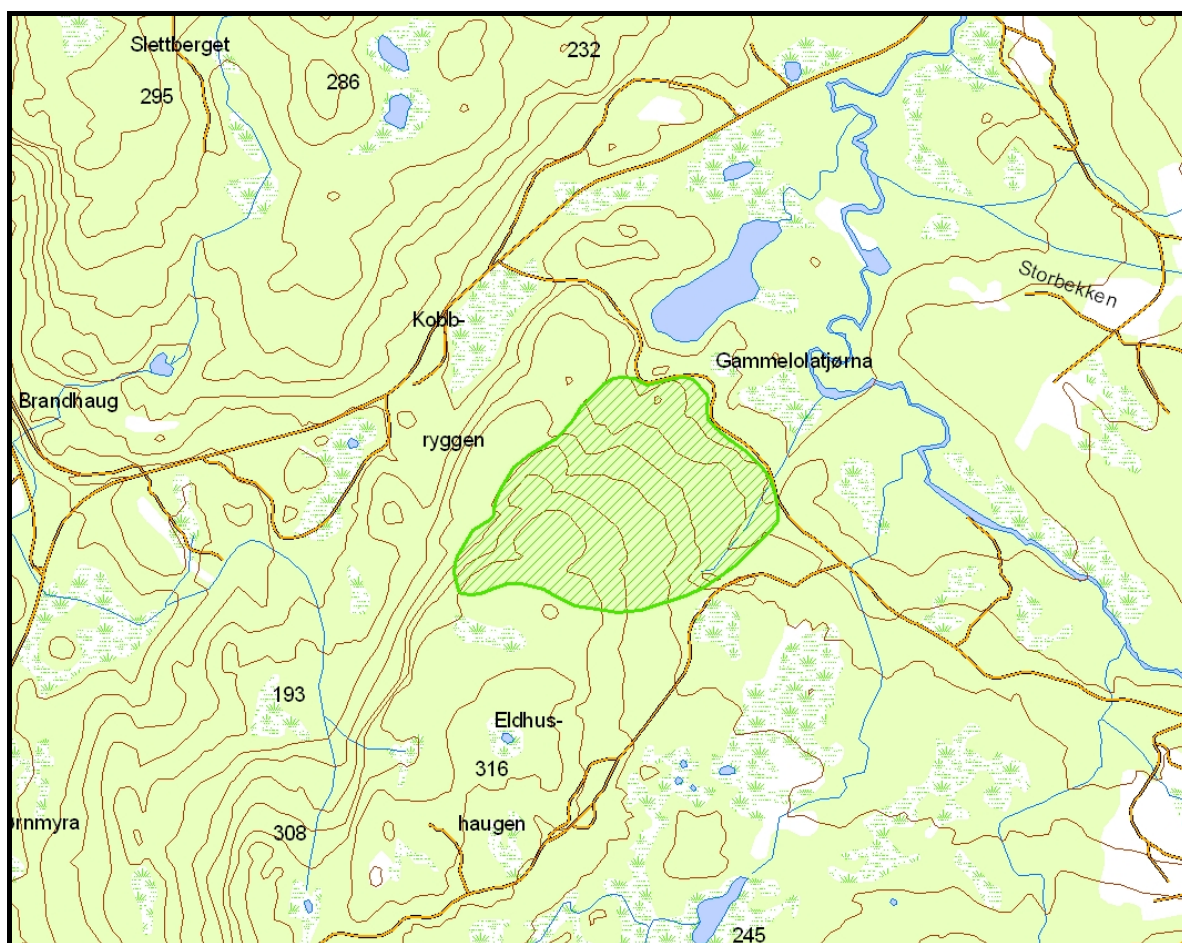
Viktig viltområde B

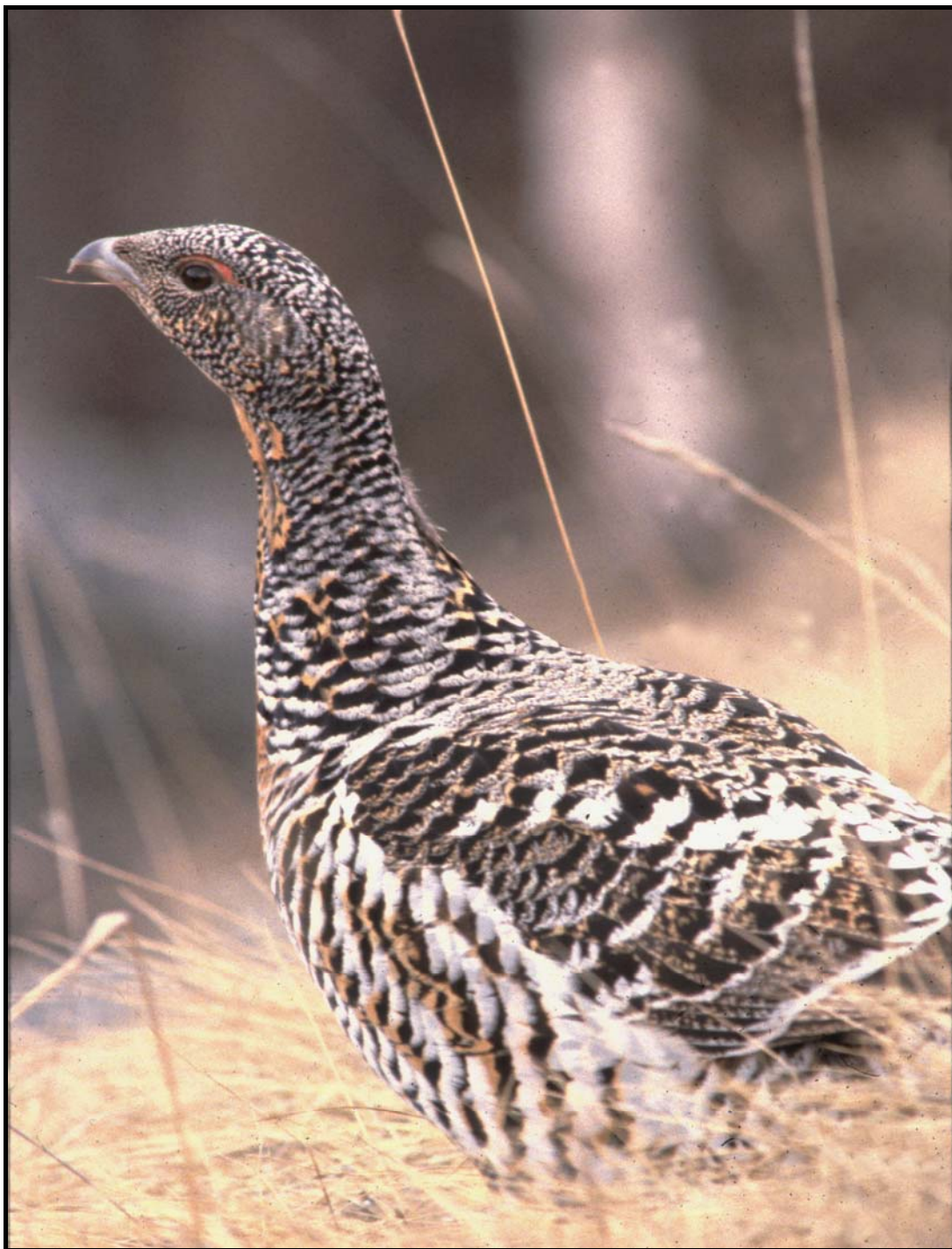
180-280

34W CB 886 370

Dette viltområdet omfatter skogsområdene i lia nordøst for Eldhushaugen. Området består av to delområder som glir over i hverandre, ett furuskogsområde som ligger nederst i lia, mens et rikt bjørkeskogsparti (engbjørkeskog) ligger i overkant. Hele det samlede skogsområdet er et viktig leveområde for storfugl gjennom hele året. Hekking er påvist både i furuskogen og i den gamle bjørkeskogsdelen. Det sistnevnte fenomenet forekommer også andre steder i Bardu, også innenfor Settermoen skyte- og øvingsfelt. Hønsehaugen (*sårbar*) jakter daglig i dette rike viltområdet, men de fuglene som jakter her, hekker utenfor skyte- og øvingsfeltet. Eldhushaugen er disse fuglenes viktigste jaktområde i hekketida.

Området har en del elg uten at området peker seg ut som svært viktig for denne arten. Rådyr er også observert i området ved flere anledninger av både lokalbefolkningen og personell fra NINA. Det høye antallet viltarter, forekomsten av en sterk bestand av storfugl og områdets funksjon som jaktområde for hønsehaug, resulterer i at området vurderes som et viktig viltområde - B.

I skytefeltet finnes noen av Bardu kommunes viktigste leveområder for storfugl. Fire ulike områder er identifisert som viktige områder for storfugl. Eldhushaugen er ett av disse områdene. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Prioritert viltområde **8 Storbekken**

Verdisetting

Høyde over havet (m)

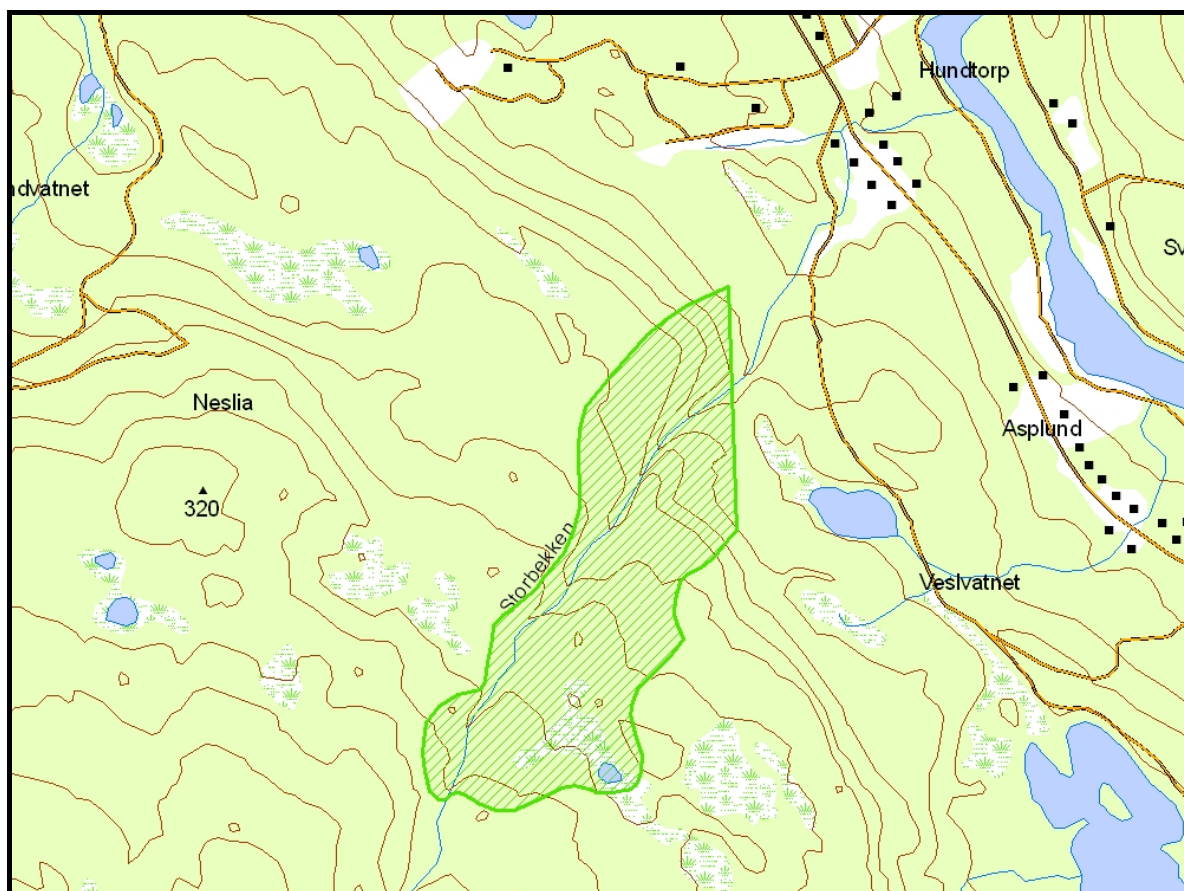
UTM (WGS84)

Viktig viltområde B

250-280

34W CB 945 374

I skogspartiet øst for Storbekken er det påvist flere fuglearter med høy viltvekt. Noen sjeldnere arter hekker regelmessig i denne typen intakt, storvokst bjørkeskog i indre deler av Troms. Flere av disse er også påvist i denne lokaliteten. Regionalt sjeldne spurvefugler som gjerdesmett, munk og gulsanger hekker også regelmessig i denne typen bjørkeskog i de indre delene av Troms. Begge synes å opptre årlig som hekkefugl i området rundt Storbekken. Det høye antallet viltarter og forekomsten av en rekke regionalt sjeldne fuglearter resulterer i at området vurderes som et viktig viltområde - B.

Blåstrupen er en av de mange våtmarkstilknyttede spurvefuglene som hekker regelmessig blant annet i Eldhusmyran. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Prioritert viltområde 9 Eldhusmyran

Verdisetting

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

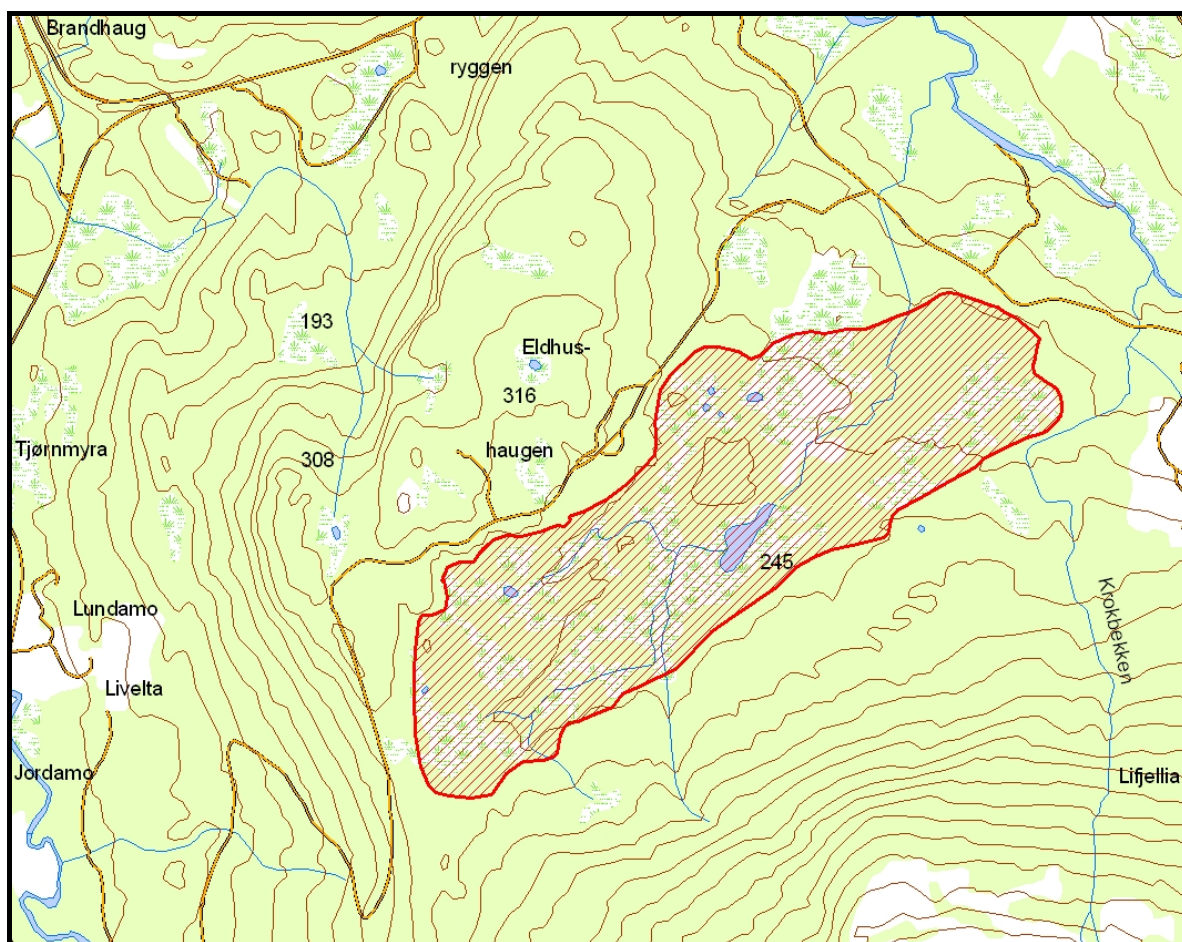
Svært viktig viltområde A

245

34W CB 885 359

Dette våtmarkssystemet består av et større myrsystem dominert av starr, ett større tjern og mange mindre dammer. Noen av disse tørker ut i tørre perioder om sommeren, andre har stabil vannstand hele sommersesongen. I tilknytning til hovedtjernet og noen av de mindre dammene hekker flere rødlistearter, blant annet havelle (*bør overvåkes*). Dessuten har området et meget rikt vadefuglsamfunn med hele åtte forskjellige arter. Eldhusmyran har en rik spurvefuglfauna med særlig mange par hekkende blåstruper.

Det finnes noen eldre kjørespor på deler av området, men samlet er kvaliteten på området fremdeles svært høy som viltområde. Det høye antallet viltarter og forekomsten av en rekke rødlistede fuglearter resulterer i at området vurderes som et svært viktig viltområde - A.

Prioritert viltområde 10 Mellomvatnet**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

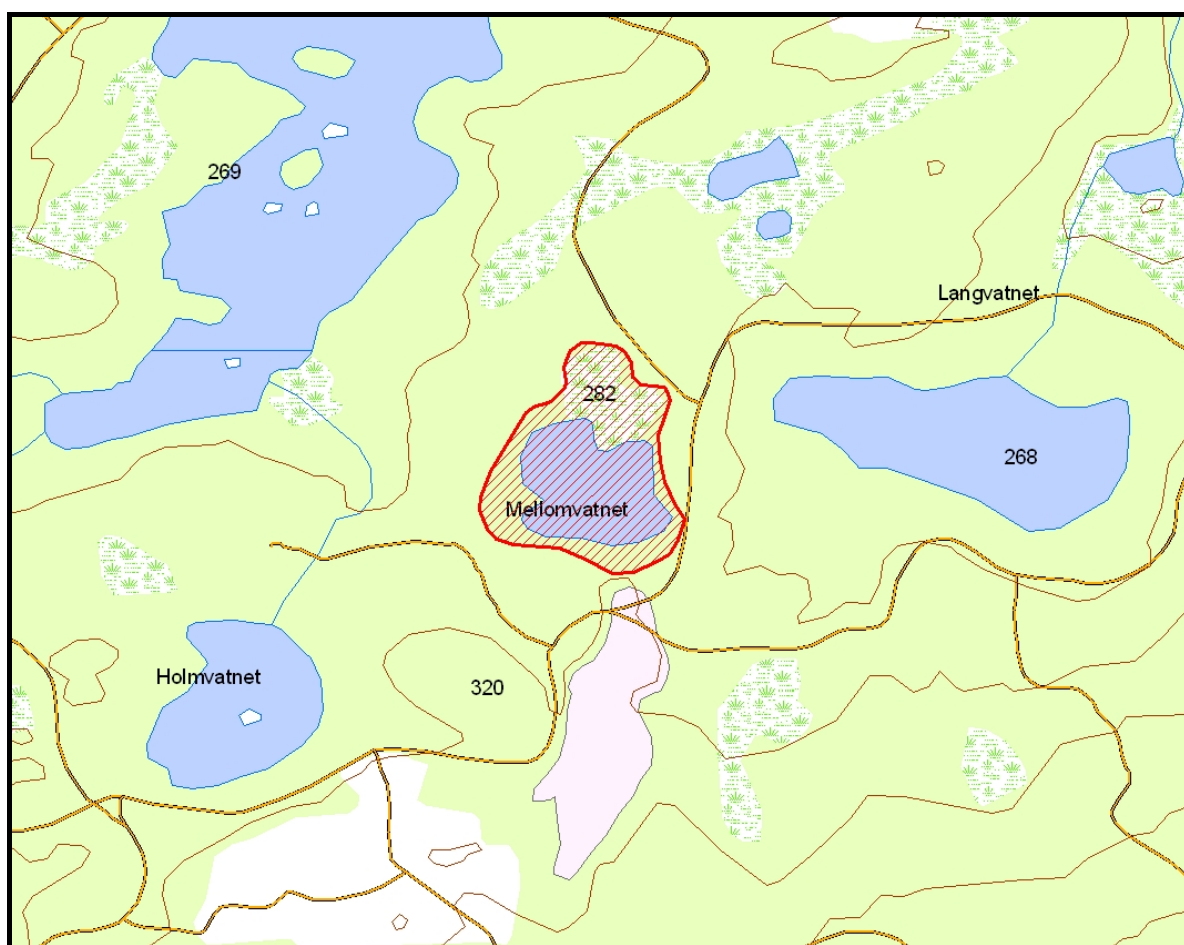
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

282

34W CB 921 375

Dette vannet ligger inne på Vardenplatået. Her har Forsvaret bygd en vei som på østsiden går svært nær vannkanten. Vannet har tross dette inngrepet en høy viltverdi ettersom det her hekker flere rødlistede arter, blant annet stjørtand (*sjelden*) og svartand (*hensynskrevende*). Dessuten er den rødlistede sjørønnen (*bør overvåkes*) registrert mytende i vannet. Området har også en del andre, mindre viktige våtmarksarter hekkende, noe som gir Mellomvatnet ytterligere viltverdi. Det høye antallet viltarter og forekomsten av en rekke rødlistede fuglearter resulterer i at området vurderes som et svært viktig viltområde - A.

Prioritert viltområde 11 Furuhaugmyran

Verdisetting

Høyde over havet (m)

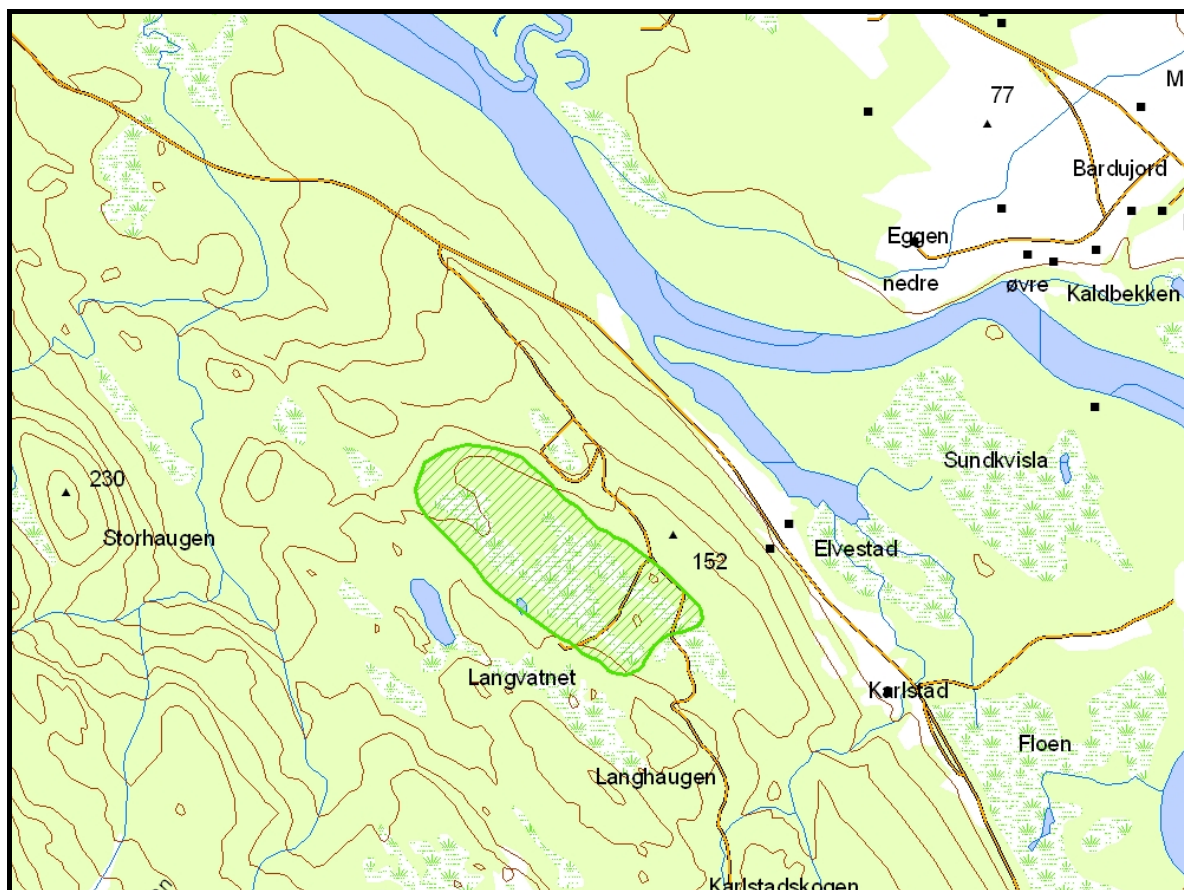
UTM (WGS84)

Viktig viltområde B

140-150

34W CB 987 337

Denne lokaliteten er et viktig hekkeområde for en del våtmarksfugl som vadere av *Tringa*-slekta, hovedsakelig grønnstilk, gluttsnipe og rødstilk. I tillegg hekker flere andre arter våtmarkstilknyttet fugl her, noe som gjør området til et viktig viltområde. Det høye antallet viltarter med høy viltvekt og særlig rik forekomst av vadefuglarter resulterer i at området vurderes som et viktig viltområde - B.

*Furuhaugmyran og flere andre myrsystemer er viktige hekkeområder for mange av vadfuglene i Tringa-slekta, blant annet gluttsnipa (bildet).
Foto: Karl-Birger Strann ©.*

Prioritert viltområde 12 Bostadmyran**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

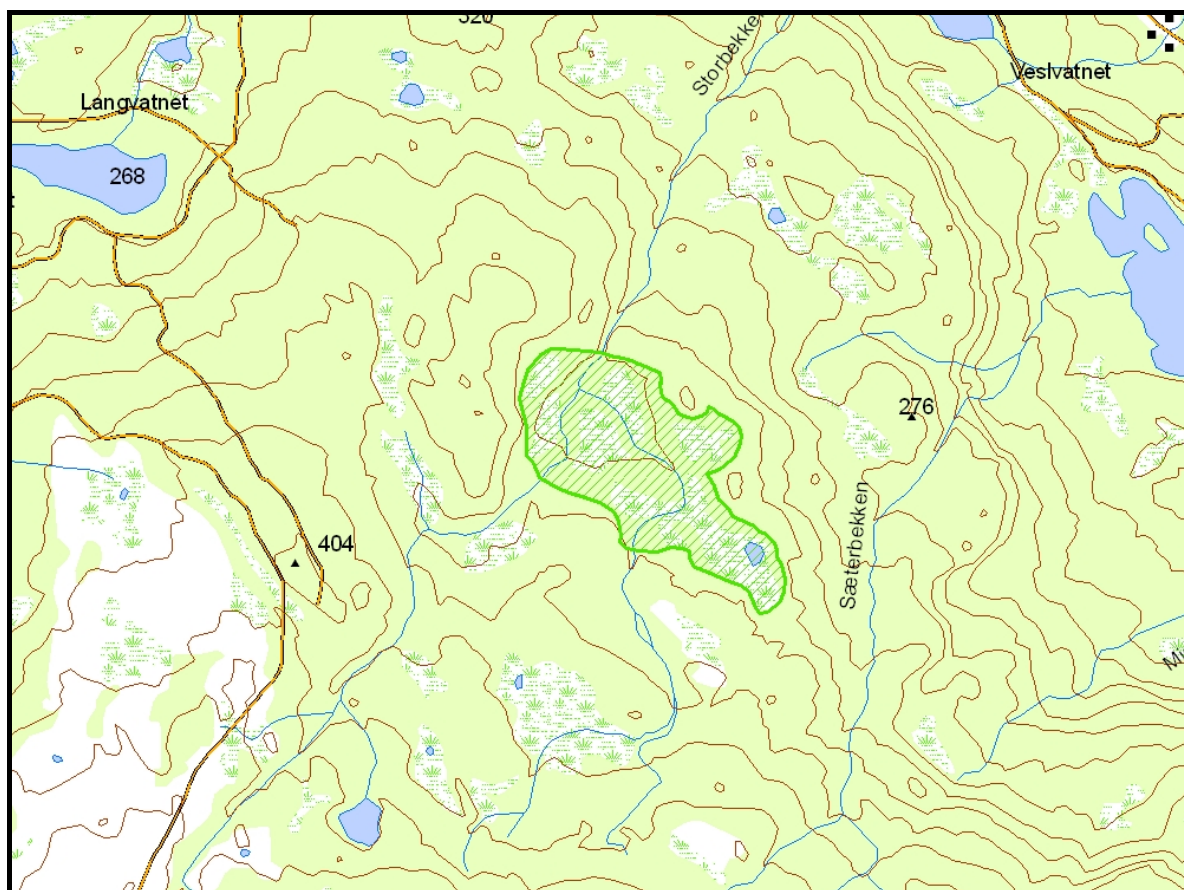
UTM (WGS84)

Viktig viltområde B

325

34W CB 944 362

Bostadmyran er et viktig hekkeområde for våtmarksfugl. Ved siden av Eldhusmyran er dette det viktigste hekkeområde for vadefugl i hele skyte- og øvingsfeltet med åtte påviste arter. Området er samtidig viktig for en rekke andre våtmarkstilknyttete fuglearter som ulike arter spurvefugl. Det høye antallet viltarter med høy viltvekt og særlig rik forekomst av vadefuglarter resulterer i at området vurderes som et viktig viltområde - B.

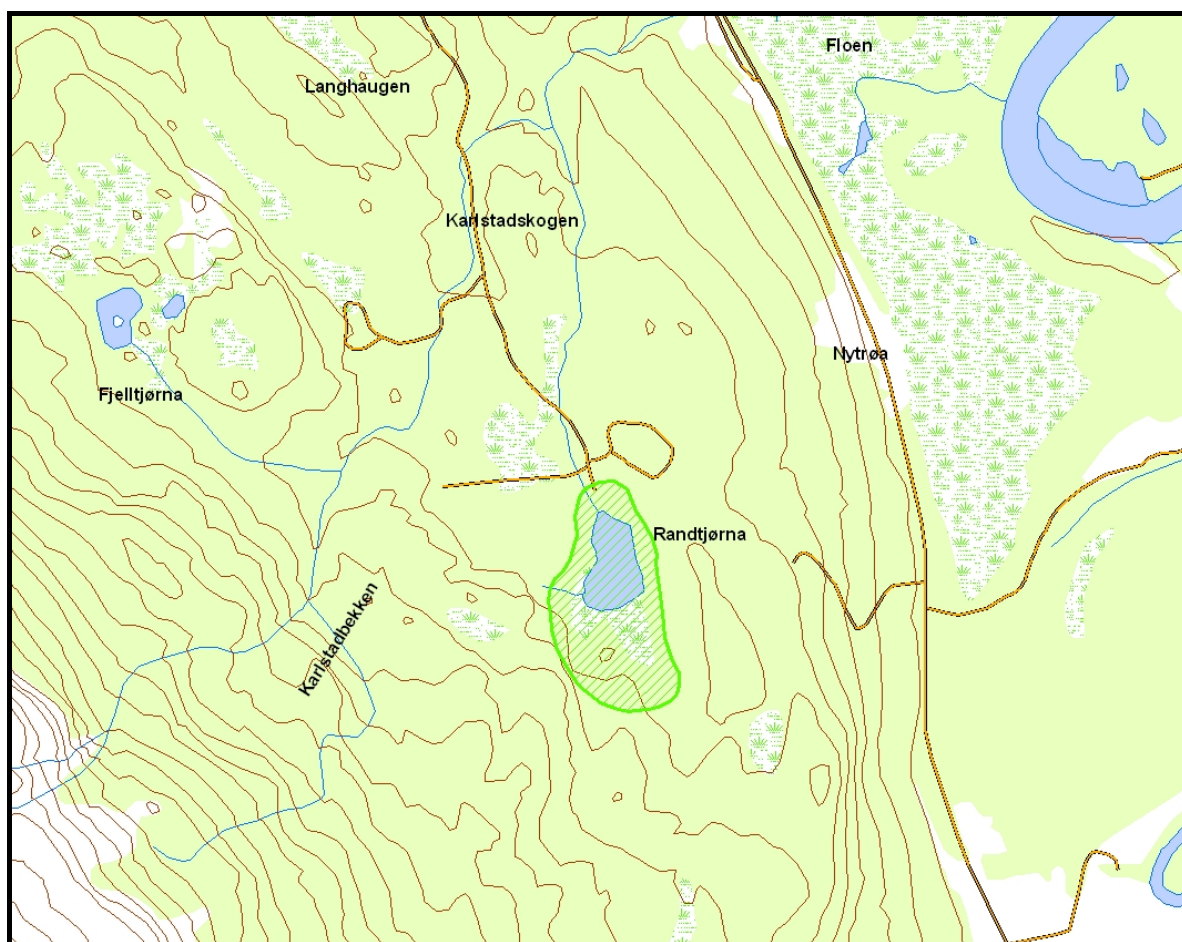

*Myrsnipa ble påvist hekkende på Bostadmyran i 2002. Dette er ett av svært få hekkefunn som er gjort av myrsnipe i de indre delene av Troms.
Foto: Karl-Birger Strann ©.*

Prioritert viltområde 13 Randtjønna

Verdisetting	Viktig viltområde B
Høyde over havet (m)	164
UTM (WGS84)	34W CB 993 320

Dette våtmarkssystemet som omtrent deles i to av grensen til skyte- og øvingsfeltet har særlige kvaliteter for våtmarksfugl. Blant annet hekker svartand (*bør overvåkes*) og en rekke arter vadefugl og våtmarkstilknyttede spurvefugler i området. Det høye antallet viltarter med høy viltvekt og særlig rik forekomst av vadefuglarter resulterer i at området vurderes som et viktig viltområde -B. Svartandas lave plassering på norsk rødliste anses ikke å veie tungt nok for at området skal kunne gis A-verdi.

Prioritert viltområde 14 Bergskletten**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

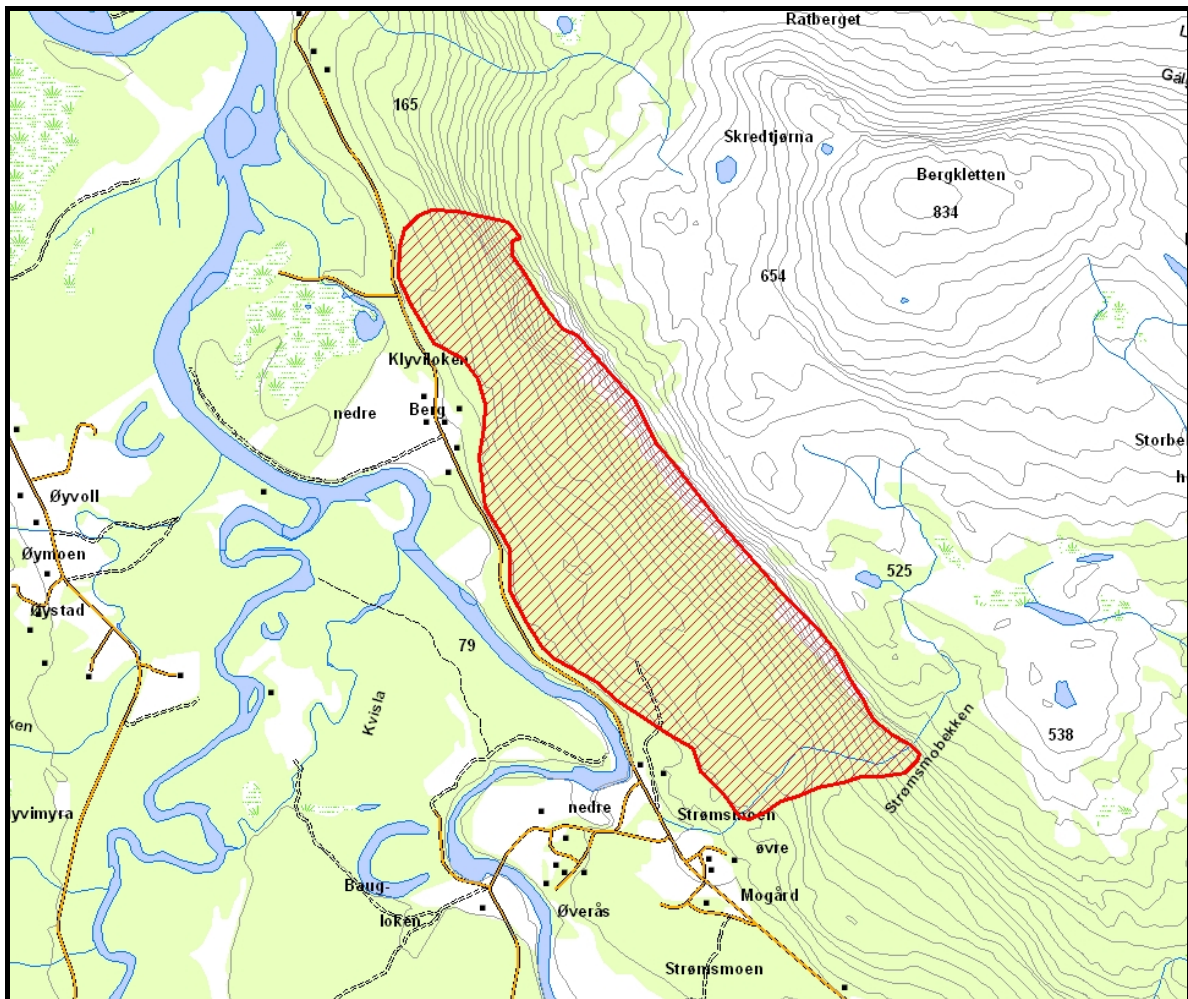
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

85-200

34W DB 018 311

Lokaliteten er særlig rik med en frodig og artsrik botanikk og en rik fuglefauna med store tettheter av særlig spurvefugl. Arter som munk, gulsanger og gjerdesmett opptrer årlig i skogslia og her er en stor trostekoloni med betydelige tettheter av måltrost og svartrost. Det var også tydelige beitespor etter elg.

Prioritert viltområde 15 Lyngmo**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

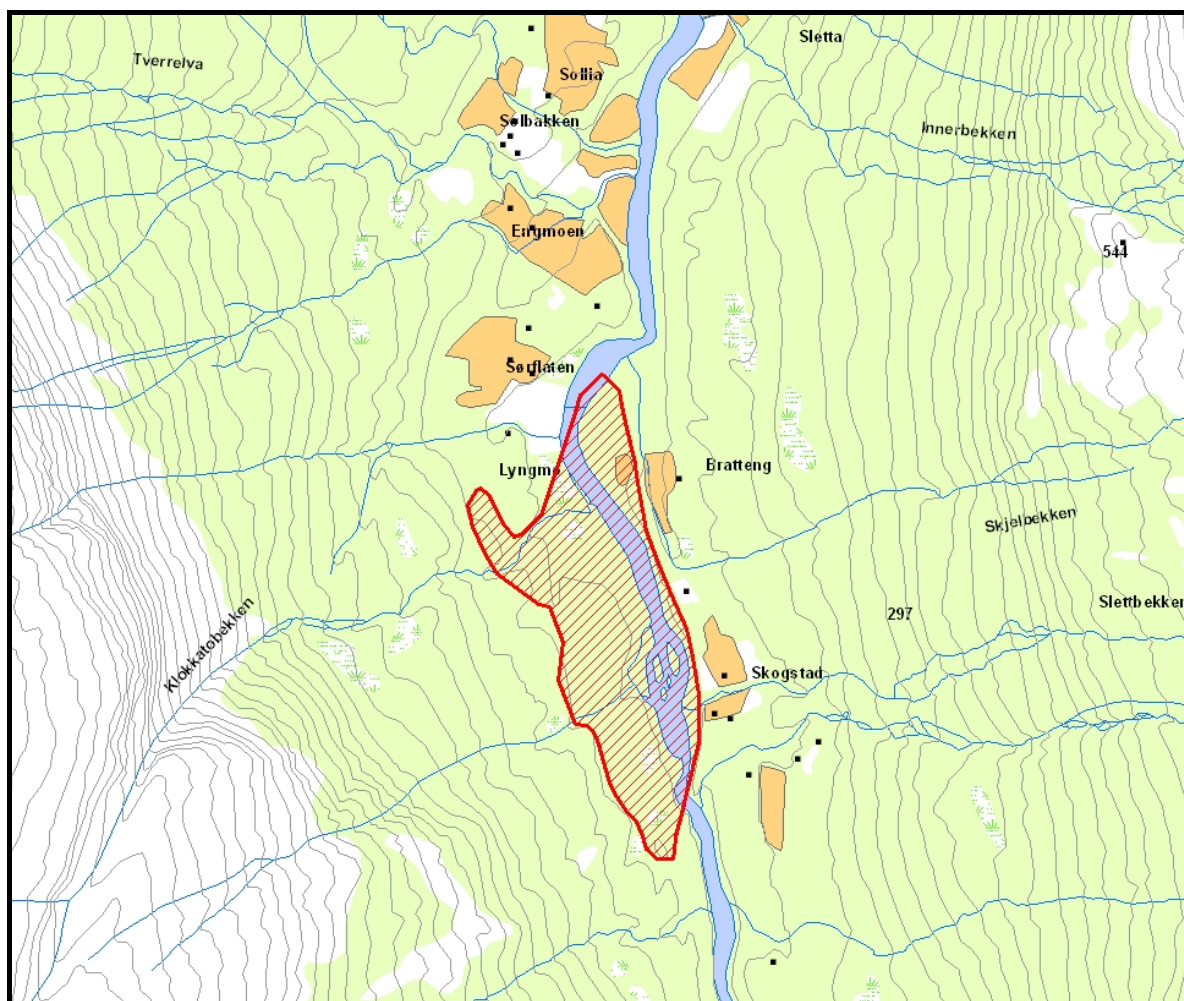
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

150-170

34W CB 824 255

Lokaliteten har en rik fuglefauna med store trostekolonier, hagesangere, trekryper og hulerugende arter som kjøttmeis og fluesnappere. Dvergspetten (*hensynskrevende*) er påvist hekkende her. Området er også et viktig vinterområde for elg.

Prioritert viltområde 16 Langvatnet (Nesmoen)**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

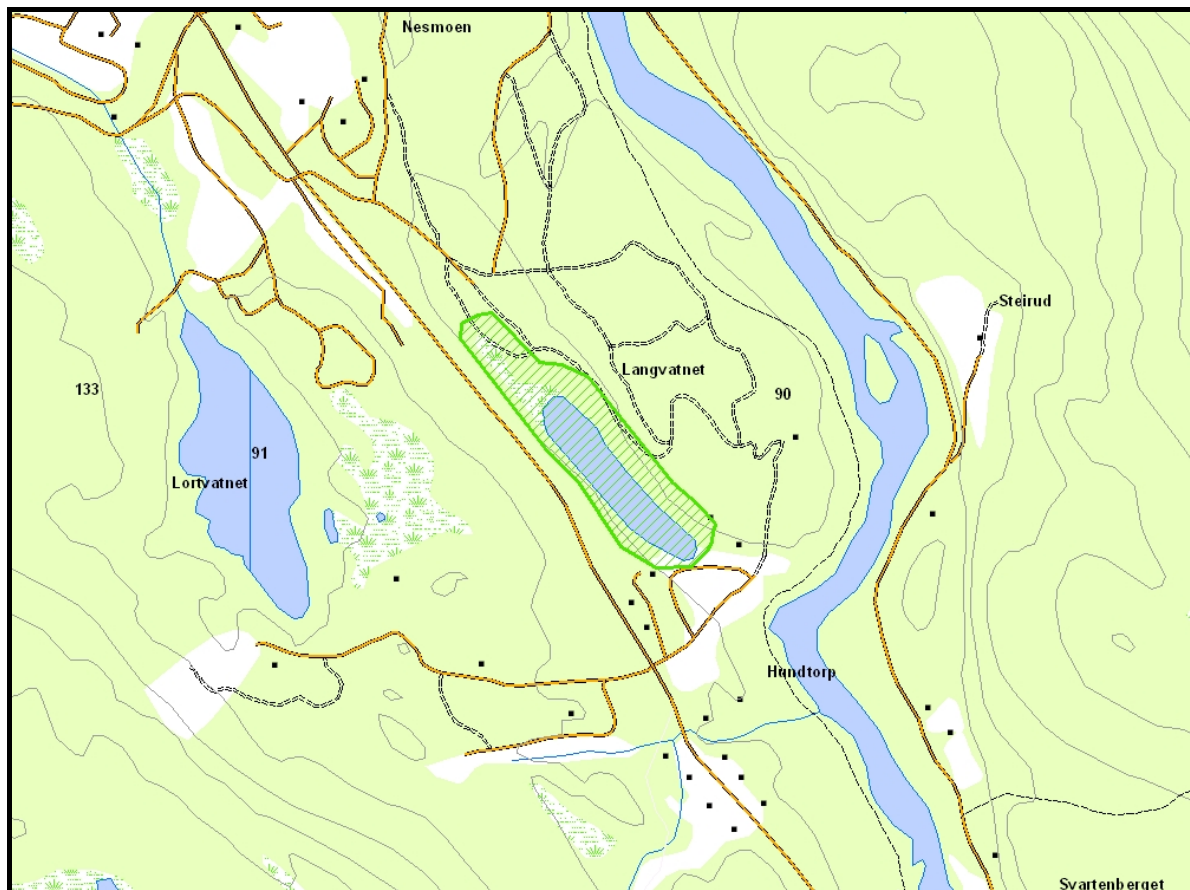
UTM (WGS84)

Viktig viltområde B

90

34W CB 951 390

Dette området omfatter et skogstjern med tilhørende kantsoner rundt hvor det står en relativt storvokst høgstaudeskog dominert av skogrørkvein. Flaskestarr står i et to meters bredt belte rundt selve vatnet. Dette gjør lokaliteten til en god biotop for vannfugler, og horndykker ble også påvist hekkende.

Prioritert viltområde 17 Vika**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

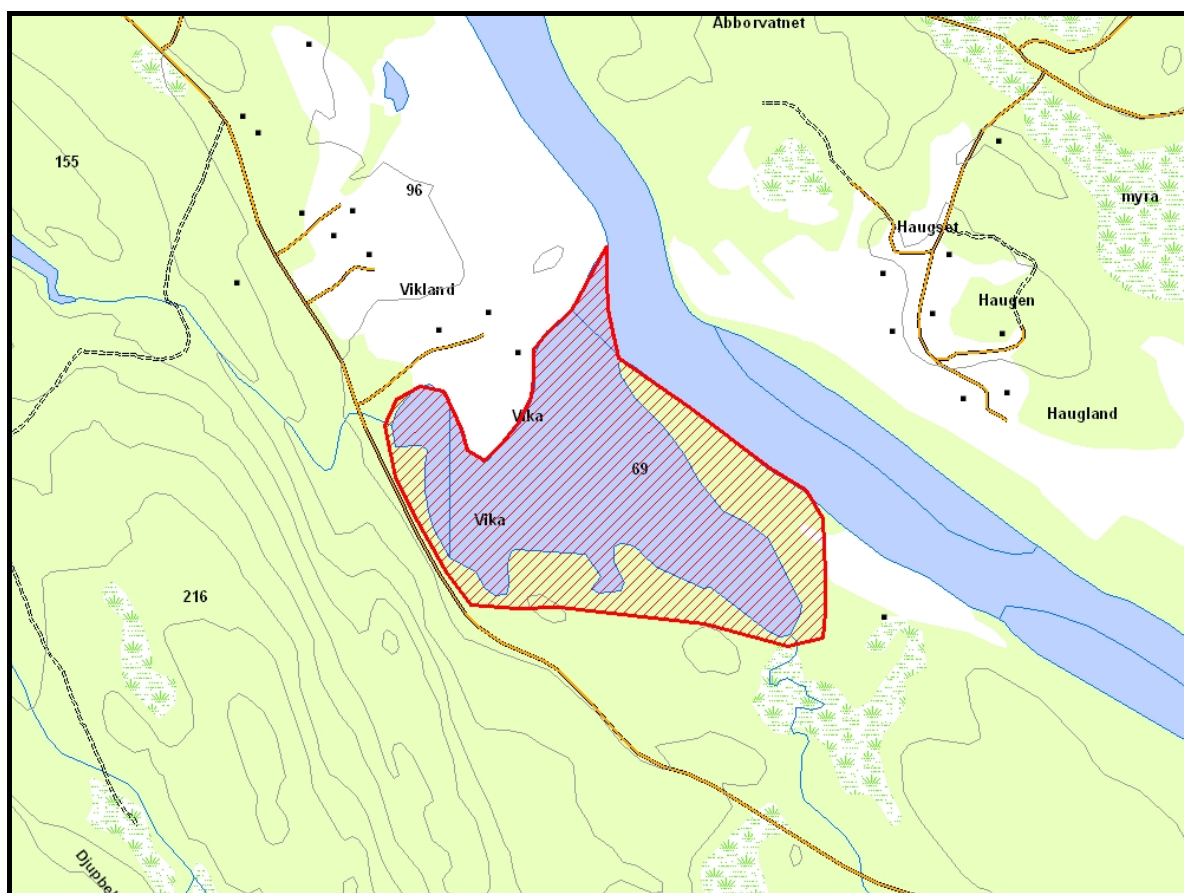
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

69

34W CB 974 356

Denne viltlokaliteten er ei grunn vik som i flomperiodene i Barduelva oversvømmes og danner et viktig beiteområde for vannfugl som ender og vadere. Etter reguleringen av vassdraget har denne vika tørket ut i perioder, men byggingen av en terskel vil stabilisere vannet inne i vika og vil øke kvalitetene for vannfuglene ytterligere. Rundt deler av vika er det strandenger hvor det hekker en hel del vadefugl, men lokaliteten er viktigst som trekkområde for betydelige antall vannfugl. Arter som gluttsnipe, grønnstilk, rødstilk og skogsnipe bruker området regelmessig undertrekket. De tre førstnevnte artene hekker også her årlig, mens skogsnipa har de siste årene holdt territorier her uten at hekking er påvist. De vanligste endene som bruker området under trekket er havelle, brunnakke, krikvand, toppand og laksand. Samtlige av disse artene er også påvist hekkende i området.

Prioritert viltområde 18 Nysted**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

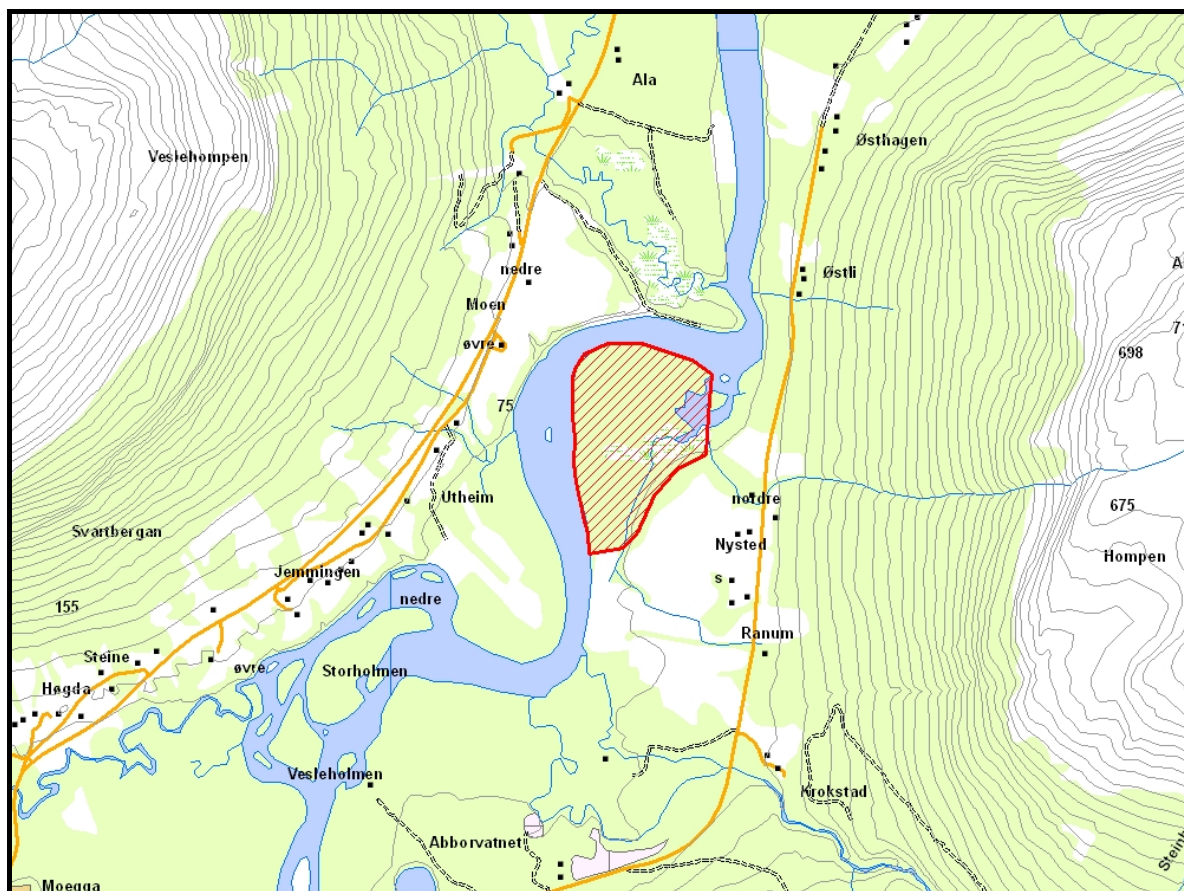
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

55

34W CB 959 450

Denne viltlokaliteten har betydelige kvaliteter der den veksler mellom sumpskog og gråor-heggeskog. Her finnes mye død ved og undervegetasjonen domineres av ulike starr-arter i de fuktigste partiene mens det går over i strutseving-rips-hegg i de tørrere partiene. Skogen bærer også sterk preg av at det beiter elg her vinterstid. Fuglefaunaen er gjennomgående artsrik med en særlig rik spurvefuglfauna. Her er store forekomster av trost og arter som hagesanger, trekryper, gråfluesnapper og rødstruper var også veldig vanlige her. Munk og gulsanger er også observert syngende, uten at hekking er påvist.

Prioritert viltområde 19 Skoelvutløpet

Verdisetting

Høyde over havet (m)

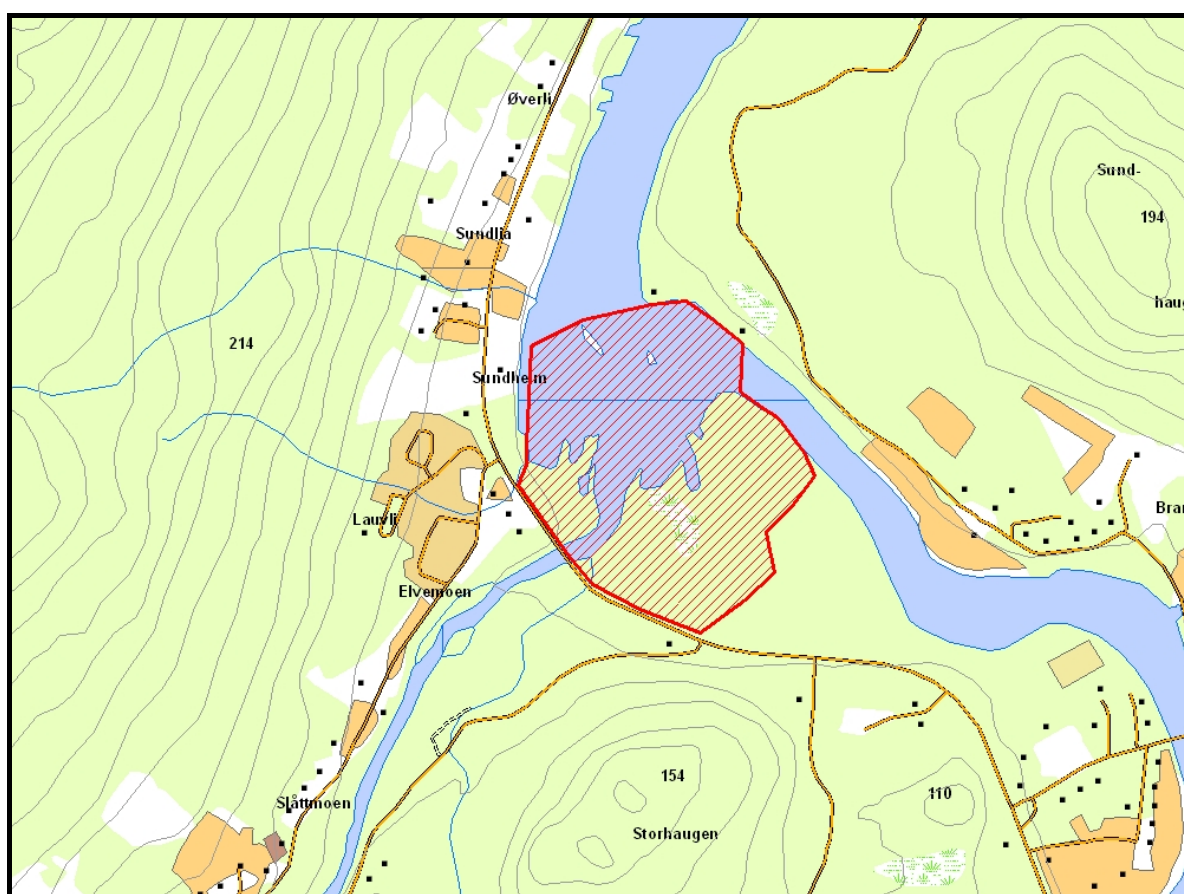
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

55

34W CB 996 581

Denne viltlokaliteten ligger ved utløpet av Skoelva der den renner ut i Barduelva. Her danner deltaet en rekke mindre holmer og øyer i elva og de grunne elvepartiene her gir gode næringsgrunnlag for en rekke arter vannfugl. Området har frodig kant- og vannvegetasjon med belter med flaskestarr og Nordlandsstarr. Lokaliteten er spesielt viktig på trekket for mange vannfugler, men her hekker også en rekke arter ender, horndykker og vadefugl. Her finnes også en mindre koloni med hettemåse. Andre trekkefugler som bruker området er rødlistearter som sangsvaner, stjertand, havelle og bergand.

Prioritert viltområde 20 Holtet**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

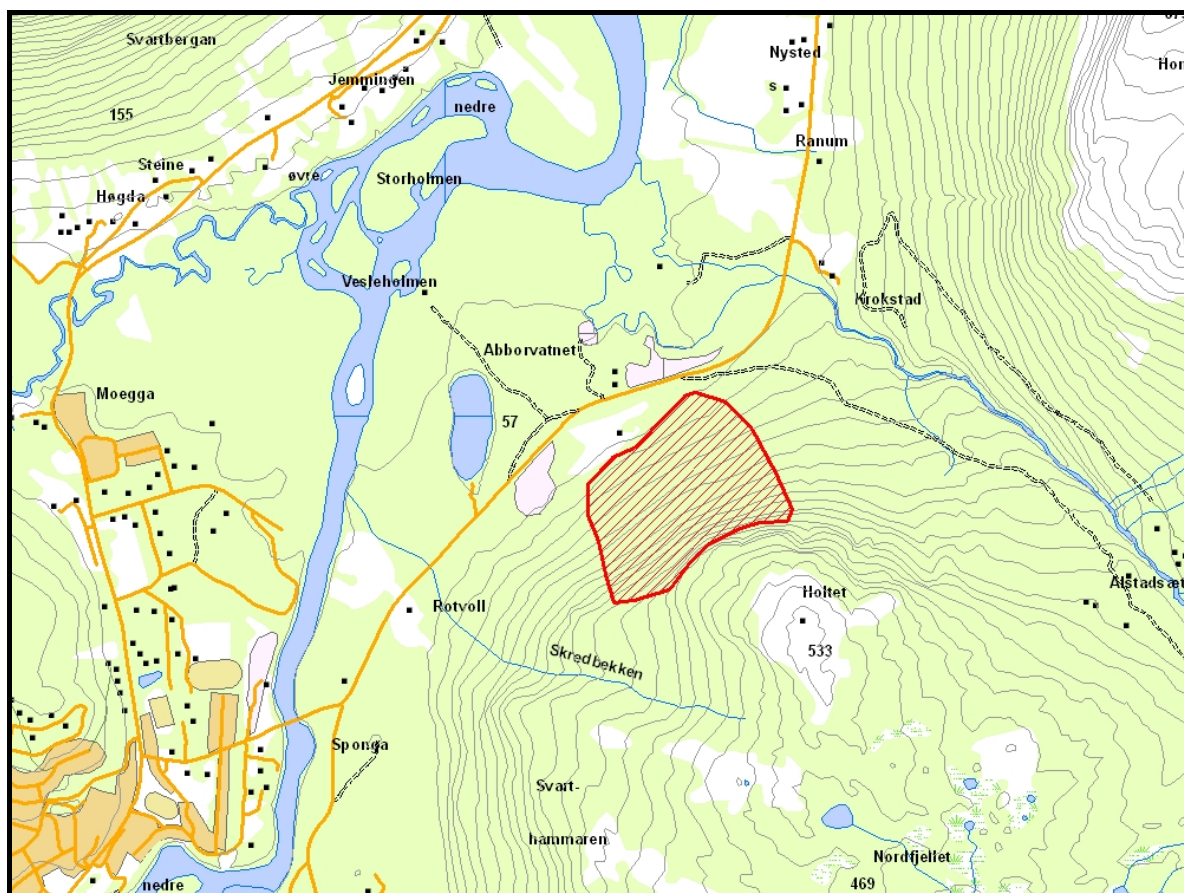
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

80-280

34W CB 958 432

Denne viltlokaliteten er ei bratt og frodig skogsli dominert av bjørkeskog med høgstauder. Skogsbunnen domineres av høgstauder med storvokst strutseving og turt som de mest dominerende artene. Fuglefaunaen er rik med arter som svart-trost, rødstrupe og måltrost. Det ble påvist spor etter tretåspett i form av gamle reirhull og det hekket en rekke sekundære hulerugere i lia. Vanligst var rødstjert og svartkvit fluesnapper. Skogen bar stedvis preg av mye beiting av elg, særlig var rogn og selje sterkt beitet (vinterbeite) mens turten var hardt beitet i hele lia (somerbeite).

Prioritert viltområde 21 Abborvatn**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

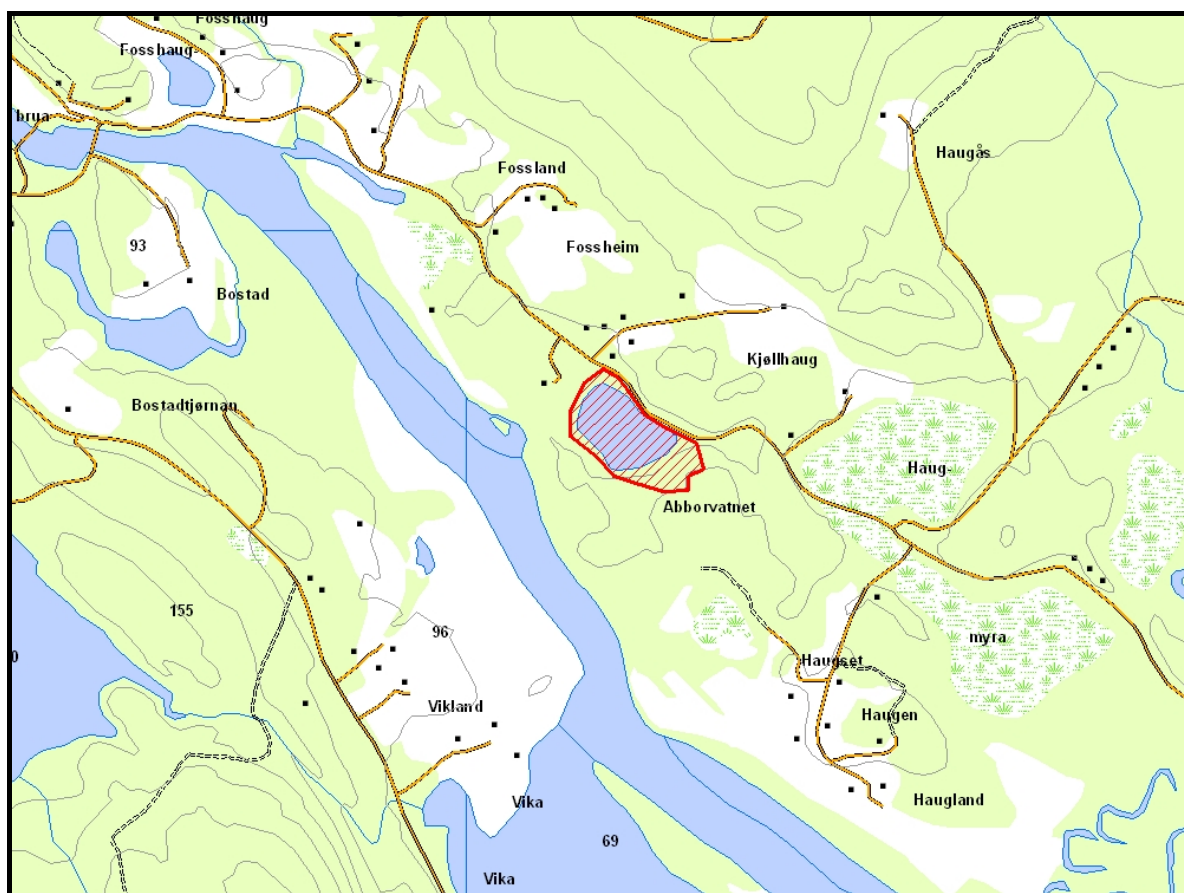
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

65

34W CB 950 434

Dette er et vegetasjonsrikt skogstjern med kraftige starrbelter rundt det meste av vannet. Lokaliteten er et særlig viktig hekkeområde for en rekke arter våtmarksfugl, og arter som horndykker, krikkand, brunnakke, kvinand og toppand hekker alle her. Den sjeldne skjeanda har blitt observert med hekkeadferd i prosjektperioden. Gråhegre bruker vannet som beiteområde og vadere som skogsnipe og gluttsnipe har vist hekkeadferd rundt vannet.

Prioritert viltområde 22 Svartvatnet, Setermoen**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

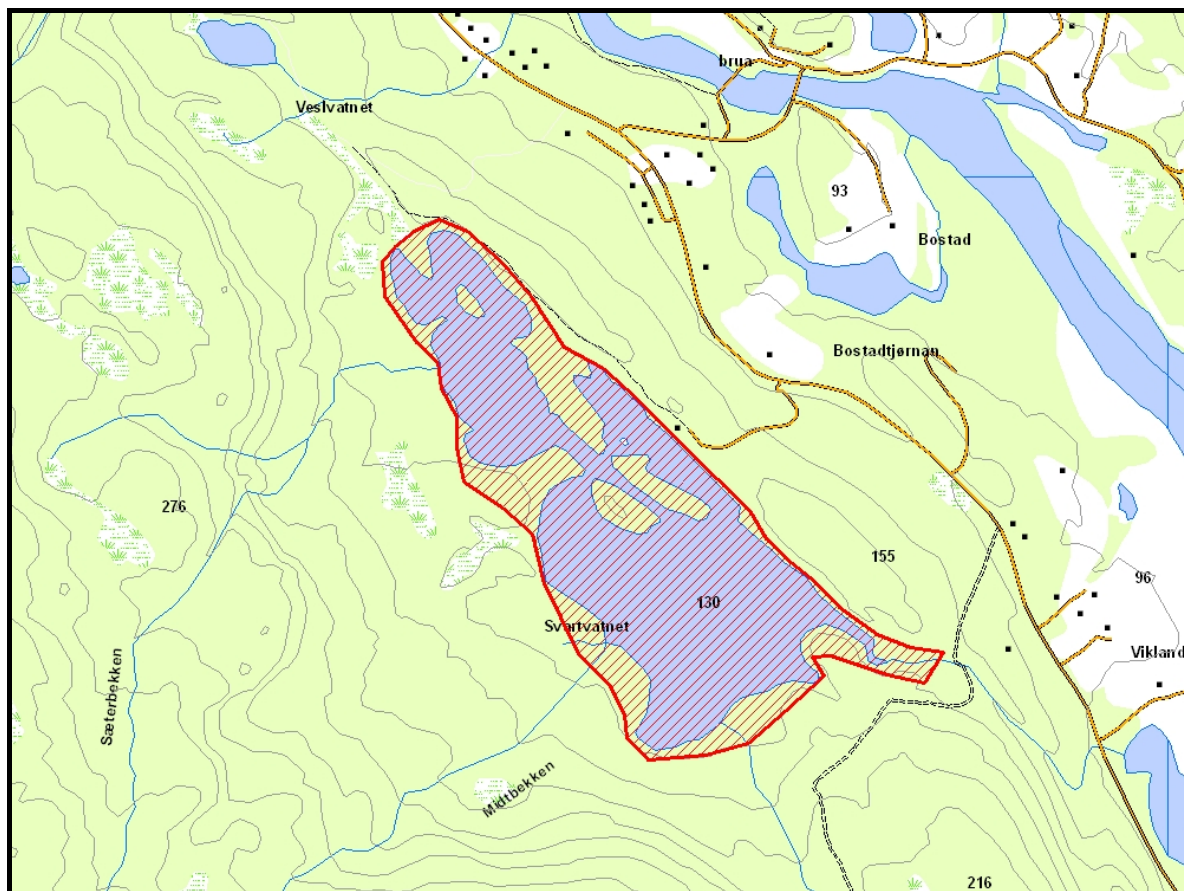
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

130

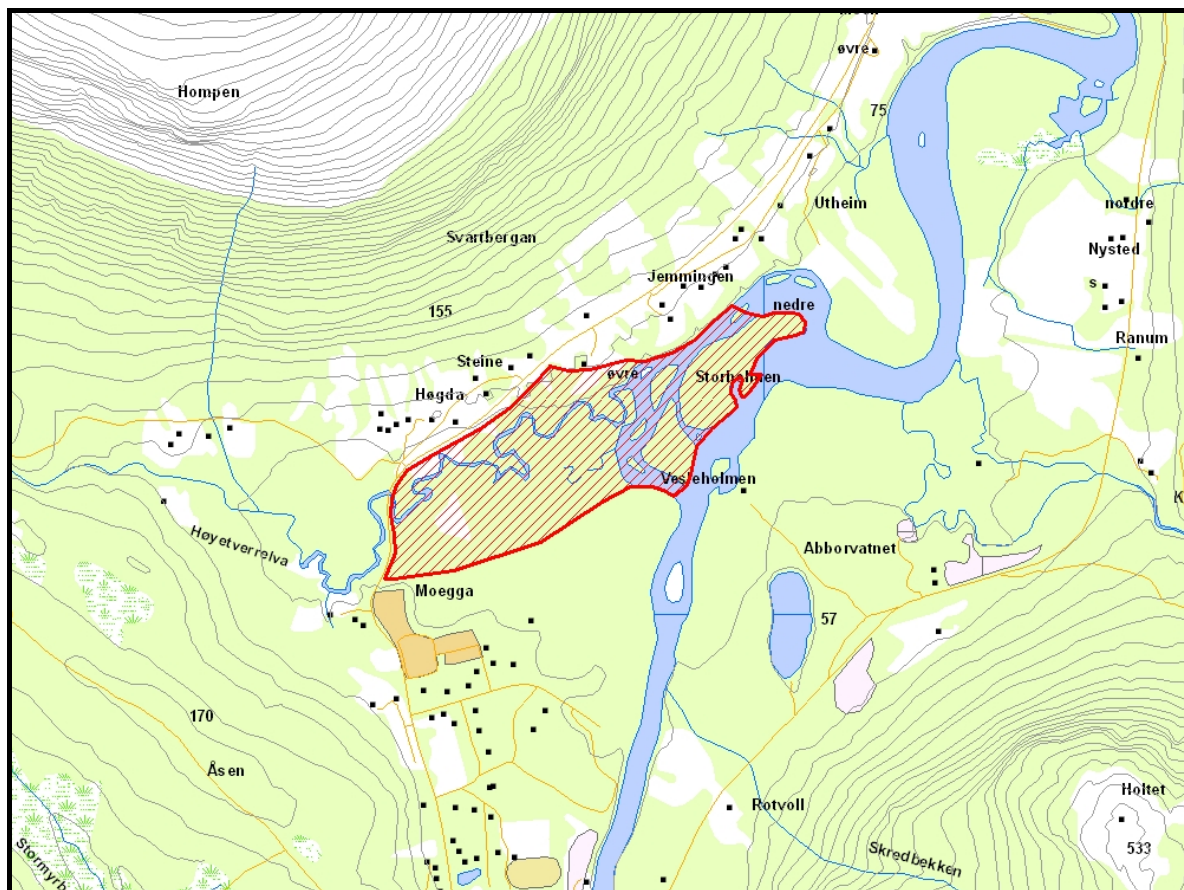
34W CB 960 366

Denne viltlokaliteten er et stort skogsvann som ligger omgitt av tett furuskogen. Flere av de grunne vikene har rike vegetasjonsbelter der arter som flaskestarr og Nordlandsstarr dominerer. I tilknytning til disse vegetasjonsbeltene hekker en rekke arter ender. Her hekker også storlom (hensynskrevende) regelmessig. I prosjektperioden holdt også et par sangsvaner til her uten at hekking ble påvist. Vannet brukes også for andefugl i mytetida i juli og august. Dette gjelder særlig arter som kvinand, toppand og siland.

Prioritert viltområde	23 Høgtverrelva
Verdisetting	Svært viktig viltområde A
Høyde over havet (m)	55
UTM (WGS84)	34W CB 945 440

Dette er en frodig og velutviklet flommarksskog med mye død ved. Skogbunnen domineres av strutseving, hegg og rips. Fuglefaunaen er rik med mye trost og sangere. I de ytre delene hekker det en rekke arter andefugl samt horndykker. Området er et særlig viktig vinterområde for elg.

Prioritert viltområde 24 Nylund**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

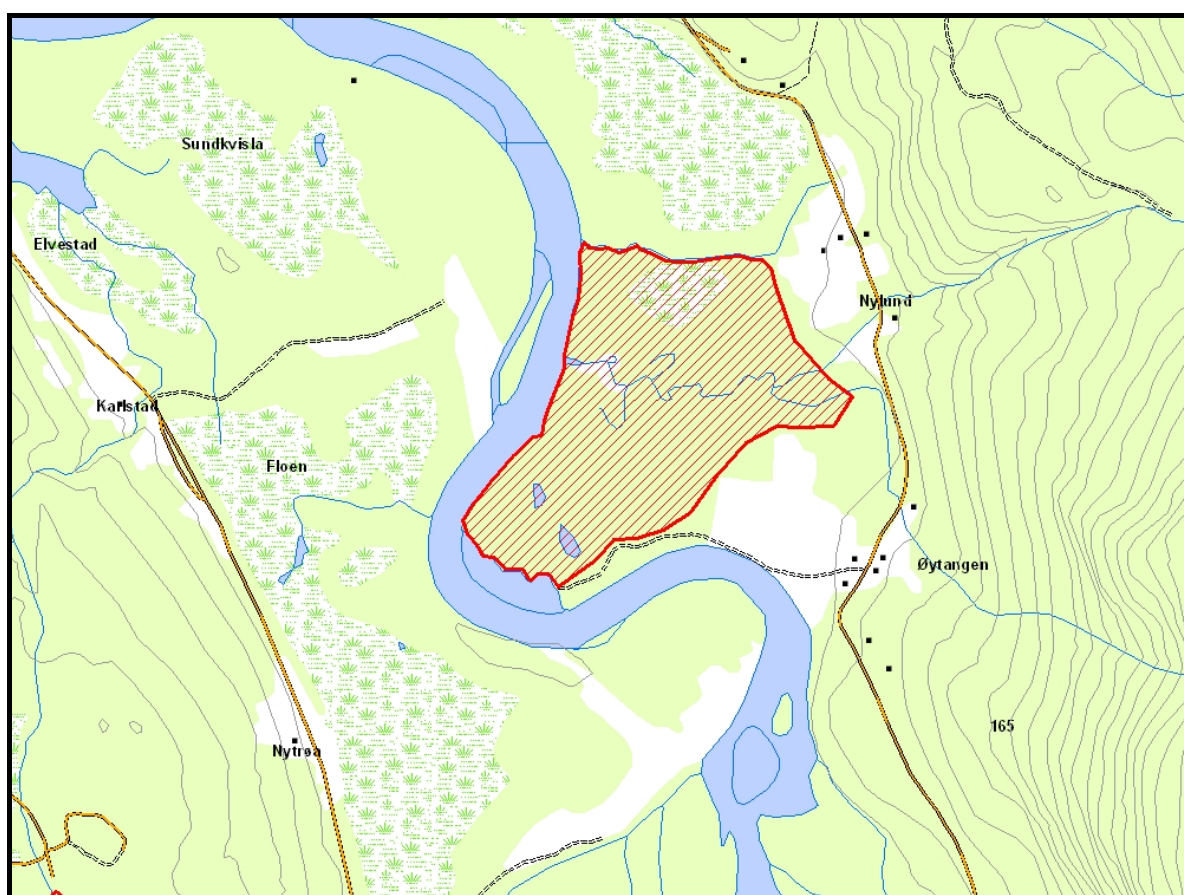
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

55

34W DB 006 330

Lokaliteten er en godt utviklet bjørkeskog med høgstauder med frodig undervegetasjon dominert av strutseving, turt og andre høgstauder. Her vokser også godt med rips og en del bringebær og en hel del heggekraut. Langs Lappskardelva vokser det en del gråor og større hegg. Området har en middels rik fuglefauna med arter som gråfluesnapper, trekryper og mye hagesanger. Rundt tjernene hekker det gluttsniper og skogsnipe samt ender som brunnakke og krikband. Området er også et viktig vinterområde for elg.

Prioritert viltområde 25 Rydningstverrelva

Verdisetting

Høyde over havet (m)

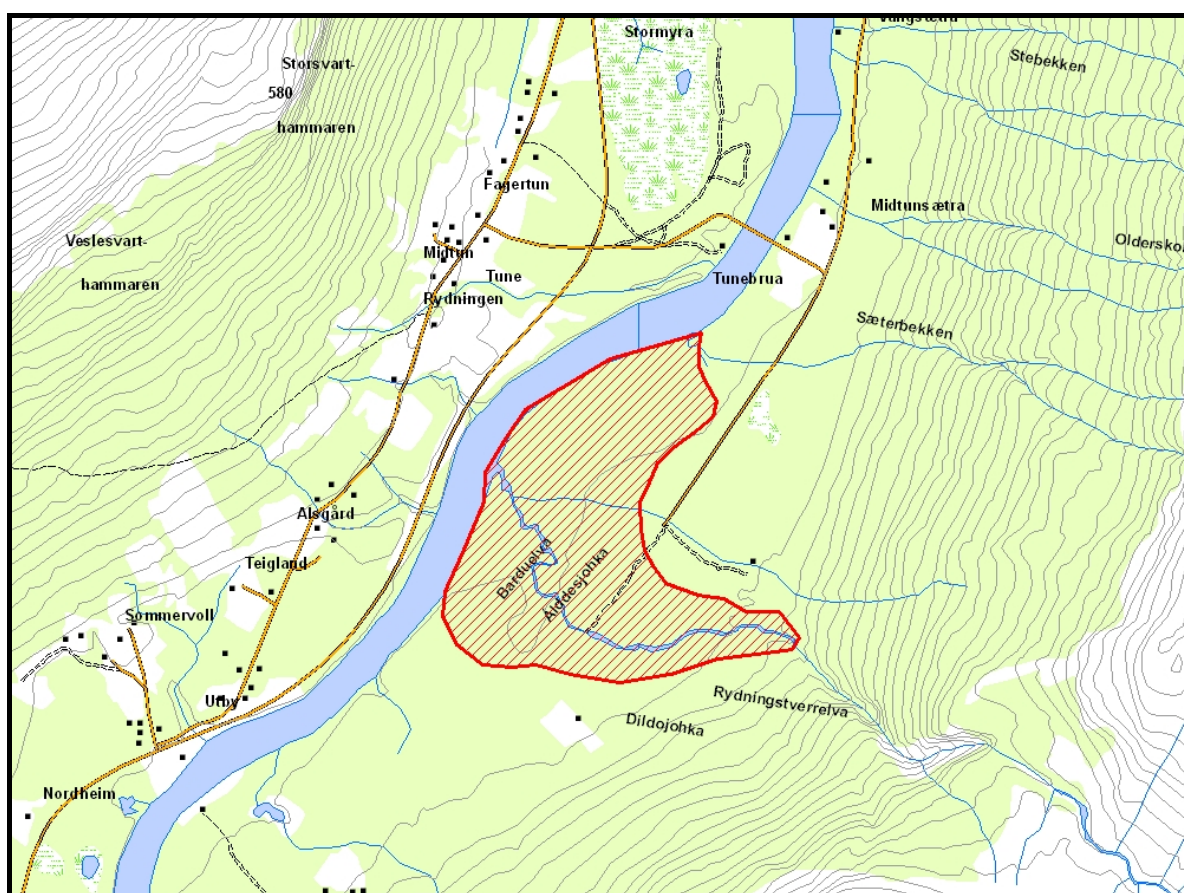
UTM (WGS84)

Svært viktig viltområde A

80

34W CB 980 476

Denne viltlokaliteten er en flommarksskog som vokser på begge sidene av Rydning-tverrelvas utløp. Skogen domineres av gråor-heggeskog, stedvis finnes det en del storvier som istervier og svartvier/grønnvier. Her finnes mye død ved både i form av gadd og læger. Fuglesamfunnet er særlig rikt med mange varmekjære arter som munk, gulsanger og trekryper. Her er også store trostekolonier. Dvergspett (*hensynskrevende*) er også påvist hekkende her. De mange gamle reirhullene etter spetten gir gode hekkemuligheter for andre hulerugende arter som rødstjert, svartkvit fluesnapper, kjøttmeis og blåmeis. Området er også et viktig vinterområde for elg, noe skogen bærer sitt tydelige preg av.

Prioritert viltområde 26 Tverrelvutløpet**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

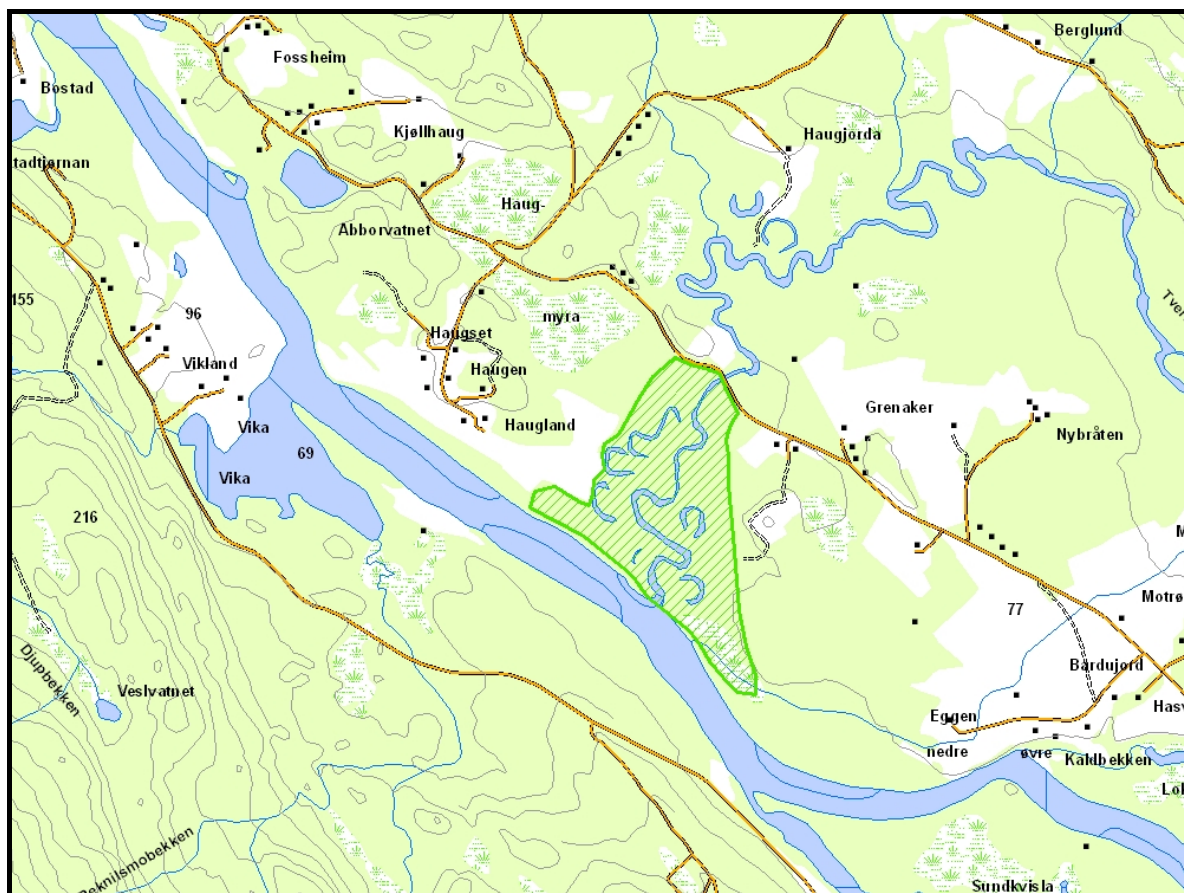
UTM (WGS84)

Viktig viltområde B

70-80

34W CB 980 353

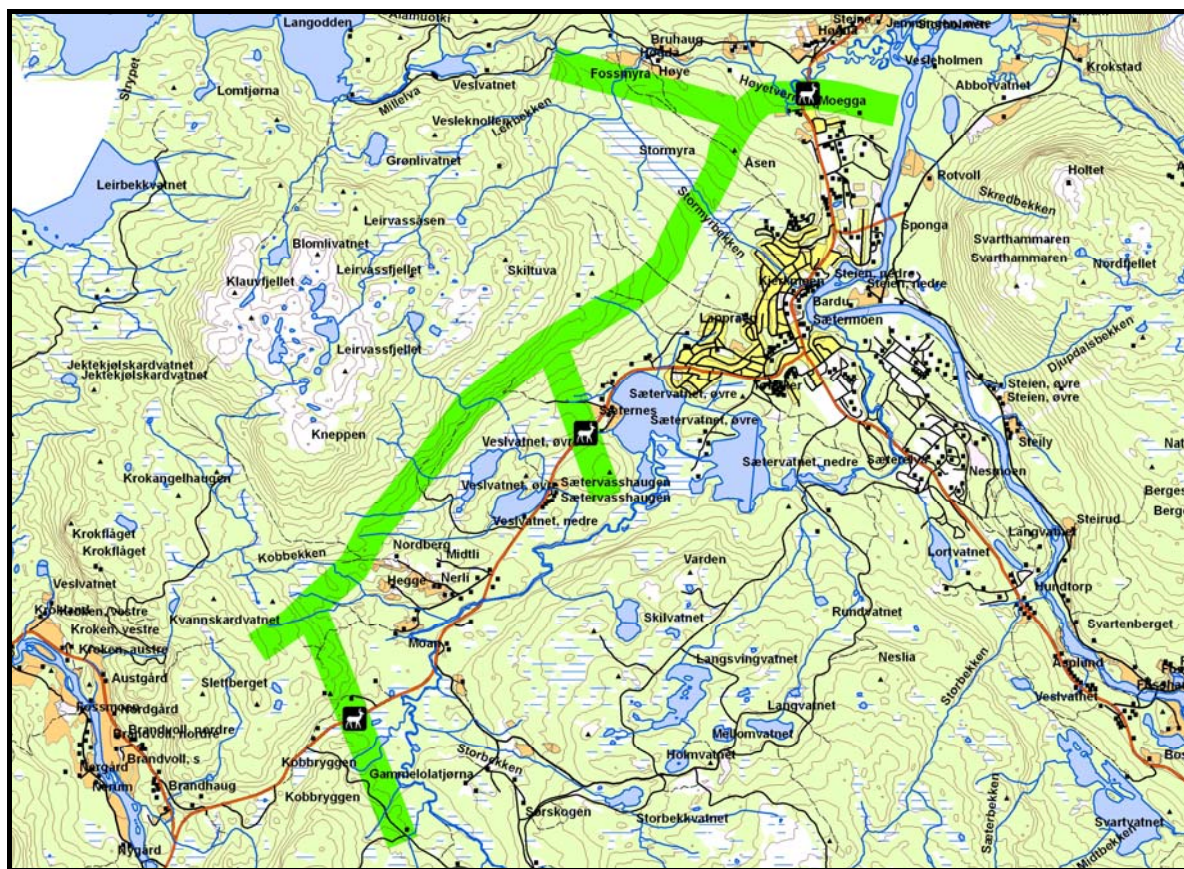
Denne viltlokaliteten er et flott utviklet elveutløp med flere gamle kroksjøer samtidig som Tverrelva meandrerer sterkt. Kroksjøene er vegetasjonsrike med tette belter av ulike arter starr, men der flaskestarr og Nordlandsstarr dominerer sterkt. Lokaliteten er viktig for en del arter vannfugl som vadere og gressender. Typiske arter er gluttsnipe, enkeltbekkasin, skogsnipe, krikkan, brunnakke og toppand. Den omkringliggende grår-heggeskogen har også en forholdsvis rik fauna av spurvefugl. Området er også vinterområde for elg.

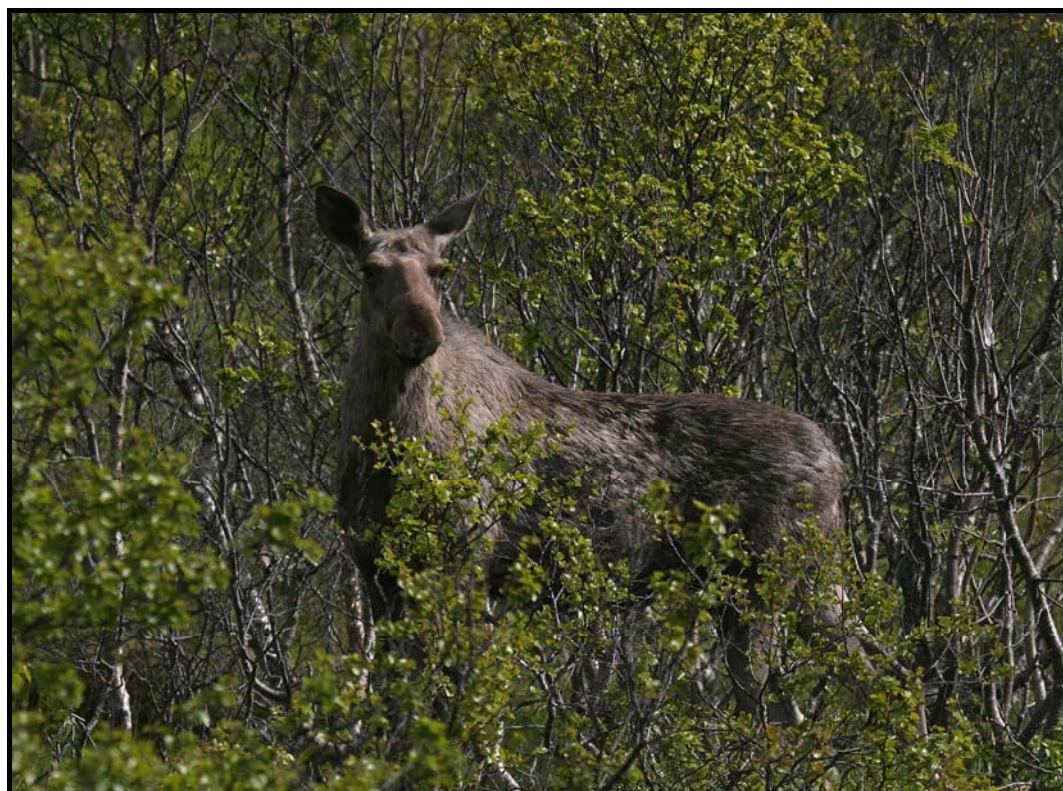
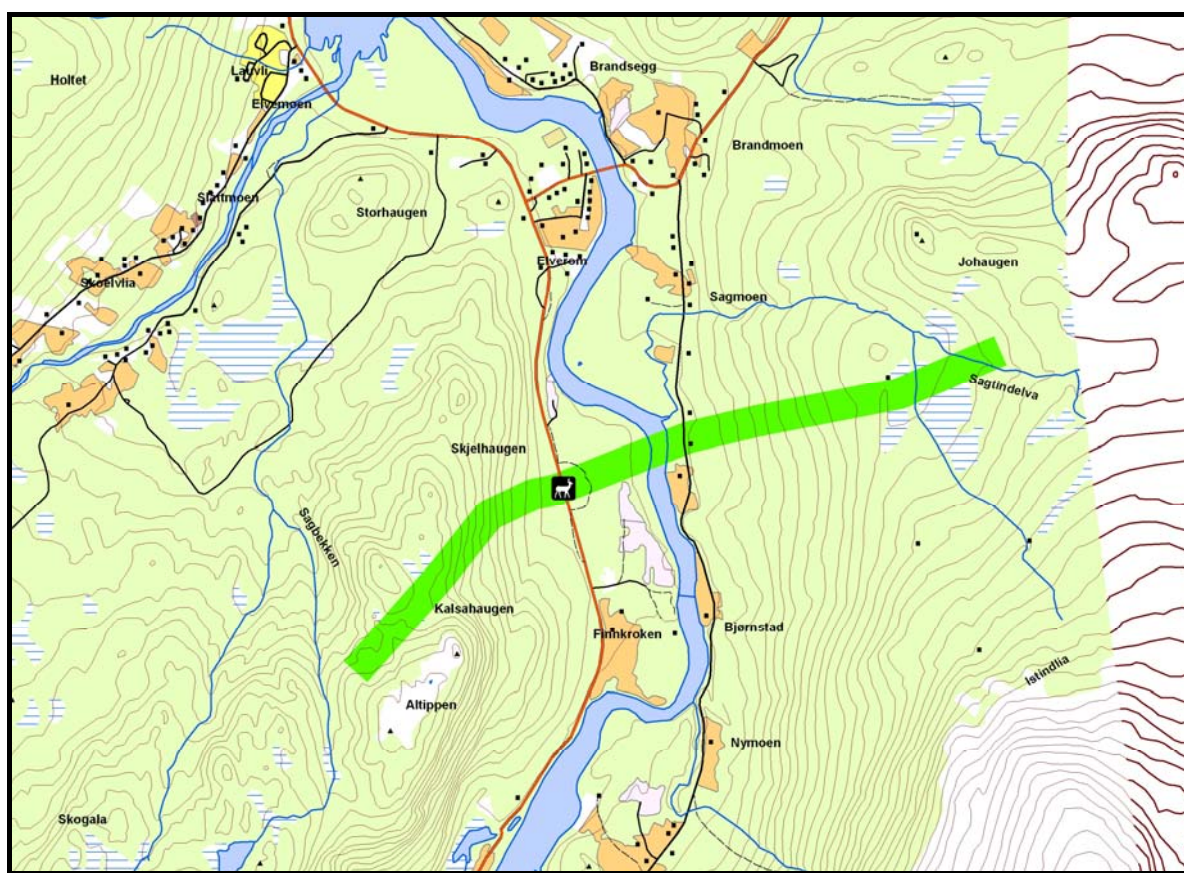
3.2.2 Trekkveier hjortevilt

Elg forekommer vanlig i de rike løvskogene i kommunen. Det skjer betydelige forflytninger langs skogliene over store deler av kommunen. Mye av disse trekkene foregår langs skogliene, men noen steder krysser trekkruta også mer trafikkerte veier som blant annet E6. Vi har valgt å presentere kart for noen av de viktigste trekkveiene for elg der disse krysser de mest trafikkerte veiene i kommunen (Figur 4). Data er lagt inn i Natur2000 for de presenterte områdene.

Figur 4a. Elgtrekk over E6 på strekningen Høgtverrelva – Kobberbyggen.

Figur 4c. Elgtrekk over E6 på strekningen Finnkroken – Elverum.

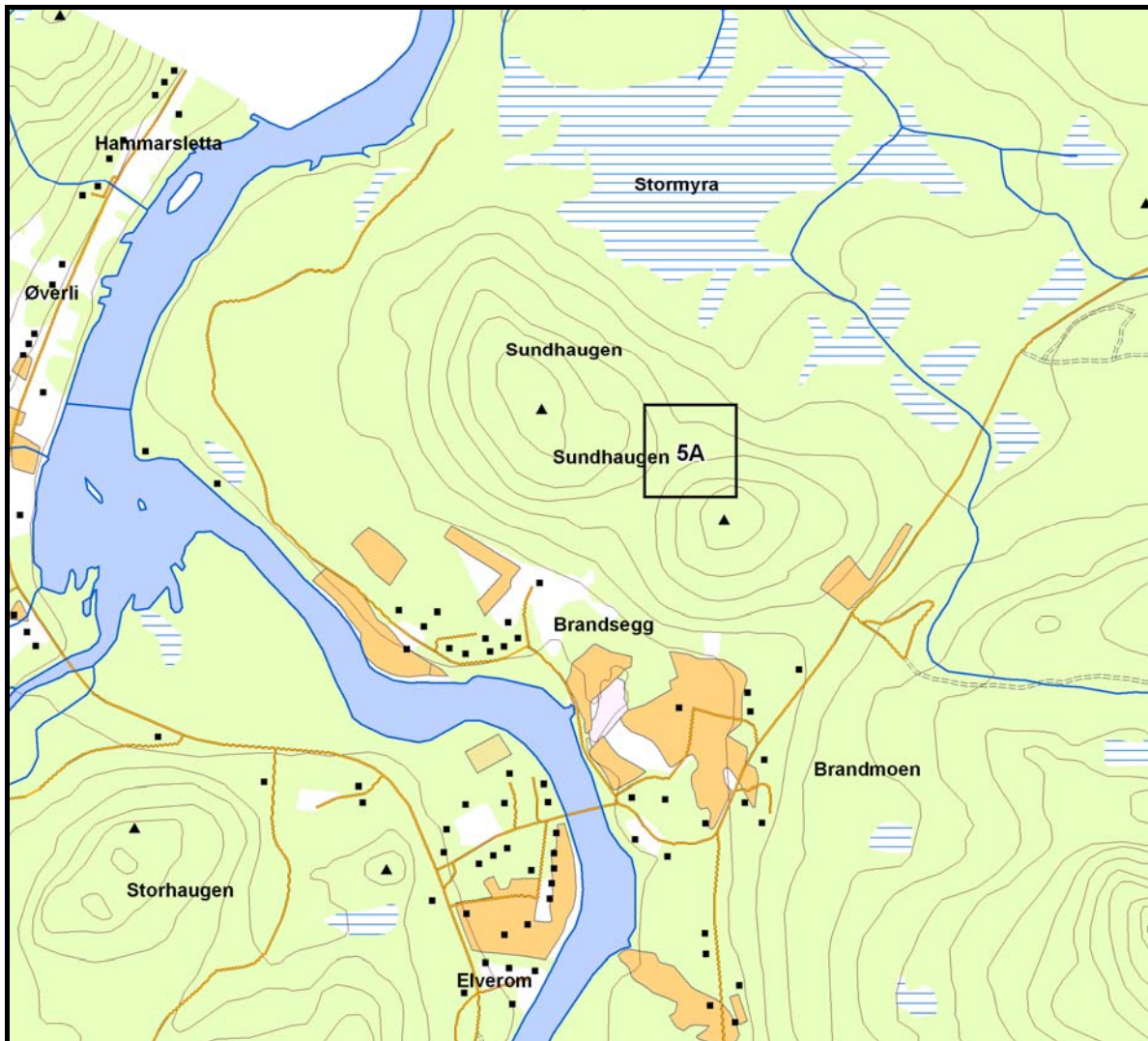

Elgku. Foto: Karl-Birger Strann ©.

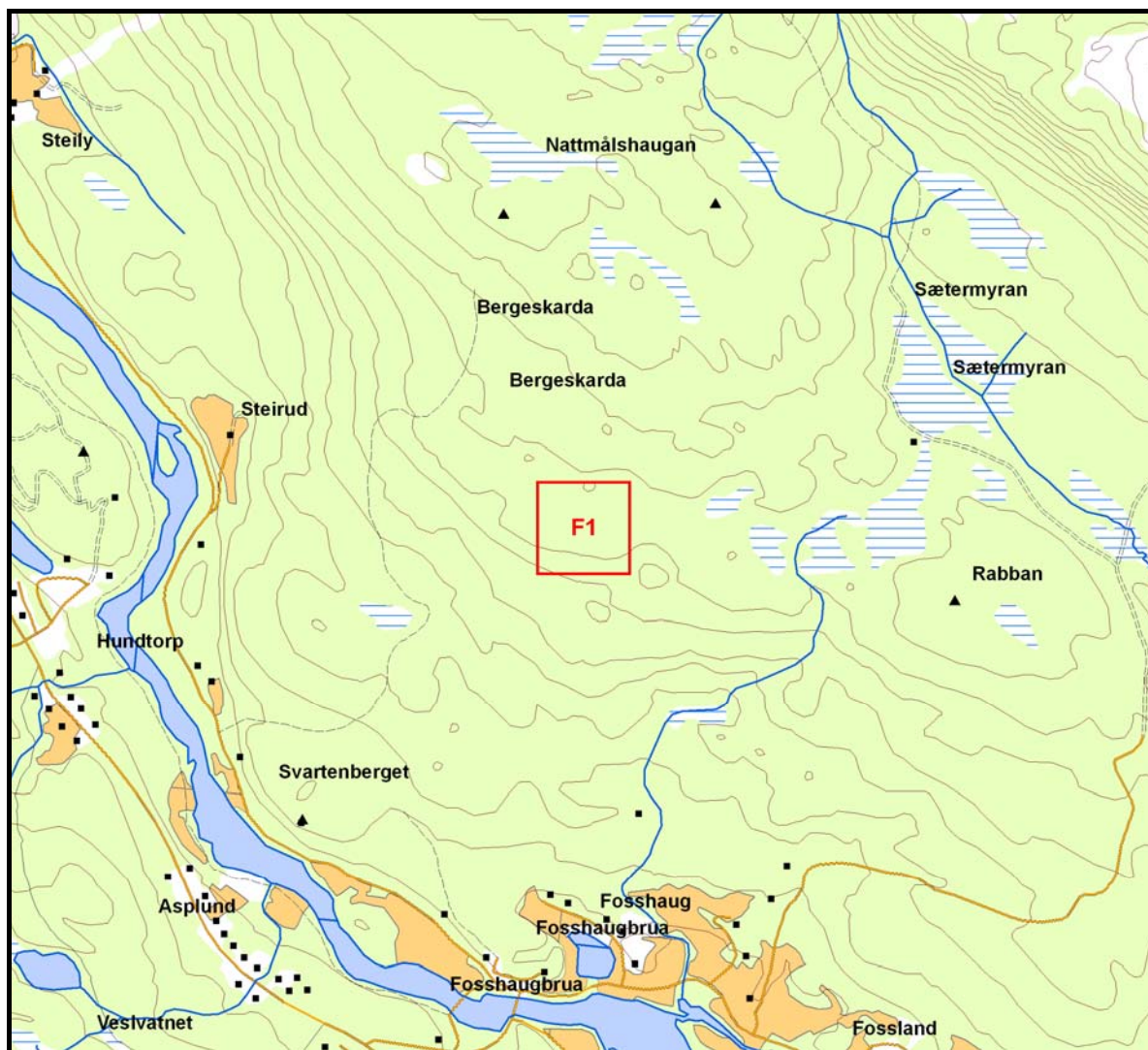
3.2.3 Spillplasser for storfugl

Det er påvist noen spillplasser for tiur i Bardu. Flere av disse varierer noe i terrenget over år, og vi har derfor presentert dem med et noe større areal enn hva som gjøres normalt (Figur 5). Det er forholdsvis få kjente spillplasser i Bardu og det er derfor særlig viktig at de fåtallige lokalitetene blir forvaltet på en riktig måte.

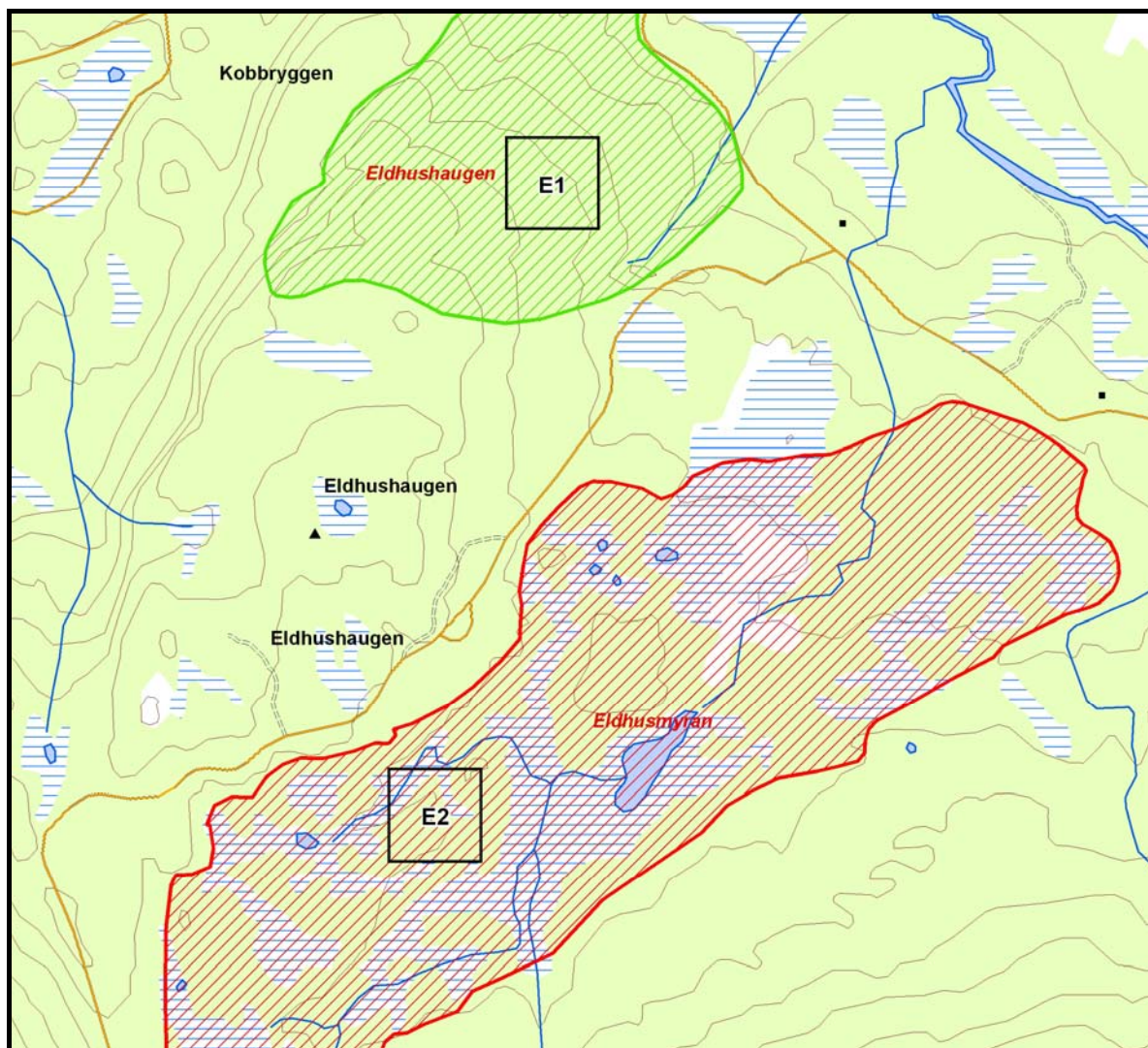
Figur 5a. Spillplass ved Elverum/Åsen.

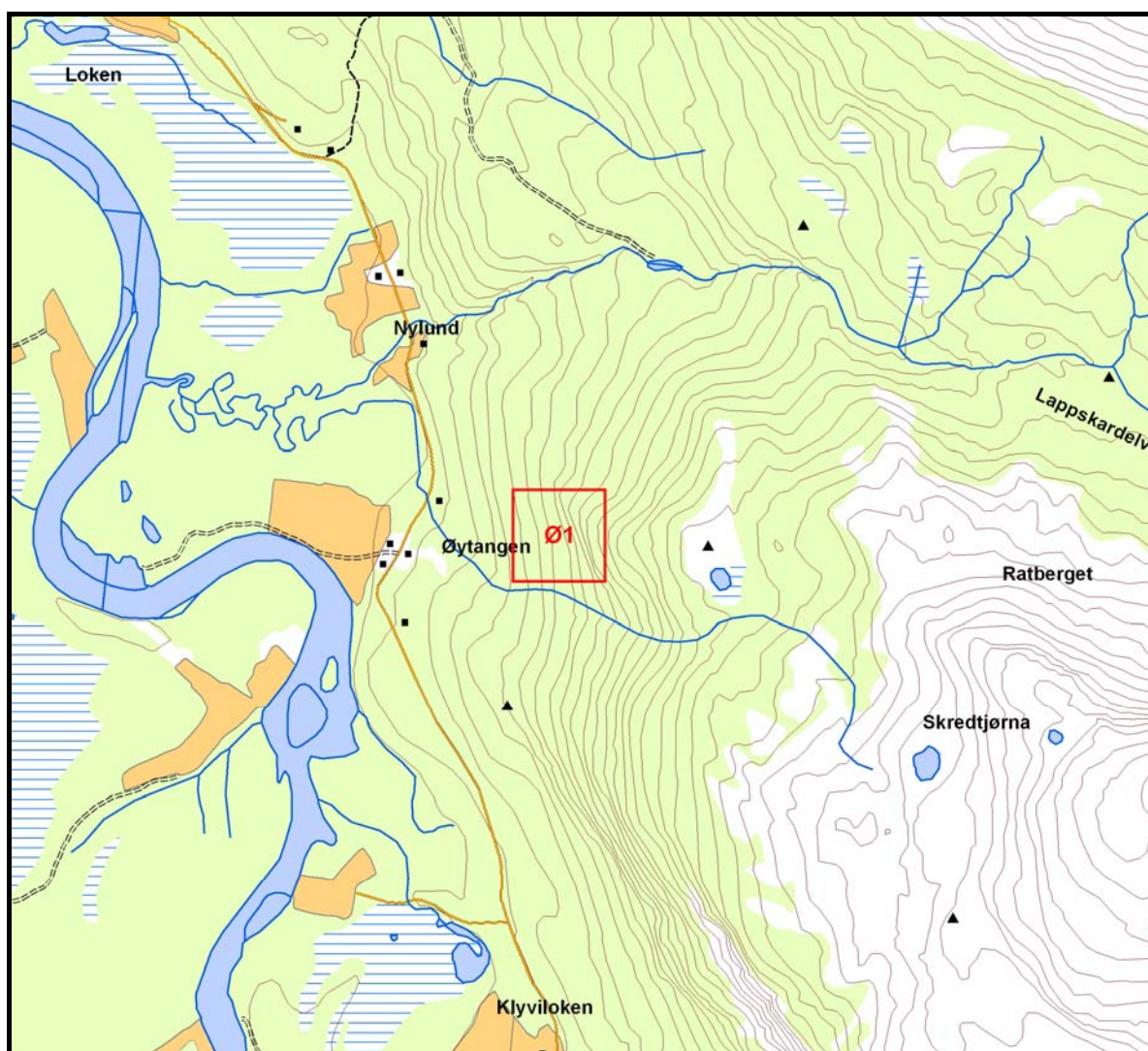
Figur 5b. Spillplass i Fosshaugmarka.

Figur 5c. Spillplass ved Eldhushaugen.

Figur 5d. Spillplass ved Øytangen.

3.3 Ferskvann

Bardu kommune har en rekke ferskvannslokaliteter, men ingen av disse nådde opp i verdisettingen etter DN-håndbok 15. Dette betyr at det ikke er utpekt *prioriterte ferskvannslokaliteter* i kommunen etter håndboka. Flere vann og/eller tjern er imidlertid med i verdisettingen innefor *naturtyper* eller *viltområder*. I så måte vil noen ferskvannslokaliteter likevel bli verdsatt som A, B eller C-områder innefor disse temaene. Ettersom ferskvannsmoduleen i Natur2000 ble så seint ferdig (mars 2003) har vi ikke hatt tid eller ressurser til å legge dette inn i den nye moduleen.

I arbeidet med ferskvann har vi forsøkt å skaffe tilveie informasjon som kunne identifisere prioriterte ferskvannslokaliteter etter håndboka. Særlig fokus satte vi på fiskeløse vann og tjern. Vi har fått fram en del informasjon om områder som muligens er fisketomme, men her har det vært vanskelig å få klarhet i om det tidligere har vært satt ut fisk her. I en del av disse har det blitt satt ut fisk tidligere uten at fisken har etablert seg. Det er ressurskrevende å sjekke ut slike opplysninger. I en del tilfeller krever det faktisk feltundersøkelser for å avklare dette. Vi har sjekket ut en del vann og tjern, men mange gjenstår. Arbeidet med å få oversikt over fiskeløse vann anbefales å bli fulgt opp i det videre arbeid med biologisk mangfold i kommunen.

3.4 Rødlistearter

Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998 (DN1999a) danner grunnlaget for kartleggingen av sjeldne og truede arter innenfor kommunen. Kartleggingsarbeidet har påvist hele 28 rødlistearter innenfor de undersøkte områdene i Bardu. Disse er fordelt på en kransalge, en lavart, to karplanter, 20 fuglearter og fire pattedyrarter. Områdene er vist i et separat kartvedlegg som er levert til kommunen. Data er også lagt inn i Natur2000. I tillegg er det påvist noen regionalt sjeldne, men ikke rødlistede planter og lavarter.

I kommunen finnes flere rødlistede arter innenfor verneområdene. Disse er ikke regnet inn i denne rapporten som omhandler områder utenfor de etablerte verneområdene og i områder der planarbeid med vern pågår.

3.4.1 Nasjonalt rødlistede kransalger, lav og karplanter

Gråkrans (*Chara contraria*). *Hensynskrevende*. Denne kransalgen er sjelden og er påvist i ett vann i kommunen.

Fossenever (*Lobaria hallii*). *Sårbar*. I Bardu forekommer arten i tilknytning til flommarksskoger og sumpvierskoger langs Barduvassdraget.

Marisko (*Cypripedium calceolus*). *Hensynskrevende*. Arten vokser flere steder i kommunen.

Handmarinøkkel (*Botrychium lanceolatum*). *Hensynskrevende*. Denne sjeldne arten er påvist i kommunen.

Den sjeldne orkideen marisko vokser flere steder i kommunen. Fotoet viser en av disse lokalitetene. Foto: Per Åke Heimdal ©.

3.4.2 Regionalt sjeldne, men ikke rødlistede planter og lav

Lungenever (*Lobaria pulmonaria*). I Bardu forekommer arten i lommer med gammel løvskog og da særlig på selje, rogn og gråor, i noe mindre grad på gammel bjørk.

Sølvnever (*Lobaria amplissima*). Sølvnever er funnet kun på en isolert lokalitet i kommunen. Dette er det eneste innlandsfunnet for arten i Troms.

3.4.3 Nasjonalt rødlistede virveldyr

Dverggås (*Anser erythropus*). *Direkte truet*. Arten ble påvist hekkende i de indre kommunen så sent som på begynnelsen av 1980-tallet. Det er ikke gjort forsøk på å sjekke om den fremdeles finnes her de siste årene.

Hønsehauk (*Accipiter gentilis*). *Sårbar*. Arten hekker flere steder i kommunen.

Jaktfalk (*Falco rusticolus*). *Sårbar*. Arten hekker flere steder i kommunen.

Vandrefalk (*Falco peregrinus*). *Sårbar*. Arten hekker på minst to steder i kommunen.

Snøugle (*Bubo scandiaca*). *Sårbar*. Arten hekker i gode smågnagerår flere steder i kommunens fjellområder.

Sangsvane (*Cygnus cygnus*). *Sjelden*. Arten hekker flere steder i de indre delene av kommunen. I tillegg brukes deler av Barduelva som rasteplass under trekket vår og høst.

Skjeand (*Anas clypeatha*). *Sjelden*. Arten er observert flere ganger og par har utvist hekkeadferd ved minst to vegetasjonsrike skogsvann i sentrale deler av kommunen.

Stjertand (*Anas acuta*). *Sjelden*. Arten er relativt sjelden, men arten hekker flere steder i kommunen.

Myrhauk (*Circus cyaeus*). *Sjelden*. Arten ses regelmessig i fjellområdene i gode smågnagerår. I slike år hekker arten høyst sannsynlig her.

Kongeørn (*Aquila chrysaetos*). *Sjelden*. Arten hekker flere steder i kommunen.

Fiskeørn (*Pandion haliaetus*). *Sjelden*. Arten ses stadig oftere flere steder ved vann og vassdrag i kommunen.

Smålom (*Gavia stellata*). *Hensynskrevende*. Arten hekker fåtallig på en del mindre vann innenfor kommunen. Arten bruker også flere vann som rasteplasser under vår- og høsttrekket.

Storlom (*Gavia arctica*). *Hensynskrevende*. Arten hekker fåtallig på en del større vann innenfor kommunen. Arten bruker også flere større vann som rasteplasser under vår- og høsttrekket.

Sædgås (*Anser fabalis*). *Hensynskrevende*. Arten observeres regelmessig i de store myrsystemene i de indre delene av kommunen. Det er overveiende sannsynlig at arten er en regelmessig hekker her.

Stjertand hann. Arten er rødlistet som sjelden (R) og hekker flere steder i Bardu kommune. Foto: Karl-Birger Strann ©

Havørn (*Haliaeetus albicilla*). *Hensynskrevende*. Arten hekker et fåtalls steder i kommunen.

Dvergspett (*Dendrocopus minor*). *Hensynskrevende*. Arten hekker fåtallig i gammel løvskog med betydelig innslag av død ved. Det er påvist flere hekke-lokaliteter innenfor kommunen.

Bergand (*Aythya marila*). *Bør overvåkes*. Arten opptrer regelmessig på vårtrekket og hekker i mindre antall innenfor kommunen.

Havelle (*Clangula hyemalis*). *Bør overvåkes*. Arten opptrer regelmessig på en rekke vann under trekket, og er påvist hekkende med sikkerhet på flere vann i fjellet.

Svartand (*Melanitta nigra*). *Bør overvåkes*. Arten hekker fåtallig innenfor kommunen, men opptrer i mindre flokker under vårtrekket på lavereliggende vann. Dette er fugl som sannsynligvis hekker høyere til fjells.

Sjørørre (*Melanitta fusca*). *Bør overvåkes*. Arten opptrer regelmessig på vårtrekket og hekker sannsynligvis i mindre antall innenfor kommunens høyere-liggende vann. På ettersommeren myter også mindre flokker på flere vann i fjellet.

Pattedyr

Bjørn (*Ursus arctos*). *Sårbar*. Arten har en liten stamme som deles med Målselv. Det er påvist ynglinger flere år innenfor kommunegrensene.

Jerv (*Gulo gulo*). *Sjelden*. Opptrer med jevne mellomrom i kommunen. Yngling er påvist i prosjektperioden.

Gaupe (*Lynx lynx*). *Bør overvåkes*. Opptrer med jevne mellomrom i kommunen. Yngling er påvist i kommunen.

Oter (*Lutra lutra*). *Bør overvåkes*. Arten er vanlig langs vassdraget i hoveddalføret. Den er også observert flere ganger langs mindre bekker og elver i kommunen.

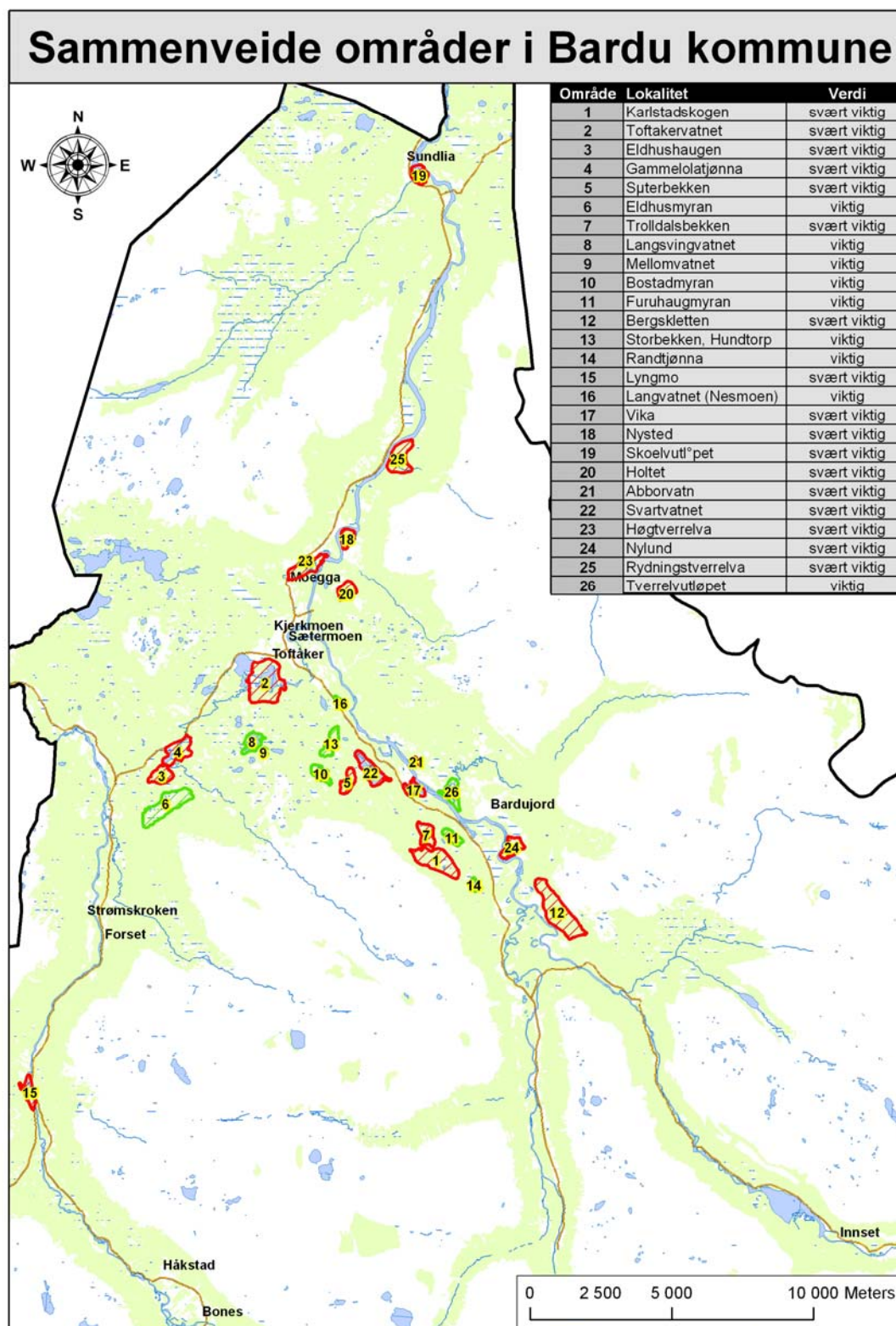
3.5 Sammenveide områder – viktige områder for biologisk mangfold

På bakgrunn av de samlede påviste data fra delelementene naturtyper, viltområder, ferskvannslokaliteter og rødlistearter er det funnet frem til sammenveide områder – dvs. områder som er vurdert som spesielt viktige områder for biologisk mangfold innenfor Bardu kommune. Disse områdene er igjen delt inn i tre viktighetskategorier på samme måte som inndelingen av naturtypene:

- A – Svært viktige
- B – Viktige
- C – Lokalt viktige

Det er påvist totalt 26 områder som er viktige for biologisk mangfold. 17 av disse er gitt verdi A – svært viktige områder for biologisk mangfold, mens 9 er gitt verdi B – viktige områder for biologisk mangfold. Områdene er vist i Figur 6.

Figur 6.

3.5.1 De enkelte forvaltningsråd

Skogbruk. Det gis forslag til forvaltning av de skogsområdene som er identifisert til A og B-områder. Hovedsakelig gis det råd om det ikke skal tillates hogst i hele eller deler av området. De råd som gis baseres kun på skogøkologiske vurderinger og tar ikke hensyn til skogbruket som næring.

Andre aktiviteter. Ulike inngrep av infrastruktur som veier, kraftlinjer eller bygninger o.s.v. må vurderes i hvert enkelt tilfelle opp mot de kvaliteter vi har påvist i dette prosjektet. Masseuttak, grøfting og/eller gjenfyllinger vil kunne ha stor negativ innvirkning på biologisk mangfold enten direkte gjennom inngrepet eller indirekte gjennom langtidseffekter av negativ art. Et eksempel kan være en grøfting som langsomt drenerer et større våtmarkssystem som ikke er direkte berørt av selve grøftingen, men som likevel langsomt tømmes for vann. Slike effekter kan ha like stor negativ innvirkning på biologisk mangfold som et direkte arealinngrep i selve leveområdet/naturtypen.

Aktiviteter som friluftsliv drives i dag allerede i store deler av kommunen uten at vi vet om det stedvis kan ha negativ påvirkning på biologisk mangfold. Hvis ferskvannsfiske i spesielt sårbare områder øker i omfang i forhold til i dag, bør de viktigste viltområdene som har sky arter som lom hekkende, forsøkes skjermet mot denne aktiviteten fra issmeltingen til rundt 15. juli. Husdyr på beite kan fortsette som i dag.

Etter beskrivelsen av hvert enkelt sammenveid område, gis forvaltningsråd for noen av de aktuelle tema som er nevnt ovenfor.

3.5.2 Beskrivelse av sammenveide områder med forvaltningsråd

1. Karlstadskogen – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Karlstadskogens varierte landskap gir gode leveforhold for mange viltarter. Området har en generell høy biodiversitet. Gode forekomster av ekorn og mår er påvist, og deler av området er særlig viktig for storfuglen. Videre er området viktig hekkeområde for haukugle og perleugle samt furukorsnebb. Sistnevnte art har her ett av sine to viktigste hekkeområder i Bardu kommune og opptrer særlig tallrikt i gode kongleår. Samtidig har Bardu en av de viktigste forekomster av arten i Troms fylke. Dagrovfugler som fjellvåk og dvergfalk er også faste hekkfugler, mens kongeørn og hønsehauk jakter regelmessig i området særlig i vår- og sommermånedene. Store rovdyr som jerv og gaupe påvises med jevne mellomrom i dette området, men yngling er ennå ikke påvist.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

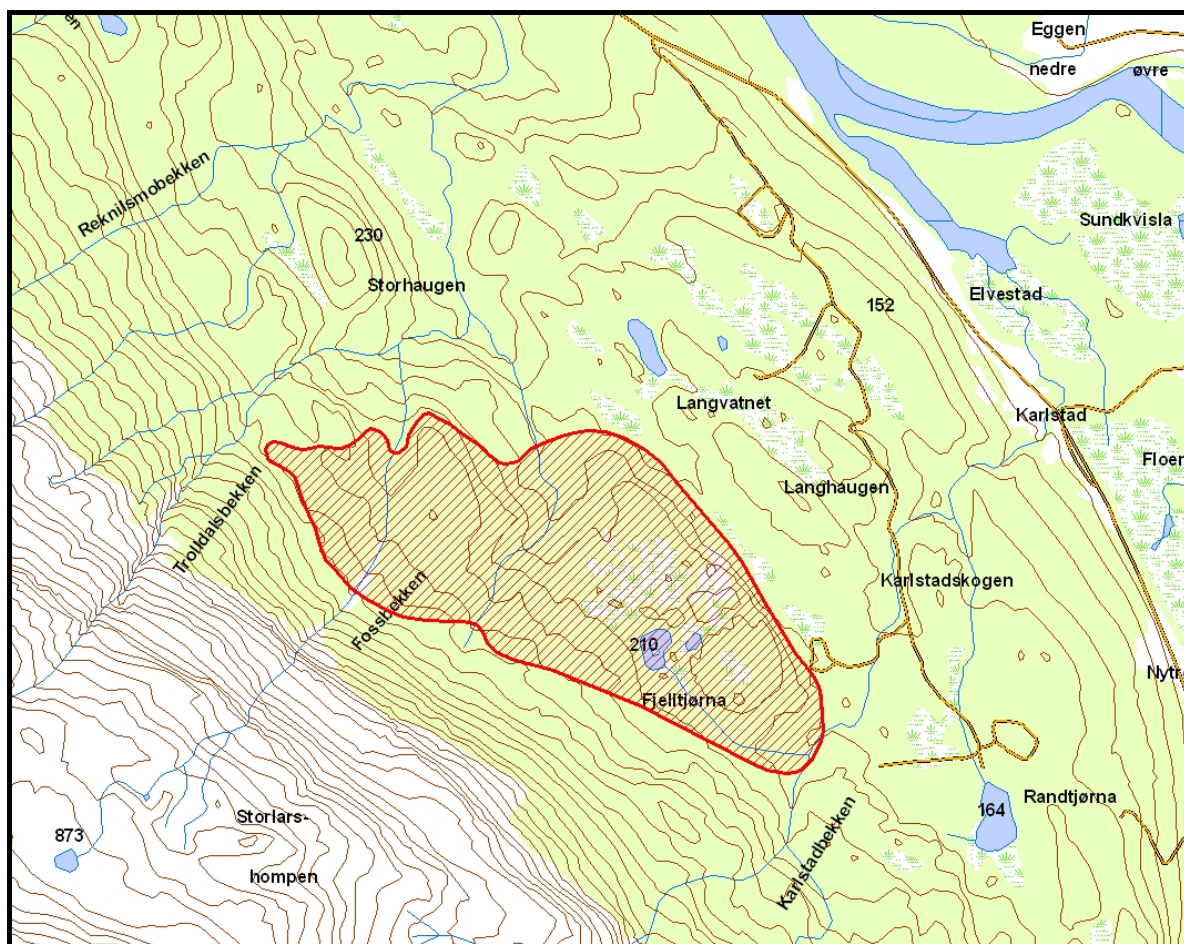
Motorisert ferdsel skal foretas i minst mulig grad utenfor faste veier eller godkjente løyper/traseer for lettere kjøretøy. Tyngre kjøretøy skal ikke kjøre utenfor faste løyper/traseer.

Amfibiefartøy/båter tillates kun i faste "svømmeområder".

Helikoptertrafikk tillates hele året.

Skogdrift tillates ikke.

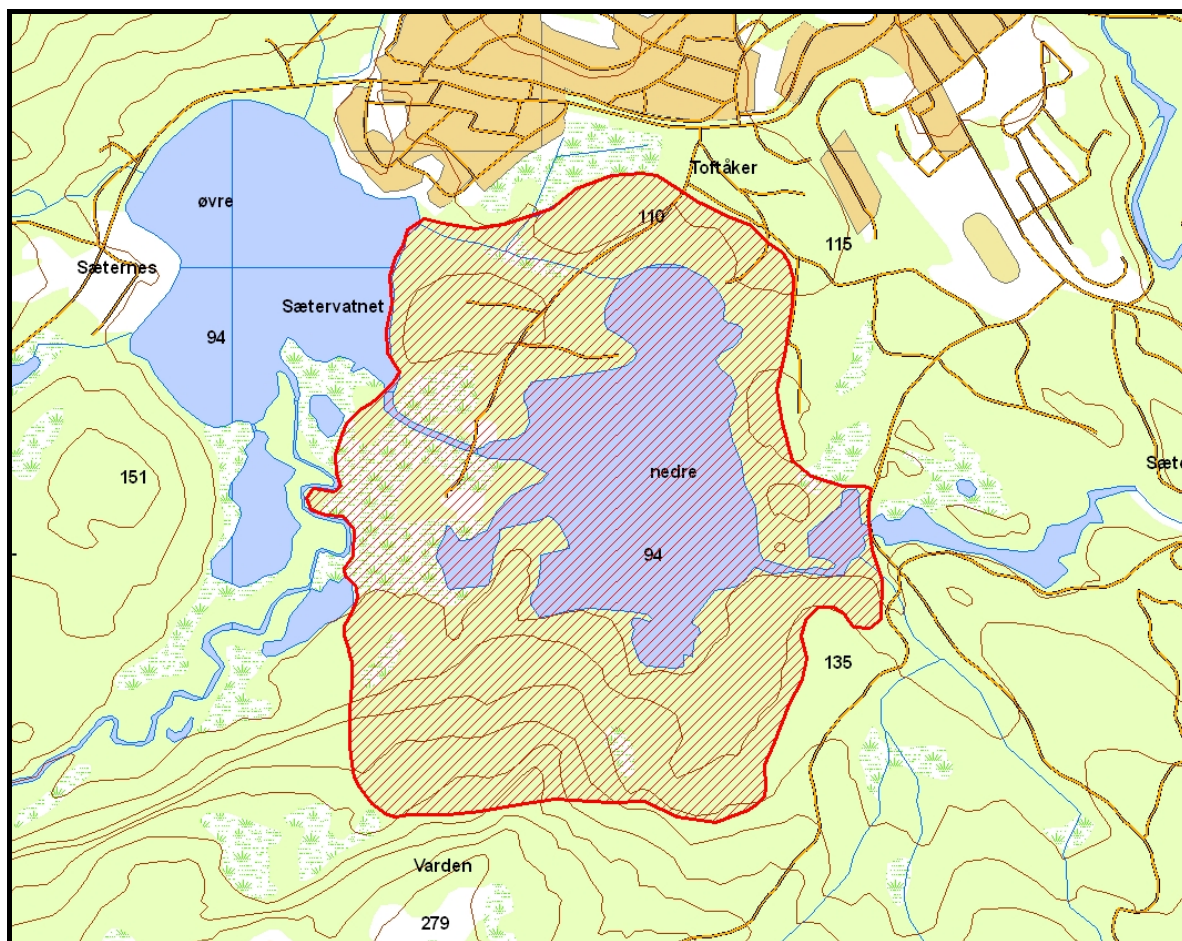
Andre unødige inngrep må minimaliseres.

2. Toftakervatn – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Toftakervatn:

Vannet er en viktig trekklokalitet for lom og andefugl. Ofte raster flokker med vannfugl her om våren mens de venter på at isen skal gå på vann høyere opp i fjellet. Området er også viktig som hekkeområde for rødlistearter. Kantsonene med skog og vierbelter er viktige hekkeområder for en del vannfugl samt mange arter våtmarkstilknyttede spurvefugl. Disse er også viktige beiteområder for andre fugler. Vannet er levested for oter i sommersesongen. Dette er ett av to områder i skyte- og øvingsfelt der oter ble registrert regelmessig i løpet av undersøkelsen.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

Motorisert ferdsel skal foretas i minst mulig grad utenfor faste veier eller godkjente løyper/traseer for lettere kjøretøy. Tyngre kjøretøy skal ikke kjøre utenfor faste løyper/traseer.

Amfibiefartøy/båter tillates ikke.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

Mellaelvområdet:

Dette fuktige gråordominerte skogsområdet er et viktig hekkeområde for vannfugl og særlig vadefugl. Det er også viktig for mange våtmarkstilknyttede spurvefuglarter både som hekkeområde og beiteområde. Mange av hekkekvalitetene er direkte knyttet til selve Toftakervatnet, og området må derfor ses i direkte sammenheng med dette området.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

Motorisert ferdsel skal foretas i minst mulig grad utenfor faste veier eller godkjente løyper/traseer for lettere kjøretøy. Tyngre kjøretøy skal ikke kjøre utenfor faste løyper/traseer.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

Toftakervatnets sørside:

Denne frodige løvliå har stedvis signalarter som indikerer god kontinuitet, bl.a. lav-samfunn med lungenever og skrubbenever. Området er et viktig leveområde for en rekke fuglearter, og her hekker arter som er fåtallige og til dels sjeldne i regionen. Skogen er også et av de viktigste leveområdene for orrfugl innefor skyte- og øvingsfeltet og må betraktes som et helårsområde ettersom orrfuglen både hekker og overvintrer her.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

Motorisert ferdsel skal foretas i minst mulig grad utenfor faste veier eller godkjente løyper/traseer for lettere kjøretøy. Tyngre kjøretøy skal ikke kjøre utenfor faste løyper/traseer.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli .

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

3. Eldhusaugen – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Furuskogen: Dette er en furuskog som er ett av to viktige leveområder for en rød-listet fugleart innenfor Setermoen skyte- og øvingsfelt. Her finnes delområder med ulike funksjoner for arten og det er bl.a. påvist hekking her. Sammen med den tilgrensende bjørkeskogen framstår området som ett av de aller viktigste for storfugl i hele Bardu kommune.

Bjørkeskogen: Denne bjørkeskogen har en del innblanding av gammel selje og rogn. Her finnes død ved og gode forekomster av kontinuitetsarter som lav. I tillegg har området rik fuglefauna med mange fuglearter. Området er viktig for en rekke fuglearter både som hekke- og overvintringslokalitet.

Forvaltningsråd:

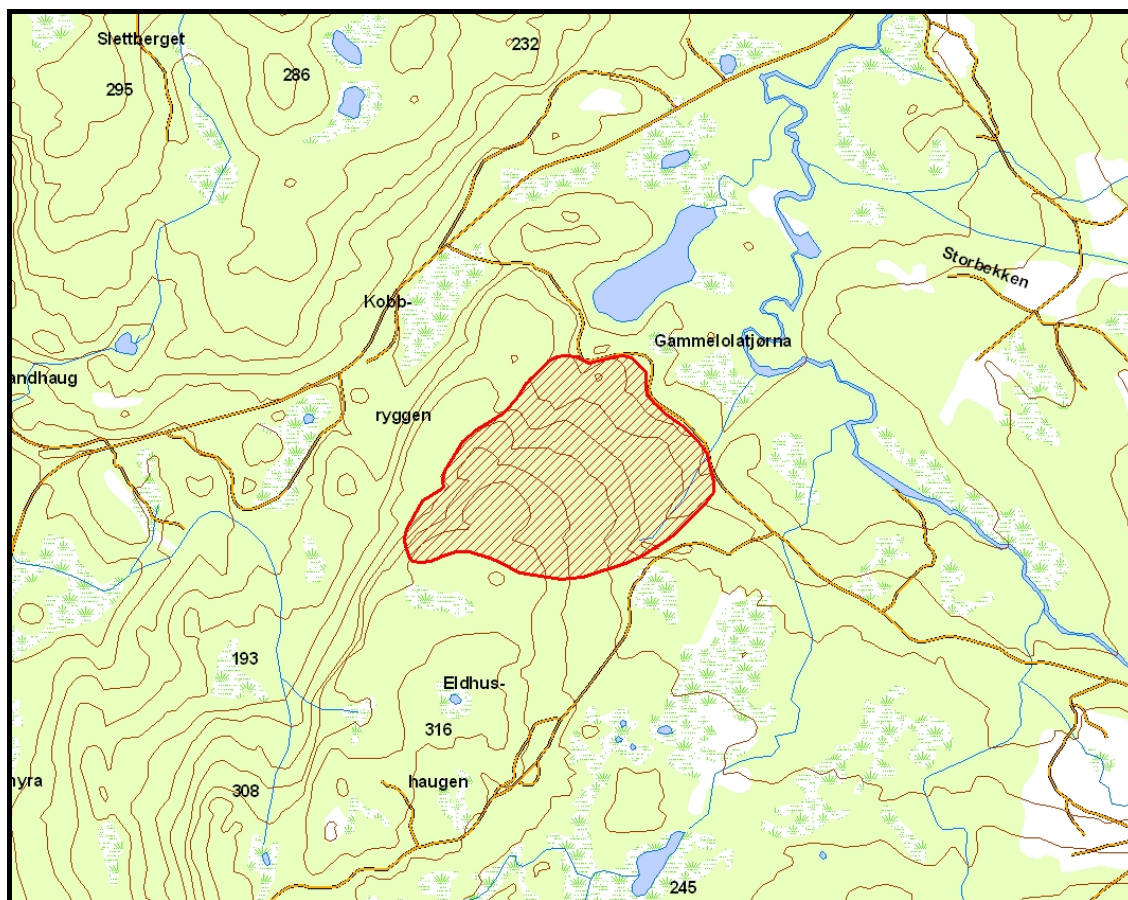
Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

Motorisert ferdsel skal foretas i minst mulig grad utenfor faste veier eller godkjente løyper/traseer for lettere kjøretøy. Tyngre kjøretøy skal ikke kjøre utenfor faste løyper/traseer.

Helikoptertrafikk tillates hele året.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

4. Gammelolåtjønna – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Dette området innehar en stor indre mosaikk i naturtyper som gir gode leveforhold for en rik og variert viltforekomst. Våtmarkskvalitetene er store og mange viltarter bruker både selve vannet og våtmarkene rundt til beiting og hekking. Selve sump-skogen har kontinuitets-kvaliteter. Den kan fremdeles inneha mange ukjente kvaliteter ettersom den bare er underlagt et kort besøk som ikke kan betraktes som en fullverdig undersøkelse. De allerede registrerte kvaliteter gir likevel området en høy verdi. Gammelolåtjønna ligger nær E6, og Forsvaret og Bardu kommune bør sammen sikre området mot forstyrrelser fra allmenn ferdsel.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

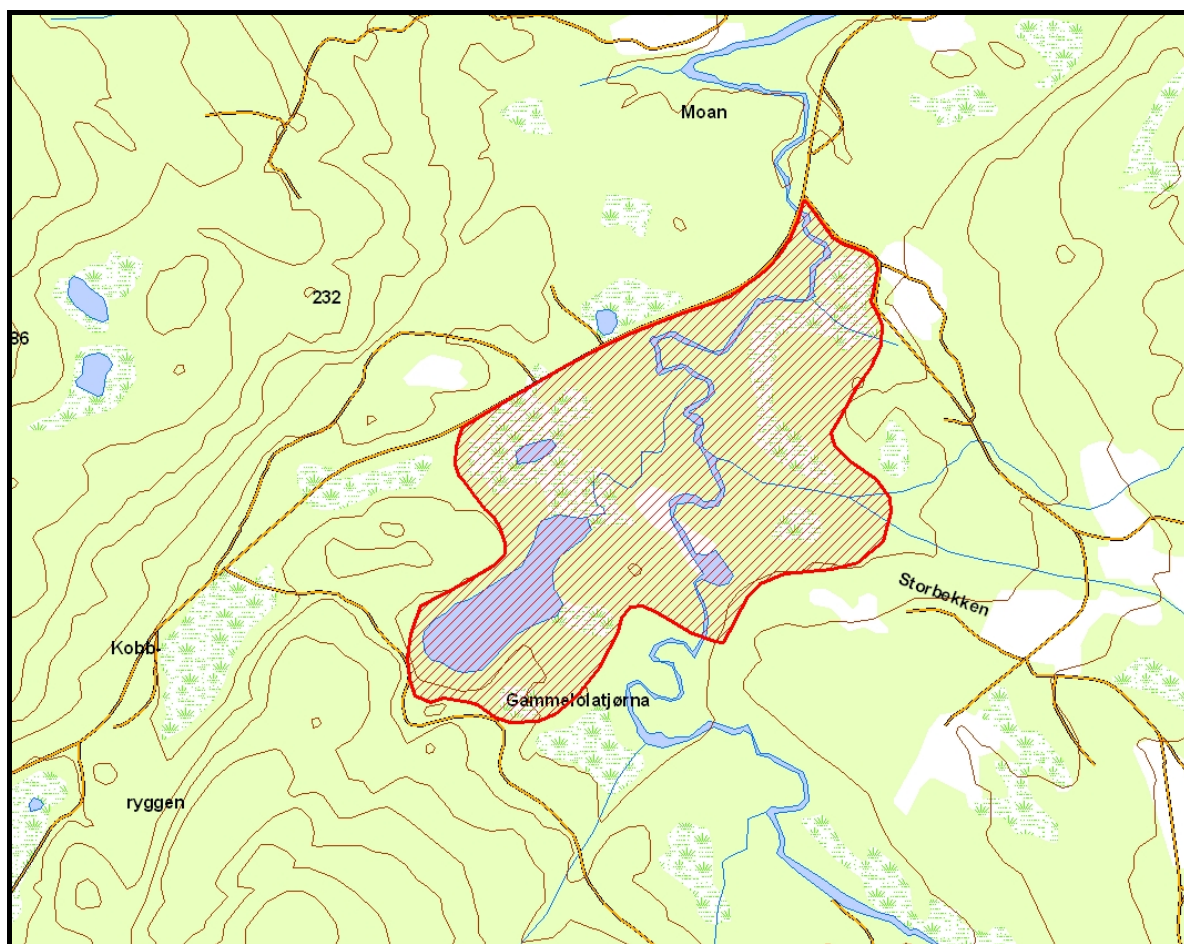
Motorisert ferdsel skal ikke tillates.

Amfibiefartøy/båter tillates ikke.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

5. Sæterbekken – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Denne gamle bjørkeskogen har mye grove trær og et betydelig innslag av død ved og god sjiktning. Dette gjør at området har et rikt fugleliv med mange arter som er knyttet til forekomster av død ved. Både dvergspett og tretåspett hekker innenfor dette området, og spurveugle hekker også regelmessig her. Forekomsten av nordflaggermus og vannspissmus øker verdien av området. Skogspartiene med død ved gir også gode leveforhold for en rekke lav- og sopparter.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

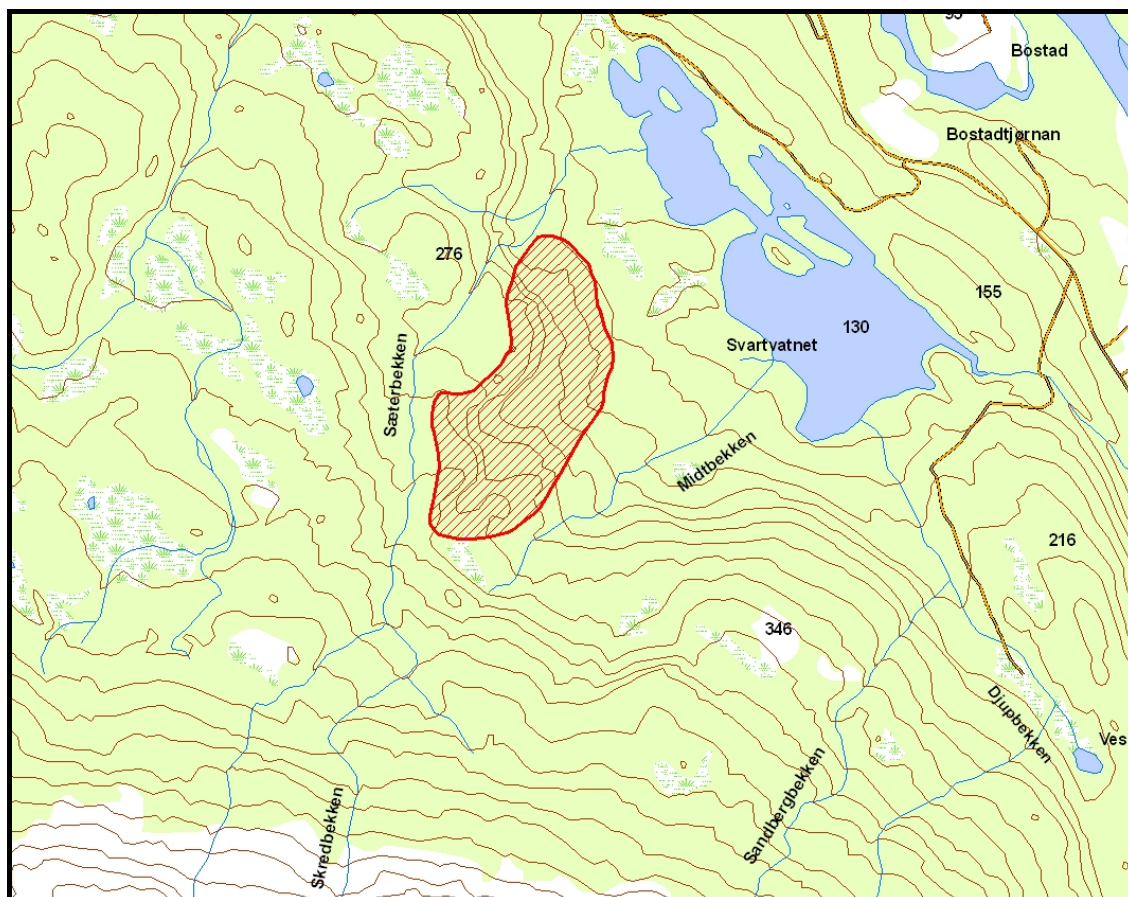
I samme periode er det forbudt med bivuakking.

Motorisert ferdsel skal foretas i minst mulig grad utenfor faste veier eller godkjente løyper/traseer for lettere kjøretøy. Tyngre kjøretøy skal ikke kjøre utenfor faste løyper/traseer.

Helikoptertrafikk tillates hele året.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

6. Eldhusmyran – viktig område for biologisk mangfold (B).

Dette er et av de viktige våtmarkssystemene i denne delen av kommunen med mange arter hekkende vadefugler og andre vannfugler som ender og lomer. Viktigst vil være å beskytte forekomsten av de rødlistede artene. Området har også en rik fauna av våtmarkstilknyttede spurvefugl. For øvrig ser området ut til å ha en rik sommerfuglfauna, som dessverre ikke er kartlagt tilstrekkelig.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

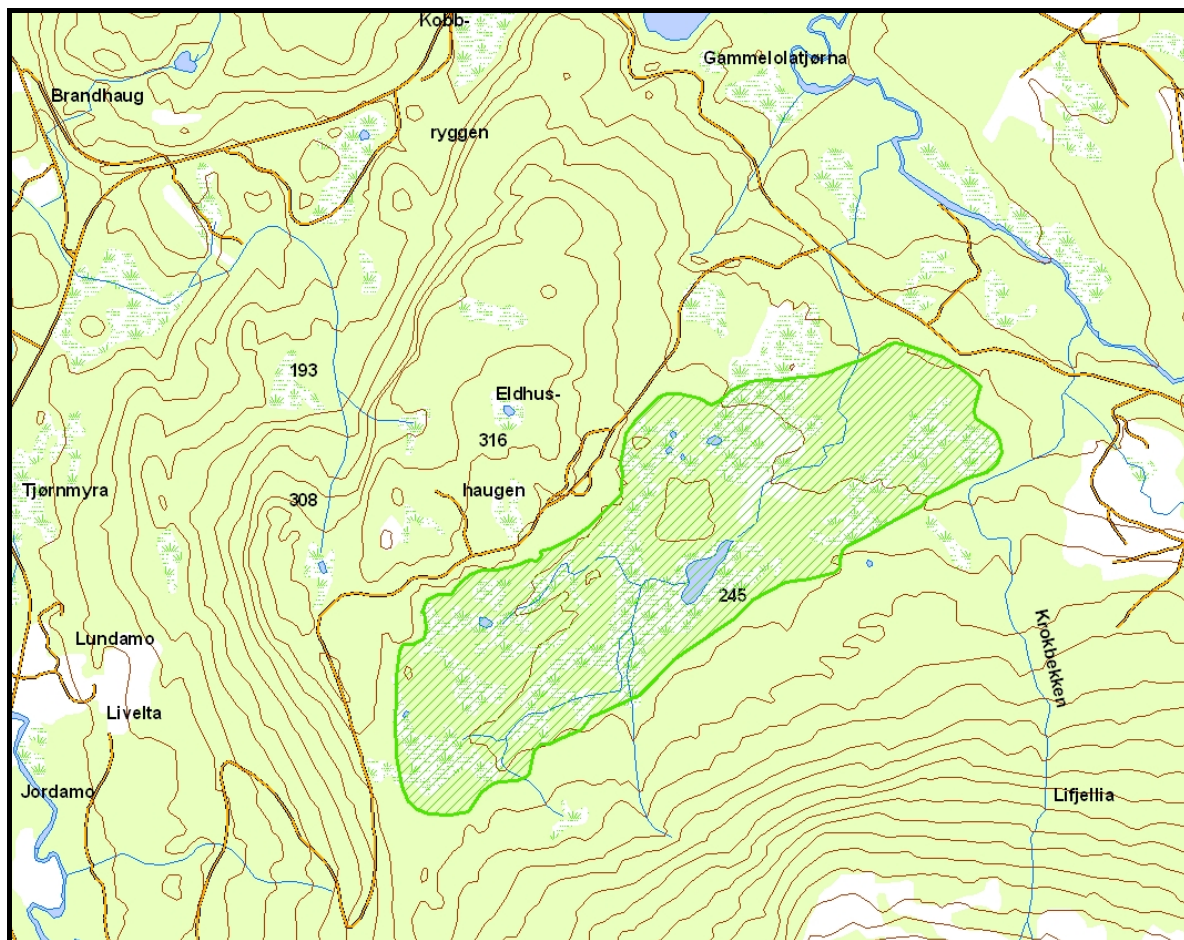
Motorisert ferdsel skal ikke tillates.

Amfibiefartøy/båter tillates ikke.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

7. Trolldalsbekken – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Dette området har partier med særlig artsrike naturtyper som høgstaude bjørkeskoger og til dels sumpskog. Signalarter på kontinuitetsskog (lungenever og skrubbenever) ble påvist og hekkende dvergspett (hensynskrevende) ble også registrert. Området har et generelt høyt artsmangfold med mange regionalt sjeldne hekkedugler og ellers stor tetthet med hekkende spurvefugl. Orkideen nattfiol som regionalt er svært sjelden, er påvist i området.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

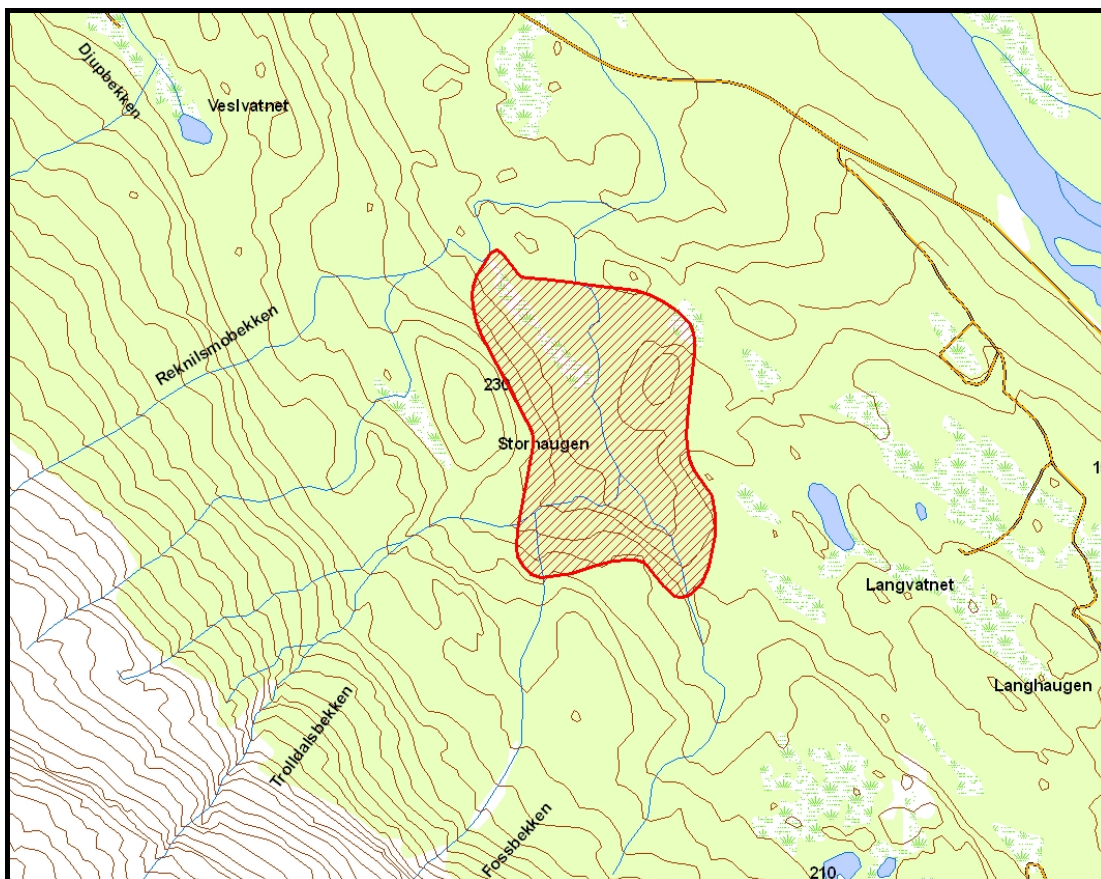
Motorisert ferdsel skal foretas i minst mulig grad utenfor faste veier eller godkjente løyper/traseer for lettere kjøretøy. Tyngre kjøretøy skal ikke kjøre utenfor faste løyper/traseer.

Amfibiekjøretøy tillates ikke.

Helikoptertrafikk tillates hele året.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

8. Langsvingvatn – viktig område for biologisk mangfold (B).

I dette vannet hekker flere rødlistede våtmarksfugler. Sammen med en rekke andre arter våtmarksfugl utgjør Langsvingvatnet et viktig område for biologisk mangfold. En rekke holmer i vannet gir gode hekkemuligheter for mange fuglearter som ved å hekke her, unngår predasjon fra blant annet rødrev.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

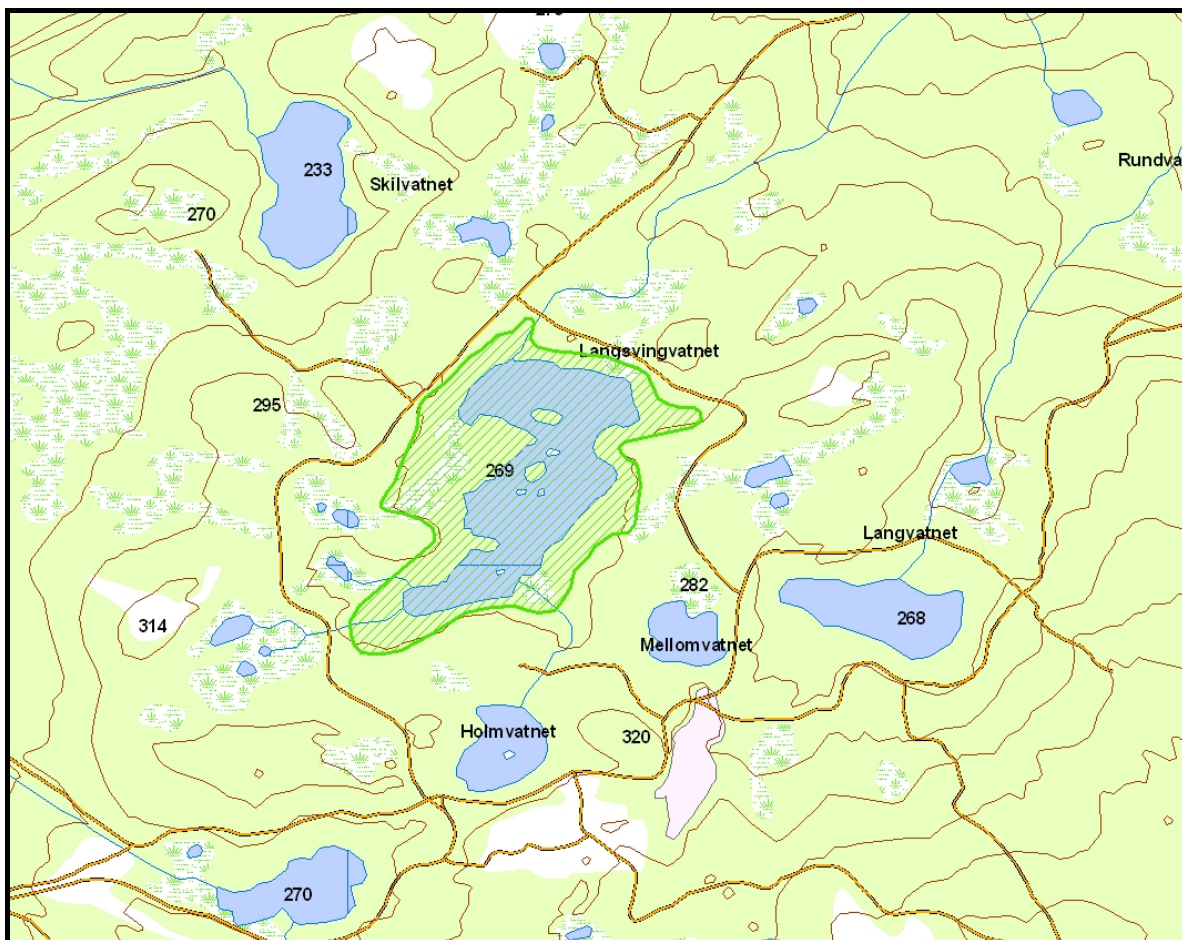
Motorisert ferdsel skal foretas i minst mulig grad utenfor faste veier eller godkjente løyper/traseer for lettere kjøretøy. Tynge kjøretøy skal ikke kjøre utenfor faste løyper/traseer.

Amfibiefartøy/båter tillates ikke.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

9. Mellomvatn – viktig område for biologisk mangfold (B).

I Mellomvatnet hekker tre rødlistede våtmarksarter regelmessig. Området ligger sentralt på Vardenplatået som er et område med tung militær aktivitet. Tross den pågående militære aktiviteten har området fremdeles beholdt betydelige kvaliteter. Disse kan i stor grad fremdeles beholdes om Forsvaret legger forholdene til rette for dette i sin bruk av arealene i vannets nærhet.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

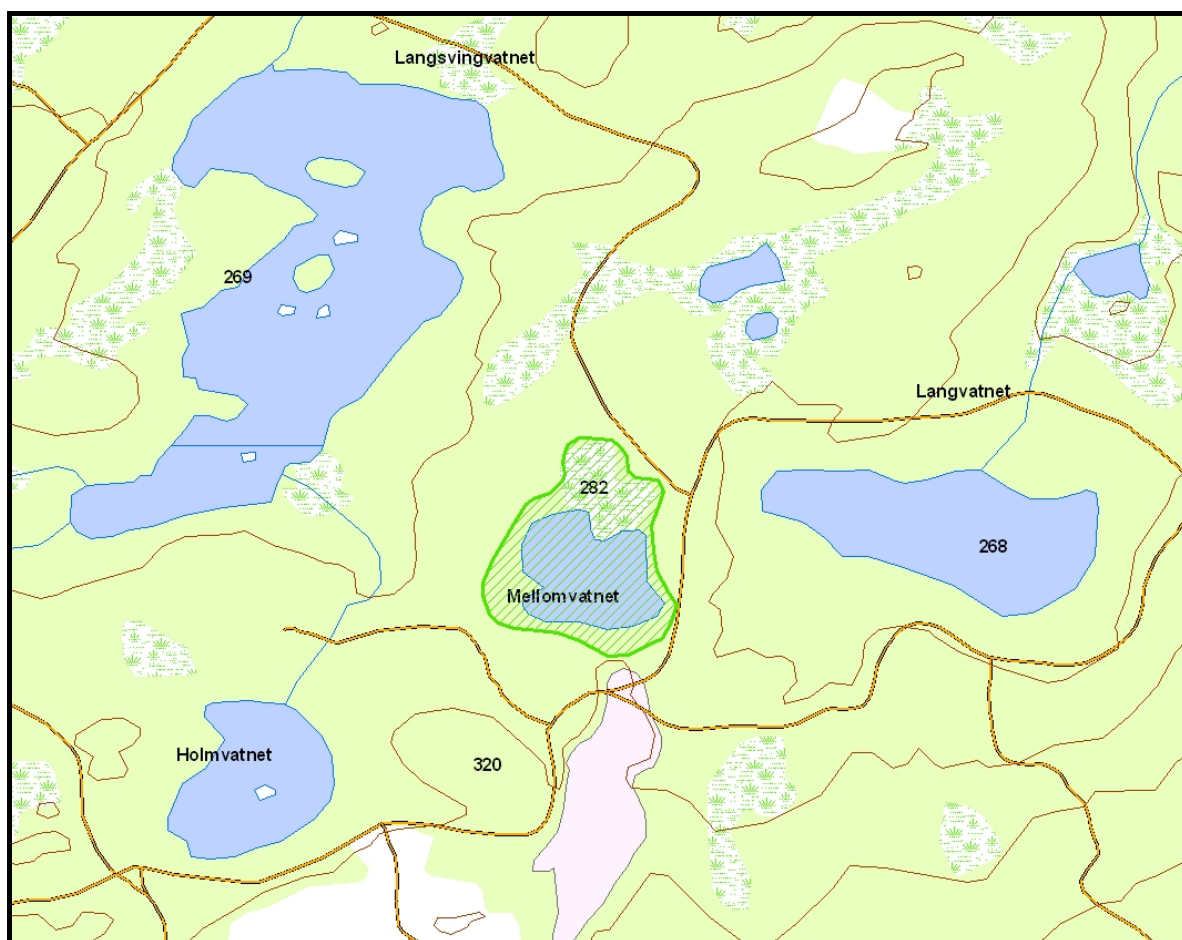
Motorisert ferdsel skal ikke tillates.

Amfibiefartøy/båter tillates ikke.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

10. Bostadmyran – viktig område for biologisk mangfold (B).

Dette flotte myrsystemet innehar mange kvaliteter for biologisk mangfold. Særlig viktig er området for våtmarksfugl. Ut fra registreringer gjort ved befaring, finnes det også kvaliteter for blant annet dagsommerfugler og øyestikkere.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

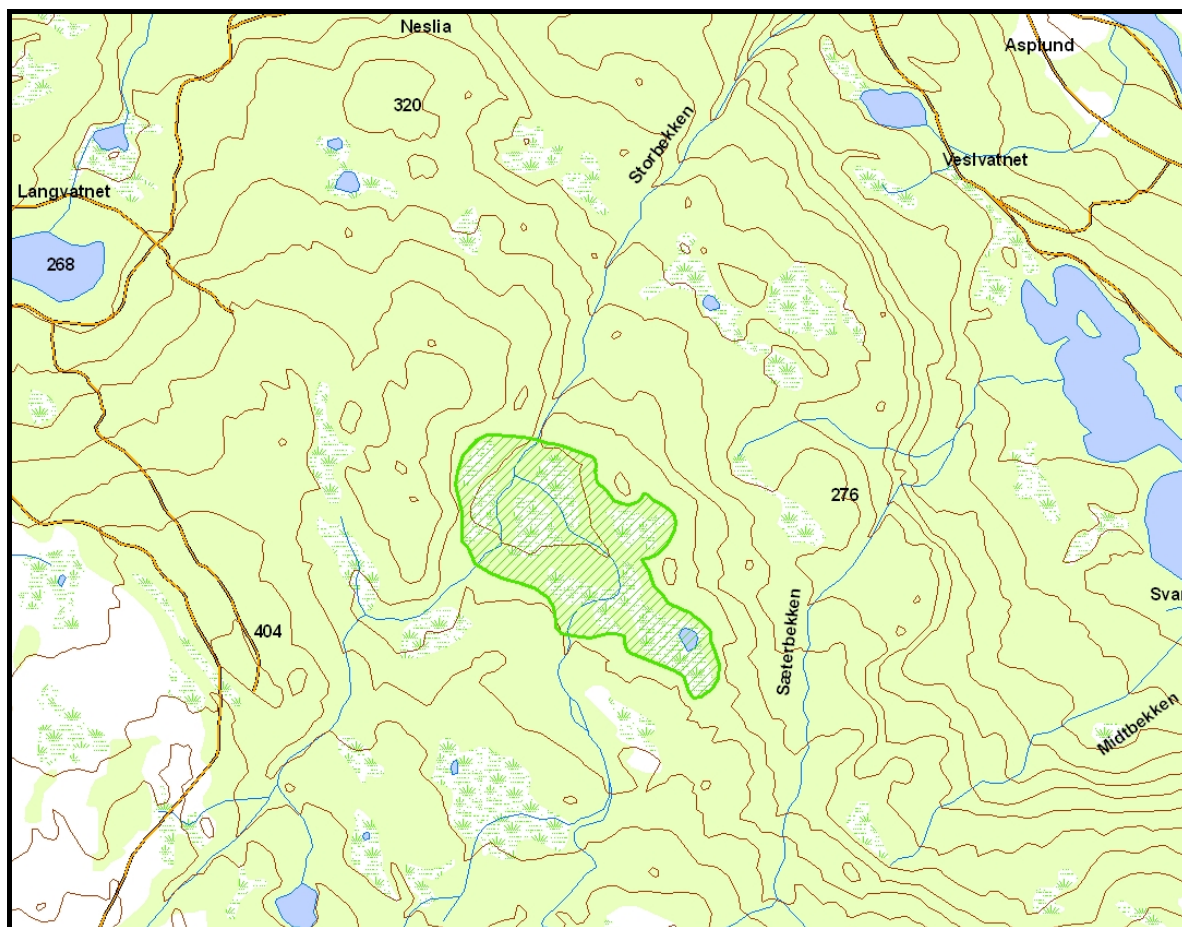
Motorisert ferdsel skal ikke tillates.

Amfibiefartøy/båter tillates ikke.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep må minimaliseres.

11. Furuhaugmyran – viktig område for biologisk mangfold (B).

Dette myrsystemet som er omgitt av skog og som har et tjern i ene enden, er et viktig hekkeområde for våtmarksfugl og våtmarkstilknyttede fuglearter. Kombinasjonen av ei flott og relativt uberørt lavlandsmyr sammen med et rikt fugleliv gir området betydelig verdi utover lokalt nivå.

Forvaltningsråd:

Forflytning av større enheter med personell til fots må unngås i perioden 1. mai til 31. juli. I samme periode er det forbudt med bivuakking.

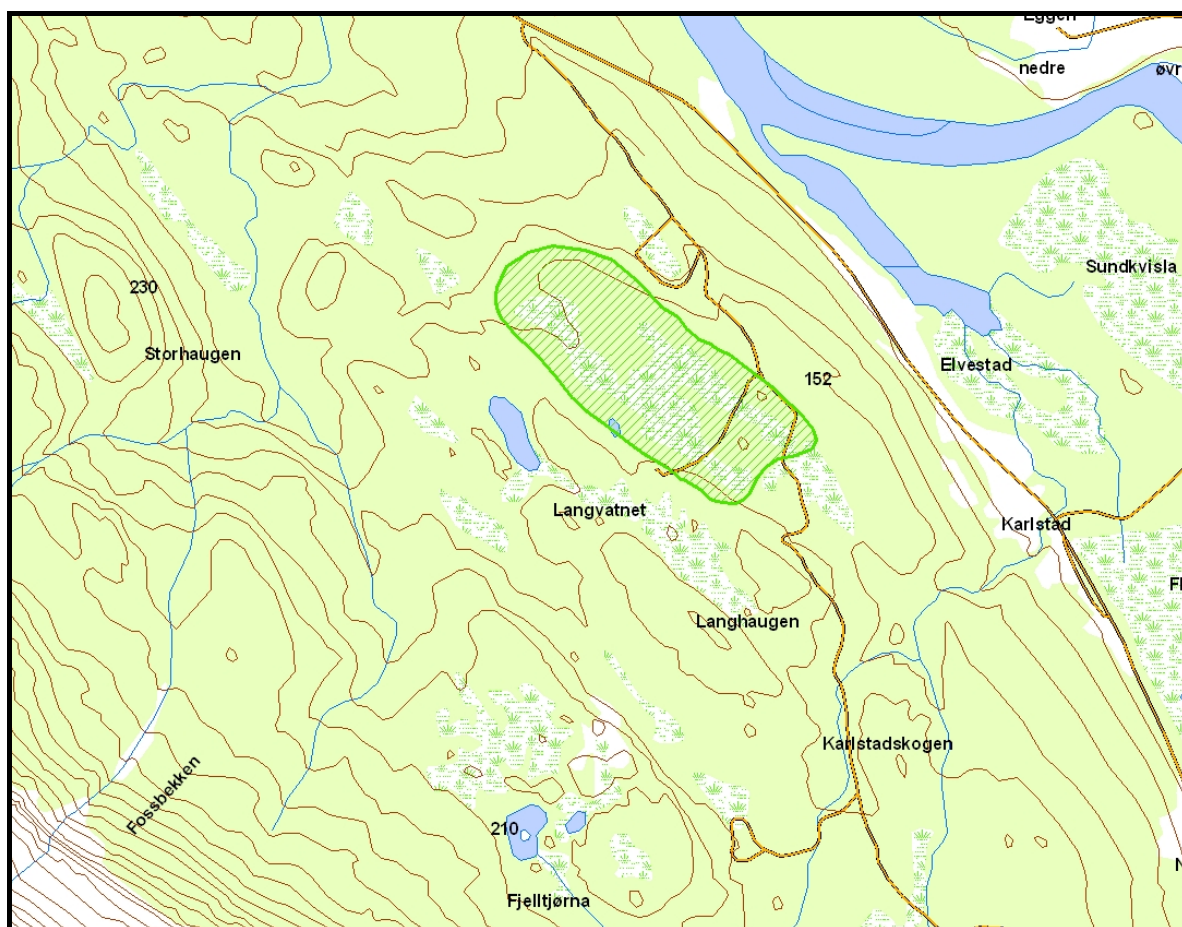
Motorisert ferdsel skal ikke tillates på barmark og telefri mark ellers i året.

Amfibiefartøy/båter tillates ikke.

Helikoptertrafikk må unngås i perioden 1. mai til 31. juli.

Skogdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

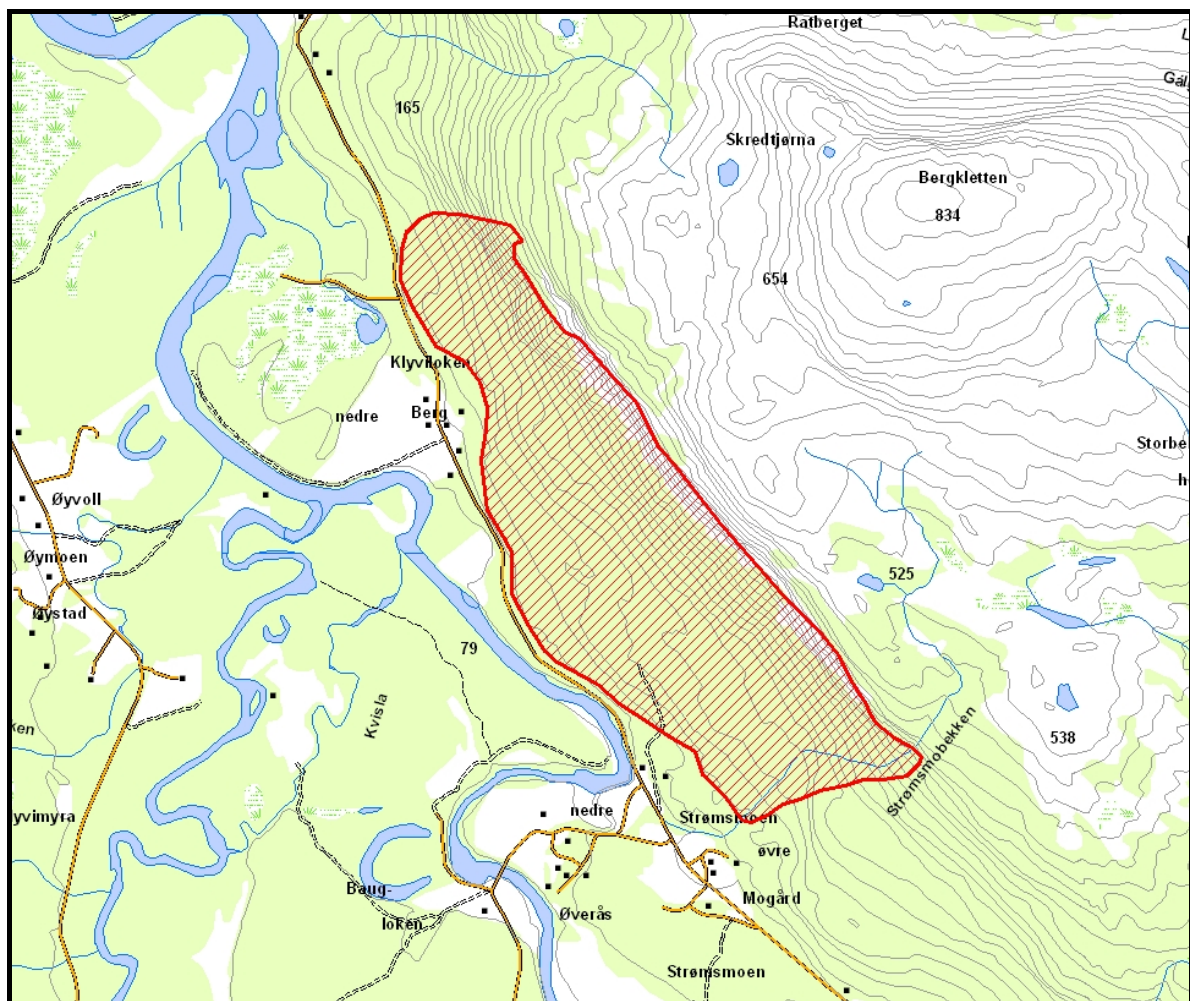
12. Bergskletten – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Denne kalkrike skogslia er spesielt rik med mange plante- og dyrearter. Området er en av kommunenes rikeste løvskogsliaer med frodig skog med en del død ved med kontinuitetsarter som *Lobaria*-lavene lungenever og skrubbenever.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

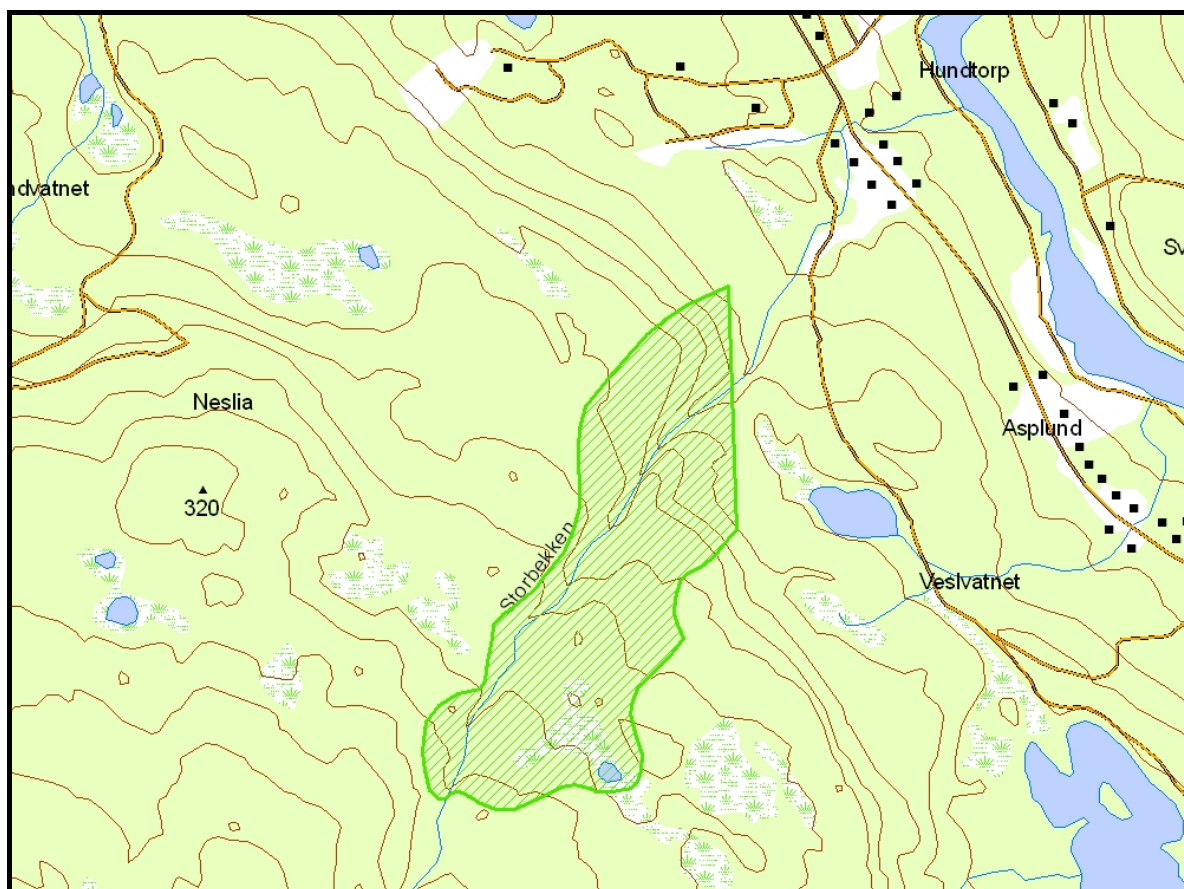
13. Storbekken – viktig område for biologisk mangfold (B).

Denne lokaliteten er et viktig område for biologisk mangfold i et skogsområde med intakt, storvokst bjørkeskog. Området har et rikt plante- og dyreliv.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

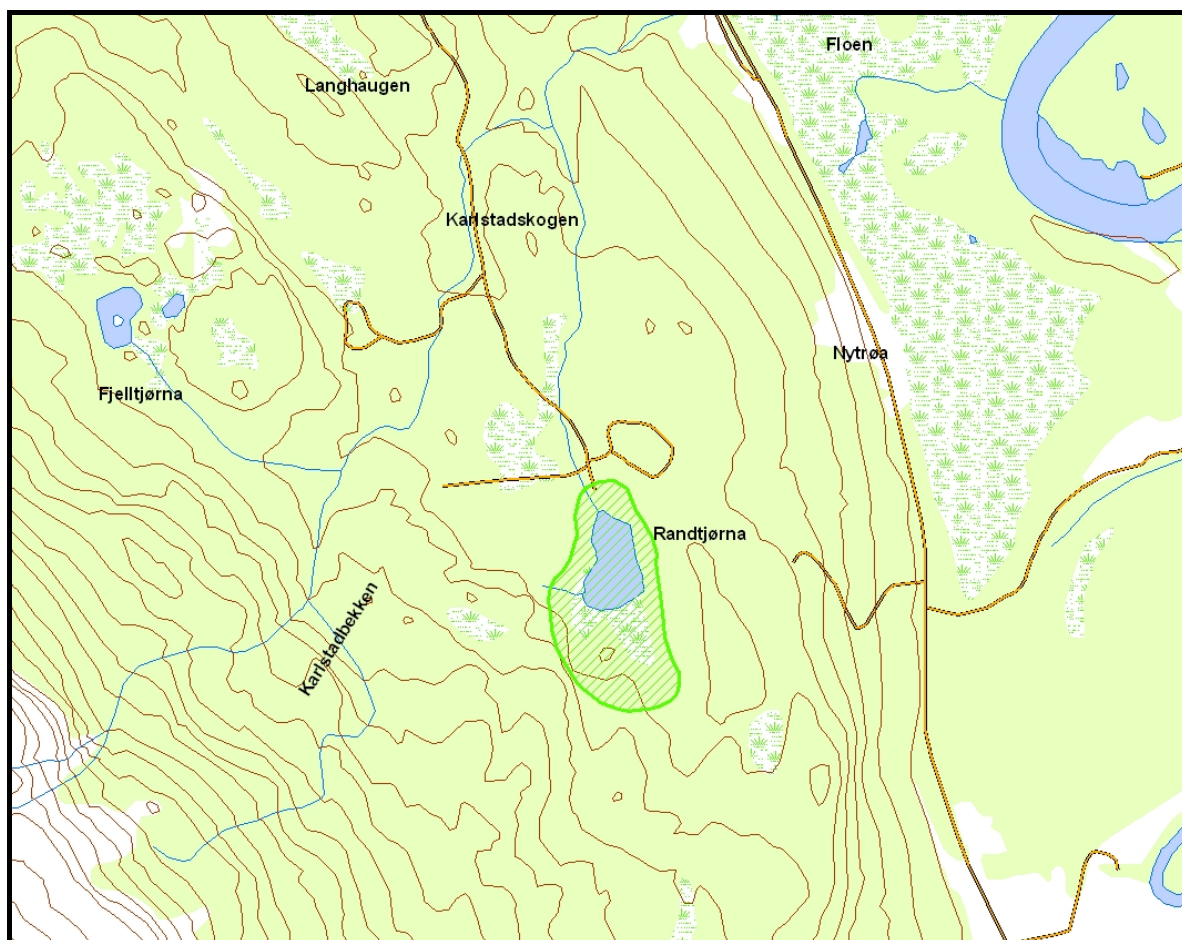
14. Randtjønna – viktig område for biologisk mangfold (B).

Randtjønna med omliggende myrområder er et viktig område for biologisk mangfold. Her hekker blant annet flere rødlistede fuglearter.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke i kantsonene.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

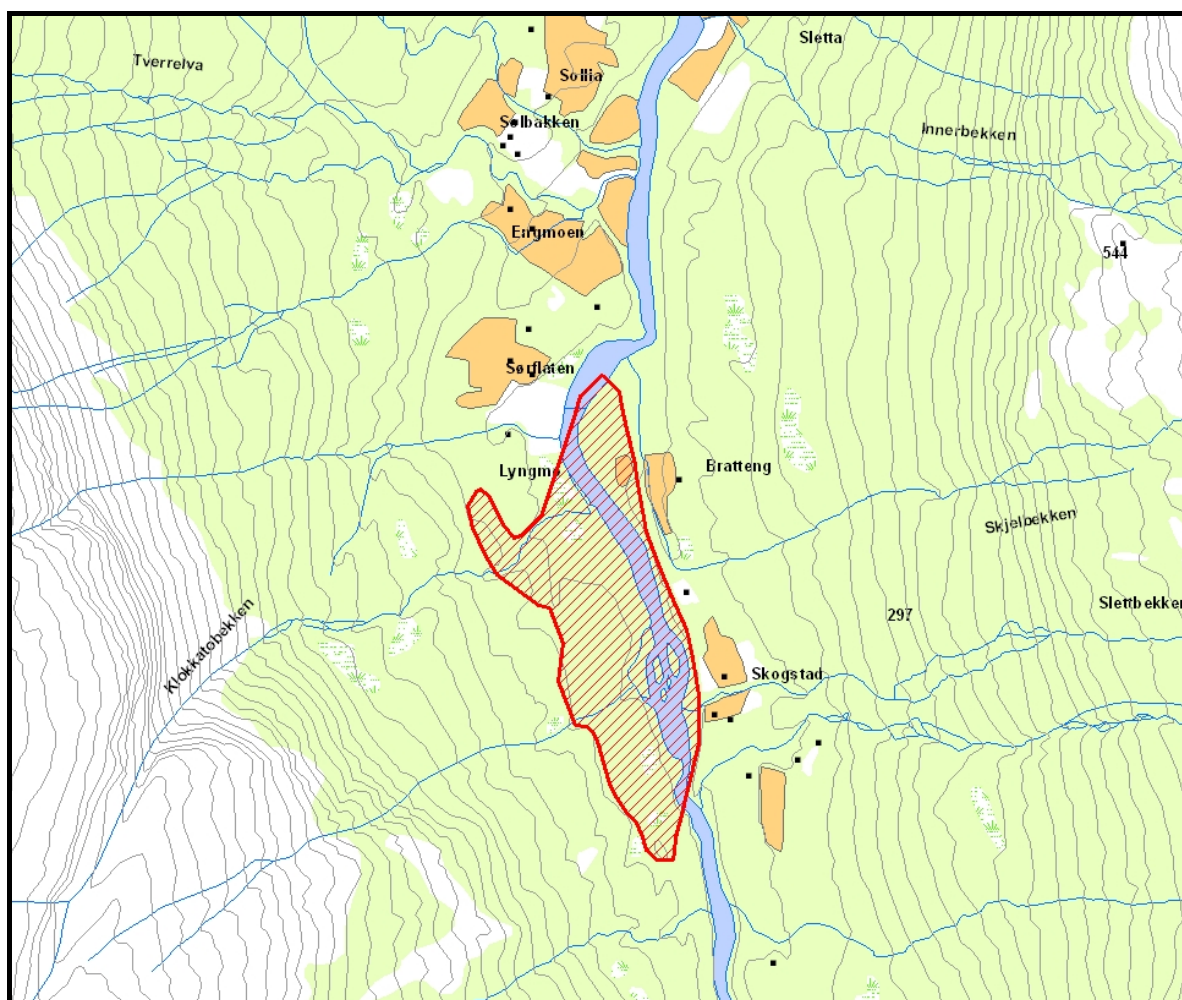
15. Lyngmo svært – viktig område for biologisk mangfold (A).

Denne lokaliteten er en av de gjenværende flommarksskogene med betydelige viltkvaliteter. Her hekker en rekke fuglearter i til dels store tettheter samt området er et viktig vinterområde for elg.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

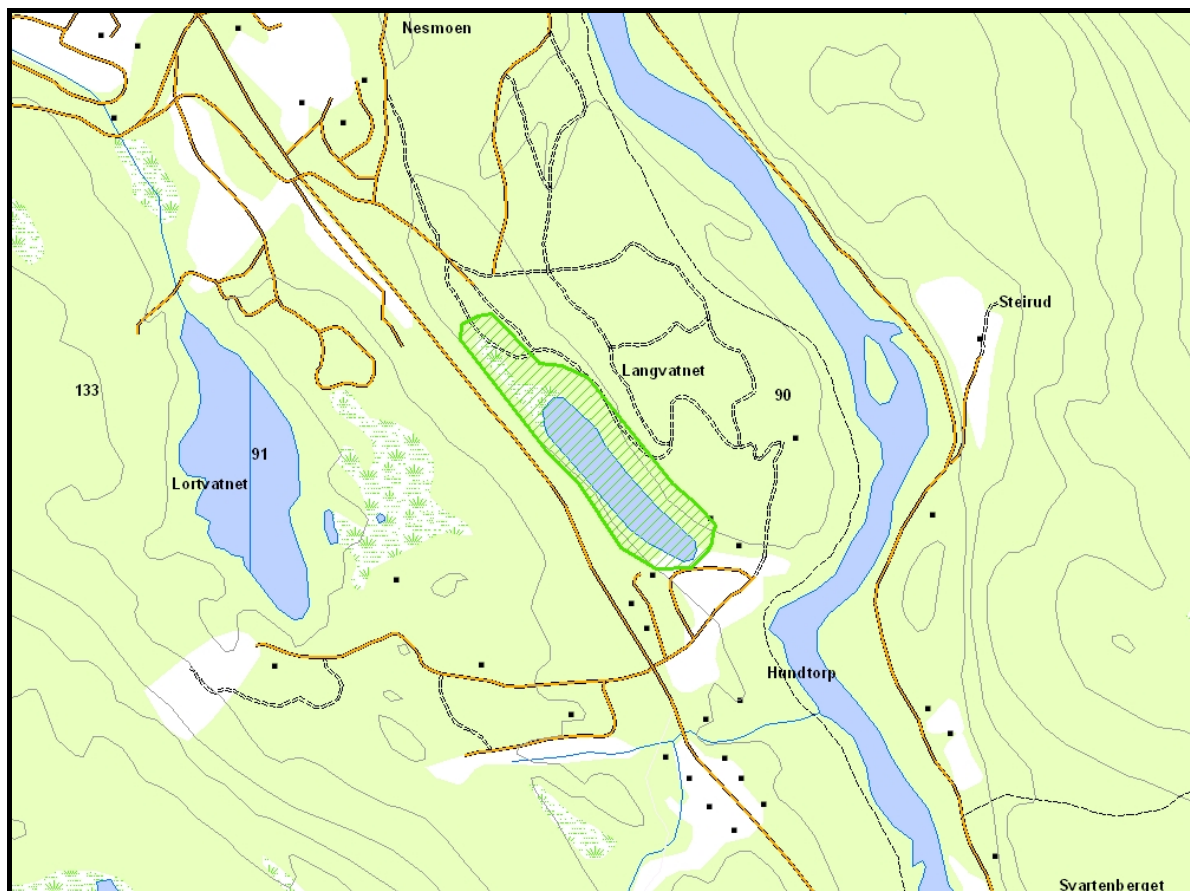
16. Langvatnet (Nesmoen) – viktig område for biologisk mangfold (B).

Dette er et skogstjern med betydelige kvaliteter for vannfugl i området. Kantsonene med skog er også viktig for andre fugle- og viltarter.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift i kantsonene tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

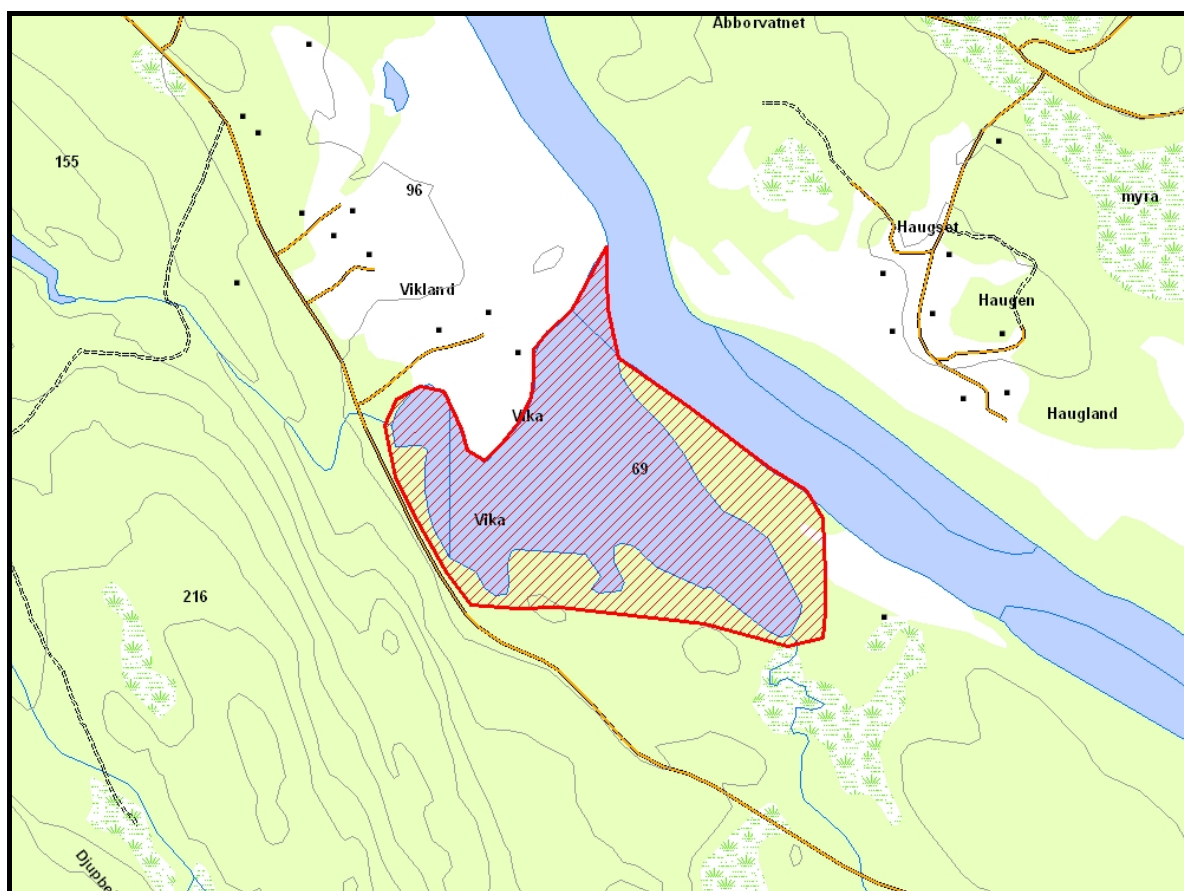
17. Vika – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Denne lokaliteten er et særlig viktig trekk- og hekkeområde for større arealer i dal-føret mellom Setermoen og Sør dalen. Her raster betydelige antall vannfugl, spesi-elt på vårtrekket.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift i kantsonene tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

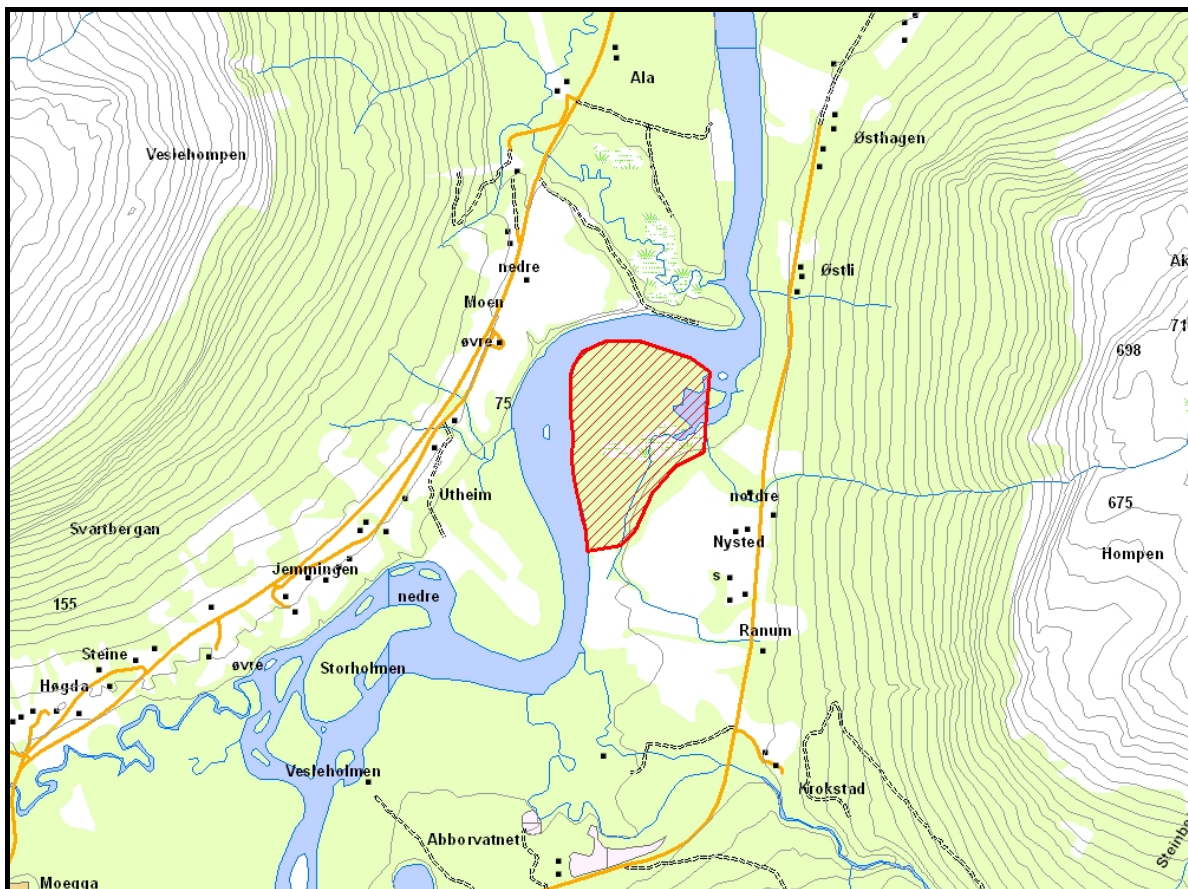
18. Nysted – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Denne lokaliteten har særlige kvaliteter ettersom den består av dels sumpskog, dels gråor-heggeskog med et rikt fugleliv med et høyt artsantall. Området er også viktig vinterområde for elg.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

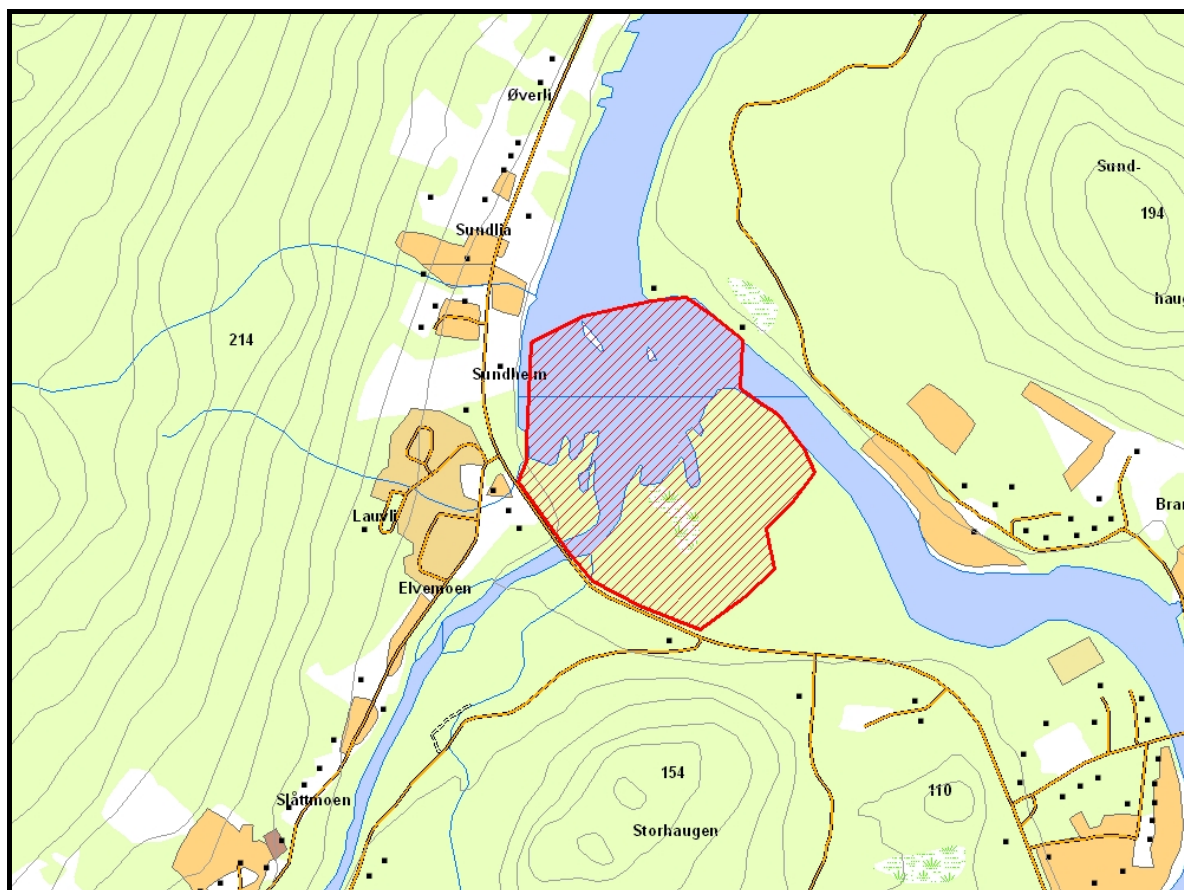
19. Skoelvutløpet – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Dette området er en av de viktigste våtmarkene langs den oppdemmede Barduelva. Her hekker og raster en rekke arter vannfugl. Størst kvaliteter har området som rasteplass under vår- og høsttrekket og en rekke rødlistede arter bruker området på trekket.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift i kantsonene tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

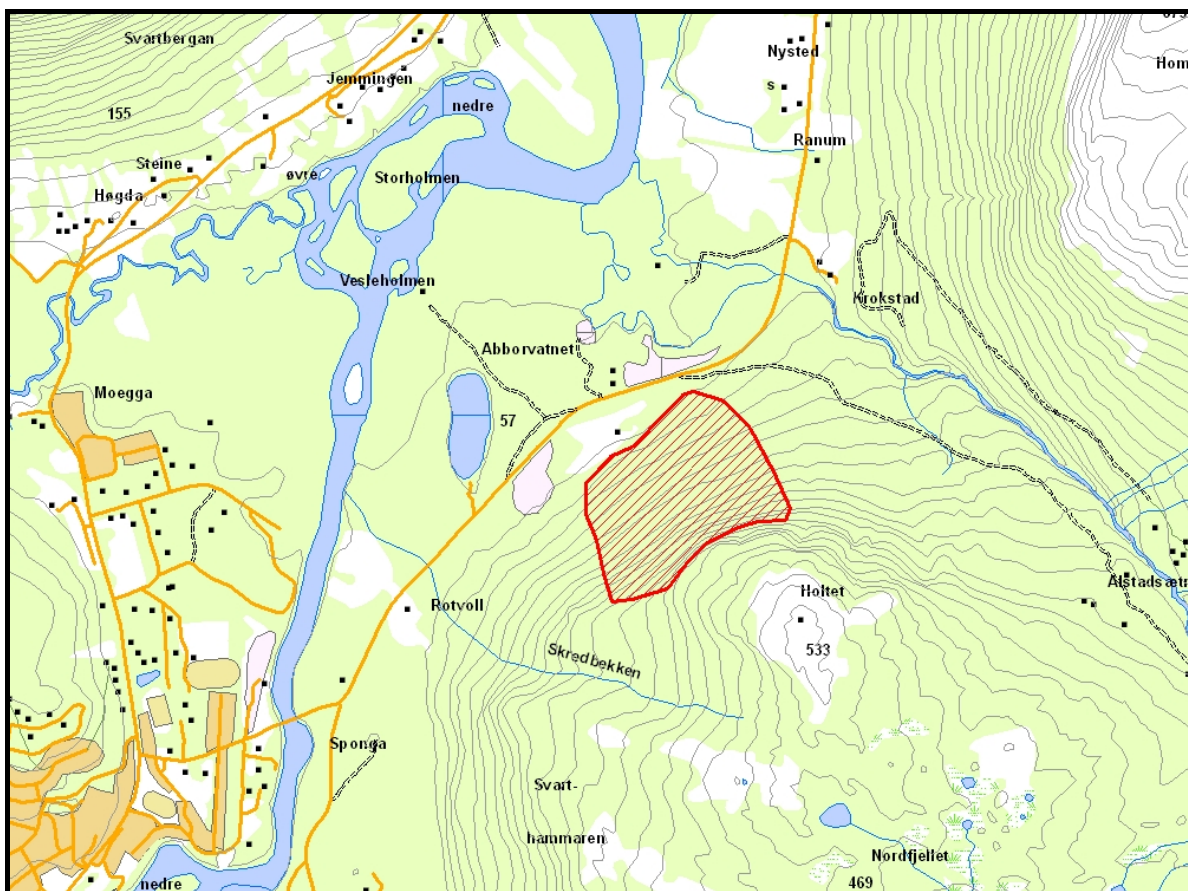
20. Holtet – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Denne lokaliteten er ei bratt skogli med en del død ved og et særlig rikt fugleliv. Dessuten vokser her mye lav og lia har sterke vårelementer som lerkespore og gulveis.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

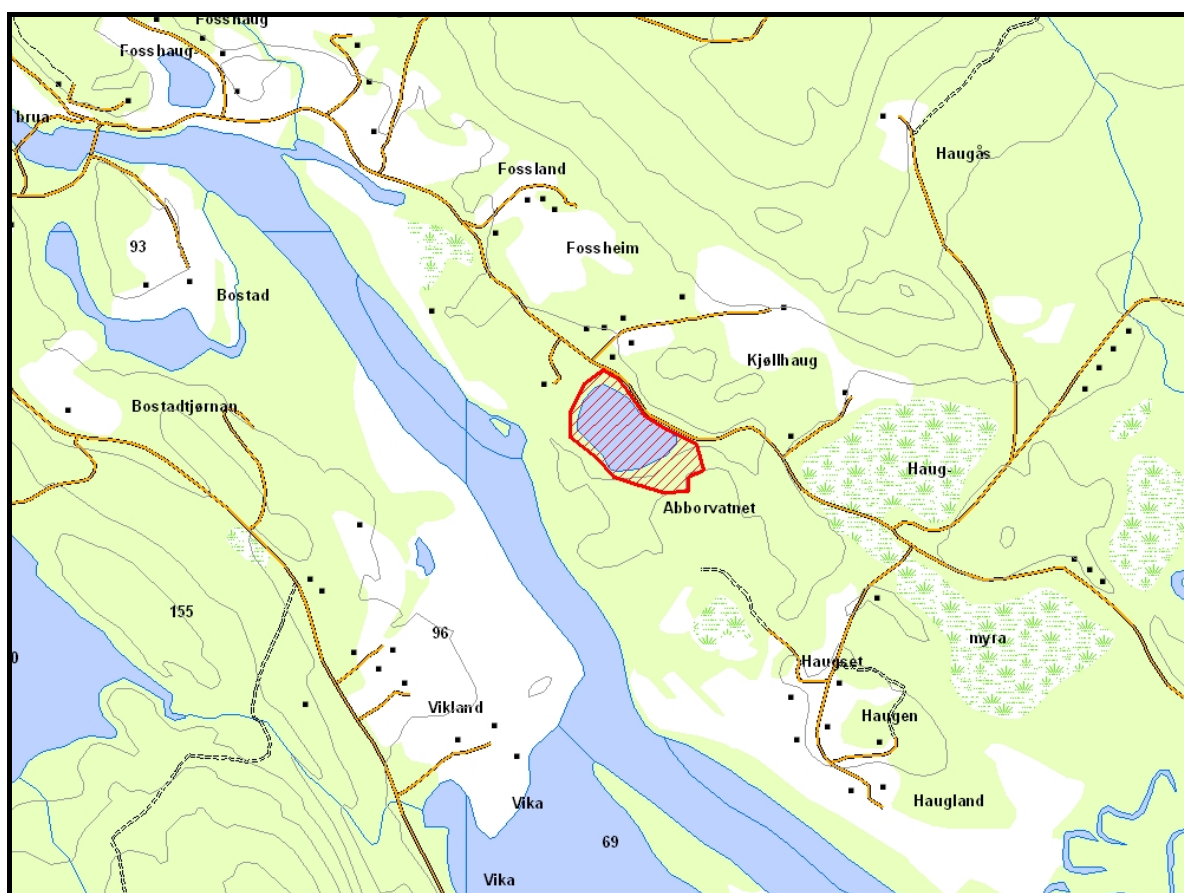
21. Abborvatn – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Dette vegetasjonsrike skogsvannet er et viktig hekkeområde for en rekke arter vannfugl. Som naturtype er vannet også spesielt i regionen med sin bestand av Abbor.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift i kantsonene mot vannet tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

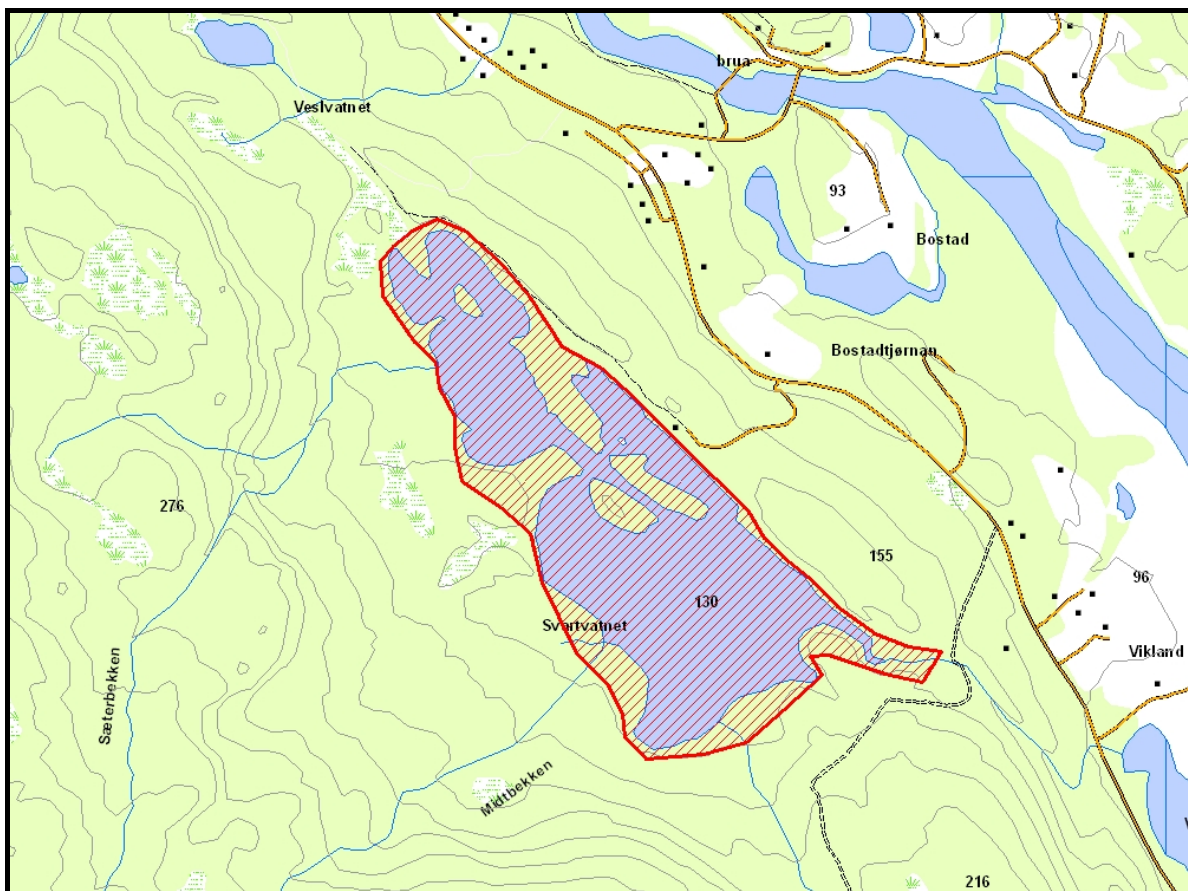
22. Svartvatnet, Setermoen – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Dette flotte skogsvannet ligger omgitt av furuskog og er et særlig viktig hekke-, myte- og trekkområde for en rekke arter vannfugl. Her hekker rødlistede arter og en rekke rødlistede arter myter i vannet.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke i kantsonene rundt vannet.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

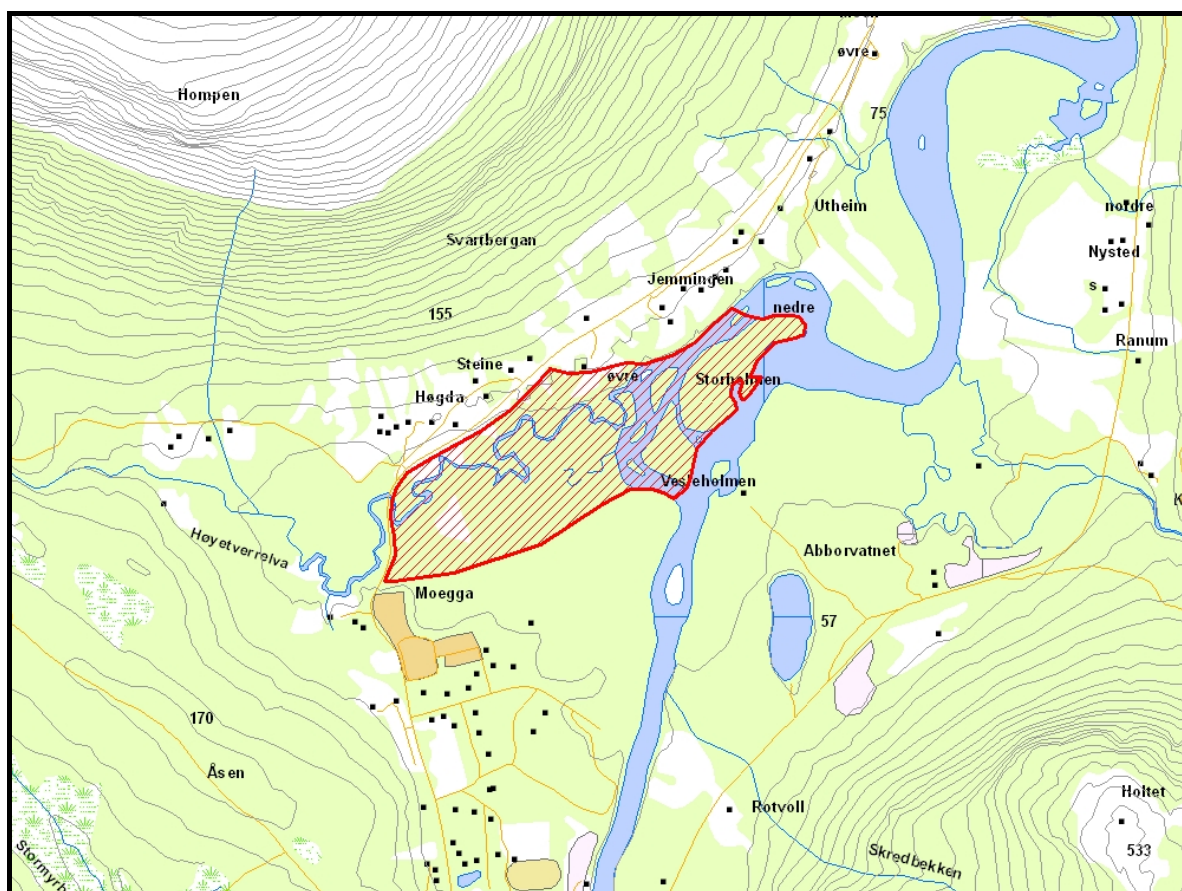
23. Høgtverrelva – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Dette er et stort område med mye død ved og et rikt fugleliv. Området er også et viktig vinterområde for elg. Områdets ytre deler er særlig viktig som hekkeområde for flere arter vannfugl.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

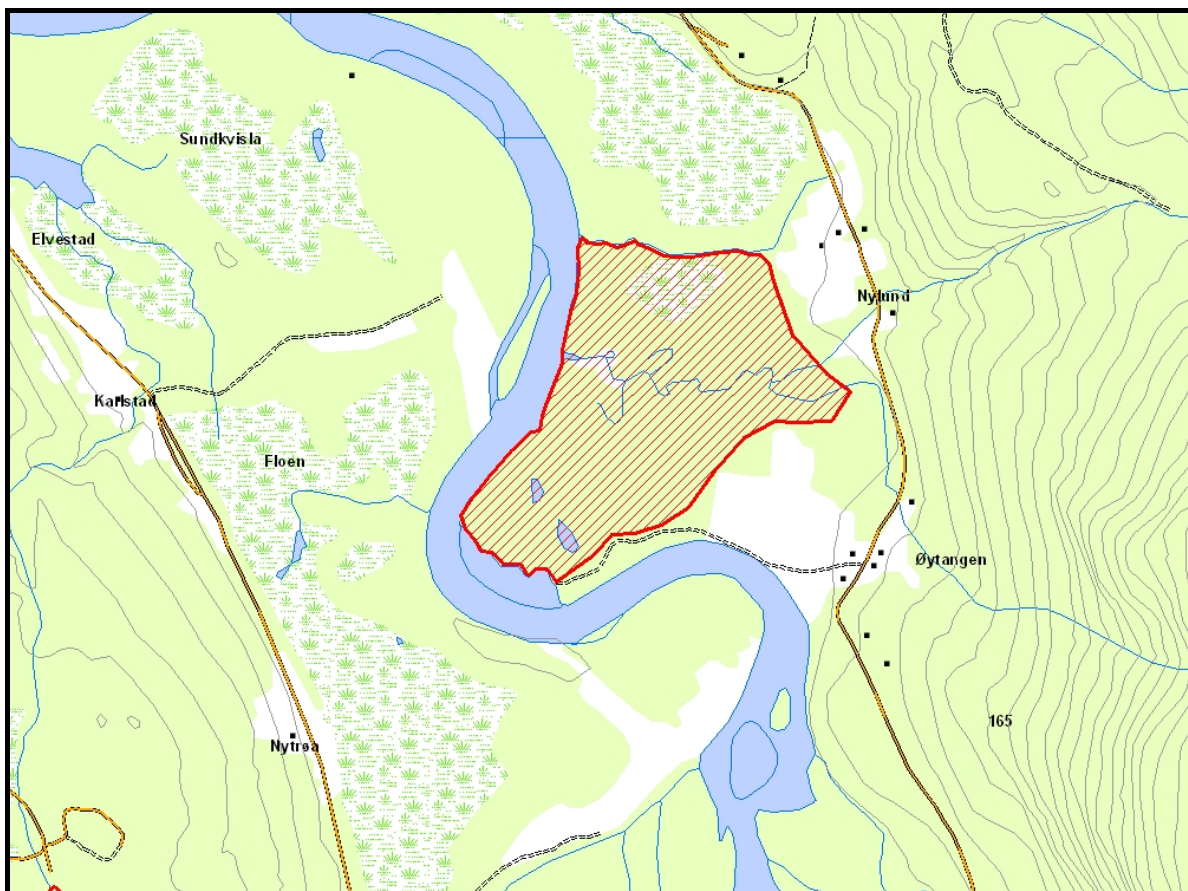
24. Nylund – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Dette er en av de få større elveslettene med storvokst løvskog som fremdeles har betydelige kvaliteter i form av et særdeles rikt fugleliv. Forekomsten av flere mindre tjern i skogen gir også området ytterligere kvaliteter for en del arter vannfugl. Skogen er også et viktig vinterområde for elgen.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep tillates ikke.

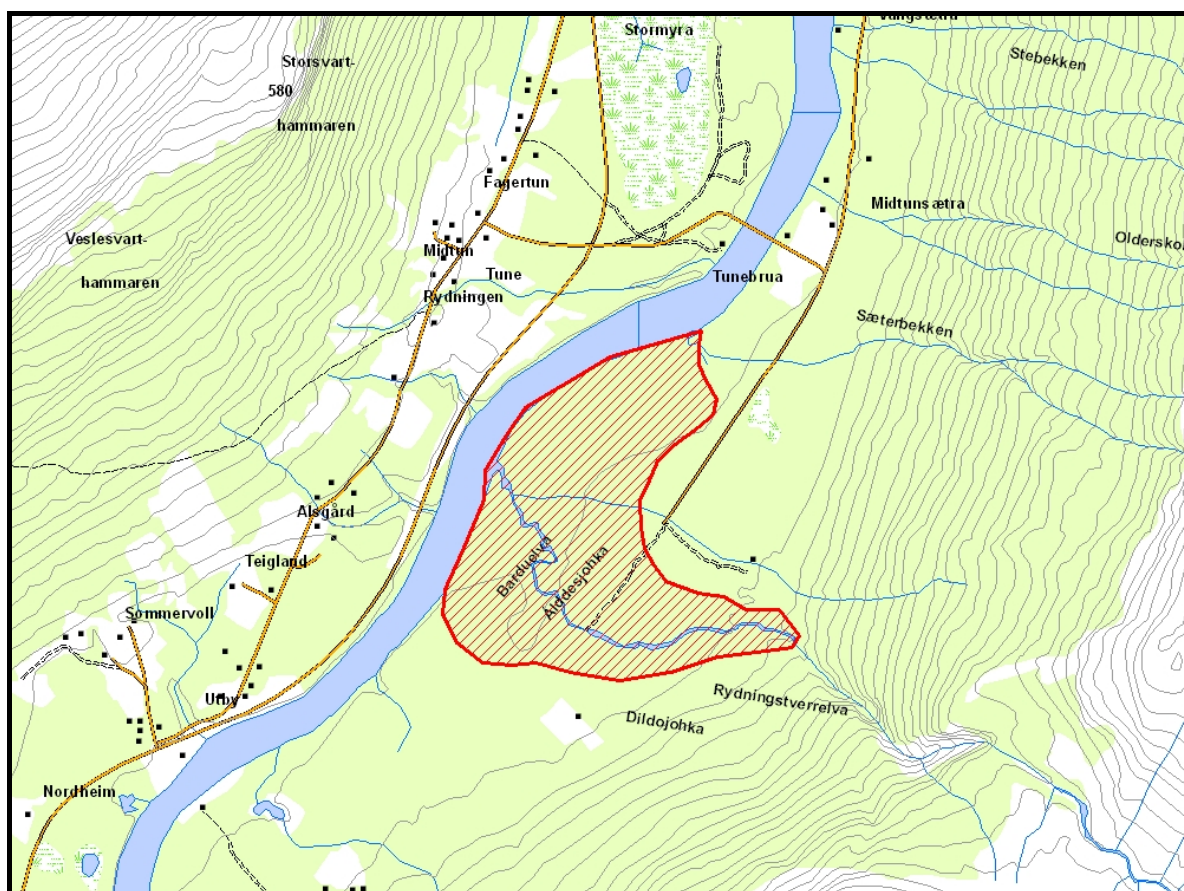
25. Rydningstverrelva – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Denne lokaliteten er en svært viktig gråor-heggeskog med klare trekk på kontinuitet og med et rikt biologisk mangfold. Forekomsten av flere rødlistede arter gir området ekstra kvaliteter.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep som elveforbygginger tillates ikke.

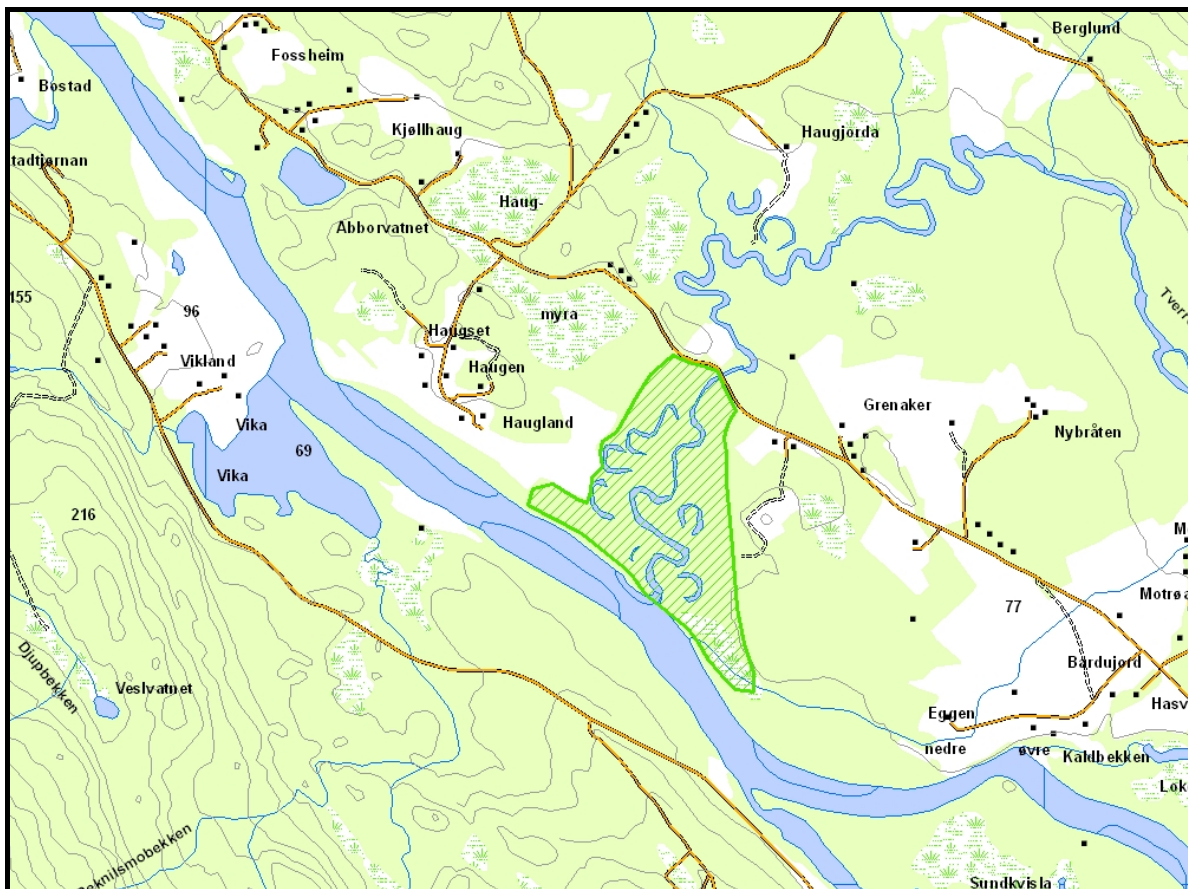
26. Tverrelvutløpet – viktig område for biologisk mangfold (B).

Denne lokaliteten er et viktig område med gråor-heggeskog med ei meanderende elv og flere større kroksjøer. Dette gjør området viktig for biologisk mangfold.

Forvaltningsråd:

Skogsdrift tillates ikke.

Andre unødige inngrep som elveforbygginger tillates ikke.

4 Referanser

Direktoratet for Naturforvaltning. 1996. Viltkartlegging. DN-håndbok 11.

Direktoratet for Naturforvaltning. 1999a. Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998. *DN-rapport* 3:1-161.

Direktoratet for Naturforvaltning. 1999b. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2000. Kartlegging av ferskvannslokaliteter. DN-håndbok 15.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2001. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN-håndbok 19.

Engelskjøn, T. & Skifte, O. 1995. The vascular plants of Troms, North Norway. Revised distribution maps and altitude limits after Benum: The Flora of Troms Fylke. TROMURA, Naturvitenskap nr. 80:1-227.

Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truede vegetasjonstyper i Norge. NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. Bot. Ser. 2001-4:1-231.

Haugset, T. 1998. Rapport fra biologiske registreringer i Setermoen skyte- og øvingsfelt, Bardu kommune, Troms. WWF Verdens Naturfond, 1-28.

Höjer, J. (red.) 1995. Hotade djur och växter i Norden. Nordisk Ministerråd. *Tema-Nord* 520:1-142.

Langangen, A. 2004. Kalksjøer med kransalgevegetasjon i Norge. III. Beskrivelser av sjøer i Nordland, Troms og Finnmark. *Blyttia* 62 (4): 198-211.

Digitale databaser ved Botanisk Museum, Universitetet i Oslo:

<http://www.toyen.uio.no/botanisk/bot-mus/sopp/soppdb.htm>

<http://www.toyen.uio.no/botanisk/lav/>

NINA Rapport 58

ISSN:1504-3312

ISBN: 82-426-1594-2

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: NO-7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Tungasletta 2, NO-7047 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

Organisasjonsnummer: 9500 37 687

<http://www.nina.no>